

Dan id-dokument għe magħmul bil-hsieb li jintuża bhala għodda ta' dokumentazzjoni u l-istituzzjonijiet ma jassumu l-ebda responsabbiltà għall-kontenut tiegħu

► **B** **REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012**

tal-5 ta' Ottubru 2012

li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

(ĠU L 296, 25.10.2012, p. 1)

Emendat minn:

		Ġurnal Uffiċjali		
		Nru	Paġna	Data
► <u>M1</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 800/2013 tal-14 ta' Awwissu 2013	L 227	1	24.8.2013
► <u>M2</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 71/2014 tas-27 ta' Jannar 2014	L 23	27	28.1.2014
► <u>M3</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 83/2014 tad-29 ta' Jannar 2014	L 28	17	31.1.2014
► <u>M4</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 379/2014 tas-7 ta' April 2014	L 123	1	24.4.2014
► <u>M5</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/140 tad-29 ta' Jannar 2015	L 24	5	30.1.2015
► <u>M6</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015	L 106	18	24.4.2015
► <u>M7</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/1329 tal-31 ta' Lulju 2015	L 206	21	1.8.2015
► <u>M8</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/2338 tal-11 ta' Diċembru 2015	L 330	1	16.12.2015

REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012

tal-5 ta' Ottubru 2012

li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,

Wara li kkunsidrat ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Frar 2008 dwar regoli komuni fil-kamp tal-avjazzjoni ċivili u li jistabbilixxi Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni, u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 91/670/KEE, ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 u d-Direttiva 2004/36/KE⁽¹⁾, u b'mod partikulari l-Artikoli 8(5) u 10(5) tiegħu,

Billi:

- (1) L-operaturi u l-persunal involuti fit-tħaddim ta' ċerti inġenji tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti essenzjali rilevanti stabbiliti fl-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (2) Ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 jeżiġi li, minbarra li jissorveljaw iċ-ċertifikati li jkunu haġġu, l-Istati Membri għandhom iwettqu investigazzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa, u jiehdu kwalunkwe miżura, inkluż iż-żamma fuq l-art ta' inġenji tal-ajru, biex jevitaw il-kontinwazzjoni ta' ksur.
- (3) Skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008, il-Kummissjoni għandha tadotta r-regoli ta' implimentazzjoni x-xierqa sabiex ikunu stabbiliti l-kundizzjonijiet għat-tħaddim sikur tal-inġenji tal-ajru.
- (4) Sabiex jiġu żgurati tranżizzjoni bla xkiel u livell għoli ta' sikurezza fil-qasam tal-avjazzjoni ċivili fl-Unjoni Ewropea, il-miżuri ta' implimentazzjoni għandhom jirriflettu l-aktar għarfien riċenti, inklużi l-aqwa prattiċi, kif ukoll il-progress xjentifiku u tekniku fil-qasam tal-operazzjonijiet bl-ajru. Għalhekk, għandhom jitqiesu r-rekwiżiti tekniċi u l-proċeduri amministrattivi maqbula taħt il-patroċinju tal-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali (minn hawn 'il quddiem imsejha "l-ICAO") u tal-Awtoritajiet Kongunti Ewropej tal-Avjazzjoni sat-30 ta' Ġunju 2009, kif ukoll il-legiżlazzjoni eżistenti b'raba ma' ċirkustanzi nazzjonali speċifiċi.
- (5) Jehtieg li jiġi pprovdut żmien biżżejjed biex kemm l-industrija ajrunawtika kif ukoll l-amministrazzjonijiet tal-Istati Membri jkunu jistgħu jadattaw ruhhom għall-qafas regolatorju l-gdid, u sabiex jirrikonossu, taħt ċerti kundizzjonijiet, il-validità taċ-ċertifikati li jkunu nharġu qabel ma jidhol fis-seħh dan ir-Regolament.

⁽¹⁾ ĠU L 79, 19.3.2008, p. 1.

▼B

- (6) Minhabba li dan ir-Regolament jikkostitwixxi mizura ta' implimentazzjoni msemmija fl-Artikoli 8(5) u 10(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, l-Anness III ghar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3922/91 ⁽¹⁾ u d-Direttiva 2004/36/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽²⁾ ghandhom jitqiesu li huma mhassrin skont l-Artikoli 69(3) u 69(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. Madankollu, l-Anness III ghandu jibqa' fis-sehh b'mod temporanju sa ma jiskadu l-perjodi ta' tranzizzjoni previsti f'dan ir-Regolament, kif ukoll ghal dawk l-oqsma li ghalihom ghadhom ma gew adottati l-ebda mizuri ta' implimentazzjoni. Bl-istess mod, id-Direttiva 2004/36/KE ghandha tibqa' tghodd b'mod temporanju sa ma jiskadu l-perjodi ta' tranzizzjoni previsti f'dan ir-Regolament.
- (7) L-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni hejjiet abbozz ta' regoli ta' implimentazzjoni u ressqithom bhala opinjoni lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 19(1) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (8) Il-mizuri previsti f'dan ir-Regolament huma skont l-opinjoni tal-Kumitat stabbilit skont l-Artikolu 65 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008,

ADOTTAT DAN IR-REGOLAMENT:

▼M4*Artikolu 1***Suġġett u kamp ta' applikazzjoni**

1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli dettaljati ghal operazzjonijiet tal-ajru b'ajruplani, helikopters, blalen tal-arja u glajders, inklużi spezzjonijiet fir-rampa tal-inġenji tal-ajru ta' operaturi bis-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat iehor meta jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju soġġett ghad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

2. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka taċ-ċertifikati tal-operaturi ta' inġenji tal-ajru msemmijin fl-Artikolu 4(1)(b) u (c) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 attivi f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-privileġġi u r-responsabilitajiet tad-detenturi taċ-ċertifikati kif ukoll il-kundizzjonijiet li fihom l-operazzjonijiet ghandhom ikunu pprojbiti, limitati jew soġġetti ghal ċerti kundizzjonijiet fl-interess tas-sikurezza.

3. Dan ir-Regolament jistipula wkoll ir-regoli ddettaljati dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri ghad-dikjarazzjoni minn, u għas-sorveljanza ta' operaturi involuti f'operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u l-operat mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.

4. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet li bihom ċerti operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli ghandhom ikunu soġġetti għal awtorizzazzjoni fl-interess tas-sikurezza, u dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka tal-awtorizzazzjonijiet.

⁽¹⁾ ĠU L 373, 31.12.1991, p. 4.

⁽²⁾ ĠU L 143, 30.4.2004, p. 76.

▼ M4

5. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 1(2)(a) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
6. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru bi blalen tal-arja u diriġibbli bis-sonda u lanqas għal titjiriet bi blalen tal-ajru bis-sonda.

▼ B*Artikolu 2***Definizzjonijiet**

1. “operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)” tfisser operazzjoni li ssir b'ingenu tal-ajru sabiex jiġu ttrasportati l-passiġġieri, il-merkanzija jew il-posta bi hlas jew għal kunsiderazzjoni oħra ta' valur;
2. “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B” tfisser ajruplani li jaħdmu b'magni bl-iskrejjen, li jkollhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri ta' disa' sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġ ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
3. “sit ta' interess pubbliku (PIS)” tfisser sit li jintuza esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;
4. “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1” tfisser operazzjoni li fiha, f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jinżel fid-distanza disponibbli għal tluġ interrott jew ikun jista' jkompli bit-titjira b'mod sikur sa żona tal-inzul xierqa, skont meta tiżviluppa l-hsara;

▼ M1

5. “navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (Performance-based navigation — PBN)” tfisser navigazzjoni taz-żona bbażata fuq rekwiżiti ta' prestazzjoni għal ingeni tal-ajru li jaħdmu fuq rotta ATS, fuq proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti jew fi spazju tal-ajru ddeżinjat;

▼ M3

6. “operazzjoni air-taxi” tfisser, għall-iskop tal-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, operazzjoni ta' trasport bl-ajru kummerċjali mhux skedata u fuq talba b'ajruplan b'konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (“MOPSC”) ta' 19-il sit jew inqas;

▼ M4

7. “operazzjoni speċjalizzata” tfisser kwalunkwe operazzjoni minbarra tat-trasport kummerċjali bl-ajru li fiha l-ingenu tal-ajru jintuza għal attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, servejng, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru;
8. “operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli” tfisser kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'ingenu tal-ajru mwettqa fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu f'każ ta' emerġenza, jew, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn issir l-operazzjoni, kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'ingenu tal-ajru li, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettag, tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art;
9. “titjira introdutturja” tfisser kwalunkwe titjira bi hlas jew xi kunsiderazzjoni oħra ta' valur li tikkonsisti f'mawra bl-ajru b'tul ta' żmien qasir, offruta minn organizzazzjoni tat-tahriġ approvata jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-ghan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bl-iskop li jingibdu studenti godda jew membri godda;

▼M4

10. “titjira ta’ kompetizzjoni” tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir li fiha l-inġenju tal-ajru jintuza fi tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru, kif ukoll attività li fiha l-inġenju tal-ajru jintuza bhala prattika għal tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru u bhala mezz għat-titjir lejn u minn avvenimenti ta’ tlielaq jew kompetizzjoni;
11. “wirja tat-titjir” tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir imwettqa b’mod deliberat għall-fini ta’ wiri jew divertiment f’avveniment irreklammat miftuħ għall-pubbliku, anki meta l-inġenju tal-ajru jintuza matul il-prattika għal wirja tat-titjir u bhala mezz għat-titjir lejn u mill-avveniment reklammat.

▼B

Għall-għanijiet tal-Annessi II sa ► **M4** VIII ◀ hemm iktar definizzjonijiet, li huma stabbiliti fl-Anness I.

*Artikolu 3***Kapaċitajiet ta’ sorveljanza**

1. L-Istati Membri għandhom jaħtru entità wahda jew aktar bhala l-awtorità kompetenti f’dak l-Istat Membru, li jkollha/jkollhom is-setgħat mehtieġa u r-responsabbiltajiet allokatu lilha/lilhom għaċ-ċertifikazzjoni u s-sorveljanza ta’ persuni u organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta’ implimentazzjoni tiegħu.
2. Jekk Stat Membru jaħtar aktar minn entità wahda bhala awtorità kompetenti:
  - (a) l-oqsma ta’ kompetenza ta’ kull awtorità kompetenti għandhom jiġu ddefiniti b’mod ċar f’termini tar-responsabbiltajiet u tal-limitazzjoni geografika; u
  - (b) għandha tiġi stabbilita koordinazzjoni bejn dawk l-entitajiet sabiex tiġi żgurata s-sorveljanza effettiva tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta’ implimentazzjoni tiegħu, fil-mandati rispettivi tagħhom.
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti jkollha/jkollhom il-kapaċità mehtieġa biex tiżgura/jiżguraw is-sorveljanza tal-persuni u l-organizzazzjonijiet kollha koperti mill-programm ta’ sorveljanza tagħhom, inklużi riżorsi biżżejjed biex jintlaħqu r-rekwiżiti ta’ dan ir-Regolament.
4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-persunal tal-awtorità kompetenti ma jwettaqx attivitajiet ta’ sorveljanza meta jkun hemm evidenza li dan jista’ jwassal, direttament jew indirettament, għal kunflitt ta’ interess, b’mod partikulari meta dan ikun relatat ma’ interess familjari jew finanzjarju.
5. Il-persunal awtorizzat mill-awtorità kompetenti biex iwettaq il-kompiti ta’ ċertifikazzjoni u/jew ta’ superviżjoni għandu jkollu s-setgħa jwettaq mill-inqas il-kompiti li ġejjin:
  - (a) jeżamina r-rekords, id-dejta, il-proċeduri u kwalunkwe materjal iehor li jkun rilevanti għat-twettiq tal-kompitu ta’ ċertifikazzjoni u/jew ta’ sorveljanza;
  - (b) jagħmel kopji tat-tali rekords, dejta, proċeduri u materjal iehor, jew jiehu siltiet minnhom;
  - (c) jitlob għal spjegazzjoni verbali fuq il-post;
  - (d) jidhol f’bini, siti tal-operat jew mezz ta’ trasport rilevanti;

▼ B

- (e) iwettaq verifiki, investigazzjonijiet, valutazzjonijiet u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet minghajr avviż minn qabel;
  - (f) jadotta jew jaghti bidu għal miżuri ta' infurzar kif ikun xieraq.
6. Il-kompiti mogħtija fil-paragrafu 5 għandhom jitwettqu skont id-dispożizzjonijiet legali tal-Istat Membru rilevanti.

*Artikolu 4***Spezzjonijiet fir-rampa**

L-ispezzjonijiet fir-rampa ta' inġenji tal-ajru ta' operatori li jaqgħu taht is-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat Membru iehor jew ta' pajjiż terz għandhom jitwettqu skont is-Subparti msejha "RAMP" tal-Anness II.

*Artikolu 5***Operazzjonijiet bl-ajru**

1. L-operatori għandhom ihaddmu inġenju tal-ajru għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (minn hawn 'il quddiem imsejjah "CAT") biss bil-mod speċifikat fl-Annessi III u IV.

▼ M4

1 a. Operatori attivi f'operazzjonijiet CAT li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b'ajruplani bi Prestazzjoni tal-klassi B jew b'helikopters mhux kumplessi għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Annessi III u IV.

▼ B

2. L-operatori ► **M1** ————— ◀ għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Anness V meta jkunu qed ihaddmu:

- (a) ajruplani u helikopters użati:
  - (i) għal operazzjonijiet li jużaw in-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);
  - (ii) għal operazzjonijiet imwettqin skont l-ispeċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS);
  - (iii) għal operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM);
  - (iv) għal operazzjonijiet f'vizibilità baxxa (LVO);
- (b) ► **M1** ajruplani, heikopters, blalen tal-arja u glajders ◀ użati għat-trasport ta' oġġetti perikolużi;
- (c) ajruplani b'żewġ magni użati għal operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) fit-trasport kummerċjali bl-ajru;
- (d) helikopters użati għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-għajjnuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS);
- (e) helikopters użati għal operazzjonijiet ta' rfiġ tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HHO); u
- (f) helikopters użati għal operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HEMS).

▼ M4

3. L-operaturi ta' ajruplani u ta' helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom jiddikjaraw il-kapaċità u l-mezzi tagħhom li jaqdu r-responsabbiltajiet tagħhom assoċjati mal-operat ta' inġenju tal-ajru u għandhom joperaw l-ajruplan skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u fl-Anness VI. Meta jkunu attivi f'operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, dawn l-operaturi minflok għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u VIII.

▼ M5

4. L-operaturi ta' ajruplani u ta' helikopters hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, kif ukoll ta' blalen tal-arja u glajders involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

▼ M4

5. L-organizzazzjonijiet tat-taħriġ li jkollhom is-sede prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru u li huma approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011 meta jwettqu t-taħriġ fit-titjir lejn, għewwa jew barra mill-Unjoni għandhom joperaw:

(a) ajruplani u helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VI;

▼ M5

(b) ajruplani u helikopters oħrajn kif ukoll blalen tal-ajru u glajders skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

▼ M4

6. L-operaturi għandhom joperaw inġenju tal-ajru biss għall-fini ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati kif speċifikat fl-Annessi III u VIII.

7. Titjiriet li jsehhu eżatt qabel, matul jew eżatt wara operazzjonijiet speċjalizzati u li huma direttament marbutin ma' dawg l-operazzjonijiet għandhom ikunu operati skont il-paragrafi 3, 4 u 6, kif ikun applikabbli.
► **M5** Hliet għall-membri tal-ekwipaġġ, ma għandhomx jingarru abbord persuni għajr dawg li huma indispensabbli għall-missjoni. ◀

▼ B*Artikolu 6***Derogi****▼ M4****▼ B**

► **M5** 2. B'deroga mill-Artikolu 5(1), l-inġenji tal-ajru msemmija fl-Artikolu 4(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, fil-każ ta' ajruplani, jithaddmu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2009) 7633 tal-14 ta' Ottubru 2009 meta jintużaw f'operazzjonijiet CAT. ◀ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f'dik id-Deċiżjoni għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (minn hawn 'il quddiem imsejha "l-Aġenzija") qabel ma tiġi implimentata.

Stat Membru li jkun behsiebu juża d-deroga li dwarha hemm dispożizzjoni fid-Deċiżjoni C(2009)7633 izda li mhuwiex Stat li għalih kienet indirizzata dik id-Deċiżjoni, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija b'dan qabel ma jimplementa d-deroga. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw sa liema punt il-bidla jew l-użu maħsub jiddevjaw mill-kundizzjonijiet mogħtija fid-Deċiżjoni C(2009)7633 jew

▼ B

ihallu impatt fuq il-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest ta' dik id-Deċiżjoni. Jekk il-valutazzjoni turi li l-bidla jew l-użu maħsub ma jikkorrispondux mal-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest tad-Deċiżjoni C(2009)7633, l-Istat Membru kkonċernat għandu jressaq talba ġdida għal deroga skont l-Artikolu 14(6) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

3. B'deroga mill-Artikolu 5(1), titjiriet marbutin mal-introduzzjoni jew l-emenda ta' tipi ta' inġenji tal-ajru mwettqin mill-organizzazzjonijiet tal-produzzjoni jew mill-organizzazzjonijiet tad-disinn fl-ambitu tal-privileġġi tagħhom għandhom ikomplu jithaddmu bil-kundizzjonijiet stabbiliti fil-liġijiet nazzjonali tal-Istati Membri.

4. Minkejja l-Artikolu 5, l-Istati Membri jistgħu jkomplu jehtieġu approvazzjoni speċifika u rekwiżiti addizzjonali b'rabta mal-proċeduri operattivi, it-tagħmir u l-kwalifiki u t-taħriġ tal-ekwipaġġ għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru li jsiru lil hinn mill-kosta permezz ta' elikopter, skont il-liġijiet nazzjonali tagħhom. L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bir-rekwiżiti addizzjonali li jkunu qed jiġu applikati għal approvazzjonijiet speċifiċi ta' dan it-tip. Dawn ir-rekwiżiti m'għandhomx ikunu inqas restrittivi minn dawk mogħtija fl-Annessi III u IV.

▼ M5

4 a. B'deroga mill-Artikolu 5(1) u (6) l-operazzjonijiet li ġejjin b'ajruplani u elikopters hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, blalen tal-ajru u glajders jistgħu jsiru skont l-Anness VII:

▼ M4

- (a) titjiriet bl-ispejjeż maqsumin minn individwi privati, bil-kundizzjoni li l-ispiza diretta tinqasam bejn l-okkupanti kollha tal-inġenju tal-ajru, inkluż il-bdot u li n-numru ta' persuni li qed jaqsmu l-ispejjeż diretti huwa limitat għal sitta;
- (b) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti;
- (c) titjiriet introduttorji, qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-taħriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-ghan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bazi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti mqassmin barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti persuni li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet jirrapprezentaw biss attività marġinali tal-organizzazzjoni.

▼ B

5. B'deroga mill-punt CAT.POL.A.300 (a) tal-Anness IV, meta l-ajruplani b'magna waħda jintużaw f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, dawn għandhom jithaddmu billejl jew b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC) skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-eżenzjonijiet eżistenti mogħtija mill-Istati Membri skont l-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91.

Kwalunkwe bidla fit-thaddim ta' dawk l-ajruplani li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f'dawk l-eżenzjonijiet għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija qabel ma tiġi implimentata. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw il-bidla proposta skont l-Artikolu 14(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼B

6. L-operazzjonijiet ezistenti li jsiru bil-helikopters lejn jew minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu b'deroga mill-punt CAT.POL.H.225 tal-Anness IV kull meta d-daqs tas-sit ta' interess pubbliku, l-ambjent bl-ostakli jew il-helikopter ma jkunux jippermettu li tinzamm il-konformità mar-rekwiziti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1. It-tali operazzjonijiet għandhom jitwettqu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti mill-Istati Membri. L-Istati Membri għandhom jgharrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bil-kundizzjonijiet li jkunu qed jiġu applikati.

▼M5

7. B'deroga minn SPA.PBN.100 PBN tal-Anness V, operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani, hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, fi spazju tal-ajru magħżul, fuq rotot jew skont il-proċeduri fejn hija stabbilita speċifikazzjoni ta' navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN) għandhom ikompli jiġu operati skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-liġi nazzjonali tal-Istati Membri sakemm jiġu adottati u japplikaw ir-regoli ta' implimentazzjoni relatati.

▼B*Artikolu 7***Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru**

1. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru (AOCs) mahruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' ajruplani tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont ir-Regolament (KEE) Nru 3922/91 għandhom jitqiesu bhala ċertifikati mahruġin skont dan ir-Regolament.

Madankollu, sa mhux iktar tard mit-28 ta' Ottubru 2014:

- (a) l-operaturi għandhom jadattaw is-sistema ta' ġestjoni, il-programmi tat-tahriġ, il-proċeduri u l-manwali tagħhom sabiex ikunu konformi mal-Annessi III, IV u V, kif ikun rilevanti;
- (b) iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru għandu jinbidel b'ċertifikati mahruġin skont l-Anness II għal dan ir-Regolament.

2. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru mahruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' helikopters tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom jinbidlu f'ċertifikati tal-operaturi tal-ajru li jkunu konformi ma' dan ir-Regolament skont rapport tal-konverżjoni stabbilit mill-Istat Membru li jkun hareġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru, b'konsultazzjoni mal-Aġenzija.

Ir-rapport tal-konverżjoni għandu jiddeskrivi:

- (a) ir-rekwiziti nazzjonali li abbażi tagħhom inharġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru;
- (b) l-ambitu tal-privileġġi li ngħataw lill-operaturi;
- (c) id-differenzi bejn ir-rekwiziti nazzjonali li abbażi tagħhom inharġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru u r-rekwiziti tal-Annessi III, IV u V, flimkien ma' indikazzjoni dwar kif u meta l-operaturi se jkunu mehtieġa jiżguraw il-konformità shiha ma' daww l-Annessi.

▼ B

Ir-rapport tal-konverzjoni għandu jinkludi kopji tad-dokumenti kollha meħtieġa biex jagħtu prova tal-elementi msemmija fil-punti (a) sa (c), inklużi kopji tar-rekwiziti u l-proċeduri nazzjonali rilevanti.

▼ M3*Artikolu 8***Limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir**

1. L-operazzjonijiet CAT li jsiru permezz tal-ajruplani għandhom ikunu soġġetti għas-Subparti FTL tal-Anness III.
2. B'deroga mill-paragrafu 1, l-operazzjonijiet CAT ta' air taxi, ta' servizz mediku ta' emerġenza u ta' pilota wieħed bl-ajruplani għandhom ikunu soġġetti għall-Artikolu 8(4) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u għas-Subparti Q tal-Anness III tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u l-eżenzjonijiet nazzjonali relatati, abbażi ta' valutazzjonijiet tar-riskju għas-sikurezza mwettqin mill-awtoritajiet kompetenti.
3. L-operazzjonijiet CAT bil-helikopters għandhom jikkonformaw mar-rekwiziti nazzjonali.

▼ M2*Artikolu 9***Listi tat-tagħmir minimu**

Il-listi tat-tagħmir minimu ("MELs") approvati mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Registrazzjoni qabel l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, għandhom jitqiesu bħala listi approvati skont dan ir-Regolament u jistgħu jkomplu jintużaw mill-operatur.

Wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament, kull bidla fil-listi tat-tagħmir minimu msemmija fl-ewwel subparagrafu li għalihom tkun stabbilita Lista tat-Tagħmir Minimu ta' Referenza ("MMEL") bħala parti mid-dejta dwar l-adegwatezza operattiva skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012⁽¹⁾, għandha ssir f'konformità mal-punt ORO.MLR.105 tat-Taqsima 2 tal-Anness III ta' dan ir-Regolament mill-iktar fis possibbli u sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tkun giet approvata d-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

Kwalunkwe bidla f'MEL msemmija fl-ewwel subparagrafu li għaliha ma tkun giet stabbilita l-ebda MMEL bħala parti mid-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, għandha tkompli ssir skont l-MMEL aċċettata mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Registrazzjoni kif applikabbli.

*Artikolu 9a***Taħriġ tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina**

L-operaturi għandhom jiżguraw li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina li diġà qegħdin jithaddmu u li jkunu lestew taħriġ skont is-Subpartijiet FC u CC tal-Anness III li ma jkunx jinkludi l-elementi obbligatorji stabbiliti fid-dejta rilevanti dwar l-adegwatezza operattiva, jirċievu taħriġ li jkopri dawk l-elementi obbligatorji sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tiġi approvata din id-dejta dwar l-adegwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

⁽¹⁾ ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼ **M5***Artikolu 9b***Revizjoni**

L-Aġenzija għandha twettaq analiżi kontinwa tal-effikaċja tad-dispożizzjonijiet dwar il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ li jinsabu fl-Annessi II u III. L-Aġenzija għandha tipproduċi l-ewwel rapport dwar ir-rizultati ta' dik l-analiżi mhux aktar tard mit-18 ta' Frar 2019.

Dik l-analiżi għandha tinvolvi l-għarfien espert xjentifiku u għandha tkun imsejsa fuq dejta operattiva miġbura, bl-għajnuna tal-Istati Membri, fuq tul ta' zmien wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

L-analiżi, għandha tevalwa l-impatt ta' mill-inqas dan li ġej fuq il-vigilanza tal-ekwipaġġ tal-ajru:

- (a) xogħol ta' aktar minn 13-il siegħa fl-aktar hin favorevoli tal-jum;
- (b) xogħol ta' aktar minn 10 sigħat fl-inqas hin favorevoli tal-jum;
- (c) xogħol ta' aktar minn 11-il siegħa fil-każ ta' membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux magħruf ta' akklimatizzazzjoni;
- (d) xogħol li jinkludi livell għoli ta' setturi (aktar minn 6);
- (e) xogħol fuq sejha bħal dmir bħal fil-każ ta' standby jew ta' riżerva segwit bi dmirijiet ta' titjira; kif ukoll
- (f) skedi ta' hinijiet irregolari.

▼ **B***Artikolu 10***Dhul fis-seħh**

1. Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fit-tielet jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Għandu japplika mit-28 ta' Ottubru 2012.

2. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi I sa V sat-28 ta' Ottubru 2014.

Meta Stat Membru jagħmel użu minn din il-possibbiltà, għandu jgħarraf lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija dwar dan. Din in-notifika għandha tiddekrivi r-raġunijiet għat-tali deroga u t-tul ta' zmien tagħha, kif ukoll il-programm ta' implimentazzjoni, li jinkludi l-azzjonijiet previsti u l-perjodu taż-zmien relatat magħhom.

▼ **M1**

3. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li ma japplikawx:

- (a) id-dispożizzjonijiet tal-► **M4** Annessi II u III ◀ dwar operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani u elikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni sal-25 ta' Awwissu 2016; kif ukoll
- (b) id-dispożizzjonijiet tal-► **M4** Annessi II, V, VI u VII ◀ dwar operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ajruplani, elikopters, glajders u blalen tal-arja sal-25 ta' Awwissu 2016.

▼M4

4. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III, VII u VIII għal operazzjonijiet speċjalizzati sal-21 ta' April 2017.
5. B'deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III u IV għal:
  - (a) operazzjonijiet CAT li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b'ajruplani bi prestazzjoni tal-klassi B jew helikopters mhux kumplessi sal-21 ta' April 2017; u
  - (b) operazzjonijiet CAT bi blalen tal-arja u glajders sal-21 ta' April 2017.
6. Meta Stat Membru jagħzel użu mid-deroga stipulata fil-paragrafu 5 punt (a), għandhom japplikaw ir-regoli li ġejjin:
  - (a) għall-ajruplani, l-Anness III tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u eżenzjonijiet nazzjonali relatati b'konformità mal-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91;
  - (b) għall-helikopters, ir-rekwiżiti nazzjonali.
7. Meta Stat Membru jagħmel użu mid-derogi stipulati fil-paragrafi 3, 4 u 5, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija. Din in-notifika għandha tiddeskrivi r-raġunijiet għad-deroga u t-tul ta' żmien tagħha, kif ukoll il-programm għall-implimentazzjoni li fih l-azzjonijiet previsti u l-iskedar relatat.

▼B

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

▼B*ANNEX I***▼M4****Definizzjonijiet ghat-termini li jintużaw fl-Annessi II sa VIII****▼B**

Ghall-ghanijiet ta' dan ir-Regolament, ghandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1. “distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA)” tfisser it-tul tal-girja tat-tluġ disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-waqfien, jekk din il-mogħdija tal-waqfien tkun iddikjarata bhala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u tkun tista' ġgħorr il-massa tal-ajruplan fil-kundizzjonijiet operattivi li jkun hemm fis-seħh;
2. “mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC)” tfisser standards mhux vinkolanti adottati mill-Aġenzija biex juru l-mezzi li bihom tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu;
3. “lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni” tfisser dokument użat sabiex jgħin fit-tweqqif ta' kontroll fuq l-apparenza esterna ta' pakketti li jkun fihom oġġetti perikolużi u tad-dokumenti assoċjati magħhom sabiex jiġi stabbilit li jkunu ġew issodisfati r-rekwiziti x-xierqa kollha;
4. “ajrudrom xieraq” tfisser ajrudrom li fih jista' jithaddem l-inġenju tal-ajru, filwaqt li jitqiesu r-rekwiziti tal-prestazzjoni u l-karatteristiċi tar-runway applikabbli;
5. għall-ghanijiet tal-klassifikazzjoni tal-passiġġieri:
  - (a) “adult” tfisser persuna ta' 12-il sena jew iktar;
  - (b) “tifel/tfal” tfisser persuni ta' sentejn jew iktar, iżda li għandhom inqas minn 12-il sena;
  - (c) “tarbija” tfisser persuna ta' inqas minn sentejn;
6. “ajruplan” tfisser inġenju tal-ajru itqal mill-arja li jahdem bil-magna u li għandu ġwienah fissi, li waqt it-titjir ikun sostnut mir-reazzjoni dinamika tal-arja fuq il-ġwienah tiegħu;
7. “titjira meġhjana bl-użu ta' sistema ta' immaġni għall-vizjoni billejl (NVIS)” tfisser, fil-każ ta' operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta' titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir vizwali (VFR) li tkun imwettqa billejl, meta membru tal-ekwipaġġ ikun qed juża nuċċali għall-vizjoni billejl (NVG);
8. “inġenju tal-ajru” tfisser makkinarju li jista' jikseb sostenn fl-atmosfera mir-reazzjonijiet tal-arja hlief mir-reazzjonijiet tal-arja ma' wiċċ id-dinja;

▼M8

- 8a. “traċċar tal-inġenji tal-ajru” tfisser proċess ibbażat fuq l-art li jzomm u jaġġorna, f'intervalli standardizzati, rekord tal-pożizzjoni ta' erba' dimensjonijiet ta' inġenju tal-ajru waqt titjira;
- 8b. “sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru” tfisser sistema li tiddependi fuq it-traċċar tal-inġenji tal-ajru biex tidentifika mġiba anormali tat-titjira u tagħti twissija;

▼B

9. “mezzi alternattivi ta' konformità” tfisser dawk il-mezzi li jipproponu alternattiva għall-mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC) eżistenti, jew dawk li jipproponu mezzi ġodda sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, li għalihom l-Aġenzija ma tkun adottat l-ebda AMC assoċjat;
10. “proċedura kontra l-formazzjoni tas-silġ”, fil-każ tal-proċeduri ta' fuq l-art, tfisser proċedura li tippovdi protezzjoni kontra l-formazzjoni tal-ġlata jew tas-silġ u kontra l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ tal-inġenju tal-ajru li jkunu ġew ittrattati għal perjodu taż-żmien limitat (il-hin taż-żamma);

▼ M1

11. “operazzjoni ta’ proċedura ta’ avvicinament bi gwida vertikali (APV)” tfisser avvicinament bi strument li juża gwida laterali u vertikali, iżda li ma jissodisfax ir-rekwiżiti stabbiliti għall-avvicinament ta’ preċiżjoni u għall-operazzjonijiet tal-hatt, b’għoli tad-deċiżjoni (DH) ta’ mhux inqas minn 250 pied u b’medda viżwali tar-runway (RVR) ta’ mhux inqas minn 600 m;

▼ M4

- 11a. “massa tal-ballun tal-arja bażi” tfisser il-massa determinata bl-ippeżar tal-ballun tal-arja bit-tagħmir kollu installat kif speċifikat fl-AFM;

▼ B

- M1 12. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tal-kabina” tfisser membru tal-ekwipaġġ ikkwalifikat b’mod xieraq, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tekniku, li jkun assenjat minn operatur biex matul l-operazzjonijiet iwettaq kompiti relatati mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira;
- M1 13. ◀ “operazzjoni ta’ avvicinament tal-kategorija I (CAT I)” tfisser avvicinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni permezz ta’ sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS), ta’ sistema għall-inżul bil-microwaves (MLS), ta’ GLS (sistema ta’ nżul li tinkludi sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS)), avvicinament b’radar ta’ preċiżjoni (PAR) jew GNSS bl-użu ta’ sistema ta’ awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) b’għoli tad-deċiżjoni (DH) ta’ mhux inqas minn 200 pied u b’medda viżwali tar-runway (RVR) ta’ mhux inqas minn 550 metru għall-ajruplani u ta’ mhux inqas minn 500 metru għall-ħelikopters;
- M1 14. ◀ “operazzjoni tal-kategorija II (CAT II)” tfisser operazzjoni ta’ avvicinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-200 pied, iżda ta’ mhux inqas minn 100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 300 metru;
- M1 15. ◀ “operazzjoni tal-kategorija IIIA (CAT IIIA)” tfisser operazzjoni ta’ avvicinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 200 metru;
- M1 16. ◀ “operazzjoni tal-kategorija IIIB (CAT IIIB)” tfisser operazzjoni ta’ avvicinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-100 pied, jew mingħajr DH; u
- (b) b’RVR ta’ inqas minn 200 metru, iżda ta’ mhux inqas minn 75 metru;
- M1 17. ◀ “kategorija A għall-ħelikopters” tfisser ħelikopter b’diversi magni ddisinjat b’karatteristiċi ta’ iżolament tal-magna u tas-sistema li huma speċifikati fil-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà applikabbli u li hu kapaċi jwettaq operazzjonijiet permezz ta’ dejta tat-tluġh u tal-inżul li jkunu skedati taht il-kunċett ta’ ħsara kritika fil-magna li tiżgura zona tal-wiċċ awtorizzata adegwata u kapaċità ta’ prestazzjoni adegwata għal titjir sikur kontinwu jew għat-tluġh interrott sikur f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna;
- M1 18. ◀ “kategorija B għall-ħelikopters” tfisser ħelikopter b’magna waħda jew b’diversi magni li ma jissodisfax l-istandards tal-Kategorija A. Il-ħelikopters tal-Kategorija B m’għandhom l-ebda garanzija li huma kapaċi jkomplu jtiru b’mod sikur f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, u b’hekk wiehed jassumi li f’każ bħal dan ikollu jsir inżul mhux skedat;
- M1 19. ◀ “speċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni (CS)” tfisser standards tekniċi adottati mill-Aġenzija li jindikaw il-mezzi biex tintwera l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta’ Implimentazzjoni tiegħu, u li jistgħu jintużaw minn organizzazzjoni għall-ghanijiet taċ-ċertifikazzjoni;

▼ **B**

- **M1** 20. ◀ “dawran” tfisser il-faži viżwali ta’ avviciament bi strument biex l-ingenju tal-ajru jingieb f’pożizzjoni li tippermetti nżul fuq runway/f’żona ta’ tluġh u ta’ avviciament finali (FATO) li ma tkunx tinsab f’post adegwat għall-avviciament f’linja dritta;
- **M1** 21. ◀ “mogħdija tal-ikklerjar” tfisser żona rettangolari ddefinita fuq l-art jew fl-ilma li taqa’ taħt il-kontroll tal-awtorità x-xierqa, li tiġi magħżula jew ippreparata bħala żona xierqa li fuqha ajruplan ikun jista’ jagħmel parti mit-tluġh inizjali tiegħu sa għoli speċifikat;
- **M1** 22. ◀ “baži tas-shab” tfisser l-għoli tal-baži tal-element tas-shab l-iktar baxx osservat jew imbassar fil-vicinanzi ta’ ajrudrom jew ta’ sit tal-operat jew f’żona speċifika ta’ operazzjonijiet, li normalment jitkejjel ‘il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ‘il fuq mil-livell medju tal-baħar;
- **M1** 23. ◀ “kondivizjoni tal-kodiċi” tfisser arrangament li permezz tiegħu operatur iqiegħed il-kodiċi nominattiv tiegħu fuq titjira operata minn operatur ieħor u jbiegħ u jroġ biljetti għal dik it-titjira;
- **M1** 24. ◀ “żona kkonġestjonata” tfisser, f’dak li għandu x’jaqsam ma’ belt jew raħal, kwalunkwe żona li tkun tintuża sostanzjalment għal skopijiet residenzjali, kummerċjali jew ta’ rikreazzjoni;
- **M1** 25. ◀ “runway ikkontaminata” tfisser runway li jkollha iktar minn 25 % tal-erja tal-wiċċ tagħha, fil-limiti tat-tul u tal-wisa’ meħtieġa li jkunu qed jintużaw, li tkun koperta mill-affarijiet li ġejjin:
- (a) b’saff ilma tal-wiċċ ta’ iktar minn 3 millimetri (0.125 pulzier), jew b’silġ imfarrak mahmuġ fl-art, jew b’borra mahlula, li jkunu ekwivalenti għal iktar minn 3 millimetri (0.125 pulzier) ta’ ilma;
- (b) borra li tkun ġiet ikkompessata f’massa solida li tirrezisti iktar kompressjoni u li żżomm flimkien jew tinkiser f’biċċiet jekk tingabar (borra kumpatta); jew
- (c) silġ, inkluż silġ imxarrab;
- **M1** 26. ◀ “fjuwil ta’ kontinġenza” tfisser il-fjuwil meħtieġ biex jikkompensa għal fatturi mhux mistennija li jistgħu jaffettwaw il-konsum tal-fjuwil waqt it-titjira lejn l-ajrudrom ta’ destinazzjoni;
- **M1** 27. ◀ “avviciament finali bi nżul kontinwu (CDFA)” tfisser teknika, li hija konsistenti mal-proċeduri ta’ avviciament stabbilizzat, li tintuża fil-parti tal-avviciament finali ta’ proċedura ta’ avviciament mhux ta’ preċiżjoni bi strumenti bħala nżul kontinwu, mingħajr it-teħid ta’ pożizzjoni orizzontali, minn altitudni/għoli daqs jew oghla mill-altitudni/mill-għoli tal-punt tal-avviciament finali sa punt li jinsab madwar 15-il metru (50 pied) ‘il fuq mil-limitu tar-runway tal-inżul jew sal-punt fejn għandha tinbeda l-“flare manoeuvre” għat-tip ta’ ingenju tal-ajru li jkun qed jintuża;
- **M1** 28. ◀ “viżibilità meteoroloġika kkonvertita (CMV)” tfisser valur, li huwa ekwivalenti għal RVR, li jitnissel mill-viżibilità meteoroloġika rrappurtata;
- **M1** 29. ◀ “membru tal-ekwipaġġ” tfisser persuna assenjata minn operatur biex twettaq kompi abbord ingenju tal-ajru;

▼ B

- M1 30. ◀ “fazijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ ajruplani tfisser il-girja tat-tluġh, il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh, l-avviċinament finali, l-avviċinament mhux milhuq, l-inżul, inkluż il-girja sakemm l-ajruplan jinżel, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;
- M1 31. ◀ “fazijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ helikopters tfisser is-sewqan, it-titjir, it-tluġh, l-avviċinament finali, l-avviċinament mhux milhuq, l-inżul, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;
- M1 32. ◀ “runway niedja” tfisser runway li l-wiċċ tagħha ma jkunx xott, iżda li n-nida ta’ fuqha ma tkunx tagħtiha dehra tleqq;
- M1 33. ◀ “oġġetti perikolużi (DG)” tfisser artikli jew sustanzi li jistgħu johlqu riskju għas-saħħa, is-sikurezza, il-proprjetà jew l-ambjent u li huma inklużi fil-lista ta’ oġġetti perikolużi fl-Istruzzjonijiet Tekniċi jew li jkunu kklassifikati skont dawn l-istess Struzzjonijiet;
- M1 34. ◀ “aċċident marbut ma’ oġġetti perikolużi” tfisser ġrajja assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikolużi, li twassal għal feriti fatali jew serji f’persuna jew għal hsara kbira f’xi proprjetà;
- M1 35. ◀ “inċident marbut ma’ oġġetti perikolużi” tfisser:
- (a) ġrajja, minbarra aċċident marbut ma’ oġġetti perikolużi, assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikolużi, li mhux bil-fors isseħħ abbord inġenju tal-ajru, u li twassal għal feriti f’persuna, għal hsara f’xi proprjetà, għal nirien, ksur, tixrid tal-oġġett, tnixxija ta’ fluwidu jew radjazzjoni jew għal prova oħra li ma nżammitx l-integrità tal-pakkett;
- (b) kwalunkwe ġrajja marbuta mat-trasport ta’ oġġetti perikolużi li tipperikola serjament l-inġenju tal-ajru jew l-okkupanti tiegħu;
- M1 36. ◀ “tnehhija tas-silġ”, fil-każ tal-proċeduri ta’ fuq l-art, tfisser proċedura li permezz tagħha jitnehhew mill-inġenju tal-ajru l-ġlata, is-silġ, il-borra jew is-silġ imfarrak maħmuġ fl-art, sabiex jiġi pprovdut wiċċ li ma jkunx ikkontaminat;
- M1 37. ◀ “punt iddefinit wara t-tluġh (DPATO)” tfisser il-punt, matul il-fażi tat-tluġh u tat-tluġh inizjali, li qablu mhijiex assigurata l-kapaċità tal-helikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun meħtieġ inzul ta’ emerġenza;
- M1 38. ◀ “punt iddefinit qabel l-inzul (DPBL)” tfisser il-punt, matul il-fażi tal-avviċinament u tal-inzul, li warajh mhijiex assigurata l-kapaċità tal-helikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun meħtieġ inzul ta’ emerġenza;
- M1 39. ◀ “distanza DR” tfisser id-distanza orizzontali li l-helikopter ikun ivvjagga mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tluġh;

▼ M4

40. “ftehim ta’ kiri mingħajr ekwipaġġ” tfisser ftehim bejn imprizi li skont dan l-inġenju tal-ajru jkun operat skont iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) tal-parti li thallas il-kera (lessee) jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali li mhumix CAT, taht ir-responsabilità tal-parti li thallas il-kera (lessee);

▼ B

- **M1** 41. ◀ “massa operattiva mingħajr tagħbija” tfisser il-massa totali tal-inġenju tal-ajru li jkun lest għal tip ta’ operazzjoni speċifika, mingħajr il-fjuwil li jista’ jintuza u t-tagħbija tat-traffiku;
- **M1** 42. ◀ “runway xotta” tfisser runway li la tkun imxarrba u lanqas ma tkun ikkontaminata, u li tinkludi dawk ir-runways miksija biċ-ċangatura li jkunu ġew ippreparati apposta b’kanali jew pavimenti porużi u li jinżammu b’tali mod li jippermettu azzjoni ta’ bbrejkjar effettiva daqs fuq runway xotta, anki meta fuq ir-runway ikun hemm in-nida;

▼ M1

43. “inġenji tal-ajru tat-tip ELA1” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ li ġejjin:
- (a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas, li mhux ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jaħdem bil-magna;
- (b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas;
- (c) ballun tal-arja bi kwantità massima ta’ gass tat-tluġ ta’ disinn jew volum massimu ta’ arja shuna ta’ mhux aktar minn 3 400 m³ għal blalen li jaħdmu bl-arja shuna, 1 050 m³ għal blalen li jaħdmu bil-gass, 300 m³ għal blalen tal-gass marbutin;
44. “inġenji tal-ajru tat-tip ‘ELA2’” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ, li ġejjin:
- (a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas, li mhux ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jaħdem bil-magna;
- (b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas;
- (c) ballun tal-arja;
- (d) inġenju tal-ajru li jaħdem bir-rotors (Very Light Rotorcraft) b’MTOM ta’ mhux aktar minn 600 kg li huwa ta’ disinn sempliċi, maħsub biex iġorr mhux aktar minn żewġ persuni, mhux imħaddem b’magni tar-rokits u/jew tat-turbina; ristrett għal operazzjonijiet binhar VFR;

▼ B

- **M1** 45. ◀ “zona ta’ tluġ u ta’ avvicinament finali elevata (FATO elevata)” tfisser FATO li hija mill-inqas 3 metri ’l fuq mill-wiċċ tal-madwar;
- **M1** 46. ◀ “ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta (ERA)” tfisser ajrudrom xieraq matul ir-rotta, li jista’ jkun meħtieġ fl-istadju tal-ippjanar;

▼ B

- M1 47. ◀ “sistema ta’ vizjoni mtejbja (EVS)” tfisser sistema li turi immagni elettronici tax-xena esterna f’hin reali permezz ta’ sensors tal-immagni;
- M1 48. ◀ “zona ta’ tluġh u ta’ avvinament finali (FATO)” tfisser zona ddefinita għall-operazzjonijiet bil-helikopter, li ‘l fuq minnha titlesta l-fażi finali tal-manuvra ta’ avvinament għat-titjir kwazi stazzjonarju jew għall-inżul, u minn fejn tinbeda l-manuvra tat-tluġh. Fil-każ ta’ helikopters li joperaw fil-kategorija tal-prestazzjoni 1, iż-zona ddefinita tinkludi ż-zona disponibbli għal tluġh interrott;
- M1 49. ◀ “il-monitoraġġ tad-dejta tat-titjir (FDM)” tfisser l-użu proattiv u mhux punittiv ta’ dejta diġitali tat-titjir minn operazzjonijiet ta’ rutina biex tittejjeb is-sikurezza tal-avjazzjoni;
- M1 50. ◀ “tagħmir għat-taħriġ fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD)” tfisser tagħmir tat-taħriġ li huwa:
- (a) fil-każ tal-ajruplani, simulatur ta’ titjira shiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD), tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT) jew tagħmir bażiku għat-taħriġ fl-istrumenti (BITD);
- (b) fil-każ tal-helikopters, simulatur ta’ titjira shiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD) jew tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT);
- M1 51. ◀ “ajrudrom ERA għall-fjuwil” tfisser ajrudrom ERA, li jint-ghażel biex jitnaqqas il-fjuwil ta’ kontinġenza;
- M1 52. ◀ “sistema tal-inżul GBAS (GLS)” tfisser sistema ta’ avvinament tal-inżul li tuża informazzjoni miġbura permezz ta’ sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS), biex tiggwida l-inġenju tal-ajru abbażi tal-pożizzjoni laterali u vertikali tal-GNSS tiegħu. Din is-sistema tuża referenza ġeometrika tal-altitudni għall-pendil tal-avvinament finali tagħha;
- M1 53. ◀ “persunal li jipprovdi servizzi ta’ emerġenza fuq l-art” tfisser kwalunkwe persunal li jipprovdi servizzi ta’ emerġenza fuq l-art (bħal pereżempju l-pulizija, il-pompiera, eċċ), li huwa involut fis-servizzi mediċi ta’ emerġenza bil-helikopter (HEMSs) u li l-kompiti tiegħu huma rilevanti, bi kwalunkwe mod, għall-operazzjonijiet bil-helikopter;
- M1 54. ◀ “iż-żamma fuq l-art” tfisser il-projbizzjoni formali ta’ inġenju tal-ajru milli jitlaq u t-teħid ta’ dawk il-passi li jkunu meħtieġa għal dan il-għan;
- M1 55. ◀ “wiri fil-livell tal-ghajnejn (HUD)” tfisser sistema tal-wiri li turi l-informazzjoni tat-titjira fil-kamp viziv estern li jkun direttament quddiem il-bdot u li ma taffettwax il-veduta esterna b’mod sinifikanti;
- M1 56. ◀ “sistema ta’ gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS)” tfisser is-sistema totali abbord li tipprovdi gwida fil-livell tal-ghajnejn għall-bdot matul il-proċedura tal-avvinament u tal-inżul u/jew matul il-proċedura ta’ avvinament mhux milhuq. Din is-sistema tinkludi s-sensors, il-kompjuters, il-provvisti tal-enerġija, l-indikazzjonijiet u l-kontrolli kollha;
- M1 57. ◀ “helikopter” tfisser inġenju tal-ajru li huwa itqal mill-arja li hu sostnut waqt it-titjir prinċipalment mir-reazzjonijiet tal-arja fuq rotor wiehed jew iktar immexxija bil-mutur, fuq assi sostanzjalment vertikali;

▼ **B**

- **M1** 58. ◀ “membru tal-ekwipaġġ f’operazzjoni ta’ rfiġ bil-helikopter (HHO)” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jaqdi l-kompiti assenjati lil marbutin mal-operazzjoni tal-irfiġ;
- **M1** 59. ◀ “pjattaforma għall-helikopters” tfisser FATO li tinsab fuq struttura li żżomm f’wiċċ l-ilma jew fuq struttura fissa lil hinn mill-kosta;
- **M1** 60. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tal-HEMS” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jkun assenjat f’titjira tal-HEMS bil-għan li jieħu ħsieb kull persuna li jkollha bżonn ta’ għaj-nuna medika waqt li tkun qiegħda tingarr fuq il-helikopter u li jgħin lill-bdot waqt il-missjoni;
- **M1** 61. ◀ “titjira tal-HEMS” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HEMS, li jkollha l-għan li tiffacilita l-assistenza medika ta’ emerġenza, f’każ fejn it-trasport rapidu u immedjat ikun essenzjali, billi góorr:
- (a) persunal mediku;
- (b) provvisti mediċi (tagħmir mediku, demm, organi, mediċini); jew
- (c) persuni morda jew imweġġgħin u persuni oħra li jkunu kkonċernati b’mod dirett;
- **M1** 62. ◀ “bażi operattiva tal-HEMS” tfisser ajrudrom li fih il-membri tal-ekwipaġġ tal-HEMS u l-helikopter tal-HEMS jistgħu jkunu qed jistennew għall-operazzjonijiet tal-HEMS;
- **M1** 63. ◀ “sit tal-operat tal-HEMS” tfisser sit magħżul mill-kmandant waqt titjira tal-HEMS għall-operazzjonijiet ta’ rfiġ bil-helikopter u għall-inżul u t-tluġ;
- **M1** 64. ◀ “titjira tal-HHO” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-għan li tiffacilita t-trasferiment ta’ persuni u/jew ta’ merkanzija permezz tal-irfiġ bil-helikopter;
- **M1** 65. ◀ “HHO lil hinn mill-kosta” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-għan li tiffacilita t-trasferiment ta’ persuni u/jew ta’ merkanzija permezz tal-irfiġ bil-helikopter minn jew lejn bastiment jew struttura li tinsab f’żona tal-baħar jew lejn il-baħar stess;
- **M1** 66. ◀ “passiġġier ta’ HHO” tfisser persuna li għandha tiġi ttrasferita permezz tal-irfiġ bil-helikopter;
- **M1** 67. ◀ “sit ta’ HHO” tfisser zona speċifika li fiha helikopter iwettaq trasferiment bl-irfiġ;
- **M1** 68. ◀ “hin taż-żamma (HoT)” tfisser il-hin stmat li fih il-fluwidu ta’ kontra l-formazzjoni tas-silġ jipprevjeni l-formazzjoni tas-silġ u tal-ġlata u l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ protetti (trattati) tal-ajruplan;

▼ **B**

- **M1** 69. ◀ “ambjent ostili” tfisser:
- (a) ambjent li fih:
- (i) ma jistax jitwettaq inżul ta’ emerġenza sikur minhabba li l-wiċċ mhuwiex adegwat;
  - (ii) l-okkupanti tal-helikopter ma jistghux jiġu protetti b’mod adegwat mill-elementi;
  - (iii) ir-rispons/il-kapaċità ta’ tiftix u salvataġġ mhijiex ipprovduta b’mod konsistenti mal-esponiment antiċipat; jew
  - (iv) ikun hemm riskju mhux aċċettabbli li jiġu pperikolati persuni jew proprjetà li jinsabu fuq l-art;
- (b) fi kwalunkwe każ, iż-żoni li ġejjin:
- (i) fil-każ ta’ operazzjonijiet fuq il-baħar, iż-żoni tal-baħar miftuħ fit-Tramuntana ta’ 45N u fin-Nofsinhar ta’ 45S kif indikat mill-awtorità tal-Istat ikkonċernat;
  - (ii) dawk il-partijiet ta’ zona kkonġestjonata li m’għandhomx żoni adegwati għal inżul ta’ emerġenza sikur;
- **M1** 70. ◀ “punt ta’ deċiżjoni għall-inżul (LDP)” tfisser il-punt uzat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni waqt l-inżul li minnu jista’ jtkompla b’mod sikur l-inżul jew jinbeda nżul interrott, meta tkun giet innutata hsara fil-maġna f’dak il-punt;
- **M1** 71. ◀ “id-distanza disponibbli tal-inżul (LDA)” tfisser it-tul tar-runway li hu ddikjarat bhala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja ta’ fuq l-art ta’ ajruplan li jkun qed jillandja;
- **M1** 72. ◀ “ajruplan tal-art” tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienah fissi li hu ddisinjat għal tluġh u nżul minn fuq l-art u li jinkludi l-ajruplani anfibi operati bhala ajruplani tal-art;
- **M1** 73. ◀ “operazzjoni lokali bil-helikopter” tfisser operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru b’helikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġh (MCTOM) ta’ iktar minn 3 175 kilogramma u konfigurazzjoni massima operattiva ta’ sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta’ disa’ sits jew inqas, matul il-jum, fuq rotot innavigati b’referenza għal għeliem viżwali, li jitwettqu f’żona ġeografika lokali u ddefinita speċifikata fil-manwal tal-operat;
- **M1** 74. ◀ “il-proċeduri f’vizibilità baxxa (LVP)” tfisser il-proċeduri applikati f’ajrudrom biex ikunu żgurati operazzjonijiet sikuri matul avvicinamenti tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawk standard, matul avvicinamenti tal-Kategorija II li mhumiex standard, matul avvicinamenti tal-Kategorija II u III u matul it-tluġh f’vizibilità baxxa;
- **M1** 75. ◀ “it-tluġh f’vizibilità baxxa (LVTO)” tfisser tluġh b’RVR ta’ inqas minn 400 metru, iżda ta’ mhux inqas minn 75 metru;
- **M1** 76. ◀ “operazzjoni tal-Kategorija I li hija iktar baxxa minn dik standard (LTS CAT I)” tfisser operazzjoni ta’ avvicinament u nżul bl-istrumenti tal-Kategorija I, bl-użu ta’ DH tal-Kategorija I u b’RVR li hija inqas minn dik li normalment hija assoċjata mad-DH applikabbli iżda li mhix inqas minn 400 metru;
- **M1** 77. ◀ “il-konfigurazzjoni massima operattiva ta’ sits tal-passiġġieri (MOPSC)” tfisser il-kapaċità massima ta’ sits tal-passiġġieri ta’ inġenju tal-ajru partikulari, minbarra s-sits tal-ekwipagġ, stabbilita għal skopijiet operattivi u speċifikata fil-manwal tal-operat. Jekk wiehed jiehu bhala punt ta’ referenza l-konfigurazzjoni massima ta’ sits tal-passiġġieri stabbilita matul il-proċess ta’ ċertifikazzjoni mwettaq għaċ-ċertifikat tat-tip (TC), għaċ-ċertifikat tat-tip supplimentari (STC) jew għal bidla fit-TC jew fis-STC, skont xi jkun rilevanti għall-inġenju tal-ajru partikulari, il-MOPSC tista’ tistabbilixxi l-istess numru ta’ sits jew numru iktar baxx, skont il-limitazzjonijiet operattivi;

▼ **B**

- **M1** 78. ◀ “passiġġier mediku” tfisser persuna medika li tingarr f’helikopter matul titjira tal-HEMS, u tinkludi tobba, infermiera u paramediċi, iżda mhix limitata għalihom;
- **M1** 79. ◀ “lejl” tfisser il-perjodu bejn tmiem il-għabex ċivili ta’ filgħaxija u l-bidu tal-għabex ċivili ta’ filgħodu, jew perjodu ieħor bħal dan bejn inżul ix-xemx u t-tluġ tagħha, kif preskritt mill-awtorità x-xierqa u kif iddefinit mill-Istat Membru;
- **M1** 80. ◀ “nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG)” tfisser apparat b’zewġ lentijiet li jintensifika d-dawl u li jintlibes mar-ras, li jtejjeb il-kapaċità li jinżammu referenzi vizwali fuq wiċċ l-art matul il-lejl;
- **M1** 81. ◀ “sistema ta’ immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)” tfisser l-integrazzjoni tal-elementi kollha meħtieġa biex in-NVGs jintużaw b’suċċess u b’mod sikur waqt li jkun qed jithaddem helikopter. Is-sistema tinkludi mill-inqas in-NVGs, id-dawl tan-NVIS, il-komponenti tal-helikopter, it-taħriġ u l-ajrunavigabbiltà kontinwa;
- **M1** 82. ◀ “ambjent mhux ostili” tfisser ambjent li fih:
- (a) jista’ jitwettaq inżul ta’ emerġenza sikur;
  - (b) l-okkupanti tal-helikopter jistgħu jiġu protetti mill-elementi; u
  - (c) ir-rispons/il-kapaċità ta’ tiftix u salvataġġ huma pprovduti b’mod konsistenti mal-esponiment antiċipat.
- Fi kwalunkwe każ, dawk il-partijiet ta’ zona kkonġestjonata li jkollhom żoni adegwati għal inżul ta’ emerġenza sikur għandhom jitqiesu bħala partijiet mhux ostili;
- **M1** 83. ◀ “operazzjoni ta’ avvicinament mhux ta’ preċizjoni (NPA)” tfisser avvicinament bi strument b’għoli minimu ta’ nżul (MDH), jew DH fil-każ ta’ titjira mwettqa b’teknika tas-CDFa, li ma jkunx iktar baxx minn 250 pied u b’RVR/CMV ta’ mhux inqas minn 750 metru fil-każ tal-ajruplani u ta’ mhux inqas minn 600 metru fil-każ tal-helikopters;
- **M1** 84. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tan-NVIS” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku assenjat għal titjira bin-NVIS;
- **M1** 85. ◀ “titjira bin-NVIS” tfisser titjira li titwettaq b’kundizzjonijiet meteoroloġiċi vizwali (VMC) ta’ billejl li matulha l-ekwipaġġ tat-titjira juża n-NVGs f’helikopter li jkun qed jopera skont approvazzjoni tan-NVIS;
- **M1** 86. ◀ “operazzjonijiet lil hinn mill-kosta” tfisser operazzjonijiet li, b’mod regolari, ikollhom parti sostanzjali mit-titjira mwettqa fuq żoni tal-baħar lejn jew minn postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta;
- **M1** 87. ◀ “sit tal-operat” tfisser sit, minbarra ajrudrom, magħżul mill-operatur jew mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant għall-inżul, it-tluġ u/jew l-operazzjonijiet ta’ tagħbija esterna;
- **M1** 88. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista’ jinzel fid-distanza disponibbli għal tluġ interrott jew ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur sa zona tal-inżul xierqa, skont meta tiżviluppa l-hsara;
- **M1** 89. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 2” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, ikun hemm prestazzjoni disponibbli biex il-helikopter ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur, hliet meta l-hsara tiżviluppa kmieni matul il-manuvra tat-tluġ jew tard waqt il-manuvra tal-inżul, f’liema każijiet jista’ jkun meħtieġ inżul ta’ emerġenza;

▼ **B**

- **M1** 90. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 3” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna fi kwalunkwe hin waqt it-titjira, jista’ jkun mehtieg inżul ta’ emergenza fil-każ ta’ helikopter b’diversi magni u jkun mehtieg inżul ta’ emergenza fil-każ ta’ helikopter b’ magna wahda;
- **M1** 91. ◀ “kontroll operattiv” tfisser ir-responsabbiltà għall-ghoti ta’ bidu għal titjira jew għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni tagħha fl-interess tas-sikurezza;
- **M1** 92. ◀ “operazzjoni tal-Kategorija II li mhijiex standard (OTS CAT II)” tfisser operazzjoni ta’ avvicinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, bl-użu ta’ ILS jew MLS, li fiha xi elementi (jew kollha kemm huma) tas-sistema tad-dawl li tintuża f’avvicinamenti ta’ preċiżjoni tal-kategorija II ma jkunux disponibbli, u:
- (a) b’DH taht il-200 pied, iżda ta’ mhux inqas minn 100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 350 metru.
- **M1** 93. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A” tfisser ajruplani b’diversi magni li jahdmu b’turboskrun, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġh li taqbeż il-5 700 kilogramma, kif ukoll l-ajruplani kollha li jahdmu b’diversi magni turboġett;
- **M1** 94. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B” tfisser ajruplani li jahdmu b’ magni bl-iskrejjen, li jkollhom MOPSC ta’ disa’ sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġh ta’ 5 700 kilogramma jew inqas;
- **M1** 95. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni C” tfisser ajruplani li jahdmu b’ magni bil-pistuni, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġh li taqbeż il-5 700 kilogramma;
- **M1** 96. ◀ “il-bdot fil-kmand” tfisser il-bdot mahtur biex ikun fil-kmand u li huwa inkarigat iwettaq it-titjira b’mod sikur. Għall-ghani-jiet tal-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-“bdot fil-kmand” għandu jissejjaħ il-“kmandant”;
- **M1** 97. ◀ “il-post prinċipali tan-negozju” tfisser l-uffiċċju ewlieni jew l-uffiċċju rreġistrat tal-organizzazzjoni li fih jitwettqu l-funzjonijiet finanzjarji prinċipali u l-kontroll operattiv tal-attivitajiet imsemmija f’dan ir-Regolament;
- **M1** 98. ◀ “il-prijoritizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa” tfisser l-allokazzjoni ta’ parti adegwata mill-ghadd totali ta’ spezzjonijiet fir-rampa mwettqin minn awtorità kompetenti jew f’isimha fuq bazi annwali kif previst fil-Parti msejha “ARO”;
- **M1** 99. ◀ “sit ta’ interess pubbliku (PIS)” tfisser sit li jintuża esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;
- **M1** 100. ◀ “spezzjoni fir-rampa” tfisser l-ispezzjoni tal-ingenji tal-ajru, tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tal-kabina u tal-ekwipaġġ tat-titjira u tad-dokumentazzjoni tat-titjira sabiex tiġi vverifikata l-konformità mar-rekwiziti applikabbli;
- **M1** 101. ◀ “intervall tar-rettifika” tfisser limitazzjoni fuq it-tul ta’ żmien tal-operazzjonijiet imwettqin b’tagħmir li ma jahdimx;

▼ **B**

- ▶ **M1** 102. ◀ “id-distanza disponibbli għal tluġh interrott (RTODAH)” tfisser it-tul taż-żona ta’ tluġh u ta’ avviciament finali ddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-helikopters operati fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 biex fiha jikkompletaw tluġh interrott;
- ▶ **M1** 103. ◀ “id-distanza meħtieġa għal tluġh interrott (RTODRH)” tfisser id-distanza orizzontali meħtieġa mill-bidu tat-tluġh sal-punt li fih il-helikopter jieqaf għal kollox wara ħsara fil-magna u l-interruzzjoni tat-tluġh fil-punt ta’ deċiżjoni tat-tluġh;
- ▶ **M1** 104. ◀ “il-medda viżwali tar-runway (RVR)” tfisser id-distanza sa fejn il-bdot ta’ inġenju tal-ajru li jkun jinsab fuq il-linja taċ-ċentru ta’ runway jista’ jara l-marki ta’ wiċċ ir-runway jew id-dwal li jimmarkaw it-truf tar-runway jew li jidentifikaw il-linja taċ-ċentru tagħha;
- ▶ **M1** 105. ◀ “inżul ta’ emerġenza sikur” tfisser inżul inevitabli jew inżul ta’ emerġenza inevitabli kkontrollat fl-ilma li fih, b’mod raġonevoli, il-persuni li jinsabu fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art jew l-ilma ma jkunux mistennija jweġġgħu;
- ▶ **M1** 106. ◀ “idroplan” tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienah fissi li hu ddisinjat għal tluġh u nżul fuq l-ilma u li jinkludi l-ajruplani anfibi operati bħala idroplani;
- ▶ **M1** 107. ◀ “runways separati” tfisser runways li jinsabu fl-istess ajrudrom li huma wċuh tal-inżul separati. Dawn ir-runways jistgħu jgħattu lil xulxin jew jaqsmu minn fuq xulxin b’tali mod li jekk waħda minnhom tkun imblukkata, dan ma jzommx it-tipi ta’ operazzjonijiet ipplanati milli jitwettqu fuq ir-runway l-oħra. Kull runway għandu jkollha proċedura separata ta’ avviciament ibbażata fuq għajjnuna separata għan-navigazzjoni;
- ▶ **M1** 108. ◀ “titjira speċjali tal-VFR” tfisser titjira tal-VFR awtorizzata mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru biex topera f’żona tal-kontroll f’kundizzjonijiet meteoroloġiċi li huma inqas mill-VMC;
- ▶ **M1** 109. ◀ “avviciament stabbilizzat (SAp)” tfisser avviciament li jsir b’mod ikkontrollat u xieraq f’dak li għandu x’jaqşam mal-konfigurazzjoni, l-enerġija u l-kontroll tal-passaġġ tat-titjira minn punt jew altitudni/gholi stabbilit minn qabel sa punt li jkun 50 pied ‘il fuq mil-limitu jew sal-punt minn fejn tinbeda l-manuvra tal-“flare” jekk dan ikun oghla;

▼ **M5**

- 109a. “kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira” ifisser kwalunkwe perjodu ta’ hin li fih il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunux disturbati jew distratti, hliet għal kwistjonijiet li jkunu kritiċi għas-sikurezza tal-operat tal-inġenju tal-ajru jew għas-sikurezza tal-okkupanti;

▼ **B**

- ▶ **M1** 110. ◀ “ajrudrom alternattiv għat-tluġh” tfisser ajrudrom alternattiv li fih l-inġenju tal-ajru jista’ jillandja jekk dan ikun meħtieġ fit-tluġh u f’każ li ma jkunx jista’ jintuza l-ajrudrom tat-tluq;
- ▶ **M1** 111. ◀ “punt ta’ deċiżjoni tat-tluġh (TDP)” tfisser il-punt użat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni tat-tluġh li minnu jista’ jew isir tluġh interrott, jew jitkompla b’mod sikur it-tluġh, meta tkun giet innutata ħsara fil-magna f’dak il-punt;
- ▶ **M1** 112. ◀ “id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA)”, fil-każ tal-ajruplani, tfisser it-tul tal-ġirja tat-tluġh disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar, jekk din tkun ipprovduta;
- ▶ **M1** 113. ◀ “id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODAH)”, fil-każ tal-helikopters, tfisser it-tul taż-żona ta’ tluġh u ta’ avviciament finali, u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar tal-helikopter, jekk din tkun ipprovduta, li tkun giet iddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-helikopters biex dawn jikkompletaw it-tluġh;

▼ B

- ▶ M1 114. ◀ “id-distanza meħtieġa għat-tluġh (TODRH)”, fil-każ tal-helikopters, tfisser id-distanza orizzontali meħtieġa mill-bidu tat-tluġh sal-punt li fih jintlahqu, bil-magni li jifdal jaħdmu fil-limiti operattivi approvati, wara li fit-TDP tkun għet innutata ħsara fil-maġna kritika, veloċità sikura għat-tluġh (V_{TOSS}), għoli speċifikat u xaqliba tat-tluġh pożittiva;
- ▶ M1 115. ◀ “il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh” tfisser il-passaġġ vertikali u orizzontali, meta l-magna kritika tkun wieqfa, minn punt speċifiku matul it-tluġh sa 1 500 pied ‘il fuq mill-wiċċ fil-każ ta’ ajruplan u sa 1 000 pied ‘il fuq mill-wiċċ fil-każ ta’ helikopter;
- ▶ M1 116. ◀ “il-massa waqt it-tluġh” tfisser il-massa, li tinkludi kolloxx u kull min ikun qed jinġarr fil-bidu tat-tluġh fil-każ ta’ helikopter u fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh fil-każ ta’ ajruplan;
- ▶ M1 117. ◀ “il-ġirja tat-tluġh disponibbli (TORA)” tfisser it-tul tar-runway iddikjarat bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja fuq l-art ta’ ajruplan li jkun qed iwettaq it-tluġh;

▼ M4

- 117a. “speċjalist fil-kompitu” tfisser persuna assenjata mill-operatur jew parti terza, jew li taġixxi bħala impriza, li twettaq kompiti fuq l-art direttament marbutin ma’ kompitu speċjalizzat jew li twettaq kompiti speċjalizzati abbord jew mill-inġenju tal-ajru;

▼ B

- ▶ M1 118. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tekniku” tfisser membru tal-ekwipaġġ li jiehu sehem f’operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, li l-operatur ikun qabbdu jaqdi kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art sabiex jgħin lill-bdot matul operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS li jkunu jeħtieġu t-thaddim ta’ tagħmir speċjalizzat abbord;
- ▶ M1 119. ◀ “Struzzjonijiet Tekniċi (TI)” tfisser l-edizzjoni effettiva l-iktar riċenti tal-*“Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Ogġetti Perikolużi bl-Ajru”*, inkluż is-Suppliment tagħha u kwalunkwe Addenda għaliha, approvata u ppubblikata mill-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali;

▼ M4

- 120. “tagħbija tat-traffiku (traffic load)” tfisser il-massa totali ta’ passiġġieri, bagalji, merkanzija u tagħmir tal-ispeċjalisti portabbli u, hliet għall-blalen tal-arja, inkluża kwalunkwe saborra;

▼ B

- ▶ M1 121. ◀ “titjira bin-NVIS mhux meġhuna” tfisser, fil-każ ta’ operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta’ titjira tal-VFR imwettqa bil-lejl li fiha membru tal-ekwipaġġ ma jkunx qed juża n-NVG;
- ▶ M1 122. ◀ “impriza” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika, kemm jekk topera għall-qligħ kif ukoll jekk le, jew kull korp uffiċjali, kemm jekk ikun persuna ġuridika kif ukoll jekk le;
- ▶ M1 123. ◀ “ V_1 ” tfisser il-veloċità massima waqt it-tluġh li fiha l-bdot irid jiehu l-ewwel azzjoni sabiex iwaqqaf l-ajruplan fid-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien. V_1 tfisser ukoll il-veloċità minima waqt it-tluġh, wara li tkun żviluppat ħsara fil-magna kritika fil- V_{EF} , li fiha l-bdot jista’ jkompli bit-tluġh u jilhaq l-għoli meħtieġ ‘il fuq mill-wiċċ tat-tluġh fid-distanza tat-tluġh;

▼ B

► **M1** 124. ◀ “ V_{EF} ” tfisser il-velocità li fiha wiehed jassumi li l-magna kritika tiżviluppa ħsara matul it-tluġ;

► **M1** 125. ◀ “avviċinament viżwali” tfisser avviċinament li fih il-proċedura kollha ta’ avviċinament bi strument, jew parti minnha, ma tintemx u l-avviċinament jitwettaq permezz ta’ referenza viżwali għat-terren;

▼ M1

126. “ajrudrom funzjonali li jista’ jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali” tfisser ajrudrom adegwat fejn, fil-mument tal-użu antiċipat, rapporti tat-temp, jew previżjonijiet, jew kwalunkwe kombinazzjoni ta’ dawn, juru li l-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-valur minimu operattiv jew oghla mill-valur minimu operattiv mehtieġ tal-ajrudrom, u r-rapporti dwar il-kundizzjoni tal-wiċċ tar-runway juru li nżul bla periklu se jkun possibbli;

▼ M4

127. “ftehim ta’ kiri bl-ekwipaġġ” tfisser ftehim:
 — fil-każ ta’ operazzjonijiet CAT, bejn operaturi tal-ajru li skont dan l-inġenju tal-ajru huwa operat skont l-AOC tal-parti li tirċievi l-kera (lessor); jew
 — fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali minbarra CAT, bejn operaturi li skontu l-inġenju tal-ajru huwa operat taħt ir-responsabilità tal-parti li tirċievi l-kera (lessor);

▼ B

► **M1** 128. ◀ “runway imxarrba” tfisser runway li l-wiċċ tagħha jkun mghotti bl-ilma, jew l-ekwivalenti tiegħu, f’livell inqas minn dak speċifikat fid-definizzjoni ta’ “runway ikkontaminata”, jew runway li fuq il-wiċċ tagħha jkun hemm bizzejjed nida biex iwassal biex din tkun tidher li tirrifletti, iżda li ma jkollha l-ebda zona sinifikanti ta’ ilma qiegħed.

ANNEX II

REKWIŻITI TAL-AWTORITÀ GHALL-OPERAZZJONIJIET BL-AJRU

[IL-PARTI ARO]

ARO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti għas-sistema tal-amministrazzjoni u tal-ġestjoni li l-Aġenzija u l-Istati Membri għandhom jissodisfaw għall-implimentazzjoni u l-infurzar tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu dwar l-operazzjonijiet tal-avjazzjoni ċivili bl-ajru.

IS-SUBPARTI GEN

REKWIŻITI ĠENERALI

TAQSIMA I

Punti ġenerali

ARO.GEN.115 Dokumentazzjoni tas-sorveljanza

L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi l-atti legiżlattivi, l-istandards, ir-regoli, il-pubblikazzjonijiet tekniċi u d-dokumenti relatati kollha lill-persunal rilevanti sabiex dawn ikunu jistgħu jaqdu l-kompiti tagħhom u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.

ARO.GEN.120 Mezzi ta' konformità

- (a) L-Aġenzija għandha tiżviluppa Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (AMC) li jistgħu jintużaw biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Meta jkun hemm konformità mal-AMC, ir-rekwiżiti relatati tar-Regoli ta' Implimentazzjoni jkunu ġew issodisfati.
- (b) Jistgħu jintużaw mezzi alternattivi ta' konformità sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regoli ta' Implimentazzjoni.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema biex tevalwa b'mod konsistenti li l-mezzi alternattivi kollha ta' konformità użati minnha jew minn organizzazzjonijiet jew persuni li jaqgħu taht is-sorveljanza tagħha jippermettu li tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (d) L-awtorità kompetenti għandha tevalwa l-mezzi alternattivi kollha ta' konformità proposti minn organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.120 (b) billi tanalizza d-dokumentazzjoni fornuta u billi tagħmel spezzjoni fl-organizzazzjoni jekk dan jittqies li jkun mehtieg.

Meta l-awtorità kompetenti ssib li l-mezzi alternattivi ta' konformità huma skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni, din għandha, mingħajr dewmien żejjed:

- (1) tgharraf lill-applikant li l-mezzi alternattivi ta' konformità jistgħu jiġu implimentati u, jekk ikun applikabbli, temenda l-approvazzjoni ►**M4**, l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◀ jew iċ-ċertifikat tal-applikant kif mehtieg; u
  - (2) tgharraf lill-Aġenzija dwar il-kontenut tagħhom, u tibagħtilha kopji tad-dokumentazzjoni rilevanti kollha;
  - (3) tinforma lill-Istati Membri l-oħra dwar il-mezzi alternattivi ta' konformità li jkunu ġew aċċettati.
- (e) Meta l-awtorità kompetenti stess tuża mezzi alternattivi ta' konformità biex tkun konformi mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, din għandha:
- (1) tqeghedhom għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li jaqgħu taht is-sorveljanza tagħha; u
  - (2) tavża lill-Aġenzija b'dan mingħajr dewmien żejjed.

▼B

L-awtorità kompetenti għandha ttiprovdi lill-Aġenzija b'deskrizzjoni sħiħa tal-mezzi alternattivi ta' konformità, inkluż bi kwalunkwe revizzjoni għall-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll b'valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni ġew issodisfati.

ARO.GEN.125 Informazzjoni lill-Aġenzija

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tavza lill-Aġenzija, mingħajr dewmien żejjed, f'każ ta' xi problema sinifikanti bl-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha ttiprovdi lill-Aġenzija bl-informazzjoni sinifikanti għas-sikurezza li tohroġ mir-rapporti ta' okkorrenza li tkun irċeviet.

ARO.GEN.135 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza

- (a) Mingħajr hsara għad-Direttiva 2003/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁾, l-awtorità kompetenti għandha timplimenta sistema biex tiġbor, tanalizza u xxerred b'mod xieraq l-informazzjoni marbuta mas-sikurezza.
- (b) L-Aġenzija għandha timplimenta sistema biex tanalizza b'mod xieraq kwalunkwe informazzjoni rilevanti marbuta mas-sikurezza li din tkun irċeviet u biex ttiprovdi lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni, mingħajr dewmien żejjed, bi kwalunkwe informazzjoni, inklużi rakkomandazzjonijiet jew azzjonijiet korrettivi li jridu jittiehdu, li huma jkunu jehtiegu biex jirreagixxu fil-hin għal problema tas-sikurezza li tkun tinvolvi prodotti, partijiet, apparat, persuni jew organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (c) Hekk kif tirċievi l-informazzjoni msemmija fil-punti (a) u (b), l-awtorità kompetenti għandha tiehu miżuri adegwati sabiex tindirizza l-problema tas-sikurezza.
- (d) Il-miżuri meħudin skont il-punt (c) għandhom jiġu nnotifikati lill-persuni jew lill-organizzazzjonijiet kollha li jridu jkunu konformi magħhom skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. L-awtorità kompetenti għandha tinnotifika wkoll dawk il-miżuri lill-Aġenzija u, meta tkun meħtieġa azzjoni kkombinata, lill-Istati Membri l-oħra kkonċernati.

*TAQSIMA II**Ġestjoni***ARO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm sistema ta' ġestjoni, li tkun tinkludi mill-inqas:
- (1) politiki u proċeduri ddokumentati biex jiddeskrivu l-organizzazzjoni tagħha u l-mezzi u l-metodi tagħha biex tikseb konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Il-proċeduri għandhom jinżammu aġġornati u jservu bħala d-dokumenti bażiċi ta' hidma f'dik l-awtorità kompetenti għall-kompiti relatati kollha;
- (2) numru suffiċjenti ta' impjegati biex jaqdu l-kompiti tagħha u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħha. Dawn l-impjegati għandhom ikunu kkwalfikati biex iwettqu l-kompiti allokatilhom u għandu jkollhom l-għarfien u l-esperjenza meħtieġa, kif ukoll it-taħriġ inizzjali u rikorrenti meħtieġ biex jiżguraw kompetenza kontinwa. Għandu jkun hemm sistema fis-seħħ biex tkun tista' tiġi ppjanata d-disponibbiltà tal-impjegati, sabiex ikun zgurati it-tweġiq xieraq tal-kompiti kollha;
- (3) faċilitajiet u ufficiji adegwati biex jitwettqu l-kompiti allokatilhom;

⁽¹⁾ ĠU L 167, 4.7.2003, p. 23.

▼B

- (4) funzjoni biex jiġu mmonitorjati l-konformità tas-sistema ta' ġestjoni mar-rekwiżiti rilevanti u l-adegwatezza tal-proċeduri, inkluż l-istabbiliment ta' proċess ta' verifika interna u ta' proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet tal-verifika lill-ogħla livelli tal-manigment tal-awtorità kompetenti biex tkun żgurata l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet korrettivi kif ikun mehtieg; u
- (5) persuna jew grupp ta' persuni li jkunu responsabbli għall-kompitu ta' monitoraġġ tal-konformità u li fl-aħhar mill-aħhar iwieġbu biss lill-ogħla livelli tal-manigment tal-awtorità kompetenti b'rabta ma' dan.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha, għal kull qasam ta' attività, inkluża s-sistema ta' ġestjoni, tahtar persuna wahda jew iktar li tkun/ikunu responsabbli b'mod generali għall-ġestjoni tal-kompitu(i) rilevanti.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi proċeduri għall-partecipazzjoni fi skambju reċiproku tal-informazzjoni u l-għajnuna kollha mehtieġa ma' awtoritajiet kompetenti oħra kkonċernati, inkluż skambju dwar is-sejbiet kollha identifikati u l-azzjonijiet kollha ta' segwitu mwettqa bhala riżultat tas-sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jwettqu attivitajiet fit-territorju ta' Stat Membru, iżda li jkunu ċertifikati ►M4 jew awtorizzati ◀ ►M1 minn, jew jagħmlu dikjarazzjonijiet lill-awtorità' ◀ kompetenti ta' Stat Membru iehor jew mill-Aġenzija.
- (d) Kopja tal-proċeduri marbutin mas-sistema ta' ġestjoni u tal-emendi tagħhom għandha titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-Aġenzija għall-għanijiet tal-istandardizzazzjoni.

ARO.GEN.205 Allokazzjoni tal-kompiti lil entitajiet ikkwalfikati

- (a) Il-kompiti marbutin maċ-ċertifikazzjoni inizjali ►M4 , mal-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◀ jew mas-sorveljanza kontinwa tal-persuni jew tal-organizzazzjonijiet sugġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu għandhom jiġu allokati mill-Istati Membri biss lil entitajiet ikkwalfikati. Meta talloka l-kompiti, l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:
- (1) li hija tkun implimentat sistema biex tivvaluta, fil-bidu u b'mod kontinwu, li l-entità kkwalfikata tkun konformi mal-Anness V għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- Din is-sistema u r-riżultati tal-valutazzjonijiet għandhom jiġu ddokumentati;
- (2) li hija tkun stabbiliet ftehim iddokumentat mal-entità kkwalfikata, li jkun approvat miż-żewġ partijiet fil-livell tal-manigment ix-xieraq, li jiddefinixxi b'mod ċar:
- (i) il-kompiti li għandhom jitwettqu;
- (ii) id-dikjarazzjonijiet, ir-rapporti u r-rekords li għandhom jiġu pprovduti;
- (iii) il-kundizzjonijiet tekniċi li jridu jintlahqu fit-twettiq ta' dawn il-kompiti;
- (iv) il-kopertura tar-responsabbiltà relatata; u
- (v) il-protezzjoni mogħtija lill-informazzjoni miksuba huma u jitwettqu t-tali kompiti.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li l-proċess ta' verifika interna u l-proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza, li huma mehtieġa skont il-punt ARO.GEN.200 (a)(4), ikopru l-kompiti kollha ta' ċertifikazzjoni ►M4 , ta' awtorizzazzjoni ◀ jew ta' sorveljanza kontinwa li jitwettqu f'isimha.

▼ B**ARO.GEN.210 Tibdil fis-sistema tal-ġestjoni**

- (a) L-awtorità kompetenti għandu jkollha sistema fis-seħh sabiex tidentifika l-bidliet li jaffettwaw il-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Din is-sistema għandha tippermettilha tiegħu azzjoni xierqa biex tiżgura li s-sistema ta' ġestjoni tagħha tibqa' adegwata u effettiva.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha taġġorna s-sistema ta' ġestjoni tagħha biex tirrifletti kwalunkwe bidla fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu fil-hin, sabiex tiżgura implimentazzjoni effettiva tagħhom.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tgħarraf lill-Aġenzija bi kwalunkwe tibdil li jaffettwa l-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

ARO.GEN.220 Żamma tar-rekords

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tipprovdi għall-hażna adegwata, l-aċċessibbiltà u t-traċċabbiltà affidabbli:
- (1) tal-politiki u l-proċeduri ddokumentati tas-sistema ta' ġestjoni;
  - (2) tat-taħriġ, il-kwalifiki u l-awtorizzazzjoni tal-impjegati tagħha;
  - (3) tal-allokazzjoni tal-kompiti, li tkopri l-elementi mehtieġa skont il-punt ARO.GEN.205 kif ukoll id-dettalji tal-kompiti allokat;
  - (4) tal-proċessi ta' ċertifikazzjoni u tas-sorveljanza kontinwa tal-organizzazzjonijiet iċċertifikati;

▼ M4

- (4a) il-proċess ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli u s-sorveljanza kontinwa ta' detentur tal-awtorizzazzjoni;

▼ M1

- (5) proċessi ta' dikjarazzjoni u s-sorveljanza kontinwa ta' organizzazzjonijiet ddikjarati;

▼ B

- **M1** (6) ◀ tad-dettalji tal-korsijiet tat-taħriġ ipprovduti mill-organizzazzjonijiet iċċertifikati u, jekk ikun applikabbli, tar-rekords relatati mal-FSTD użat għat-tali taħriġ;

▼ M4

- (7) sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jeżerċitaw attivitajiet fi hdan it-territorju tal-Istati Membri, iżda sorveljati, iċċertifikati jew awtorizzati mill-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew l-Aġenzija, kif mifthiem bejn dawn l-awtoritajiet;

▼ M5

- (8) sorveljanza tal-operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru hliet ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna minn operaturi mhux kummerċjali;

▼ B

- **M1** (9) ◀ tal-evalwazzjoni u n-notifika lill-Aġenzija tal-mezzi alternattivi ta' konformità proposti minn organizzazzjonijiet li huma suġġetti għaċ-ċertifikazzjoni ► **M4** jew awtorizzazzjoni ◀ u tal-valutazzjoni tal-mezzi alternattivi ta' konformità użati mill-awtorità kompetenti nfisha;
- **M1** (10) ◀ tas-sejbiet, l-azzjonijiet korrettivi u d-data tal-gheluq tal-azzjoni;
- **M1** (11) ◀ tal-miżuri ta' infurzar li jkunu ttieħdu;
- **M1** (12) ◀ tal-informazzjoni marbuta mas-sikurezza u tal-miżuri ta' segwitu; u
- **M1** (13) ◀ tal-użu tad-dispożizzjonijiet tal-flessibbiltà skont l-Artikolu 14 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

▼ M4

- (b) L-awtorità kompetenti għandha żzomm aġġornata lista taċ-ċertifikati tal-organizzazzjoni u l-awtorizzazzjonijiet ta' operazzjonijiet speċjalizzati kollha li harġet kif ukoll id-dikjarazzjonijiet li rċiviet.

▼ B

- (c) Ir-rekords kollha għandhom jinżammu għall-perjodu minimu taż-żmien speċifikat f'dan ir-Regolament. Jekk it-tali informazzjoni ma tinghatax, ir-rekords għandhom jinżammu għal perjodu minimu ta' 5 snin, skont il-liġijiet applikabbli dwar il-protezzjoni tad-dejta.

*TAQSIMA III**Sorveljanza, ċertifikazzjoni u infurzar***ARO.GEN.300 Sorveljanza****▼ M1**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tivverifika:

▼ M4

- (1) il-konformità tal-organizzazzjonijiet mar-rekwiżiti applikabbli għalihom jew għat-tip ta' operazzjonijiet qabel ma tohrog ċertifikat jew approvazzjoni tal-organizzazzjoni, skont kif ikun applikabbli;
- (2) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli tal-organizzazzjonijiet li hija ċertifikat, tal-operazzjonijiet speċjalizzati li hija awtorizzat u tal-organizzazzjonijiet li mingħandhom irċeviet dikjarazzjoni;

▼ M5

- (3) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli ta' operaturi mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna; kif ukoll

▼ M1

- (4) l-implimentazzjoni tal-mizuri tas-sikurezza xierqa imposti mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punti (c) u (d) ta' ARO.GEN.135.

▼ B

- (b) Din il-verifika għandha:

- (1) tkun appoġġata minn dokumentazzjoni li tkun maħsuba speċifikament biex tipprovdi lill-persunal responsabbli għas-sorveljanza tas-sikurezza bi gwida dwar kif għandu jwettaq il-funzjonijiet tiegħu;
  - (2) tipprovdi lill-persuni u lill-organizzazzjonijiet ikkonċernati bir-riżultati tal-attività tas-sorveljanza tas-sikurezza;
  - (3) tkun ibbazata fuq verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel; u
  - (4) tipprovdi lill-awtorità kompetenti bl-evidenza meħtieġa f'każ li tkun meħtieġa aktar azzjoni, inklużi l-mizuri previsti fil-punti ARO.GEN.350 u ARO.GEN.355.
- (c) Il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza ddefinita fil-punti (a) u (b) għandu jkoll ir-riżultati tal-attivitajiet tas-sorveljanza tal-imghoddi, kif ukoll il-prijoritajiet tas-sikurezza.
- (d) Mingħajr hsara għall-kompetenzi tal-Istati Membri u għall-obbligi tagħhom kif stabbiliti fit-taqsimha ARO.RAMP, il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza tal-attivitajiet imwettqin fit-territorju ta' Stat Membru minn persuni jew organizzazzjonijiet li huma stabbiliti jew li joqogħdu fi Stat Membru iehor għandu jiġi stabbilit abbażi tal-prijoritajiet tas-sikurezza, kif ukoll tal-attivitajiet ta' sorveljanza tal-imghoddi.
- (e) Meta attività ta' persuna jew ta' organizzazzjoni tkun tinvolvi iktar minn Stat Membru wiehed jew lill-Aġenzija, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt (a) tista' taqbel li xi kompiti tas-sorveljanza jitwettqu mill-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru/l-Istati Membri fejn l-attività tkun qed issehh jew mill-Aġenzija. Kwalunkwe persuna jew organizzazzjoni li tkun ikkonċernata minn ftehim bħal dan għandha tiġi infurmata dwar l-eżistenza u l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu.
- (f) L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni meqjusa bħala utli għas-sorveljanza, inkluża dik għall-ispezzjonijiet fir-rampa u għall-ispezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel.

ARO.GEN.305 Programm ta' sorveljanza

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm programm ta' sorveljanza li jkopri l-attivitajiet ta' sorveljanza meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.300 u skont it-taqsimha ARO.RAMP.

▼ B

(b) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi żviluppat billi jitqiesu n-natura speċifika tal-organizzazzjoni, il-kumplessità tal-attivitajiet tagħha u r-risultati tal-attivitajiet ta' ċertifikazzjoni u/jew ta' sorveljanza tal-imghoddi mehtieġa mit-taqsimiet ARO.GEN u ARO.RAMP, u dan il-programm għandu jissejjes fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati. F'kull ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza, dan għandu jinkludi:

- (1) verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel, skont kif ikun mehtieġ; u
- (2) laqgħat bejn il-manijer responsabbli u l-awtorità kompetenti biex ikun żgurat li t-tnejn li huma jibqgħu jkunu infurmati dwar kwistjonijiet sinifikanti.

(c) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, għandu jiġi applikat ċiklu ta' ppjanar tas-superviżjoni li ma jaqbix l-24 xahar.

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jitqassar jekk ikun hemm evidenza li l-prestazzjoni tas-sikurezza tal-organizzazzjoni tkun naqset.

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal massimu ta' 36 xahar, jekk l-awtorità kompetenti tkun stabbiliet li, matul l-24 xahar ta' qabel:

- (1) l-organizzazzjoni tkun uriet identifikazzjoni effettiva tal-perikli marbutin mas-sikurezza tal-avjazzjoni u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati;
- (2) l-organizzazzjoni tkun uriet, b'mod kontinwu, skont il-punt ORO.GEN.130, li hija għandha kontroll shih fuq il-bidliet kollha;
- (3) ma jkunu nharġu l-ebda sejbiet tal-livell 1; u
- (4) l-azzjonijiet korrettivi kollha jkunu ġew implimentati fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiż mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350 (d)(2).

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal darb'ohra għal massimu ta' 48 xahar jekk, minbarra dan t'hawn fuq, l-organizzazzjoni tkun stabbiliet sistema effettiva ta' rrapportar kontinwu lill-awtorità kompetenti dwar il-prestazzjoni tas-sikurezza u l-konformità regolatorja tal-organizzazzjoni nfisha, u l-awtorità kompetenti tkun approvat din is-sistema.

▼ M4

(d) Għall-organizzazzjonijiet li jiddikjaraw l-attività tagħhom lill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jkun ibbażat fuq in-natura speċifika tal-organizzazzjoni, fuq il-kumplessità tal-attivitajiet tagħha u d-dejta tal-attivitajiet ta' sorveljanza tal-passat u fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati mat-tip ta' attività mwettqa. Dan għandu jinkludi audits u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet tar-rampa u spezzjonijiet għall-gharrieda, skont kif xieraq.

(d1) Għal organizzazzjonijiet b'awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi stabbilit b'konformità ma' (d) u għandu jqis ukoll il-proċess ta' awtorizzazzjoni tal-imghoddi u dak attwali u l-perjodu ta' validità tal-awtorizzazzjoni.

▼ B

► **M1** (e) ◀ Għall-persuni li jkollhom liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel, skont kif ikun xieraq.

► **M1** (f) ◀ Il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi rekords tad-dati meta jmisshom isiru l-verifiki, l-ispezzjonijiet u l-laqgħat u tad-dati meta jkunu saru t-tali verifiki, spezzjonijiet u laqgħat.

ARO.GEN.310 Proċedura taċ-ċertifikazzjoni inizjali — l-organizzazzjonijiet

(a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-hruġ inizjali ta' ċertifikat għal organizzazzjoni, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiziti applikabbli. Din il-verifika tista' tqis id-dikjarazzjoni msemmija fil-punt ORO.AOC.100 (b).

▼B

- (b) Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiziti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tohrog' iċ-ċertifikat(i), kif stabbilit fl-Appendiċi I sa II. Iċ-ċertifikat(i) għandu jinhareg/ghandhom jinharġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat. Il-privileġġi u l-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitajiet li l-organizzazzjoni tkun approvata twettaq għandhom jiġu speċifikati fit-termini tal-approvazzjoni mehmuzin maċ-ċertifikat(i).
- (c) Biex organizzazzjoni tkun tista' timplimenta bidliet mingħajr approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti skont il-punt ORO.GEN.130, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-proċedura mressqa mill-organizzazzjoni, li tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tat-tali bidliet u tiddeskrivi kif dawn se jiġu ġestiti u nnotifikati.

ARO.GEN.330 Bidliet — l-organizzazzjonijiet

- (a) Meta tirċievi applikazzjoni għal bidla li tkun tehtieg' approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiziti applikabbli qabel ma tohrog' l-approvazzjoni.

L-awtorità kompetenti għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li bihom l-organizzazzjoni tista' tiffunzjona matul il-bidla, sakemm ma tistabbilixxi iċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni jehtieg' li jiġi sospiż.

Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiziti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-bidla.

- (b) Mingħajr hsara għal kwalunkwe mizura oħra ta' infurzar, meta l-organizzazzjoni timplimenta bidliet li jkunu jehtieġu approvazzjoni minn qabel mingħajr ma tkun irċeviet l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt (a), l-awtorità kompetenti għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka iċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni.
- (c) Għal bidliet li ma jkunux jehtieġu approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-informazzjoni pprovduta fin-notifika mibghuta mill-organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.130 biex tivverifika l-konformità mar-rekwiziti applikabbli. F'każ li jkun hemm kwalunkwe nuqqas ta' konformità, l-awtorità kompetenti għandha:
  - (1) tgharraf lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u titlob li jsiru aktar bidliet;
  - (2) fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1 jew 2, tagixxi skont il-punt ARO.GEN.350.

▼M1**ARO.GEN.345 Dikjarazzjoni — organizzazzjonijiet**

- (a) Malli tirċievi dikjarazzjoni minn organizzazzjoni li twettaq jew li għandha l-hsieb li twettaq attivitajiet li għaliha dikjarazzjoni hi mehtieġa, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika li d-dikjarazzjoni jkun fiha l-informazzjoni kollha mehtieġa skont il-Parti-ORO u għandha tibgħat riċevuta tal-wasla tad-dikjarazzjoni lill-organizzazzjoni.
- (b) Jekk id-dikjarazzjoni ma fihiex l-informazzjoni mehtieġa, jew ikun fiha informazzjoni li tindika nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tinnotifika lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u għandha titlob għal aktar informazzjoni. Jekk jitqies mehtieġ l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fuq l-organizzazzjoni. Jekk in-nuqqas ta' konformità hija kkonfermata, l-awtorità kompetenti għandha tiehu azzjoni kif definit f'ARO.GEN.350.

▼B**ARO.GEN.350 Sejbiet u azzjonijiet korrettivi — l-organizzazzjonijiet**

- (a) L-awtorità kompetenti għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300(a) għandu jkollha sistema biex tanalizza s-sejbiet għas-sinifikat tagħhom għas-sikurezza.

▼M4

- (b) Sejba ta' livell 1 għandha tinhareg' mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinifikanti tkun identifikata mar-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tbaxxi s-sikurezza jew tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-tiġira.

▼ B

Is-sejbiet tal-livell 1 għandhom jinkludu:

- (1) in-nuqqas ta' għoti ta' aċċess lill-awtorità kompetenti għall-faċilitajiet tal-organizzazzjoni kif iddefinit fil-punt ORO.GEN.140 matul il-hinijiet normali tax-xogħol u wara żewġ talbiet bil-miktub;
- (2) il-kisba jew iż-żamma tal-validità taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ► **M4** jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◀ bil-falsifikazzjoni tal-evidenza dokumentata pprezentata;
- (3) evidenza ta' Prattika hażina jew użu qarrieqi taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ► **M4** jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◀; u
- (4) in-nuqqas ta' maniger responsabbli.

▼ M4

- (c) Sejba ta' livell 2 għandha tinhareg mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità tkun identifikata mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tista' tbaxxi s-sikurezza jew tista' tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.

▼ B

- (d) Meta tiġi stabbilita sejba waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti għandha, mingħajr hsara għal kwalunkwe azzjoni oħra meħtieġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, tikkomunika s-sejba lill-organizzazzjoni bil-miktub u titlob għal azzjoni korrettiva biex ikun indirizzat in-nuqqas ta' konformità identifikat. Fejn ikun rilevanti, l-awtorità kompetenti għandha tinforma lill-Istat li fih ikun irregiſtrat l-inġenju tal-ajru.
  - (1) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1, l-awtorità kompetenti għandha tiehu azzjoni immedjata u xierqa biex twaqqaf jew tillimita l-attivitajiet u, jekk ikun xieraq, għandha tiehu azzjoni biex tirrevoka ċ-ċertifikat ► **M4**, l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◀ jew l-approvazzjoni speċifika jew biex tillimitahom jew tissospendihom kompletament jew parzjalment, skont l-estent tas-sejba tal-livell 1, sa ma l-organizzazzjoni tiehu azzjoni korrettiva b'suċċess.
  - (2) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 2, l-awtorità kompetenti għandha:
    - (i) tagħti lill-organizzazzjoni perjodu ta' implimentazzjoni għall-azzjoni korrettiva li jkun xieraq għan-natura tas-sejba li, fi kwalunkwe każ, fil-bidu m'għandux ikun ta' iżjed minn tliet (3) xhur. Fi tmiem dak il-perjodu, u skont in-natura tas-sejba, l-awtorità kompetenti tista' testendi l-perjodu ta' tliet (3) xhur sugġett għal pjan sodisfaċenti ta' azzjoni korrettiva miftiehem mal-awtorità kompetenti; u
    - (ii) tivvaluta l-azzjoni korrettiva u l-pjan ta' implimentazzjoni proposti mill-organizzazzjoni u, jekk il-valutazzjoni tikkonkludi li dawn ikunu biżżejjed biex jiġi indirizzat in-nuqqas ta' konformità, din għandha taccettahom.
  - (3) Meta organizzazzjoni tonqos milli tissottometti pjan aċċettabbli ta' azzjoni korrettiva, jew milli twettaq l-azzjoni korrettiva fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiz mill-awtorità kompetenti, is-sejba għandha tittella' għal wahda tal-livell 1 u għandha tittiehed azzjoni skont kif stabbilit fil-punt (d)(1).
  - (4) L-awtorità kompetenti għandha tirregiſtra s-sejbiet kollha li tkun stabbiliti jew li jkunu ġew ikkomunikati lilha u, fejn ikun japplika, il-mizuri ta' infurzar li tkun applikat, kif ukoll l-azzjonijiet korrettivi kollha u d-data tal-għeluq tal-azzjoni għas-sejbiet.
- (e) Mingħajr hsara għal kwalunkwe mizura ta' infurzar oħra, meta l-awtorità ta' Stat Membru li tkun qed taġixxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punt ARO.GEN.300 (d) tidentifika kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu min-naħa ta' organizzazzjoni ċċertifikata ► **M4**, jew awtorizzata ◀ ► **M1** jew li tagħmel dikjarazzjonijiet dwar l-attività ta' tagħha lil awtorità kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew mill-Aġenzija, din għandha tinforma lil dik l-awtorità kompetenti u tagħtiha indikazzjoni dwar il-livell tas-sejba.

▼ B**ARO.GEN.355 Sejbiet u miżuri ta' infurzar — il-persuni**

- (a) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300 (a) issib evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli min-naħa ta' persuna li jkollha liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti għandha taġixxi skont il-punti ARA.GEN.355 (a) sa (d) tal-Anness VI ► **M4** għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ◀ ⁽¹⁾ (il-Parti ARA).
- (b) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli min-naħa ta' persuna li tkun suġġetta għar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tagħha u li ma jkollhiex liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa skont dak ir-Regolament u skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li tkun identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tiehu kwalunkwe miżura ta' infurzar li tkun meħtieġa biex tiġi evitata l-kontinwazzjoni ta' dak in-nuqqas ta' konformità.

▼ M4**ARO.GEN.360 Sejbiet u miżuri ta' infurzar – l-operaturi kollha**

Jekk, matul is-sorveljanza jew b'xi mezz ieħor, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli minn operatur soġġett għar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tiehu kwalunkwe miżura ta' infurzar neċessarja biex tevita milli jibqa' dak in-nuqqas ta' konformità.

▼ B

IS-SUBPARTI OPS

OPERAZZJONIJIET BL-AJRU*TAQSIMA I***Ċertifikazzjoni tal-operaturi tat-trasport kummerċjali bl-ajru****ARO.OPS.100 Hruġ taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tohroġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) meta tkun issodisfata li l-operatur ikun wera konformità mal-elementi meħtieġa skont il-punt ORO.AOC.100.
- (b) Iċ-ċertifikat għandu jinkludi l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet assoċjati miegħu.

▼ M4

- (c) L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina limitazzjonijiet operazzjonali speċifiċi. It-tali limitazzjonijiet għandhom ikunu dokumentati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

▼ B**ARO.OPS.105 Arranġamenti ta' kondivizjoni tal-kodiċi**

Hija u tqis is-sikurezza ta' ftehim għall-kondivizjoni tal-kodiċi li jkun jinvolvi operatur minn pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha:

- (1) tkun issodisfata, wara li ssir il-verifika mill-operatur hekk kif stabbilit fil-punt ORO.AOC.115, li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO;
- (2) tikkollabora, kif meħtieġ, mal-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur minn pajjiż terz.

ARO.OPS.110 Ftehimiet ta' kiri

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri meta tkun issodisfata li l-operatur iċċertifikat skont l-Anness III (il-Parti ORO) ikun konformi:
- (1) mal-punt ORO.AOC.110 (d), meta huwa jikri inġenji tal-ajru minn pajjiż terz mingħajr l-ekwipaġġ;
  - (2) mal-punt ORO.AOC.110 (c), meta huwa jikri inġenji tal-ajru mingħand operatur minn pajjiż terz bl-ekwipaġġ;

⁽¹⁾ ĠU L 100, 5.4.2012, p. 1.

▼ B

- (3) mal-punt ORO.AOC.110 (e), meta huwa jikri inġenji tal-ajru tiegħu lil kwalunkwe operatur mingħajr l-ekwipaġġ;
  - (4) mar-reqwiziti rilevanti tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u tal-operazzjonijiet bl-ajru meta huwa jikri inġenji tal-ajru rreġistrati fl-UE mingħajr l-ekwipaġġ u meta huwa jikri inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur stabbilit fl-UE.
- (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand haddiehor għandha tiġi sospiza jew irrevokata kull meta:
- (1) l-AOC tas-sid jew tal-kerrej ikun sospiz jew irrevokat;
  - (2) is-sid ikun sugġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾.

▼ M7

- (c) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ mingħand haddiehor għandha tiġi sospiza jew irrevokata kull meta:
- (1) iċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru jiġi sospiz jew revokat;
  - (2) l-inġenju tal-ajru huwa inkluz fil-lista tal-operaturi sugġetti għal restrizzjonijiet operattivi jew huwa rreġistrat fi Stat li l-operaturi kollha taht is-supervizzjoni tiegħu huma sugġetti għal projbizzjoni tal-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

▼ B

- (d) Meta tintalab tapprova minn qabel ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil haddiehor skont il-punt ORO.AOC.110(e), l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:
- (1) koordinazzjoni xierqa mal-awtorità kompetenti li hi responsabbli għas-sorveljanza kontinwa tal-inġenju tal-ajru, skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003 ⁽²⁾, jew għall-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, f'każ li din ma tkunx l-istess awtorità;
  - (2) li l-inġenju tal-ajru jitneħħa fil-ħin mill-AOC tal-operatur.

▼ M7

- (e) Meta tintalab approvazzjoni minn qabel ta' ftehim ta' kiri mingħajr ekwipaġġ skont il-punt ORO.AOC. 110(d), l-awtorità kompetenti għandha tiżgura koordinazzjoni xierqa mal-Istat tar-Registrazzjoni tal-inġenju tal-ajru kif meħtieġ biex jiġu eżerċitati r-responsabbiltajiet ta' sorveljanza tal-inġenji tal-ajru.

▼ M4*TAQSIMA Ia***L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli****ARO.OPS.150 L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli**

- (a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-ħruġ ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur, relatati ma' operazzjoni ppjanata waħda jew iktar u zviluppati skont ir-reqwiziti rilevanti tal-Anness VIII (Parti-SPO).
- (b) Meta tkun issodisfata bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohroġ l-awtorizzazzjoni, kif stabbilit fl-Appendiċi VI. L-awtorizzazzjoni tista' tinħareġ għal tul ta' żmien limitat jew mhux limitat. Il-kundizzjonijiet li fihom operatur huwa awtorizzat iwettaq operazzjoni kummerċjali speċjalizzata waħda jew iktar ta' riskju għoli għandhom jiġu speċifikati fl-awtorizzazzjoni.
- (c) Malli tirċievi applikazzjoni għal bidla fl-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li fihom l-operatur jista' jopera matul il-bidla, sakemm l-awtorità kompetenti ma tiddeterminax li l-awtorizzazzjoni għandha bżonn tiġi sospiza.

⁽¹⁾ ĠU L 344, 27.12.2005, p. 15.⁽²⁾ ĠU L 315, 28.11.2003, p. 1.

▼ M4

- (d) Malli tirċievi applikazzjoni għat-tiġdid tal-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Tista' tiegħu f'kunsiderazzjoni l-proċess ta' awtorizzazzjoni u l-attivitàjiet ta' sorveljanza tal-imghoddi.
- (e) Mingħajr ħsara għal kwalunkwe miżura addizzjonali ta' infurzar, meta l-operatur jimplementa bidliet bla ma jipprezenta valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka l-awtorizzazzjoni.
- (f) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' awtorizzazzjoni għal operazzjoni kummerċjali speċjalizzata transfruntiera ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur f'koordinazzjoni mal-awtorità kompetenti tal-post li fih hemm il-pjan li titwettaq l-operazzjoni. Meta ż-żewġ awtoritàjiet ikunu ssodisfati bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohrog l-awtorizzazzjoni.

ARO.OPS.155 Il-ftehimiet ta' kiri

- (a) (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri li jinvolvi inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz jew operatur ta' pajjiż terz meta l-operatur tal-SPO jkun wera konformità ma' ORO.SPO.100.
- (b) (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri mingħajr ekwipaġġ għandha tiġi sospiza jew revokata kull meta jiġi sospiz jew revokat iċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru.

▼ B*TAQSIMA II**Approvazzjonijiet***ARO.OPS.200 Proċedura għal approvazzjoni speċifika**

- (a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' approvazzjoni speċifika jew għal bidla fiha, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-applikazzjoni skont ir-rekwiziti rilevanti tal-Anness V (il-Parti-SPA) u twettaq spezzjoni xierqa tal-operatur, fejn dan ikun rilevanti.

▼ M1

- (b) Meta tkun sodisfatta li l-operatur ikun wera konformità mar-rekwiziti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tohrog jew temenda l-approvazzjoni. L-approvazzjoni għandha tiġi speċifikata:
  - (1) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, kif stabbiliti fl-Appendiċi II, għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru; jew
  - (2) fil-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, kif stabbilita fl-Appendiċi V, għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ► **M4** u operazzjonijiet speċjalizzati ◀.

▼ B**ARO.OPS.205 Approvazzjoni tal-lista ta' tagħmir minimu**

- (a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-approvazzjoni inizjali ta' lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew għall-emenda tagħha min-naħa tal-operatur, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta kull oġġett li jkun se jiġi affettwat biex tivverifika l-konformità mar-rekwiziti applikabbli qabel ma tohrog l-approvazzjoni.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha tapprova l-proċedura tal-operatur għall-estensjoni tal-intervallu ta' rettifika B, C u D applikabbli, jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 (f) u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tapprova, abbażi ta' każ b'każ, l-operazzjoni ta' inġenju tal-ajru barra l-limiti tal-MEL, iżda fil-limiti tal-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.

▼ M4**ARO.OPS.210 Determinazzjoni tad-distanza jew iż-żona lokali**

L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina distanza jew żona lokali għall-fini tal-operazzjonijiet.

▼ B**ARO.OPS.215 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-helikopter f'ambjent ostili li jkun jinsab 'il barra minn żona kkonġestjonata**

- (a) L-Istat Membru għandu jindika dawk iż-żoni fejn jistgħu jitwettqu operazzjonijiet bil-helikopter mingħajr ma jkun hemm garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur, kif deskritt fil-punt CAT.POL.H.420.
- (b) Qabel ma tinhareġ l-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.POL.H.420, l-awtorità kompetenti għandha tkun qieset ir-raġunijiet li jkun ta l-operatur dwar għaliex ma jstgħux jintuzaw il-kriterji tal-prestazzjoni x-xierqa.

ARO.OPS.220 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-helikopter lejn jew minn sit ta' interess pubbliku

L-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.POL.H.225 għandha tinkludi lista tas-sit(i) ta' interess pubbliku speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

ARO.OPS.225 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet lejn ajrudrom iżolat

L-approvazzjoni msemmija fil-punt CAT.OP.MPA.106 għandha tinkludi lista tal-ajrudromi speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

▼ M3**ARO.OPS.230 Determinazzjoni ta' skedi ta' hinijiet irregolari**

Għall-iskop ta' limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir, l-awtorità kompetenti għandha tiddetermina, skont id-definizzjonijiet ta' "tip kmieni" u "tip tard" tal-iskedi ta' hinijiet irregolari fil-punt ORO.FTL.105 tal-Anness III, liema minn dawn iż-żewġ tipi ta' skedi ta' hinijiet irregolari għandha tapplika għall-operaturi CAT taht is-supervizjoni tagħha.

ARO.OPS.235 Approvazzjoni ta' skemi ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir individwali

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova skemi ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposti mill-operaturi CAT jekk l-operatur juri konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u s-Subparti FTL tal-Anness III ta' dan ir-Regolament.
- (b) Kull meta skema ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposta minn operatur tiddevja mill-ispeċifikazzjonijiet ta' certifikazzjoni applikabbli mahruġin mill-Aġenzija, l-awtorità kompetenti għandha tapplika l-proċedura deskritta fl-Artikolu 22(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (c) Kull meta skema ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposta minn operatur tidderoga mir-regoli ta' implimentazzjoni applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tapplika l-proċedura deskritta fl-Artikolu 14(6) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (d) Id-devjazzjonijiet jew id-derogi approvati għandhom ikunu soġġetti, wara li jiġu applikati, għal valutazzjoni biex jiġi ddeterminat jekk devjazzjonijiet jew derogi bħal dawn għandhomx jiġu kkonfermati jew emendati. L-awtorità kompetenti u l-Aġenzija għandhom iwettqu valutazzjoni indipendenti fuq il-bażi tal-informazzjoni pprovduta mill-operatur. Il-valutazzjoni għandha tkun proporzjonata, trasparenti u msejsa fuq prinċipji u għarfien xjentifiċi.

▼ **M4***TAQSIMA III**Sorveljanza tal-operazzjonijiet***ARO.OPS.300 Titjiriet introduttorji**

L-awtorità kompetenti tista' tistabbilixxi kundizzjonijiet addizzjonali għal titjiriet introduttorji mwettqa skont il-Parti-NCO fit-territorju tal-Istat Membru. It-tali kundizzjonijiet għandhom jiżguraw operazzjonijiet sikuri u jkunu proporzjonati.

▼ **B**

IS-SUBPARTI RAMP

SPEZZJONIJIET FIR-RAMPA FUQ INĠENJI TAL-AJRU TA' OPERATORI LI JAQGHU TAHT IS-SORVELJANZA REGOLATORJA TA' STAT IEHOR**ARO.RAMP.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-reqwiziti li l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandhom isegwu meta dawn ikunu qed iwettqu l-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mat-tweqqi ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru użati minn operaturi minn pajjiżi terzi jew minn operaturi li jaqgħu taht is-sorveljanza regolatorja ta' Stat Membru iehor, meta dawn l-inġenji tal-ajru jkunu niżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

ARO.RAMP.100 Punti ġenerali

- (a) L-inġenji tal-ajru, kif ukoll l-ekwipaġġ tagħhom, għandhom jiġu spezzjonati skont ir-reqwiziti applikabbli.
- (b) Minbarra li twettaq l-ispezzjonijiet fir-rampa li huma inkluzi fil-programm ta' sorveljanza tagħha stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fir-rampa fuq inġenju tal-ajru li dwaru jkun hemm suspett li mhuwiex konformi mar-reqwiziti applikabbli.
- (c) Fil-kuntest tal-iżvilupp tal-programm ta' sorveljanza stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi programm annwali għat-tweqqi ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru. Dan il-programm għandu:
  - (1) jkun ibbażat fuq metodu tal-kalkolu li jqis l-informazzjoni storika dwar l-għadd ta' operaturi u n-natura tagħhom, u l-għadd ta' nżul tagħhom fl-ajrudromi tagħha, kif ukoll ir-riskji għas-sikurezza; u
  - (2) jippermetti lill-awtorità kompetenti tagħti prijorità lill-ispezzjonijiet ta' inġenji tal-ajru abbażi tal-lista msemmija fil-punt ARO.RAMP.105 (a).
- (d) Meta tqis li huwa neċessarju, l-Aġenzija, b'kooperazzjoni mal-Istati Membri li fit-territorju tagħhom għandha ssir l-ispezzjoni, għandha twettaq spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru biex tivverifika l-konformità mar-reqwiziti applikabbli għall-għan:
  - (1) tal-kompiti ta' ċertifikazzjoni assenjati lill-Aġenzija mir-Regolament (KE) Nru 216/2008;
  - (2) tal-ispezzjonijiet ta' standardizzazzjoni ta' Stat Membru; jew
  - (3) tal-ispezzjonijiet ta' organizzazzjoni biex tivverifika l-konformità mar-reqwiziti applikabbli f'sitwazzjonijiet potenzjalment perikolużi.

ARO.RAMP.105 Kriterji ta' prijoritizzazzjoni

- (a) L-Aġenzija għandha tippovdi lill-awtoritajiet kompetenti b'lista ta' operaturi jew ta' inġenji tal-ajru li jkunu ġew identifikati bhala operaturi jew inġenji tal-ajru li jipprezentaw riskju potenzjali, sabiex ikun hemm prijoritizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa.
- (b) Din il-lista għandha tinkludi:
  - (1) l-operaturi ta' inġenji tal-ajru identifikati abbażi tal-analizi tad-dejta disponibbli skont il-punt ARO.RAMP.150 (b)(4);

▼B

- (2) operaturi jew inġenji tal-ajru li l-Kummissjoni Ewropea tkun għarrfet lill-Aġenzija bihom u li jkunu ġew identifikati abbażi ta':
- (i) opinjoni espressa mill-Kumitat għas-Sikurezza tal-Ajru (ASC) fil-kuntest tal-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005, li hemm bżonn ta' iktar verifiki dwar il-konformità effettiva mal-istandards rilevanti tas-sikurezza permezz ta' spezzjonijiet sistematiċi fir-rampa; jew
  - (ii) informazzjoni li l-Kummissjoni Ewropea tkun kisbet minghand l-Istati Membri skont l-Artikolu 4(3) tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005;
- (3) inġenji tal-ajru operati lejn it-territorju suġġett għad-dispozzjonijiet tat-Trattat minn operaturi inklużi fl-Anness B tal-lista tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005;
- (4) inġenji tal-ajru operati minn operaturi ċċertifikati fi Stat li jeżerċita sorveljanza regolatorja fuq operaturi li huma inklużi fil-lista msemmija fil-punt (3);
- (5) inġenji tal-ajru użati minn operatur minn pajjiż terz li jopera għall-ewwel darba lejn, fi jew mit-territorju li huwa suġġett għad-dispozzjonijiet tat-Trattat jew li l-awtorizzazzjoni tiegħu mahruġa skont il-punt ART.GEN.205 tkun limitata jew mahruġa mill-ġdid wara sospensjoni jew revoka.
- (c) Il-lista għandha tiġi pprezentata, skont il-proċeduri stabbiliti mill-Aġenzija, wara kull aġġornament tal-lista Komunitarja tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 u, fi kwalunkwe każ, mill-inqas darba kull erba' (4) xhur.

ARO.RAMP.110 Ġbir tal-informazzjoni

L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni li hija tqis li hija utli għat-twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa.

ARO.RAMP.115 Kwalifiki tal-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa

- (a) L-awtorità kompetenti u l-Aġenzija għandu jkollhom spetturi kkwalifikati biex iwettqu l-ispezzjonijiet fir-rampa.
- (b) L-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa:
- (1) għandu jkollhom l-edukazzjoni ajrunawtika meħtieġa jew l-għarfien prattiku meħtieġ, li jkun rilevanti għall-qasam/l-oqsma ta' spezzjoni tagħhom;
  - (2) għandhom ikunu temmew b'suċċess:
    - (i) taħriġ teoretiku u prattiku speċifiku u xieraq f'wieħed mill-oqsma ta' spezzjoni li ġejjin jew iktar:
      - (A) il-kabina tal-pilota;
      - (B) is-sikurezza tal-kabina;
      - (C) il-kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru;
      - (D) il-merkanzija;
    - (ii) taħriġ xieraq fuq ix-xogħol, mogħti minn spettur tar-rampa b'ħafna esperjenza, li jkun inħatar mill-awtorità kompetenti jew mill-Aġenzija;
  - (3) għandhom iżommu l-validità tal-kwalifiki tagħhom billi jieħdu taħriġ rikorrenti u billi jwettqu mill-inqas tna-x-il (12-il) spezzjoni f'kull perjodu ta' tna-x-il (12-il) xahar.
- (c) It-taħriġ imsemmi fil-punt (b)(2)(i) għandu jingħata mill-awtorità kompetenti jew minn kwalunkwe organizzazzjoni tat-taħriġ li tkun approvata skont il-punt ARO.RAMP.120(a).

▼B

- (d) L-Aġenzija għandha tiżviluppa u żżomm sillabi tat-taħriġ u tippromwovi l-organizzazzjoni ta' korsijiet tat-taħriġ u ta' laqgħat ta' hidma għall-ispetturi sabiex ittejjeb il-fehim u l-implimentazzjoni uniformi ta' din is-Subparti.
- (e) L-Aġenzija għandha tiffacilita u tikkoordina programm ta' skambju ta' spetturi, li jkollu l-għan li jippermetti lill-ispetturi jiksbu esperjenza Prattika u li jikkontribwixxi għall-armonizzazzjoni tal-proċeduri.

ARO.RAMP.120 Approvazzjoni tal-organizzazzjonijiet tat-taħriġ

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova organizzazzjoni tat-taħriġ li jkollha l-post prinċipali tan-negozju tagħha fit-territorju tal-Istat Membru rispettiv, meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tat-taħriġ:
  - (1) tkun hatret kap tat-taħriġ li għandu kapacitajiet manigerjali tajbin biex tiżgura li t-taħriġ ipprovdut ikun konformi mar-rekwiziti applikabbli;
  - (2) ikollha għad-dispożizzjoni tagħha faċilitajiet tat-taħriġ u taġmir ta' struzzjoni xierqa għat-tip ta' taħriġ ipprovdut;
  - (3) tipprovdni taħriġ skont is-sillabi żviluppati mill-Aġenzija skont il-punt ARO.RAMP.115(d);
  - (4) tuża għalliema kkwalifikati għat-taħriġ.
- (b) Jekk l-awtorità kompetenti titlob dan, il-verifika tal-konformità u l-konformità kontinwa mar-rekwiziti msemmija fil-punt (a) għandhom jitwettqu mill-Aġenzija.
- (c) L-organizzazzjoni tat-taħriġ għandha tiġi approvata biex tipprovdni wiehed mit-tipi ta' taħriġ li ġejjin jew aktar:
  - (1) taħriġ teoretiku inizjali;
  - (2) taħriġ Prattiku inizjali;
  - (3) taħriġ rikorrenti.

ARO.RAMP.125 Twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa

- (a) L-ispezzjonijiet fir-rampa għandhom jitwettqu b'mod standardizzat jew billi tintuza l-formola stabbilita fl-Appendiċi III jew inkella billi tintuza dik stabbilita fl-Appendiċi IV.
- (b) Meta jkunu qed iwettqu spezzjoni fir-rampa, l-ispetturi għandhom jagħmlu l-isforzi kollha possibbli sabiex jevitaw dewmien bla raġuni tal-inġenju tal-ajru spezzjonat.
- (c) Meta titlesta l-ispezzjoni fir-rampa, il-bdot fil-kmand jew, fl-assenza tiegħu, membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira jew rappreżentant tal-operatur, għandhom jiġu infurmati bir-riżultati tal-ispezzjoni fir-rampa billi tintuza l-formola stabbilita fl-Appendiċi III.

ARO.RAMP.130 Klassifikazzjoni tas-sejbiet

Għal kull element li jkun ġie spezzjonat, huma ddefiniti bhala sejbiet tliet kategoriji ta' nuqqas ta' konformità possibbli mar-rekwiziti applikabbli. Dawn is-sejbiet għandhom jiġu kklassifikati kif ġej:

- (1) sejba tal-kategorija 3 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinifikanti mar-rekwiziti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza kbira fuq is-sikurezza;
- (2) sejba tal-kategorija 2 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza sinifikanti fuq is-sikurezza;
- (3) sejba tal-kategorija 1 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli jew mat-termini ta' ċertifikat li jkollu influwenza minuri fuq is-sikurezza.

▼ **B****ARO.RAMP.135 Azzjonijiet ta' segwitu marbutin mas-sejbiet**

- (a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 2 jew tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti jew, fejn ikun rilevanti, l-Aġenzija, għandha:
- (1) tikkomunika s-sejba bil-miktub lill-operatur, inkluża talba għal evidenza tal-azzjonijiet korrettivi meħudin; u
  - (2) tinforma lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u, fejn ikun rilevanti, lill-Istat fejn ikun irreġistrat l-inġenju tal-ajru u fejn tkun inharget il-liċenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira. Fejn ikun xieraq, l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha titlob konferma tal-aċċettazzjoni tagħhom tal-azzjonijiet korrettivi meħudin mill-operatur skont il-punt ARO.GEN.350 jew il-punt ARO.GEN.355.
- (b) Minbarra l-punt (a), fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti għandha tiehu passi immedjati billi:
- (1) timponi restrizzjoni fuq l-operazzjonijiet ta' titjir tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) titlob azzjonijiet korrettivi immedjati;
  - (3) iżzomm l-inġenju tal-ajru milli jtir skont il-punt ARO.RAMP.140; jew
  - (4) timponi projbizzjoni immedjata fuq l-operat skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005.
- (c) Meta l-Aġenzija tistabilixxi sejba tal-kategorija 3, din għandha titlob lill-awtorità kompetenti fejn ikun illandja l-inġenju tal-ajru sabiex tiehu l-mizuri x-xierqa skont il-punt (b).

ARO.RAMP.140 Żamma tal-inġenji tal-ajru fl-art

- (a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3 meta jidher li jkun ippjanat li l-inġenju tal-ajru jittajjar mingħajr ma l-operatur jew is-sid itemm l-azzjoni korrettiva x-xierqa, jew meta jidher li x'aktarx isehh dan, l-awtorità kompetenti għandha:
- (1) tinnotifika lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant jew lill-operatur li l-inġenju tal-ajru m'għandux permess jibda t-titjira sakemm ma jingħata avviz iehor; u
  - (2) iżzomm dak l-inġenju tal-ajru milli jtir.
- (b) L-awtorità kompetenti tal-Istat fejn l-inġenju tal-ajru jinżamm milli jtir għandha tinforma immedjatament lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u tal-Istat li fih l-ajruplan ikun irreġistrat, jekk ikun rilevanti, u lill-Aġenzija fil-każ ta' inġenju tal-ajru miżmum milli jtir użat minn operatur minn pajjiż terz.
- (c) L-awtorità kompetenti, f'koordinazzjoni mal-Istat tal-operatur jew mal-Istat tar-reġistrazzjoni, għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet meħtieġa li bihom l-inġenju tal-ajru jista' jithalla jitlaq.
- (d) Jekk in-nuqqas ta' konformità jaffettwa l-validità taċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru, iż-żamma milli jtir għandha titmeħha biss mill-awtorità kompetenti meta l-operatur jagħti prova li:
- (1) tkun reġgħet għet stabbilita l-konformità mar-rekwiziti applikabbli;
  - (2) kiseb permess għat-titjir skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1702/2003 ⁽¹⁾ għal inġenji tal-ajru rreġistrati fi Stat Membru;
  - (3) kiseb permess għat-titjir jew dokument ekwivalenti mill-Istat tar-reġistrazzjoni jew mill-Istat tal-operatur għal inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz u mhaddmin minn operatur mill-UE jew minn operatur minn pajjiż terz; u
  - (4) kiseb permess mingħand il-pajjiżi terzi li fuqhom ikun se jittajjar l-inġenju tal-ajru, jekk dan ikun applikabbli.

⁽¹⁾ ĠU L 243, 27.9.2003, p. 6.

▼B

ARO.RAMP.145 Rappurtar

- (a) L-informazzjoni miġbura skont il-punt ARO.RAMP.125(a) għandha tiddaħhal fil-bażi tad-dejta ċentralizzata msemmija fil-punt ARO.RAMP.150(b)(2), fi żmien 21 jum kalendarju minn meta ssir l-ispezzjoni.
- (b) L-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha ddaħhal fil-bażi tad-dejta ċentralizzata kwalunkwe informazzjoni li tkun utli biex jiġu applikati r-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u biex l-Aġenzija twettaq il-kompiti assenjati lilha skont dan l-Anness, inkluża l-informazzjoni rilevanti msemmija fil-punt ARO.RAMP.110.
- (c) Kull meta l-informazzjoni, kif imsemmi fil-punt ARO.RAMP.110, tindika l-eżistenza ta' theddida potenzjali għas-sikurezza, it-tali informazzjoni għandha tiġi kkomunikata wkoll minghajr dewmien lil kull awtorità kompetenti u lill-Aġenzija.
- (d) Kull meta l-informazzjoni dwar in-nuqqasijiet tal-inġenji tal-ajru tingħata minn persuna lill-awtorità kompetenti, l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.110 u fil-punt ARO.RAMP.125(a) għandu jitneħħilha kull traċċa tas-sors hekk li is-sors tat-tali informazzjoni ma jkunx jista' jiġi identifikat.

ARO.RAMP.150 Kompiti ta' koordinazzjoni tal-Aġenzija

- (a) L-Aġenzija għandha tamministra u tuża l-ghodod u l-proċeduri mehtieġa għall-hażna u l-iskambju ta':
  - (1) l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.145 billi tuża l-formoli stabbiliti fl-Appendiċi III u IV;
  - (2) l-informazzjoni pprovduta minn pajjiżi terzi jew minn organizzazzjonijiet internazzjonali li magħhom ġew konklużi ftehimiet xierqa mal-UE, jew minn organizzazzjonijiet li magħhom l-Aġenzija tkun ikkonkludiet ftehimiet xierqa skont l-Artikolu 27(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Din il-ġestjoni għandha tinkludi l-kompiti li ġejjin:
  - (1) il-hażna tad-dejta mill-Istati Membri li tkun rilevanti għall-informazzjoni marbuta mas-sikurezza ta' inġenji tal-ajru li jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat;
  - (2) l-iżvilupp, iż-żamma u l-aġġornament kontinwu tal-bażi tad-dejta ċentralizzata li fiha l-informazzjoni kollha msemmija fil-punti (a)(1) u (2);
  - (3) il-forniment tat-tibdil u t-titjib mehtieġ fl-applikazzjoni tal-bażi tad-dejta;
  - (4) l-analizi tal-bażi tad-dejta ċentralizzata u ta' informazzjoni rilevanti oħra dwar is-sikurezza tal-inġenji tal-ajru u tal-operaturi tal-ajru u, abbażi ta' dan:
    - (i) l-ġhoti ta' pariri lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti dwar l-azzjonijiet immedjati jew il-politika ta' segwitu;
    - (ii) ir-rappurtar ta' problemi potenzjali relatati mas-sikurezza lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti;
    - (iii) il-proponiment lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti ta' azzjonijiet ikkoordinati, fejn dan ikun mehtieġ għal raġunijiet ta' sikurezza, u l-iżgurar li t-tali azzjonijiet ikunu kkoordinati fuq livell tekniku;
  - (5) il-kollaborazzjoni ma' istituzzjonijiet u korpi Ewropej oħrajn, ma' organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' awtoritajiet kompetenti ta' pajjiżi terzi b'rabta mal-iskambju tal-informazzjoni.

ARO.RAMP.155 Rapport annwali

L-Aġenzija għandha thejji u tibgħat lill-Kummissjoni rapport annwali dwar is-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa, li jkun fih mill-inqas l-informazzjoni li ġejja:

- (a) l-istat tal-progress tas-sistema;
- (b) l-istat tal-ispezzjonijiet imwettqa matul is-sena;

▼B

- (c) analizi tar-rizultati tal-ispezzjonijiet b'indikazzjoni tal-kategoriji tas-sejbiet;
- (d) l-azzjonijiet imwettqa matul is-sena;
- (e) proposti għal iktar titjib fis-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa; u
- (f) annessi li jkun fihom il-listi tal-ispezzjonijiet imqassmin skont l-Istat tal-operazzjoni, it-tip ta' ingenu tal-ajru, l-operatur u r-rizultati għal kull kategorija.

ARO.RAMP.160 Informazzjoni għall-pubbliku u protezzjoni tal-informazzjoni

- (a) L-Istati Membri għandhom jużaw l-informazzjoni li jirċievu skont il-punti ARO.RAMP.105 u ARO.RAMP.145 biss għall-ghanijiet tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, u għandhom jiprotegħu kif xieraq.
- (b) L-Aġenzija għandha tippublika kull sena rapport bl-informazzjoni aggregata, li għandu jitqiegħed għad-dispożizzjoni tal-pubbliku u għandu jkun fih l-analizi tal-informazzjoni li tkun waslitilha skont il-punt ARO.RAMP.145. Ir-rapport għandu jinkiteb b'mod sempliċi u li jinftehem faċilment, u fih is-sors tal-informazzjoni m'għandux ikun jista' jiġi identifikat.

▼ **B**

Appendiċi I

ĊERTIFIKAT TAL-OPERATUR TAL-AJRU

►⁽¹⁾ (Skeda tal-approvazzjoni għall-operaturi tat-trasport tal-ajru) ◀

Tipi ta' operazzjonijiet: Operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali Trasport tal-passiġ- Trasport tal-merkan-
bl-ajru (CAT) gieri; zija;

Trasport ieħor ⁽¹⁾.....

►⁽²⁾ _____ ◀

5	Stat tal-operatur ⁽³⁾	⁽⁵⁾
	Awtorità tal-ħruġ ⁽⁴⁾	
AOC Numru# ⁽⁶⁾ :	Isem l-operatur ⁽⁷⁾	Punti ta' kuntatt operattivi: ⁽⁹⁾
	Isem kummerċjali: jinnegozja taħt l- isem ⁽⁸⁾	Id-dettalji ta' kuntatt, li permezz tagħhom il-manigiers operattivi jistgħu jiġu kkuntattjati mingħajr dewmien żejjed, huma mniżżlin fid-dokument ..... ⁽¹²⁾ .
	Indirizz tal-operatur ⁽¹⁰⁾ :	
	Numru tat-telefown ⁽¹¹⁾ : Numru tal-faks: Indirizz tal-posta elettronika:	
Dan iċ-ċertifikat jiċċertifika li ..... ⁽¹³⁾ huwa awtorizzat iwettaq operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, kif iddefinit fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehmużin hawn, skont il-manwal tal-operat, l-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.		
Data tal-ħruġ ⁽¹⁴⁾ :	Isem u firma ⁽¹⁵⁾ :	
	Titlu:	

⁽¹⁾ Tip ta' trasport ieħor li għandu jiġi speċifikat.

►⁽³⁾ _____ ◀

⁽³⁾ Dan għandu jninbidel bl-isem tal-Istat tal-operatur.

⁽⁴⁾ Dan għandu jninbidel bl-identifikazzjoni tal-awtorità tal-ħruġ kompetenti.

⁽⁵⁾ Għall-użu tal-awtorità kompetenti.

⁽⁶⁾ Referenza tal-approvazzjoni, hekk kif maħruġa mill-awtorità kompetenti.

⁽⁷⁾ Dan għandu jninbidel bl-isem irreġistrat tal-operatur.

⁽⁸⁾ L-isem kummerċjali tal-operatur, jekk dan ikun differenti. Daħħal il-kliem "jinnegozja taħt l-isem" qabel l-isem kummerċjali.

⁽⁹⁾ Id-dettalji ta' kuntatt jinkludu n-numri tat-telefown u tal-faks, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż, u l-indirizz tal-posta elettronika (jekk dan ikun disponibbli), li permezz tagħhom il-manigiers operattivi jistgħu jiġu kkuntattjati mingħajr dewmien żejjed dwar kwistjonijiet marbutin ma' operazzjonijiet tat-titjir, mal-ajrunavigabbiltà, mal-kompetenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina, ma' oġġetti perikolużi u ma' sugġetti oħrajn, skont il-bżonn.

⁽¹⁰⁾ L-indirizz tal-post prinċipali tan-negozju tal-operatur.

⁽¹¹⁾ In-numru tat-telefown u tal-faks tal-post prinċipali tan-negozju tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. Għandu jiġi pprovdut l-indirizz tal-posta elettronika, jekk dan ikun disponibbli.

⁽¹²⁾ Daħħal id-dokument ikkontrollat miżmum abbord li fih huma mniżżlin id-dettalji ta' kuntatt, inkluża r-referenza għall-paragrafu x-xieraq jew għall-paġna x-xierqa. Pereżempju, "Id-dettalji ta' kuntatt ... huma mniżżlin fil-manwal tal-operat, fil-punti ġenerali/bażiċi, fil-kapitolu 1, il-punt 1.1" jew "... huma mniżżlin fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, fil-paġna 1" jew "... huma mniżżlin f'dokument mehmuż ma' dan id-dokument".

⁽¹³⁾ L-isem irreġistrat tal-operatur.

⁽¹⁴⁾ Id-data tal-ħruġ tal-AOC (jj-xx-ssss).

⁽¹⁵⁾ It-titlu, l-isem u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, l-AOC jista' jiġi ttimbrat b'timbru uffiċjali.

IL-FORMOLA 138 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

►⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾ **M4**

Appendici II

SPECIFIKAZZJONIJIET TAL-OPERAZZJONIJIET (suġġetti għall-kundizzjonijiet approvati fil-manwal tal-operat)				
Dettalji ta' kuntatt tal-Awtoritá tal-ħruġ				
Numru tat-telefown ⁽¹⁾ : _____ ; Numru tal-faks: _____ ;				
E-mail: _____				
AOC Numru ⁽²⁾ : Isem l-operatur ⁽³⁾ : Data: ⁽⁴⁾ : Firma:				
Isem kummerċjali: jinnegozja taħt l-isem				
Speċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet Numru:				
Mudell tal-inġenju tal-ajru ⁽⁵⁾ :				
Marki tar-registrazzjoni ⁽⁶⁾ :				
Operazzjonijiet kummerċjali ☐				
Żona ta' operazzjoni ⁽⁷⁾				
Limitazzjonijiet speċjali ⁽⁸⁾				
Approvazzjonijiet speċifiċi:	Iva	Le	Speċifikazzjoni ⁽⁹⁾	Rimarki
Oġġetti perikolużi	☐	☐		
Operazzjonijiet f'viżibilità baxxa			RVR ⁽¹¹⁾ : metri	
Tluġħ			CAT ⁽¹⁰⁾ .... RVR: metri DH: piedi	
Avvicinament u nżul	☐	☐		
► ⁽¹⁾ _____ ◀	☐	☐		
RVSM ⁽¹²⁾ ☐ Mhux applikabbli	☐	☐		
ETOPS ⁽¹³⁾ ☐ Mhux applikabbli	☐	☐	Fin massimu tad-devjazzjoni ⁽¹⁴⁾ : minuti	
Speċifikazzjonijiet tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet tal-PBN ⁽¹⁵⁾	☐	☐		⁽¹⁶⁾
Speċifikazzjoni minima tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni	☐	☐		
Operazzjonijiet bil-ħelikopter bl-ġħajnuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl	☐	☐		
Operazzjonijiet ta' rfiġ bil-ħelikopter	☐	☐		
Operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza bil-ħelikopter	☐	☐		
Taħriġ tal-ekwipaġġ tal-kabina ⁽¹⁷⁾	☐	☐		
ħruġ ta' attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina ⁽¹⁸⁾	☐	☐		
Ajrunavigabbiltá kontinwa	☐	☐	⁽¹⁹⁾	
Dejta oħra jew approvazzjonijiet oħrajn ⁽²⁰⁾				

► ⁽¹⁾ **M4**

▼ **B**

- (1) In-numru tat-telefown u tal-faks tal-awtorità kompetenti, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. Għandu jiġi pprovdut l-indirizz tal-posta elettronika, jekk dan ikun disponibbli.
- (2) Daħħal in-numru taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) assoċjat mal-ispeċifikazzjonijiet.
- (3) Daħħal l-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk dan ikun differenti. Daħħal il-kliem "jinnegozja taħt l-isem" qabel l-isem kummerċjali.
- (4) Id-data tal-hruġ tal-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.
- (5) Daħħal l-isem tal-ICAO tal-ghamla, il-mudell u s-serje tal-inġenju tal-ajru, jew tas-serje ta' referenza tal-inġenju tal-ajru, f'każ li tkun għet stabbilita serje (pereżempju "Boeing-737-3K2" jew "Boeing-777-232").
- (6) Il-marki tar-reġistrazzjoni huma mniżżlin jew fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jew fil-manwal tal-operat. Fl-aħhar każ, l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet relatati għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat. F'każ li l-approvazzjonijiet speċifiċi ma japplikawx kollha għall-mudell tal-inġenju tal-ajru, il-marki tar-reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru jistgħu jiddaħħlu fil-kolonna tar-rimarki fl-approvazzjoni speċifika relatata.
- (7) Lista taż-zona/taż-zoni ġeografika/ġeografiki ta' operazzjoni awtorizzata (billi jingħataw il-koordinati ġeografiki jew ir-rotot speċifiċi, ir-regjun ta' informazzjoni dwar it-titjira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).
- (8) Lista tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (pereżempju VFR biss, binhar biss, eċċ.).
- (9) F'din il-kolonna niżżel il-kriterji l-iktar permissivi għal kull approvazzjoni jew it-tip ta' approvazzjoni (bil-kriterji x-xierqa).
- (10) Id-dhul tal-kategorija applikabbli ta' avvicinament bi preċiżjoni: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB jew CAT IIIC. Id-dhul tal-medda vizwali minima tar-runway (RVR) f'metri u l-gholi tad-deċiżjoni (DH) f'piedi. Tintuża linja waħda għal kull kategorija ta' avvicinament elenkata. ◀
- (11) Daħħal ir-RVR minima għat-tluġh approvata f'metri. Tista' tintuża linja waħda għal kull approvazzjoni f'każ li jingħataw approvazzjonijiet differenti.
- (12) Il-kaxxa "Mhux applikabbli" tista' tiġi mmarkata biss jekk il-limitu massimu tal-inġenju tal-ajru jkun inqas minn FL290.
- (13) L-operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) bħalissa japplikaw biss għall-inġenji tal-ajru b'żewġ magni. Għaldaqstant, il-kaxxa "Mhux applikabbli" tista' tiġi mmarkata jekk il-mudell tal-inġenju tal-ajru jkollu iktar jew inqas minn żewġ magni.
- (14) Id-distanza tal-limitu tista' titniżżel ukoll (f'NM), kif ukoll it-tip ta' magna.
- (15) In-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN): għandha tintuża linja waħda għal kull approvazzjoni tal-PBN (pereżempju, navigazzjoni taż-zona (RNAV) 10, RNAV 1, prestazzjoni tan-navigazzjoni meħtieġa (RNP) 4, eċċ.), u l-limitazzjonijiet jew il-kundizzjonijiet ix-xierqa għandhom jtniżżlu fil-kolonna tal-ispeċifikazzjonijiet u/jew tar-rimarki.
- (16) Il-limitazzjonijiet, il-kundizzjonijiet u l-baži regolatorja għall-approvazzjoni operattiva assoċjata mal-approvazzjoni tal-PBN (pereżempju, is-sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS), it-tagħmir għall-kejl tad-distanza/DME/l-unità ta' referenza inerzjali (DME/DME/IRU), eċċ.).
- (17) L-approvazzjoni biex iwettqu l-kors tat-taħriġ u l-eżaminazzjoni għandha timtela mill-applikanti għal attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 290/2012.
- (18) L-approvazzjoni għall-hruġ ta' attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 290/2012.
- (19) L-isem tal-persuna/tal-organizzazzjoni li għandha r-responsabbiltà tiżgura li tinżamm l-ajrunavigabbiltà kontinwa tal-inġenju tal-ajru u referenza għar-Regolament li jeżiġi dan ix-xogħol, jiġifieri għall-Anness I (il-Parti-M), is-Subparti G, tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003.
- (20) Approvazzjonijiet jew dejta oħra jistgħu jiddaħħlu hawn, billi tuża linja waħda (jew blokk waħda b'għadd ta' linji) għal kull awtorizzazzjoni (pereżempju għall-operazzjonijiet ta' nżul fil-qosor, għall-operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf, għall-operazzjonijiet bil-helikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku, għall-operazzjonijiet bil-helikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn zona kkonġestjonata, għall-operazzjonijiet bil-helikopter mingħajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur, għall-operazzjonijiet b'angoli ta' timġil miżjuda, għad-distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni mingħajr approvazzjoni tal-ETOPS u għall-inġenji tal-ajru użati għal operazzjonijiet mhux kummerċjali).

IL-FORMOLA 139 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

► (1) **M4**

Appendiċi III

Prova tal-ispezzjoni fir-rampa											
Data:		Hin:		Post:				Informazzjoni f'format hieles dwar l-awtorità kompetenti (il-lowgo, id-dettalji ta' kuntatt, in-numru tat-telefown/ in-numru tal-faks/ l-indirizz tal-posta elettronika)			
Operatur:		Stat:		Numru tal-AOC:							
Rotta minn:		Numru tat-titjira:		Rotta lejn:		Numru tat-titjira:					
Tip ta' titjira:		Mikri mill-operatur:		Tip ta' inġenju tal-ajru:		Konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru:					
Stat tal-korrej:				Marka tar-registrazzjoni:		Numru tal-kostruzzjoni:					
Stat(i) tal-liċenzji tal-ekwipaġġ tat-titjira:		Rikonnoxximent tal-irċevuta(*)									
		Isem:		Firma:							
		Funzjoni:									
		Funzjoni:									
Kontroll		Rimarka		Kontroll		Rimarka		Kontroll		Rimarka	
A Kabina tal-pilota			Ekwipaġġ tat-titjira			C Kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru					
1	Kundizzjoni ġenerali			20	Liċenzja/kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira			1	Kundizzjoni ġenerali esterna		
2	Hruġ tal-emerġenza			Ġurnal tal-vjaġġ/Ġurnal tekniku jew dokument ekwivalenti			2	Bibien u sportelli			
3	Tagħmir			21	Ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti			3	Kontrolli tat-titjir		
Dokumentazzjoni			22	Rilaxx wara l-manutenzjoni			4	Roti, tajers u brejkijiet			
4	Manwali			23	DNotifika u rettifika ta' difett (inkluż il-ġurnal tekniku)			5	Skids/floats tal-karreġġjata tal-inżul		
5	Listi ta' kontroll			24	Spezzjoni ta' qabel it-titjira			6	Għeluq għall-karreġġjata tar-roti		
6	Mapep tan-navigazzjoni jew tal-istrumenti			B Sikurezza tal-kabina			7	Impjanti tal-enerġija u pilun			
7	Lista tat-tagħmir minimu			1	Kundizzjoni ġenerali interna			8	Paletti tal-fann, skrejen, rotors (ewlenin/fid-denb)		
8	Ċertifikat tar-registrazzjoni			2	Post l-ekwipaġġ tal-kabina u ż-żona ta' mistrieħ tal-ekwipaġġ			9	Tiswijiet ovvj		
9	Ċertifikat tal-istorbju (fejn dan ikun applikabbli)			3	Kaxxa għall-ewwel għajnuna/Kaxxa medika għall-emerġenzi			10	Ħsarat ovvj mhux imsewwija		
10	AOC jew dokument ekwivalenti			4	Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar			11	Tnixxijiet		
11	Liċenzja tar-radju			5	Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma			D Merkanzija			
12	Ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà			6	Kundizzjoni taċ-ċinturini tas-sikurezza u tas-sits			1	Kundizzjoni ġenerali tal-kompartiment għall-merkanzija		
Dejta dwar it-titjira			7	Hruġ tal-emerġenza, dawl u dawl portabbli indipendenti			2	Oġġetti perikolużi			
13	Preparazzjoni għat-titjira			8	Żrieżaq/Ċattri tas-salvataġġ (kif ikun meħtieġ), ELT			3	Stivar tal-merkanzija		
14	Kalkolu tal-bilanċ u tal-massa			9	Provvista tal-ossiġnu (għall-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġieri)			E Puntli ġenerali			
Tagħmir tas-sikurezza			10	Struzzjonijiet tas-sikurezza			1	Puntli ġenerali			
15	Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar			11	Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina						
16	Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma			12	Aċċess għall-hruġ tal-emerġenza						
17	Xedd ta' sigurtà			13	Stivar tal-bagalji tal-passiġġieri						
18	Tagħmir tal-ossiġnu			14	Għadd ta' sits						
19	Dawl portabbli indipendenti										

▼ **B**

Azzjoni meħuda	Element spezzjonat	Kategorja	Rimarki
(3d) Projbizzjoni immedjata fuq l-operat			
(3c) Inġenju tal-ajru miżmum milli jitlaq mill-awtorità ajrunawtika nazzjonali li tkun qed tagħmel l-ispezzjoni			
(3b) Azzjonijiet korrettivi qabel it-titjira			
(3a) Restrizzjonijiet fuq l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru			
(2) Informazzjoni lill-awtorità u lill-operatur			
(1) Informazzjoni lill-bdot fil-kmand			
(0) L-ebda rimarka			
Il-firma jew il-kodiċi tal-ispettur(i)			
Kummenti tal-ekwipaġġ (jekk ikun hemm):			
<p>(*) Il-firma minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew minn rappreżentant ieħor tal-operatur li jkun għe spezzjonat bl-ebda mod ma timplika l-aċċettazzjoni tas-sejbiet imnizzlin, iżda sservi biss bħala konferma li l-inġenju tal-ajru għe spezzjonat fid-data u fil-post indikati f'dan id-dokument.</p> <p>Dan ir-rapport jirrappreżenta indikazzjoni ta' x'instab f'din l-okkażjoni u m'għandux jiġi interpretat bħala prova li l-inġenju tal-ajru huwa tajjeb għat-titjira ppjanata. Id-dejta mogħtija f'dan ir-rapport tista' tiġi suġġetta għal bidliet meta tiddaħhal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata.</p>			

Appendiċi IV

Rapport tal-ispezzjoni fir-rampa

Awtorità Kompetenti (*isem*)

(Stat)

Rapport tal-ispezzjoni fir-rampa

Numru: _____

Sors: RI (spezzjoni fir-rampa)
 Data: _____ Post: _____
 Hin lokali: _____

Operatur: _____ Numru tal-AOC: _____
 Stat: _____ Tip ta' operazzjoni: _____

Rotta minn: ..... _____ Numru tat-titjira: _____
 Rotta lejn: ..... _____ Numru tat-titjira: _____

Mikri mill-operatur*:
 * (*fejn dan ikun applikabbli*) _____ Stat tal-kerrej*: _____

Tip ta' inġenju tal-ajru ..... _____ Marki tar-reġistrazzjoni: _____
 Konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru: _____ Numru tal-kostruzzjoni: _____

L-ekwipaġġ tat-titjira: Stat tal-liċenzji: _____
 It-tieni Stat tal-licenzji*: _____
 * (*fejn dan ikun applikabbli*)

Sejbiet:

Kodiċi / Standard / Referenza / Kategorija / Sejba

Deskrizzjoni ddettaljata

Kodiċi	Standard	Referenza	Kategorija	Sejba	Deskrizzjoni ddettaljata
---	-	---	-	.....	.....
---	-	---	-	.....	.....
---	-	---	-	.....	.....
---	-	---	-	.....	.....
---	-	---	-	.....	.....

Kategorija ta' azzjonijiet meħuda:

Deskrizzjoni ddettaljata

- 3d) Projbizzjoni immedjata fuq l-operat .....
 3c) Inġenju tal-ajru miżmum milli jitlaq mill-awtorità kompetenti li tkun qed tagħmel l-ispezzjoni .....
 3b) Azzjonijiet korrettivi qabel it-titjira .....
 3a) Restrizzjonijiet fuq l-operazzjonijiet ta' titjir tal-inġenju tal-ajru .....
 2) Informazzjoni lill-awtorità kompetenti u lill-operatur .....
 1) Informazzjoni lill-bdot fil-kmand .....

Informazzjoni addizzjonali (jekk ikun hemm):

L-ismijiet jew in-numri tal-ispetturi: .....

— Dan ir-rapport jirrappreżenta indikazzjoni ta' x'instab f'din l-okkażjoni u m'għandux jiġi interpretat bħala prova li l-inġenju tal-ajru huwa tajjeb għat-titjira pplanata.

— Id-dejta mogħtija f'dan ir-rapport tista' tiġi suġġetta għal bidliet biex jintuża l-kliem xieraq meta tiddaħhal fil-bażi tad-dejta ċentralizzata.

Kodiċi tal-oġġett	Ikkontrollat	Rimarka
A. Kabina tal-pilota		
Punti ġenerali		
1. Kundizzjoni ġenerali	1. ☐	1. ☐
2. F'frug tal-emergenza	2. ☐	2. ☐
3. Tagħmir	3. ☐	3. ☐
Dokumentazzjoni		
4. Manwali	4. ☐	4. ☐
5. Listi ta' kontroll	5. ☐	5. ☐
6. Mapep tan-navigazzjoni bir-radju	6. ☐	6. ☐
7. Lista tat-tagħmir minimu	7. ☐	7. ☐
8. Ċertifikat tar-reġistrazzjoni	8. ☐	8. ☐
9. Ċertifikat tal-istorbju (fejn dan ikun applikabbli)	9. ☐	9. ☐
10. AOC jew dokument ekwivalenti	10. ☐	10. ☐
11. Liċenzja tar-radju	11. ☐	11. ☐
12. Ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà	12. ☐	12. ☐
Dejta dwar it-titjira		
13. Preparazzjoni għat-titjira	13. ☐	13. ☐
14. Kalkolu tal-bilanċ u tal-massa	14. ☐	14. ☐
Tagħmir tas-sikurezza		
15. Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar	15. ☐	15. ☐
16. Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma	16. ☐	16. ☐
17. Xedd ta' sigurtà	17. ☐	17. ☐
18. Tagħmir tal-ossigenu	18. ☐	18. ☐
19. Dawl portabbli indipendenti	19. ☐	19. ☐
Ekwipaġġ tat-titjira		
20. Liċenzja/kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira	20. ☐	20. ☐
Ġurnal tal-vjaġġ/Ġurnal tekniku jew dokument ekwivalenti		
21. Ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti	21. ☐	21. ☐
22. Rilaxx wara l-manutenzjoni	22. ☐	22. ☐
23. Notifika u rettifika ta' difett (inkluż il-ġurnal tekniku)	23. ☐	23. ☐
24. Spezzjoni ta' qabel it-titjira	24. ☐	24. ☐
B. Sikurezza tal-kabina		
1. Kundizzjoni ġenerali interna	1. ☐	1. ☐
2. Post l-ekwipaġġ tal-kabina u ż-żona ta' mistrieħ tal-ekwipaġġ	2. ☐	2. ☐
3. Kaxxa għall-ewwel għajnuna/Kaxxa medika għall-emergenzi	3. ☐	3. ☐
4. Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar	4. ☐	4. ☐
5. Ġkieket tas-salvataġġ/Apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma	5. ☐	5. ☐
6. Kundizzjoni taċ-ċinturini tas-sikurezza u tas-sits	6. ☐	6. ☐
7. F'frug tal-emergenza, dawl u dawl portabbli indipendenti	7. ☐	7. ☐
8. Żriezaq/Ċattri tas-salvataġġ (kif ikun meħtieġ), ELT	8. ☐	8. ☐
9. Provvista tal-ossigenu (għall-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġieri)	9. ☐	9. ☐
10. Struzzjonijiet tas-sikurezza	10. ☐	10. ☐
11. Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina	11. ☐	11. ☐
12. Aċċess għall-frug tal-emergenza	12. ☐	12. ☐
13. Stivar tal-bagalji tal-passiġġieri	13. ☐	13. ☐
14. Għadd ta' sits	14. ☐	14. ☐

Kodiċi tal-oġġett	Ikkontrollat	Rimarka
C. Kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru		
1. Kundizzjoni ġenerali esterna	1. ☐	1. ☐
2. Bibien u sportelli	2. ☐	2. ☐
3. Kontrolli tat-titjir	3. ☐	3. ☐
4. Roti, tajers u brejkijiet	4. ☐	4. ☐
5. Skids/floats tal-karregġjata tal-inżul	5. ☐	5. ☐
6. Gheluq għall-karregġjata tar-roti	6. ☐	6. ☐
7. Impjant tal-enerġija u pilun	7. ☐	7. ☐
8. Paletti tal-fann, skrejjen, rotors (ewlenin u fid-denb)	8. ☐	8. ☐
9. Tiswijiet ovvjji	9. ☐	9. ☐
10. Hsarat ovvjji mhux imsewwija	10. ☐	10. ☐
11. Tnixxijiet	11. ☐	11. ☐
D. Merkanzija		
1. Kundizzjoni ġenerali tal-kompartiment għall-merkanzija	1. ☐	1. ☐
2. Oġġetti perikolużi	2. ☐	2. ☐
3. Stivar tal-merkanzija	3. ☐	3. ☐
E. Punti ġenerali		
1. Punti ġenerali	1. ☐	1. ☐

IL-FORMOLA 137 TAL-EASA, il-verżjoni numru 1

▼ **M1***Appendiċi V***Lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi***Operazzjonijiet mhux kummerċjali*▼ **M4***Operazzjonijiet speċjalizzati*▼ **M1**

(sogġett għall-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni u li hemm fil-manwal tal-operat jew fil-manwal operattiv tal-pilota)

Awtorità tal-Hruġ ⁽¹⁾:

Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi # ⁽²⁾:

Isem l-Operatur:

Data ⁽³⁾:

Firma:

Mudell tal-Inġenju tal-Ajru u Marki ta' Reġistrazzjoni ⁽⁴⁾:

Tipi ta' operazzjoni speċjalizzata (SPO), jekk applikabbli:

⁽⁵⁾...

Approvazzjonijiet Speċifiċi ⁽⁶⁾ :	Speċifikazzjoni ⁽⁷⁾	Rimarki
...		
...		
...		
...		

⁽¹⁾ Jiddahhlu l-isem u d-dettalji ta' kuntatt.

⁽²⁾ Jiddahhlu in-numru assoċjat.

⁽³⁾ Id-data tal-hruġ tal-approvazzjonijiet speċifiċi (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.

⁽⁴⁾ Jiddahhlu d-deżinjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, il-mudell u s-serje, jew il-master serje kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team (CAST)/mill-ICAO, fil-każ li giet iddeżinjata serje (perezempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: <http://www.intlaviationstandards.org/>

Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi jew fil-Manwal tal-Operat. Fil-każ tal-ahhar il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.

⁽⁵⁾ Speċifika t-tip ta' operazzjoni, perezempju agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, "surveying", osservazzjoni u ppattuljar, riklamar bl-ajru.

⁽⁶⁾ Elenka f'din il-kolonna kwalunkwe operazzjoni approvata, perezempju, Merkanzija perikoluża, LVO, RVSM, RNP, MNPS.

⁽⁷⁾ Elenka f'din il-kolonna l-kriterji l-aktar permissivi għal kull approvazzjoni, perezempju l-għoli tad-deċizjoni u l-RVR minima għall-CAT II.

▼ **M4**

Appendiċi VI

AWTORIZZAZZJONI TA' OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI TA' RISKJU GĦOLI	
Awtorità Emittenti ⁽¹⁾ :	
Nru tal-Awtorizzazzjoni ⁽²⁾ :	
Isem l-Operatur ⁽³⁾ :	
Indirizz tal-Operatur ⁽⁴⁾ :	
Telefown ⁽⁵⁾ :	
Faks:	
Posta Elettronika:	
Mudell tal-Inġenju tal-Ajru u Marki ta' Reġistrazzjoni ⁽⁶⁾ :	
Operazzjonijiet Speċjalizzati Awtorizzati ⁽⁷⁾ :	
Żona awtorizzata jew sit tal-operat ⁽⁸⁾ :	
Limitazzjonijiet speċjali ⁽⁹⁾ :	
Dan sabiex jiġi kkonfermat li ..... hu/hi awtorizzat(a) j/twettag operazzjoni(jiet) kummerċjali speċjalizzata/i ta' riskju għoli skont din l-awtorizzazzjoni, il-proċeduri operattivi standard tal-operatur, l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.	
Data tal-ħruġ ⁽¹⁰⁾ :	Isem u Firma ⁽¹¹⁾ :
	Titlu:

IL-FORMOLA 151 tal-EASA, Verżjoni numru 1

⁽¹⁾ Isem u dettalji ta' kuntatt tal-awtorità kompetenti⁽²⁾ Jiddaħħal in-numru tal-awtorizzazzjoni assoċjat.⁽³⁾ Tidhli tal-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk ikun differenti. Daħħal "Dba" qabel l-isem kummerċjali (għal "Doing business as").⁽⁴⁾ L-indirizz tas-sede prinċipali tal-operatur.⁽⁵⁾ Id-dettalji tat-telefown u tal-fax tas-sede prinċipali tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. L-indirizz tal-posta elettronika għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli.⁽⁶⁾ Jiddaħħlu d-deżinjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, il-mudell u s-serje, jew il-master serje kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team (CAST)/mill-ICAO, fil-każ li g'iet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: <http://www.intlaviationstandards.org/h/>.

Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi jew fil-Manwal tal-Operat. Fil-każ tal-aħħar il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.

⁽⁷⁾ Speċifika t-tip ta' operazzjoni, pereżempju agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, "surveying", osservazzjoni u ppattuljar, riklamar bl-ajru.⁽⁸⁾ Elenkar taż-żona/i jew sit(i) ġeografiku/ċi ta' operazzjoni awtorizzata (permezz ta' koordinati ġeografici jew ir-reġjun tal-informazzjoni dwar it-titjira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).⁽⁹⁾ Elenkar tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (eż. VFR biss, Binhar biss, eċċ.).⁽¹⁰⁾ Id-data tal-ħruġ tal-awtorizzazzjoni (jj-xx-ssss).⁽¹¹⁾ It-titlu, l-isem u l-firma ta' rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, fuq l-awtorizzazzjoni jista' jiġi applikat timbru uffiċjali."

▼ B*ANNEX III***REKWIŻITI TAL-ORGANIZZAZZJONI GHALL-OPERAZZJONIJIET
BL-AJRU****[IL-PARTI-ORO]****ORO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni****▼ M4**

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti li għandhom jiġu segwiti minn operatur tal-ajru li jwettaq:

- (a) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)
- (b) operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati;
- (c) operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.
- (d) operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.

▼ B

IS-SUBPARTI GEN

REKWIŻITI ĠENERALI*TAQSIMA I**Punti ġenerali***ORO.GEN.105 Awtorità kompetenti**

Għall-ghanijiet ta' dan l-Anness, l-awtorità kompetenti li tissorvelja l-operaturi li huma suġġetti għal obbligu ta' ċertifikazzjoni ► **M1** jew ta' dikjarazzjoni ◀ ► **M4** jew awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◀ għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru rilevanti għal operaturi li għandhom il-post prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru.

ORO.GEN.110 Responsabbiltajiet tal-operatur**▼ M4**

- (a) L-operatur huwa responsabbli għat-thaddim tal-ingenju tal-ajru skont l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, kif applikabbli, skont ir-rekwiżiti rilevanti ta' dan l-Anness u ċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata (awtorizzazzjoni SPO) jew id-dikjarazzjoni tiegħu.

▼ B

- (b) Kull titjira għandha ssir skont id-dispożizzjonijiet tal-manwal tal-operat.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi u jzomm sistema li teżercita kontroll operattiv fuq kull titjira operata skont it-termini taċ-ċertifikat ► **M4**, tal-awtorizzazzjoni SPO ◀ ► **M1** jew id-dikjarazzjoni ◀ tiegħu.
- (d) L-operatur għandu jiżgura li l-ingenji tal-ajru tiegħu jkunu mghammra u li l-ekwipaġġi tiegħu jkunu kkwalifikati kif mehtieġ għaż-żona u t-tip tal-operazzjoni.
- (e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu li jkun assenjat għal operazzjonijiet ta' fuq l-art jew tal-ajru, jew li jkun involut direttament fihom, jinghata struzzjonijiet kif suppost, ikun wera l-hiliet tiegħu fil-kompiti partikulari tiegħu u jkun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn it-tali kompiti u l-operazzjoni kollha kemm hi.

▼ M5

- (f) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri u l-istruzzjonijiet biex jiġi operat b'mod sikur kull tip ta' ingenju tal-ajru, li jkun fihom il-kompiti u r-responsabbiltajiet tal-persunal ta' fuq l-art u tal-membri tal-ekwipaġġ għal kull tip ta' operazzjoni fuq l-art u fl-ajru. Dawk il-proċeduri u l-istruzzjonijiet ma għandhomx jehtieġu li l-membri tal-ekwipaġġ iwettqu xi attività matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira għajr dawk mehtieġa biex l-ingenju tal-ajru jiġi operat b'mod sikur. Għandhom jiġu inklużi wkoll il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għall-kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ B

- (g) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf li huwa għandu jikkonforma mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri ta' dawk l-Istati li fihom jitwettqu l-operazzjonijiet u li huma rilevanti għat-twettiq tal-kompiti tiegħu.

▼ B

- (h) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' lista ta' kontroll għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li l-membri tal-ekwipaġġ għandhom jużaw, għall-fażijiet kollha tat-titjira f'kundizzjonijiet normali, mhux normali u ta' emerġenza, sabiex ikun żgurat li l-proċeduri operattivi mogħtija fil-manwal tal-operat jiġu segwiti. Id-disinn u l-użu tal-listi ta' kontroll għandhom iħarsu l-prinċipji tal-fatturi umani u għandhom iqisu l-aktar dokumentazzjoni riċenti rilevanti mogħtija mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru.
- (i) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri ta' ppjanar tat-titjira sabiex jiżgura li t-titjira titwettagħ b'mod sikur abbażi tal-kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, ta' limitazzjonijiet operattivi oħrajn u tal-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm tul ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi jew fis-siti tal-operat ikkonċernati. Dawn il-proċeduri għandhom jiġu inklużi fil-manwal tal-operat.
- (j) L-operatur għandu jistabbilixxi u jzomm programmi tat-taħriġ għall-persunal dwar l-oġġetti perikolużi, hekk kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi – programmi li għandhom ikunu suġġetti għall-analiżi u l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti. Il-livell tal-programmi tat-taħriġ għandu jkun xieraq għar-responsabbiltajiet tal-persunal.

▼ M4

- (k) Minkejja (j), l-operatur ta' glajder jew ballun tal-arja jew ta' titjiriet li jtitlqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, b'
  - (i) ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjien b'massa massima ta' flugh iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5 jew inqas; jew

▼ M5

- (ii) elikopters hliief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas,

▼ M4

għandu jiżgura li l-ekwipaġġ tat-titjira rċieva taħriġ jew struzzjonijiet xierqa biex ikun jista' jagħraf oġġetti perikolużi mhux iddikjarati mtellgħin abbord minn passiġġieri jew bhala merkanzija.

▼ B**ORO.GEN.115 ► M4 Applikazzjoni għal AOC ◀**

- (a) L-applikazzjoni għal ► M4 ajru ◀ ċertifikat ta' operatur jew għal emenda għal ċertifikat eżistenti għandha ssir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti, billi jitqiesu r-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) L-applikanti għal ċertifikat inizzjali għandhom jipprovdu lill-awtorità kompetenti bid-dokumenti li juru kif se jikkonformaw mar-rekwiziti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Dawn id-dokumenti għandhom jinkludu proċedura li tiddekrivi kif il-bidliet li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel se jiġu ġestiti u kif dawn se jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

ORO.GEN.120 Mezzi ta' konformità

- (a) Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) Meta operatur li jkun suġġett għaċ-ċertifikazzjoni jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità mill-Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (l-AMC) adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, dan għandu, qabel ma jimplimentahom, jipprovdi lill-awtorità kompetenti deskrizzjoni shiħa tal-mezzi alternattivi ta' konformità. Id-deskrizzjoni għandha tinkludi kwalunkwe revizzjoni tal-manwali jew tal-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni jkunu ġew issodisfati.

L-operatur jista' jimplementa dawn il-mezzi alternattivi ta' konformità jekk jingħata approvazzjoni minn qabel għalihom min-naha tal-awtorità kompetenti u ladarba jirċievi n-notifika kif previst fil-punt ARO.GEN.120(d).

▼ M1

- (c) Operatur li jkun meħtieġ jiddikjara l-attività tiegħu għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti l-lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità li huwa juża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

▼M4

- (d) Meta operatur soġġett għal awtorizzazzjoni SPO jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità, għandu jikkonforma ma' (b) kull meta t-tali mezzi alternattivi ta' konformità jaffettwaw il-proċeduri operattivi standard li huma parti mill-awtorizzazzjoni u ma' (c) għall-parti ddikjarata tal-organizzazzjoni u l-operazzjoni tiegħu.

▼B**ORO.GEN.125 ►M4 Termini ta' approvazzjoni u privileġġi ta' detentur ta' AOC ◀**

Operatur iċċertifikat għandu jkun konformi mal-kamp ta' applikazzjoni u mal-privileġġi ddefiniti fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet meħmużin maċ-certifikat tal-operatur.

ORO.GEN.130 ►M4 Bidliet relatati ma' detentur ta' AOC ◀

- (a) Kwalunkwe bidla li taffettwa:
- (1) il-kamp ta' applikazzjoni taċ-certifikat jew l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet ta' operatur; jew
  - (2) kwalunkwe element tas-sistema ta' ġestjoni tal-operatur kif meħtieġ skont il-punti ORO.GEN.200(a)(1) u (a)(2),
- għandu jkollha l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Għal kwalunkwe bidla li teħtieġ l-approvazzjoni minn qabel skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu japplika għal approvazzjoni mahruġa mill-awtorità kompetenti u jkissibha. L-applikazzjoni għandha titressaq qabel ma ssir kwalunkwe bidla bħal din, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddeċiedi dwar il-konformità kontinwa mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u temenda, jekk ikun meħtieġ, iċ-certifikat tal-operatur u t-termini tal-approvazzjoni relatati miegħu meħmuża miegħu.
- L-operatur għandu jipprovi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokument li jkun rilevanti.
- Il-bidla għandha tiġi implimentata biss meta l-operatur jirċievi l-approvazzjoni formali min-naħa tal-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.330.
- L-operatur għandu jiffunzjona skont il-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.
- (c) Il-bidliet kollha li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel għandhom jiġu ttrattati u nnotifikati lill-awtorità kompetenti hekk kif iddefinit fil-proċedura approvata mill-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.310(c).

ORO.GEN.135 ►M4 Validità ssokkata ta' AOC ◀

- (a) Iċ-certifikat tal-operatur għandu jibqa' validu sakemm:
- (1) l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiziti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jitqiesu d-dispożizzjonijiet marbutin mat-ttrattament tas-sejbiet kif speċifikat fil-punt ORO.GEN.150;
  - (2) l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-operatur kif iddefinit fil-punt ORO.GEN.140 sabiex tistabilixxi l-konformità kontinwa mar-rekwiziti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u
  - (3) iċ-certifikat ma jiġix ċedut jew irrevokat.
- (b) Meta jiġi ċedut jew irrevokat, iċ-certifikat għandu jintbagħat lura lill-awtorità kompetenti mingħajr dewmien.

ORO.GEN.140 Aċċess

- (a) Sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiziti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu jagħti aċċess, fi kwalunkwe hin, għal kwalunkwe faċilità, inġenju tal-ajru, dokument, rekord, dejta, proċedura jew kwalunkwe materjal ieħor li huwa rilevanti għall-attività tiegħu li hija suġġetta għaċ-certifikazzjoni ►M4, tal-awtorizzazzjoni SPO ◀ ►M1 jew għal dikjarazzjoni ◀, kemm jekk din hija mogħtija b'kuntratt kif ukoll jekk le, lil kwalunkwe persuna awtorizzata minn wahda mill-awtoritajiet li ġejjin:
- (1) l-awtorità kompetenti ddefinita fil-punt ORO.GEN.105;
  - (2) l-awtorità li taġixxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punti ARO.GEN.300(d), ARO.GEN.300(e) jew ARO.RAMP.

▼B

- (b) L-aċċess għall-inġenji tal-ajru msemmi fil-punt (a) għandu ► **M4**, fil-każ ta' CAT, ◀ jinkludi l-possibbiltà li l-persuna awtorizzata tidhol fl-inġenju tal-ajru u tibqa' fih matul l-operazzjonijiet ta' titjir, sakemm il-kmandant ma jiddeċidix mod ieħor għall-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira skont il-punt CAT.GEN.MPA.135 fl-interess tas-sikurezza.

ORO.GEN.150 Sejbiet

Wara li jkun irċieva n-notifika dwar is-sejbiet, l-operatur għandu:

- (a) jidentifika l-kawza oriġinali tan-nuqqas ta' konformità;
- (b) jiddefinixxi pjan ta' azzjoni korrettiva; u
- (c) juri l-implimentazzjoni ta' azzjoni korrettiva b'mod li jissodisfa lill-awtorità kompetenti f'perjodu taż-żmien miftiehem ma' dik l-awtorità, hekk kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350(d).

ORO.GEN.155 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza

L-operatur għandu jimplementa:

- (a) kwalunkwe mizura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabdditu jimplementa skont il-punt ARO.GEN.135(c); u
- (b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza mahruġa mill-Aġenzija, inklużi d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

ORO.GEN.160 Rappurtar tal-okkorrenzi

- (a) L-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lil kwalunkwe organizzazzjoni oħra li l-Istat tal-operatur jeżiġi li għandha tkun infurmata dwar kwalunkwe aċċident, inċident serju u okkorrenza kif iddefinit fir-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾ u fid-Direttiva 2003/42/KE.

▼M2

- (b) Bla hsara għall-punt (a), l-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lill-organizzazzjoni responsabbli għad-disinn tal-inġenju tal-ajru dwar kwalunkwe inċident, hsara teknika, difett tekniku, qbiż tal-limiti tekniċi jew okkorrenza li tista' turi informazzjoni mhux korretta, mhix kompluta jew ambigwa inkluża fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012, jew dwar kwalunkwe ċirkostanza irregolari oħra li tkun ipperikolat, jew li setgħet tipperikola, it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru iżda li ma tkunx wasslet għal aċċident jew inċident serju.

▼B

- (c) Mingħajr hsara għar-Regolament (UE) Nru 996/2010, għad-Direttiva 2003/42/KE, għar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1321/2007 ⁽²⁾ u għar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1330/2007 ⁽³⁾, ir-rapporti msemmija fil-paragrafi (a) u (b) għandhom isiru f'forma u manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti u għandhom ikunu jinkludu l-informazzjoni kollha rilevanti dwar il-kundizzjoni li l-operatur ikun jaf biha.
- (d) Ir-rapporti għandhom isiru malajr kemm jista' jkun, iżda fi kwalunkwe każ fi żmien 72 siegħa minn mindu l-operatur ikun identifika l-kundizzjoni li r-rapport ikun jittratta, sakemm ma jkunx hemm ċirkustanzi straordinarji li jimpedixxu dan.
- (e) Fejn ikun rilevanti, l-operatur għandu jipproduċi rapport ta' segwitu biex jipprovi d-dettalji tal-azzjonijiet li jkun behsiebu jiehu biex jevita okkorrenzi simili fil-ġejjieni, hekk kif dawn l-azzjonijiet ikunu ġew identifikati. Dan ir-rapport għandu jsir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti.

*TAQSIMA 2**Ġestjoni***ORO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni**

- (a) L-operatur għandu jstabilixxi, jimplementa u jzomm sistema ta' ġestjoni li tkun tinkludi:
- (1) linji ta' responsabbiltà u kontabbiltà fl-organizzazzjoni kollha li jkunu ddefiniti b'mod ċar, inkluża r-responsabbiltà diretta għas-sikurezza tal-manġer responsabbli;

⁽¹⁾ ĠU L 295, 12.11.2010, p. 35.

⁽²⁾ ĠU L 294, 13.11.2007, p. 3.

⁽³⁾ ĠU L 295, 14.11.2007, p. 7.

▼ B

- (2) deskrizzjoni tal-filosofiji u l-prinċipji ġenerali tal-operatur marbutin mas-sikurezza, magħrufa bhala l-politika tas-sikurezza;
  - (3) l-identifikazzjoni ta' perikli għas-sikurezza fil-qasam tal-avjazzjoni li jkunu ġejjin mill-attivitajiet tal-operatur, l-evalwazzjoni tagħhom u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati magħhom, inkluż it-teħid ta' azzjonijiet biex jittaffa r-riskju u biex tiġi vverifikata l-effikaċja tagħhom;
  - (4) iż-żamma ta' persunal imħarreġ u kompetenti biex jaqdi l-kompiti tiegħu;
  - (5) id-dokumenti tal-proċessi ewlenin kollha tas-sistema ta' ġestjoni, inkluż proċess biex l-impjegati jkunu jafu r-responsabbiltajiet tagħhom, u l-proċedura biex jiġu emendati dawn id-dokumenti;
  - (6) funzjoni biex tkun immonitorjata l-konformità tal-operatur mar-rekwiziti rilevanti. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet lill-maniġer responsabbli biex tkun żgurata l-implimentazzjoni effettiva tal-azzjonijiet korrettivi hekk kif ikun meħtieġ; u
  - (7) kwalunkwe rekwizit ieħor previst fis-subpartijiet rilevanti ta' dan l-Anness jew fl-Annessi applikabbli l-oħra.
- (b) Is-sistema ta' ġestjoni għandha tikkorrispondi għad-daqs tal-operatur u għan-natura u l-kompleksità tal-attivitajiet tiegħu, u għandha tqis il-perikli u r-riskji assoċjati magħhom inerenti f'dawn l-attivitajiet.

▼ M4**ORO.GEN.205 Attivitajiet ikkuntrattati**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li meta jikkuntratta jew jixtri xi parti tal-attività tiegħu, is-servizz jew prodott ikkuntrattat jew mixtri jikkonforma mar-rekwiziti applikabbli.
- (b) Meta l-operatur iċċertifikat jew id-detentur ta' awtorizzazzjoni SPO jikkuntratta xi parti mill-attività tiegħu lill-organizzazzjoni li mhijiex iċċertifikata jew awtorizzata skont din il-Parti sabiex twettaq it-tali attività, l-organizzazzjoni kkontrattata għandha taħdem bl-approvazzjoni tal-operatur. L-organizzazzjoni kontraenti għandha tiżgura li l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-organizzazzjoni kkontrattata, sabiex tara li tinzamm konformità kontinwa mar-rekwiziti applikabbli.

▼ B**ORO.GEN.210 Rekwiziti marbutin mal-persunal**

- (a) L-operatur għandu jahtar maniġer responsabbli, li jkollu l-awtorità jiżgura li l-attivitajiet kollha jkunu jistgħu jiġu ffinanzjati u eżegwiti skont ir-rekwiziti applikabbli. Il-manjiġer responsabbli għandu jkun responsabbli għall-istabbiliment u z-żamma ta' sistema effettiva ta' ġestjoni.
- (b) L-operatur għandu jahtar persuna jew grupp ta' persuni li għandhom ikunu responsabbli biex jiżguraw li l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiziti applikabbli. It-tali persuna(i) għandha/għandhom fl-aħħar mill-aħħar jaqgħu taħt l-awtorità tal-manjiġer responsabbli.
- (c) L-operatur għandu jkollu biżżejjed persunal ikkwalifikat għall-kompiti u l-attivitajiet ipjanati, li għandhom isiru skont ir-rekwiziti applikabbli.

▼ B

- (d) L-operatur għandu jżomm ir-rekords ix-xierqa tal-esperjenza, tal-kwalifiki u tat-taħriġ biex juri l-konformità mal-punt (c).
- (e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf ir-regoli u l-proċeduri li huma rilevanti biex iwettaq il-kompiti tiegħu.

ORO.GEN.215 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet

L-operatur għandu jkollu l-faċilitajiet li jippermettu li jitwettqu u jiġu ġestiti l-kompiti u l-attivitajiet ipplanati kollha skont ir-rekwiżiti applikabbli.

ORO.GEN.220 Żamma tar-rekords

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tippermetti l-hażna adegwata u t-traċċabbiltà affidabbli tal-attivitajiet kollha żviluppata, li tkun tkopri b'mod partikulari l-elementi kollha indikati fil-punt ORO.GEN.200.
- (b) Il-format tar-rekords għandu jiġi speċifikat fil-proċeduri tal-operatur.
- (c) Ir-rekords għandhom jinhażnu b'mod li jiżgura l-protezzjoni mill-hsara, mit-tibdil u mis-serq.

IS-SUBPARTI AOC

ĊERTIFIKAZZJONI TAL-OPERATURI TAL-AJRU**ORO.AOC.100 Applikazzjoni għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru**

- (a) Mingħajr hsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁾, qabel ma jibda ► **M4** tat-trasport ◀ l-operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, l-operatur għandu japplika għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) mahruġ mill-awtorità kompetenti u jiksbu.

▼ M4

- (b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:
  - (1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;
  - (2) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;
  - (3) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;
  - (4) l-isem tal-manijer responsabbli;
  - (5) l-ismijiet tal-persuni nnominati meħtieġa minn ORO.AOC.135(a) flimkien mal-kwalifiki u l-esperjenza tagħhom;
  - (6) kopja tal-manwal tal-operat meħtieġ minn ORO.MLR.100;
  - (7) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti giet verifikata mill-applikant u nstabet konformi mar-rekwiżiti applikabbli.
- (c) L-applikanti għandhom juru lill-awtorità kompetenti li:

▼ M6

- (1) dawn jikkonformaw mar-rekwiżiti kollha tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, ta' dan l-Anness (il-Parti-ORO), tal-Anness IV (il-Parti-CAT) u tal-Anness V (il-Parti-SPA) ta' dan ir-Regolament u l-Anness I (il-Parti 26) tar-Regolament (UE) 2015/640⁽²⁾;

▼ M7

- (2) l-inġenji tal-ajru kollha għandu jkollhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera mingħajr ekwipaġġ skont ORO.AOC.110 (d); u

▼ M4

- (3) l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tagħhom hija xierqa u taqbel kif suppost mal-iskala u l-kamp ta' applikazzjoni tal-operazzjoni.

⁽¹⁾ ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3.

⁽²⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015 dwar l-ispeċifikazzjonijiet addizzjonali tal-ajrunavigabbiltà għal tip partikolari ta' operazzjonijiet u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 965/2012 (ĠU L 106, 24.4.2015, p. 18)

▼B**ORO.AOC.105 Speċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet u privileġġi ta' detentur ta' AOC**

Il-privileġġi tal-operatur, inklużi dawk mogħtija skont l-Anness V (il-Parti-SPA), għandhom ikunu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet taċ-ċertifikat.

ORO.AOC.110 Ftehim ta' kiri

Kwalunkwe kiri mingħand haddieħor

- (a) Mingħajr hsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008, kwalunkwe ftehim ta' kiri li għandu x'jaqsam ma' inġenju tal-ajru użat minn operatur li huwa ċċertifikat skont din il-Parti għandu jkun sugġett għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

▼M7

- (b) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti ma għandux jikri inġenji tal-ajru mingħajr ekwipaġġ inklużi fil-lista tal-operaturi soġġetti għal restrizzjonijiet operazzjonali, reġistrat fi Stat fejn l-operaturi kollha taht is-sorveljanza tiegħu huma soġġetti għal projbizzjoni tal-operat jew mingħand operatur li huwa soġġett għal projbizzjoni ta' operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

▼B

Kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand haddieħor

- (c) L-applikant għall-approvazzjoni tal-kiri ta' inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur minn pajjiż terz għandu juri lill-awtorità kompetenti li:
- (1) l-operatur minn pajjiż terz għandu AOC validu, mahruġ skont l-Anness 6 tal-ICAO;
  - (2) l-istandards tas-sikurezza tal-operatur minn pajjiż terz f'dak li għandu x'jaqsam mal-ajrunavigabbiltà kontinwa u mal-operazzjonijiet bl-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 u f'dan ir-Regolament; u
  - (3) l-inġenju tal-ajru għandu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà standard mahruġ skont l-Anness 8 tal-ICAO.

▼M7

Kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ mingħand haddieħor

- (d) Applikant għall-approvazzjoni tal-kiri mingħajr ekwipaġġ mingħand haddieħor ta' inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz, għandu juri lill-awtorità kompetenti li:
- (1) gie identifikat b'zonn operazzjonali li ma jistax jiġi ssodisfat billi jinkera inġenju tal-ajru rreġistrat fl-UE;
  - (2) il-perjodu tal-kiri tal-inġenju tal-ajru mingħand haddieħor mingħajr l-ekwipaġġ mhux se jaqbez is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' tmax-il xahar konsekuttivi;
  - (3) il-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014 hija żgurata; u
  - (4) l-inġenju tal-ajru jkun mghammar skont ir-regolamenti tal-UE għall-Operazzjonijiet tal-Ajru.

▼B

Kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil haddieħor

- (e) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti li jkun beħsiebu jikri wiehed mill-inġenji tal-ajru tiegħu lil haddieħor mingħajr l-ekwipaġġ għandu japplika għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Mal-applikazzjoni għandhom jintbagħtu kopji tal-ftehim ta' kiri mahsub jew id-deskrizzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-kiri, minbarra l-arrangamenti finanzjarji, u kull dokument ieħor rilevanti.

Kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ lil haddieħor

- (f) Qabel ma jikri inġenju tal-ajru tiegħu bl-ekwipaġġ lil haddieħor, l-operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti b'dan.

▼ **B****ORO.AOC.115 Ftehimiet ta' kondivizjoni tal-kodiċi**

- (a) Minghajr hsara għar-reqwiziti tal-UE applikabbli għall-qasam tas-sikurezza għal operaturi u inġenji tal-ajru minn pajjiżi terzi, operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jidhol fi ftehim għall-kondivizjoni tal-kodiċi ma' operatur minn pajjiż terz biss wara li:
- (1) jkun ivverifika li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO; u
  - (2) wara li jkun ipprova lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni ddokumentata li tippermetti lit-tali awtorità tikkonforma mal-punt ARO.OPS.105.
- (b) Huwa u jimplementa l-ftehim ta' kondivizjoni tal-kodiċi, l-operatur għandu jimmonitorja u jivvaluta b'mod regolari l-konformità kontinwa tal-operatur minn pajjiż terz mal-istandards applikabbli tal-ICAO.
- (c) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti la għandu jbigħ u lanqas johrog biljetti għal tiġira operata minn operatur minn pajjiż terz meta dan tal-aħħar ikun sugġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 jew meta dan tal-aħħar ma jkunx qed jibqa' konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO.

ORO.AOC.120 Approvazzjonijiet biex jiġi pprovdut tahrig għall-ekwipaġġ tal-kabina jew biex jinharġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina

- (a) Meta l-operatur ikun beħsiebu jipprovdi l-kors tat-tahrig meħtieġ skont l-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀, huwa għandu japplika għal approvazzjoni mahruġa mill-awtorità kompetenti u jiksibha. Għal dan il-ghan, l-applikant għandu juri l-konformità mar-reqwiziti għat-tweġiq tal-kors tat-tahrig u għall-kontenut tiegħu stabbiliti fil-punti CC.TRA.215 u CC.TRA.220 ta' dak l-Anness, u għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti:
- (1) bid-data pplanata għall-bidu tal-attività;
  - (2) bid-dettalji personali u l-kwalifiki tal-ghalliema, skont kif ikun rilevanti għall-elementi tat-tahrig li għandhom jiġu koperti;
  - (3) bl-isem/l-ismijiet u l-indirizz(i) tas-sit(i) fejn se jsir it-tahrig;
  - (4) b'deskrizzjoni tal-facilitajiet, il-metodi tat-tahrig, il-manwali u l-istrumenti rappreżentattivi li għandhom jintużaw; u
  - (5) bis-sillabi tal-kors tat-tahrig u l-programmi assoċjati magħhom.
- (b) Jekk Stat Membru jiddeċiedi, skont il-punt ARA.CC.200 tal-Anness VI (il-Parti-ARA) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀, li l-operaturi jistgħu jkunu approvati biex joħorġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-applikant għandu, minbarra li jseġwi d-dispożizzjonijiet mogħtija fil-punt (a):
- (1) juri lill-awtorità kompetenti li:
    - (i) l-organizzazzjoni għandha l-kapaċità u r-responsabbiltà biex twettaq dan il-kompitu;
    - (ii) il-persunal li jwettaq l-eżamijiet huwa kkwalifikat b'mod xieraq u ma għandu l-ebda kunflitt ta' interess; u
  - (2) jiprovdi l-proċeduri u l-kundizzjonijiet speċifikati biex:
    - (i) iwettaq l-eżami meħtieġ skont il-punt CC.TRA.220;
    - (ii) johrog attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina; u

▼B

- (iii) jagħti lill-awtorità kompetenti l-informazzjoni u d-dokumenti rilevanti kollha marbutin mal-attestazzjonijiet li se jidher u mad-detenturi tagħhom, għall-għanijiet taż-żamma tar-rekords, tas-sorveljanza u tal-azzjonijiet ta' infurzar min-naħa ta' dik l-awtorità.
- (c) L-approvazzjonijiet imsemmija fil-punti (a) u (b) għandhom jiġu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

ORO.AOC.125 Operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru mnizzlin mid-detentur ta' AOC fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet**▼M1**

- (a) Id-detentur ta' AOC jista' jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenju tal-ajru li mill-bqija jintuża għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru li jkunu mnizzlin fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC tiegħu, dejjem jekk l-operatur:
  - (1) jiddeskrivi dawn l-operazzjonijiet fid-dettall fil-manwal tal-operat, inklużi:
    - (i) l-identifikazzjoni tar-rekwiżiti applikabbli;
    - (ii) identifikazzjoni ċara ta' kwalunkwe differenzi bejn il-proċeduri operattivi li jintużaw meta jitwettqu l-operazzjonijiet kummerċjali ►**M4** tat-trasport bl-ajru ◀ u dawk li jintużaw meta jitwettqu operazzjonijiet mhux kummerċjali ►**M4** tat-trasport bl-ajru ◀;
    - (iii) mezz biex ikun żgurat li l-persunal kollu involut fl-operazzjoni jkun kompletament familjari mal-proċeduri assoċjati magħha;
  - (2) jibgħat id-differenzi identifikati bejn il-proċeduri operattivi msemmija fil-punt (a)(1)(ii) lill-awtorità kompetenti għall-approvazzjoni tagħha minn qabel.
- (b) Detentur ta' AOC li jmessi l-operazzjonijiet imsemmija f'(a) ma għandux l-obbligu li jipprezenta dikjarazzjoni skont din il-Parti.

▼M7**ORO.AOC.130 Ajruplani tal-monitoraġġ tad-dejta tat-titjir**

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi u jżomm sistema ta' monitoraġġ tad-dejta dwar it-titjiriet, li għandha tkun integrata fis-sistema ta' ġestjoni tiegħu, fil-każ ta' ajruplani li għandhom massa massima ċertifikata waqt it-tluġ ta' iktar minn 27 000 kilogramm.
- (b) Il-programm ta' monitoraġġ ta' dejta tat-titjir ma għandux ikun wieħed punittiv u għandu jkollu protezzjoni adegwata biex jithares/jitharsu s-sors(i) tad-dejta.

▼B**ORO.AOC.135 Rekwiżiti marbutin mal-persunal**

- (a) Skont il-punt ORO.GEN.210(b), l-operatur għandu jahtar il-persuni li jkunu responsabbli għall-ġestjoni u s-supervizzjoni tal-oqsma li ġejjin:
  - (1) l-operazzjonijiet tat-titjir;
  - (2) it-taħriġ tal-ekwipaġġ;
  - (3) l-operazzjonijiet ta' fuq l-art; u
  - (4) l-ajrunavigabbiltà kontinwa skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003.
- (b) *Adegwatezza u kompetenza tal-persunal*
  - (1) L-operatur għandu jimpjega biżżejjed persunal għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art ipplanati.

▼ B

- (2) Il-persunal kollu assenjat għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art, jew li jkun direttament involut fihom, għandu:
- (i) ikun imħarreg kif xieraq;
  - (ii) juri l-hiliet tiegħu fit-tweqqiq tal-kompiti assenjati lilu; u
  - (iii) ikun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn il-kompiti tiegħu u l-operazzjoni kollha kemm hi.
- (c) *Superviżjoni tal-persunal*
- (1) L-operatur għandu jahtar għadd suffiċjenti ta' superviżuri tal-persunal, filwaqt li jqis l-istruttura tal-organizzazzjoni tiegħu u l-għadd ta' persuni impjegati.
  - (2) Il-kompiti u r-responsabbiltajiet ta' dawn is-superviżuri għandhom jiġu ddefiniti u għandu jsir kwalunkwe arrangament ieħor meħtieġ biex ikun żgurat li dawn is-superviżuri jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet ta' superviżjoni tagħhom.
  - (3) Is-superviżjoni tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-persunal involut fl-operazzjoni għandha ssir minn individwi mogħnija b'esperjenza adegwata u bil-hiliet biex ikun żgurat li l-istandards speċifikati fil-manwal tal-operat jintlahqu.

ORO.AOC.140 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet

Skont il-punt ORO.GEN.215, l-operatur għandu:

- (a) juża faċilitajiet xierqa tal-immaniġġjar fuq l-art biex jiżgura l-immaniġġjar sikur tat-titjiriet tiegħu;
- (b) jhejji faċilitajiet ta' appoġġ operattiv fil-bażi operattiva ewlenija li jkunu xierqa għaż-zona u għat-tip ta' operazzjoni; u
- (c) jiżgura li l-isparju disponibbli għat-tweqqiq tax-xogħol f'kull bażi operattiva jkun biżżejjed għall-persunal li l-azzjonijiet tiegħu jistgħu jaffettwaw is-sikurezza tal-operazzjonijiet tat-titjir. Barra minn hekk, għandhom jitqiesu l-htigijiet tal-ekwipaġġ ta' fuq l-art, tal-persunal li għandu f'idejha il-kontroll operattiv, tal-ħażna u l-wiri tar-rekords essenzjali u tal-ippjanar tat-titjiriet min-naħa tal-ekwipaġġi.

ORO.AOC.150 Rekwiżiti marbutin mad-dokumentazzjoni

- (a) L-operatur għandu jagħmel arrangamenti għall-produzzjoni ta' manwali u ta' kwalunkwe dokumentazzjoni oħra li hija meħtieġa u tal-emendi assoċjati magħhom.
- (b) L-operatur għandu jkun kapaċi jqassam struzzjonijiet operattivi u informazzjoni oħra mingħajr dewmien.

▼ M1

IS-SUBPARTI DEC

DIKJARAZZJONI**ORO.DEC.100 Dikjarazzjoni****▼ M4**

L-operatur ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni attiv f'operazzjonijiet mhux kummerċjali jew operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, u l-operatur kummerċjali speċjalizzat għandhom:

▼ M1

- (a) jipprovi lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni rilevanti kollha qabel ma jibda bl-operazzjonijiet, bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness;
- (b) jinnotifika lill-awtorità kompetenti lista tal-mezzi alternattivi tal-konformità użati;
- (c) iżomm konformità mar-rekwiżiti applikabbli u mal-informazzjoni mogħtija fid-dikjarazzjoni;

▼ **M1**

- (d) jinnotifika lill-awtoritajiet kompetenti mingħajr dewmien dwar kwalunkwe bidla fid-dikjarazzjoni tiegħu jew fil-mezzi tal-konformità li juża permezz ta' sotto-missjoni ta' dikjarazzjoni emendata bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness; kif ukoll
- (e) jinnotifika lill-awtorità kompetenti meta jieqaf bl-operat tiegħu.

▼ **M4**

SUBPARTI SPO

OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI**ORO.SPO.100 Rekwiżiti komuni għal operaturi kummerċjali speċjalizzati**

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikkonforma wkoll ma' ORO.AOC.135, ma' ORO.AOC.140 u ma' ORO.AOC.150 minbarra ORO.DEC.100.
- (b) L-inġenju tal-ajru għandu jkollu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera skont (c).
- (c) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikseb l-approvazzjoni minn qabel mill-awtorità kompetenti u jikkonforma mal-kundizzjonijiet li ġejjin, jekk:
  - (1) Jikri inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz bl-ekwipaġġ:
    - (i) L-istandards tas-sikurezza ta' operatur ta' pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u l-operazzjonijiet tal-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 u minn dan ir-Regolament;
    - (ii) L-inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz għandu CofA standard mahruġ skont l-Anness 8 tal-ICAO;
    - (iii) It-tul ta' żmien tal-kirja bl-ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi; jew
  - (2) Jikri inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz mingħajr ekwipaġġ:
    - (i) Gie identifikat bżonn operazzjonali li ma jistax jiġi ssodisfat bil-kiri ta' inġenju tal-ajru rreġistrat fl-UE;
    - (ii) It-tul ta' żmien tal-kirja mingħajr ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi;
    - (iii) Il-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003 hija żgurata;
    - (iv) L-inġenju tal-ajru huwa mgħammar skont l-Anness VIII [il-Parti SPO].

ORO.SPO.110 Awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu japplika għal awtorizzazzjoni, u jiksibha, mill-awtorità kompetenti tal-operatur qabel jibda b'operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli:
  - (1) li titwettaq fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu fil-każ ta' emerġenza, jew
  - (2) li, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn titwettaq l-operazzjoni, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettaq, din tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art.
- (b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:
  - (1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;
  - (2) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluza l-istruttura organizzazzjonali;
  - (3) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inkluzi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;
  - (4) id-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard relatati, mehtieġa minn SPO.OP.230;
  - (5) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibghuta lill-awtorità kompetenti giet verifikata mill-operatur u nstabat b'konformità mar-rekwiżiti applikabbli.

▼M4

- (c) L-applikazzjoni għal awtorizzazzjoni jew l-emenda tagħha għandha ssir f'forma u b'mod stabbiliti mill-awtorità kompetenti, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

ORO.SPO.115 Bidliet

- (a) Kwalunkwe bidla li taffettwa l-kamp ta' applikazzjoni tal-awtorizzazzjoni jew l-operazzjonijiet awtorizzati tehtieg approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Kwalunkwe bidla mhux koperta mill-valutazzjoni tar-riskju inizjali tehtieg is-sottomissjoni ta' valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP lill-awtorità kompetenti.
- (b) L-applikazzjoni għal approvazzjoni ta' bidla għandha tkun sottomessa qabel ma ssehħ kwalunkwe bidla, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddetermina l-konformità ssoktata mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u sabiex, jekk ikun hemm bżonn, temenda l-awtorizzazzjoni. L-operatur għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokumentazzjoni rilevanti.
- (c) Il-bidla għandha tkun implimentata biss mal-wasla tal-approvazzjoni formali mill-awtorità kompetenti skont ARO.OPS.150.
- (d) L-operatur għandu jopera bil-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

ORO.SPO.120 Validità ssoktata

- (a) Operatur b'awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata għandu jikkonforma mal-kamp ta' applikazzjoni u l-privileġġi definiti fl-awtorizzazzjoni.
- (b) L-awtorizzazzjoni tal-operatur għandha tibqa' valida soġġetta:
- (1) għaz-żamma tal-konformità mill-operatur mar-rekwiziti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni d-dispożizzjonijiet relatati mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat f'ORO.GEN.150;
  - (2) għall-ghoti tal-aċċess lill-awtorità kompetenti għall-operatur kif definit f'ORO.GEN.140 biex din tiżgura li tinżamm konformità mar-rekwiziti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u
  - (3) għan-nuqqas ta' ċediment jew revoka tal-awtorizzazzjoni.
- (b) Mar-revoka jew iċ-ċediment, l-awtorizzazzjoni għandha tintradd lura lill-awtorità kompetenti bla dewmien.

▼B

IS-SUBPARTI MLR

MANWALI, ĠURNALI U REĠISTRI**ORO.MLR.100 Manwal tal-operat — punti ġenerali**

- (a) L-operatur għandu jstabilixxi manwal tal-operat (OM), hekk kif speċifikat fil-punt 8.b. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼M4

- (b) Il-kontenut tal-OM għandu jirriflettu r-rekwiziti stabbiliti f'dan l-Anness, fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness V (il-Parti-SPA), fl-Anness VI (il-Parti-NCC) u fl-Anness VIII (il-Parti-SPO), kif applikabbli, u ma għandux jikser il-kondizzjonijiet li hemm fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehumizini maċ-ċertifikat tal-Operatur tal-Ajru (l-AOC), fl-awtorizzazzjoni SPO jew fid-dikjarazzjoni u l-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, kif applikabbli.

▼B

- (c) L-OM jista' jinhareġ f'diversi partijiet separati.
- (d) Il-persunal kollu tal-operazzjonijiet għandu jkollu aċċess faċli għall-partijiet tal-OM li huma rilevanti għall-kompiti tiegħu.
- (e) L-OM għandu jinżamm aġġornat. Il-persunal kollu għandu jiġi mgharraf dwar il-bidliet li jkunu rilevanti għall-kompiti tiegħu.

▼ B

- (f) Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jingħata kopja personali tat-taqsimiet rilevanti tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti tiegħu. Kull detentur ta' OM, jew ta' partijiet xierqa minnu, għandu jkun responsabbli biex iżomm il-kopja tiegħu aġġornata bl-emendi jew ir-reviżjonijiet mogħtija mill-operatur.
- (g) Għad-detenturi ta' AOC:
  - (1) għall-emendi li jehtieg li jiġu nnotifikati skont il-punti ORO.GEN.115(b) u ORO.GEN.130(c), l-operatur għandu jibgħat l-emendi ppjanati lill-awtorità kompetenti, qabel id-data tad-dhul fis-sehħ tagħhom; u
  - (2) għall-emendi ta' proċeduri assoċjati ma' oġġetti li jehtieġu approvazzjoni minn qabel skont il-punt ORO.GEN.130, l-approvazzjoni għandha tinkiseb qabel ma l-emenda tidhol fis-sehħ.

▼ M4

- (g1) Għall-awtorizzazzjoni ta' detenturi tal-SPO, kwalunkwe emenda assoċjata mal-proċeduri operattivi standard awtorizzati, l-approvazzjoni minn qabel għandha tinkiseb qabel ma l-emenda ssir effettiva.

▼ B

- (h) Minkejja l-punt (g) ► **M4** u l-punt (g1) ◀, meta jkun hemm bżonn isiru emendi jew reviżjonijiet immedjati fl-interess tas-sikurezza, dawn jistgħu jiġu ppubblikati u applikati immedjatament, dejjem jekk tkun saret applikazzjoni għall-approvazzjoni meħtieġa.
- (i) L-operatur għandu jinkludi l-emendi u r-reviżjonijiet kollha mitluba mill-awtorità kompetenti.
- (j) L-operatur għandu jiżgura li l-informazzjoni meħuda minn dokumenti approvati, u minn kwalunkwe emenda tagħhom, tidher b'mod korrett fl-OM. Dan ma jwaqqafx lill-operatur milli jippubblika dejta u proċeduri iktar konservattivi fl-OM.
- (k) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun kapaċi jifhem il-lingwa li fiha jkunu miktuba dawk il-partijiet tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti u r-responsabbiltajiet tiegħu. Il-kontenut tal-OM għandu jkun ipprezentat f'forma li tista' tintuża mingħajr diffikultajiet u li thares il-prinċipji tal-fatturi umani.

ORO.MLR.101 ► M1 Manwal tal-Operat — struttura għat-trasport kummerċjali bl-ajru ◀**▼ M4**

Hlief għal operazzjonijiet b'ajruplani b'magna wahda jahdmu bl-iskrejjen b'MOPSC ta' 5 jew elikopters mhux kumplessi b'magna wahda b'MOPSC ta' 5, li jtitlqu u jinzlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, u għal operazzjonijiet bi glajders u bi blalen tal-arja, l-istruttura ewlenija tal-OM għandha tkun kif ġej:

▼ B

- (a) Parti A: Parti generali/bażika, li tinkludi l-politiki, l-istruzzjonijiet u l-proċeduri operattivi kollha li mhumieħ relatati mat-tip;
- (b) Parti B: Parti dwar il-kwistjonijiet tal-operat tal-inġenji tal-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-proċeduri kollha relatati mat-tip, li tqis id-differenzi bejn it-tipi/il-kategoriji, il-varjanti jew l-inġenji tal-ajru individwali użati mill-operatur;
- (c) Parti C: Parti dwar l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-informazzjoni dwar ir-rota/ir-rwol/iż-żona u dwar l-ajrudrom/is-sit tal-operat;
- (d) Parti D: Parti dwar it-taħriġ, li tinkludi l-istruzzjonijiet kollha tat-taħriġ għall-persunal li huma meħtieġa għal operazzjonijiet sikuri.

ORO.MLR.105 Lista tat-tagħmir minimu**▼ M5**

- (a) Għandha tiġi stabbilita lista tat-tagħmir minimu (MEL) kif speċifikat fil-punt 8.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, imsejsa fuq il-lista rilevanti ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), kif iddefinit fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk ma tkunx għet stabbilita MMEL bħala parti mid-dejta ta' operat xieraq, l-MEL tista' tissejjes fuq l-MMEL rilevanti aċċettata bħala applikabbli mill-Istat tal-Operatur jew mir-Registru.

▼ B

- (b) L-MEL u kull emenda tagħha għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.

▼B

- (c) L-operatur għandu jemenda l-MEL wara li ssir kwalunkwe bidla applikabbli fl-MMEL, fil-limiti taż-żmien aċċettabbli.
- (d) Minbarra l-lista ta' oġġetti, l-MEL għandha tinkludi:
- (1) preambolu, li jinkludi gwida u definizzjonijiet għall-ekwipaġġi tat-titjira u għall-persunal tal-manutenzjoni li jkunu qed jużaw l-MEL;
  - (2) l-istat ta' revizjoni tal-MMEL li fuqha hi bbażata l-MEL u l-istat ta' revizjoni tal-MEL;
  - (3) il-kamp ta' applikazzjoni, l-estent u l-għan tal-MEL.
- (e) L-operatur għandu:
- (1) jistabbilixxi intervalli ta' rettifika għal kull strument, oġġett tat-tagħmir jew funzjoni mnizzel/imnizzla fl-MEL li ma jahdimx/ma tahdimx. L-intervall ta' rettifika mogħti fl-MEL m'għandux ikun inqas restrittiv mill-intervall korrispondenti ta' rettifika mogħti fl-MMEL;
  - (2) jistabbilixxi programm effettiv ta' rettifika;
  - (3) iħaddem l-inġenju tal-ajru wara li jiskadi l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL biss meta:
    - (i) id-difett ikun tranġa; jew
    - (ii) l-intervall ta' rettifika jkun ġie estiż skont il-punt (f).
- (f) Suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' juża proċedura għall-estensjoni ta' darba biss tal-intervalli ta' rettifika tal-kategoriji B, C, u D, sakemm:
- (1) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL għat-tip ta' inġenju tal-ajru;
  - (2) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun, bħala massimu, ta' perjodu li jkun daqs l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL;
  - (3) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika ma tintużax bħala mezz normali biex jitwettqu r-rettifiki ta' oġġetti mnizzlin fl-MEL u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu żammew ir-rettifika milli ssir;
  - (4) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tal-estensjonijiet;
  - (5) l-awtorità kompetenti tkun mgħarrfa dwar kwalunkwe estensjoni tal-intervall ta' rettifika applikabbli; u
  - (6) ikun ġie stabbilit pjan biex ir-rettifika titwettaq mill-aktar fis possibbli.
- (g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL, filwaqt li jqis il-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL. Dawn il-proċeduri għandhom ikunu parti mill-manwali tal-operatur jew mill-MEL.
- (h) L-operatur għandu jemenda l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL wara li ssir kwalunkwe bidla applikabbli fil-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL.
- (i) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-MEL, l-operatur għandu jtemm:
- (1) il-proċeduri operattivi msemmija fl-MEL meta jkun qed jippjana għal oġġett imnizzel fil-lista li ma jkunx qed jahdem u/jew meta jkun qed juża oġġett bħal dan; u
  - (2) il-proċeduri ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL qabel ma juża l-oġġett imnizzel fil-lista li ma jkunx qed jahdem.
- (j) Suġġett għal approvazzjoni speċifika ta' każ b'każ min-naha tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' iħaddem inġenju tal-ajru bi strumenti, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet li ma jkunux qed jahdmu, b'mod li jmur lil hinn mil-limiti tal-MEL iżda li jhars il-limiti tal-MMEL, sakemm:

▼M2

- (1) l-istrumenti kkonċernati, l-oġġetti tat-tagħmir jew tal-funzjonijiet jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL, kif iddefinit fil-punt (a);

▼ B

- (2) l-approvazzjoni ma tintużax bhala mezz normali biex jitwettqu operazzjonijiet li jmorru lil hinn mil-limiti tal-MEL approvata, u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu żammewh milli jikkonforma mal-MEL;
- (3) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tat-thaddim tal-inġenju tal-ajru skont din l-approvazzjoni; u
- (4) ikun ġie stabbilit pjan biex jitrangaw l-istrumenti, l-oġġetti tat-tagħmir jew il-funzjonijiet li ma jkunux qed jaħdmu jew biex it-thaddim tal-inġenju tal-ajru jerġa' jibda jsir skont il-limiti tal-MEL mill-aktar fis possibbli.

ORO.MLR.110 Ġurnal tal-vjaġġ

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

ORO.MLR.115 Żamma tar-rekords**▼ M4**

- (a) Dawn ir-rekords għandhom jinżammu għal mill-inqas 5 snin.
  - (1) għall-operaturi tal-CAT ir rekords tal-attivitatijiet imsemmija fil-ORO.GEN.200;
  - (2) għal operaturi dikjarati, kopja tad-dikjarazzjoni tal-operatur, id-dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma u l-manwal tal-operat;
  - (3) għad-detenturi ta' awtorizzazzjoni SPO, minbarra (a)(2), ir-rekords relatati mal-valutazzjoni tar-riskju mwettqa skont SPO.OP.230 u l-proċeduri operattivi standard relatati.

▼ B

- (b) L-informazzjoni li ġejja, użata fil-preparazzjoni u t-twettiq ta' titjira, u r-rapporti assoċjati magħha, għandhom jinżammu għal tliet (3) xhur:
  - (1) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;
  - (2) l-avviz(i) speċifiċi dwar ir-rotta lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAM) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS), f'każ li dawn ikunu editjati mill-operatur;
  - (3) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
  - (4) in-notifiki dwar tagħbija speċjali, inkluża l-informazzjoni bil-miktub lill-kmandant/lill-bdot fil-kmand dwar oġġetti perikolużi ► **M4** , jekk applikabbli ◀;
  - (5) il-ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti; u
  - (6) ir-rapport(i) tat-titjira sabiex jiġu rreġistrati d-dettalji ta' kwalunkwe okkorrenza jew ta' kwalunkwe avveniment li l-kmandant/il-bdot fil-kmand iqis li huwa meħtieġ li jirrapporta jew jirreġistra.
- (c) Ir-rekords tal-persunal għandhom jinżammu għall-perjodi indikati hawn taħt:

Liċenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira u attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina	Sakemm il-membri tal-ekwipaġġ juza l-privileġġi tal-liċenzja jew tal-attestazzjoni għall-operatur tal-inġenju tal-ajru
Taħriġ, kontroll u kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ	Tliet (3) snin
Rekords dwar l-esperjenza riċenti tal-membri tal-ekwipaġġ	Hmistax-il (15-il) xahar
Kompetenza tal-membri tal-ekwipaġġ marbuta mar-rotta u mal-ajrudrom/mal-kompitu u maż-żona, skont kif ikun xieraq	Tliet (3) snin
Taħriġ dwar l-oġġetti perikolużi, skont kif ikun xieraq	Tliet (3) snin
Rekords tat-taħriġ/tal-kwalifiki ta' persunal iehor li għalih huwa meħtieġ programm tat-taħriġ	L-aħħar zewġ rekords tat-taħriġ

▼ B

- (d) L-operatur għandu:
- (1) iżomm rekords tat-taħriġ, tal-kontrolli u tal-kwalifiki kollha ta' kull membru tal-ekwipaġġ, kif preskritt fil-Parti-ORO; u
  - (2) iqiegħed dawn ir-rekords għad-dispożizzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat fuq talba tiegħu.
- (e) L-operatur għandu jzomm l-informazzjoni użata għall-preparazzjoni u t-tweqqif ta' titjira u r-rekords tat-taħriġ tal-persunal, anki jekk huwa ma jibqax l-operatur ta' dak l-ingenju tal-ajru jew jekk ma jibqax ihaddem lil dak il-membri tal-ekwipaġġ, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).
- (f) Jekk membru tal-ekwipaġġ isir membru tal-ekwipaġġ ta' operatur ieħor, l-operatur għandu jqiegħed ir-rekords tal-membri tal-ekwipaġġ għad-dispożizzjoni tal-operatur il-ġdid, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).

IS-SUBPARTI SEC

*SIGURTÀ***▼ M4****ORO.SEC.100 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – ajruplani****▼ B**

- (a) F'ajruplan li jkun mghammar b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan il-bieb għandu jkun jista' jissakkar, u għandhom ikunu pprovduti mezzi li bihom l-ekwipaġġ tal-kabina jkun jista' jinnotifika lill-ekwipaġġ tat-titjira f'kaz ta' attivitá suspettuża jew ta' ksur tar-regoli tas-sigurtà fil-kabina.
- (b) L-ajruplani kollha għall-garr tal-passiġġieri li jkollhom massa massima ċertifikata waqt it-tluġ li taqbeż il-45 500 kilogramm, jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 60 sit, li jintużaw fit-trasport kummerċjali tal-passiġġieri, għandhom ikunu mghammra b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira approvat, li jkun jista' jissakkar u jinfetah mill-post ta' kull bdot u li hu ddisinjat biex jissodisfa r-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltá applikabbli.
- (c) Fl-ajruplani kollha li jkunu mghammra b'bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira skont il-punt (b) t'hawn fuq:
- (1) dan il-bieb għandu jingħalaq qabel ma tinxtgħel il-magna għat-tluġ u għandu jissakkar meta dan ikun mehtieg mill-proċeduri tas-sigurtà jew mill-bdot fil-kmand sakemm il-magna tintefa' wara l-inżul, hlief meta jitqies li huwa mehtieg li persuni awtorizzati jidhlu jew johorġu mill-kabina, f'konformitá mal-programmi nazzjonali għas-sigurtà fl-avjazzjoni ċivili; u
  - (2) għandhom jiġu pprovduti mezzi għall-monitoraġġ taż-żona kollha tal-bieb li tkun tinsab 'il barra mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira minn kull post tal-bdot, sabiex ikunu identifikati l-persuni li jitolbu li jidhlu fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u sabiex tkun identifikata mġiba suspettuża jew theddida potenzjali.

▼ M4**ORO.SEC.105 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – elikopters****▼ B**

Jekk ikun installat, il-bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira f'elikopter imhaddem bil-ghan li jingarru l-passiġġieri, għandu jkun jista' jissakkar minn ġewwa l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex ikun evitat kwalunkwe aċċess mhux awtorizzat.

IS-SUBPARTI FC

*EKWIPAĠĠ TAT-TITJIRA***▼ M4****ORO.FC.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiziti li jridu jiġu ssodisfati mill-operatur b'rabta mat-taħriġ, mal-esperjenza u mal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira u hija kkostitwita minn:

▼ M4

- (a) TAQSIMA 1 li tispeċifika r-reqwiziti komuni applikabbli kemm għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni kif ukoll għal kwalunkwe operazzjoni kummerċjali;
- (b) TAQSIMA 2 li tispeċifika r-reqwiziti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-eċċezzjoni ta':
  - (1) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bi glajders u bi balen tal-arja jew

▼ M5

- (2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u fi hdan zona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'
  - ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjien b'massa massima ta' tluġh iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5; jew
  - elikopters hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, b'magna waħda, u b'MOPSC ta' 5.

▼ M4

- (c) TAQSIMA 3 li tispeċifika r-reqwiziti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal daww imsemmija f'b(1) u (2).

▼ M1*TAQSIMA 1**Rekwiziti komuni***▼ B****ORO.FC.100 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (a) Il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira f'postijiet magħżula tal-ekwipaġġ m'għandhomx ikunu inqas mill-kompożizzjoni u l-għadd minimi speċifikati fil-manwal tat-titjira tal-inġenju tal-ajru jew fil-limitazzjonijiet operattivi preskritti għall-inġenju tal-ajru.
- (b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tat-titjira meta t-tip ta' operazzjoni tkun tehtieg dan, u l-għadd ta' membri m'għandux jtnaqqas għal inqas mill-għadd speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (c) Il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkollhom liċenzja u klassifikazzjonijiet maħruġin jew aċċettati skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ⁽¹⁾ u li jkunu xierqa għall-kompiti assenjati lilhom.
- (d) Waqt it-titjira, membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jista' jinbidel minn membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għall-qadi tal-kompiti tiegħu mal-kontrolli.
- (e) Meta juża s-servizzi ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu jaħdmu bħala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-reqwiziti applikabbli kollha ta' din is-Subparti u mal-elementi rilevanti tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, inklużi r-reqwiziti dwar l-esperjenza riċenti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira lil operatur(i) ieħor/ohrajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:
  - (1) l-għadd totali ta' tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru mhaddmin; u
  - (2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjira u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-reqwiziti tal-mistrieħ applikabbli.

ORO.FC.105 Hatra bħala bdot fil-kmand/kmandant

- (a) Skont il-punt 8.e tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, l-operatur għandu jahtar bdot wiehed minn fost l-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun ikkwalifikat bħala bdot fil-kmand skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bħala ► **M1** bdot fil-kmand jew, għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru, bħala kmandant. ◀

⁽¹⁾ ĠU L 311, 25.11.2011, p. 1.

▼B

- (b) L-operatur għandu jahtar biss membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex jaġixxi bhala bdot fil-kmand/kmandant jekk dan:
- (1) ikollu l-livell minimu ta' esperjenza speċifikat fil-manwal tal-operat;
  - (2) ikollu għarfien xieraq tar-rotta jew taż-zona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inklużi l-ajrudromi alternattivi, u tal-faċilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw;
  - (3) fil-każ ta' operazzjonijiet b'diversi ekwipaġġi, ikun lesta kors tal-kmand organizzat mill-operatur jekk ikun qed jitla' mill-grad ta' kobdot għall-grad ta' bdot fil-kmand/kmandant.
- (c) ►**M4** Fil-każ ta' operazzjonijiet kummerċjali ta' ajruplani u elikopters, ◀ il-bdot fil-kmand/il-kmandant jew il-bdot li lilu tista' tingħata t-tmexxija tat-titjira, għandu jkun ingħata tahrig ta' familjarizzazzjoni inizjali mar-rotta jew maż-zona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u mal-ajrudromi, il-faċilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw. Dan l-għarfien tar-rotta/taż-zona u tal-ajrudrom għandu jinżamm billi, mill-inqas darba f'perjodu ta' 12-il xahar, jopera fuq ir-rotta jew iż-zona partikulari jew lejn l-ajrudrom partikulari.

▼M4

- (d) Il-punt (c) ma għandux japplika fil-każ ta':
- (1) ajruplani bil-klassi tal-prestazzjoni B involuti f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont il-VFR binhar; u

▼M5

- (2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u fi hdan zona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'helikopters hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, b'magna wahda, b'MOPSC ta' 5.

▼B**ORO.FC.110 Inġinier tat-titjira**

Meta post separat għall-inġinier tat-titjira jkun inkorporat fid-disinn ta' ajruplan, l-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membru wiehed tal-ekwipaġġ li jkun ikkwalfikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

ORO.FC.115 Tahrig fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM)

- (a) Qabel ma jibda jaħdem, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun irċieva tahrig fis-CRM li jkun adattat għar-rwol tiegħu, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (b) Elementi tat-tahrig dwar is-CRM għandhom jiġu inklużi fit-tahrig dwar it-tip jew il-kategorija tal-inġenji tal-ajru u fit-tahrig rikorrenti, kif ukoll fil-kors tal-kmand.

ORO.FC.120 Tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur

- (a) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ajruplan jew b'helikopter, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm il-kors tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla superviżjoni:
  - (1) meta jaqleb għal inġenju tal-ajru li jkun jehtieg klassifikazzjoni ġdida tal-kategorija jew tat-tip;
  - (2) meta jingħaqad ma' operatur.
- (b) Il-kors tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi tahrig fuq it-tagħmir installat fuq l-inġenju tal-ajru, skont kif ikun rilevanti għar-rwol tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

ORO.FC.125 Tahrig dwar id-differenzi u tahrig ta' familjarizzazzjoni

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom itemmu tahrig dwar id-differenzi jew tahrig ta' familjarizzazzjoni meta dan ikun mehtieg skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 u meta jaqilbu għal tagħmir jew proċeduri li jehtiegu għarfien addizzjonali fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jiħaddmu attwalment.
- (b) Il-manwal tal-operat għandu jispeċifika meta huwa mehtieg dan it-tahrig dwar id-differenzi jew dan it-tahrig ta' familjarizzazzjoni.

▼ B**ORO.FC.130 Tahriġ rikorrenti u kontrolli regolari**

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm tahriġ rikorrenti annwali dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u dwar it-titjira li jkun rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jaħdem fuqu, inkluż tahriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emergenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jingarr abbord u dwar kif jintuza dan it-tagħmir.
- (b) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jiġi kkontrollat b'mod regolari sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emergenza.

ORO.FC.135 Kwalifika tal-bdot sabiex jaħdem fi kwalunkwe sit tal-bdot

Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jistgħu jkunu assenjati sabiex jaħdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot għandhom itemmu tahriġ u kontrolli xierqa, kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

ORO.FC.140 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru**▼ M2**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jhaddmu iktar minn tip wiehed jew varjant wiehed ta' inġenju tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti preskritti f'din is-Subparti għal kull tip jew varjant, hlief jekk il-krediti relatati mar-rekwiżiti tat-tahriġ, tal-kontrolli u tal-esperjenza riċenti jkunu ddefiniti fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tipi u l-varjanti rilevanti.

▼ B

- (b) Il-proċeduri x-xierqa u/jew ir-restrizzjonijiet operattivi għal kwalunkwe operazzjoni fuq iktar minn tip wiehed jew minn varjant wiehed għandhom ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

ORO.FC.145 Forniment tat-tahriġ

- (a) It-tahriġ kollu mehtieg skont din is-Subparti għandu jitwettaq:
  - (1) skont il-programmi u s-sillabi tat-tahriġ stabbiliti mill-operatur fil-manwal tal-operat;
  - (2) minn persunal ikkwalifikat kif xieraq. Fil-każ ta' tahriġ u kontrolli tat-titjir u tas-simulazzjoni tat-titjir, il-persunal li jkun qed jipprovidi t-tahriġ u li jwettaq il-kontrolli għandu jkun ikkwalifikat skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

▼ M2

- (b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-tahriġ, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti iddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.
- (c) Fil-każ ta' operazzjonijiet CAT, it-tahriġ u l-programmi ta' verifika, inkluzi s-sillabi u l-użu ta' tagħmir individwali tat-tahriġ għas-simulazzjoni tat-titjir (FSTDs), għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.

▼ B

- (d) Sa fejn ikun possibbli, l-FSTD għandu jirreplika l-inġenju tal-ajru uzat mill-operatur. Id-differenzi bejn l-FSTD u l-inġenju tal-ajru għandhom ikunu deskritti u indirizzati permezz ta' tahriġ jew l-ghoti tal-informazzjoni, kif ikun xieraq.
- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema biex jissorvelja b'mod xieraq il-bidliet fl-FSTD u biex jiżgura li dawn il-bidliet ma jaffettwawx l-adegwatezza tal-programmi tat-tahriġ.

▼ M1*TAQSIMA 2**Rekwiżiti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru***▼ B****ORO.FC.200 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (a) Fi kwalunkwe ekwipaġġ tat-titjira, m'għandux ikun hemm iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira minghajr esperjenza.

▼B

- (b) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira lil bdot ieħor ikkwalifikat b'mod xieraq skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, sakemm jitharsu r-rekwiziti tal-punti ORO.FC.105(b)(1), (b)(2) u (c).
- (c) Rekwiziti speċifiċi għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) jew billejl.
- (1) L-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti għall-ajruplani kollha li jahdmu b'turboskrun li għandhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' iktar minn disa' sits u għall-ajruplani kollha li jahdmu b'turboġett.
- (2) L-ajruplani l-oħra minbarra dawk koperti mill-punt (c)(1) għandhom jithaddmu b'ekwipaġġ minimu ta' żewġ bdoti, sakemm ma jitharsux ir-rekwiziti tal-punt ORO.FC.202, f'liema każ jistgħu jithaddmu minn bdot wiehed.
- (d) Rekwiziti speċifiċi għall-operazzjonijiet bil-helikopter.
- (1) Għall-operazzjonijiet kollha mwettqin b'helikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit u għall-operazzjonijiet imwettqin skont l-IFR b'helikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 9 sits:
- (i) l-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti; u
- (ii) il-kmandant għandu jkollu licenzja ta' bdot ta' trasport bl-ajru (għall-helikopters) (ATPL(H)) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti mahruġa skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.
- (2) L-operazzjonijiet li mhumiex koperti mill-punt (d)(1) jistgħu jithaddmu minn bdot wiehed skont l-IFR jew billejl, sakemm jitharsu r-rekwiziti tal-punt ORO.FC.202.

ORO.FC.A.201 Tibdil tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira waqt it-titjira

- (a) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira:
- (1) lil kmandant ikkwalifikat ieħor; jew
- (2) għal operazzjonijiet 'il fuq minn livell tat-titjir (FL) 200 biss, lil bdot li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:
- (i) ATPL;
- (ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220;
- (iii) it-taħriġ rikorrenti kollu u l-kontrolli regolari kollha skont il-punti ORO.FC.230 u ORO.FC.240;
- (iv) kompetenza b'rabta mar-rotta/maż-żona u mal-ajrudrom, skont il-punt ORO.FC.105.
- (b) Il-kobdot jista' jinbidel:
- (1) minn bdot ieħor ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (2) għall-operazzjonijiet 'il fuq minn FL 200 biss, minn kobdot ta' sostitutazzjoni waqt it-titjir fl-istess livell ("cruising") li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:
- (i) licenzja valida ta' bdot kummerċjali (CPL) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti;
- (ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220, hlief għar-rekwiziti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġh u l-inzul;
- (iii) taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari skont il-punt ORO.FC.230, hlief għar-rekwiziti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġh u l-inzul.
- (c) Inġinier tat-titjira jista' jinbidel waqt it-titjira minn membru tal-ekwipaġġ ikkwalifikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

▼B**ORO.FC.202 Operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR jew billejl**

Sabiex ikunu jistgħu jitwettqu titjiriet skont l-IFR jew billejl b'ghadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira ta' bdot wiehed, kif previst fil-punti ORO.FC.200(c)(2) u (d)(2), għandhom jitharsu l-affarijiet li ġejjin:

- (a) L-operatur għandu jinkludi, fil-manwal tal-operat, programm ta' tahrig rikorrenti u ta' tahrig ta' adattament għall-bdoti, li jinkludi r-rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed. Il-bdot għandu jkun wettaq tahrig dwar il-proċeduri tal-operatur, b'mod partikulari dwar:
- (1) il-ġestjoni tal-magni u l-immaniġġjar tal-emerġenzi;
  - (2) l-użu ta' listi ta' kontroll normali, mhux normali u ta' emerġenza;
  - (3) il-komunikazzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC);
  - (4) il-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament;
  - (5) il-ġestjoni tal-awtobdot, jekk dan ikun applikabbli;
  - (6) l-użu ta' dokumentazzjoni ssimplifikata waqt it-titjira;
  - (7) il-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ ta' bdot wiehed.
- (b) Il-kontrolli rikorrenti meħtieġa skont il-punt ORO.FC.230 għandhom jitwettqu fir-rwol ta' bdot wiehed fuq it-tip jew il-kategorija tal-inġenju tal-ajru rilevanti f'ambjent li jirrapprezenta 'l dak tal-operazzjoni.
- (c) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:
- (1) jkollu għadd minimu ta' 50 siegħa ta' hin tat-titjir skont l-IFR fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti, li 10 sigħat minnhom ikunu bhala kmandant; u
  - (2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:
    - (i) hames titjiriet bl-IFR, inklużi tliet avviċinamenti bl-istrumenti, li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew
    - (ii) kontroll tal-avviċinament bi strument skont l-IFR.
- (d) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin billejl, il-bdot għandu:
- (1) jkollu għadd minimu ta' 15-il siegħa ta' hin tat-titjir billejl, li jistgħu jkunu inklużi fil-50 siegħa ta' hin tat-titjir skont l-IFR imsemmija fil-punt (c)(1); u
  - (2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:
    - (i) tliet proċeduri ta' tluġh u nżul billejl li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew
    - (ii) kontroll tat-tluġh u l-inżul billejl.
- (e) Għall-operazzjonijiet b'helikopter imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:
- (1) jkollu għadd totali ta' 25 siegħa esperjenza ta' titjir bl-IFR fl-ambjent operattiv rilevanti; u
  - (2) jkollu 25 siegħa esperjenza ta' titjir bhala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' helikopter speċifiku approvat għal titjir skont l-IFR bi bdot wiehed abbord, li 10 sigħat minnhom jistgħu jkunu magħmulin taħt supervizjoni, inklużi hames setturi ta' titjir tal-linja tal-ajru skont l-IFR taħt supervizjoni bl-użu tal-proċeduri ta' bdot wiehed; u

▼B

- (3) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel:
- (i) hames titjiriet bl-IFR bhala l-uniku bdot abbord, inkluzi tliet avvici-namenti bl-istrumenti, imwettqin b'helikopter approvat ghal dan il-ghan; jew
  - (ii) kontroll tal-avvicinament bi strument skont l-IFR bhala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' helikopter rilevanti, fuq it-taghmir ghat-tahrig fit-titjir (FTD) jew fuq is-simulatur ta' titjira shiha (FFS).

ORO.FC.205 Kors tal-kmand

- (a) Ghall-operazzjonijiet b'ajruplan u bil-helikopter, il-kors tal-kmand ghandu jinkludi mill-inqas l-elementi li gejgin:
- (1) it-tahrig f'FSTD, li jinkludi t-tahrig fit-titjir orjentat lejn it-titjir tal-linja tal-ajru(LOFT) u/jew it-tahrig fit-titjir;
  - (2) il-kontroll tal-hiliet min-naha tal-operatur li jkun qed jahdem bhala kmandant;
  - (3) tahrig fir-responsabbiltajiet tal-kmand;
  - (4) it-tahrig fit-titjir tal-linja tal-ajru bhala kmandant taht supervizjoni, ghal ghadd minimu ta':
    - (i) 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-ajruplani; u
    - (ii) 10 sigħat, inkluzi mill-inqas 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-helikopters;
  - (5) it-tweqqiq ta' kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru bhala kmandant u l-wiri ta' gharfien xieraq tar-rotta jew taz-zona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inkluzi l-ajrudromi alternattivi, u tal-facilitajiet u l-proceduri li ghandhom jintuzaw; u
  - (6) tahrig fil-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ.

ORO.FC.215 Tahrig inizjali fil-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ (CRM) tal-operatur

- (a) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ghandu jkun temm kors ta' tahrig inizjali fis-CRM qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla supervizjoni.
- (b) It-tahrig inizjali fis-CRM ghandu jinghata mill-inqas minn għalliem wiehed tas-CRM ikkwalifikat b'mod xieraq li jista' jkun meghjun minn esperti sabiex jindirizza oqsma speċifiċi.
- (c) Jekk il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx irċieva tahrig teoretiku fil-fatturi umani sal-livell tal-ATPL qabel, dan ghandu jlesti, qabel jew flimkien mat-tahrig inizjali fis-CRM, kors teoretiku mogħti mill-operatur u bbażat fuq is-sillabu tal-prestazzjoni u l-limitazzjonijiet umani għall-ATPL, kif stabilit fl-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

ORO.FC.220 Tahrig ta' adattament u kontrolli tal-operatur

- (a) It-tahrig fis-CRM ghandu jkun integrat fil-kors tat-tahrig ta' adattament tal-operatur.
- (b) Ladarba jkun beda kors ta' adattament tal-operatur, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira m'ghandux ikun assenjat kompiti ta' titjir fuq tipi jew kategoriji ta' inġenji tal-ajru oħrajn sakemm il-kors ikun tlesta jew intemm. Il-membri tal-ekwipaġġ li jhaddmu ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B biss jistgħu jigu assenjati għal titjiriet fuq tipi ta' ajruplani oħrajn tal-kategorija tal-prestazzjoni B matul il-korsijiet ta' adattament, safejn ikun meħtieġ sabiex tinzamm l-operazzjoni.
- (c) L-ammont ta' tahrig meħtieġ mill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira b'rabta mal-kors ta' adattament tal-operatur ghandu jigi stabbilit skont l-istandards tal-kwalifiki u tal-esperjenza speċifikati fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu t-tahrig u l-esperjenza preċedenti tiegħu.

▼ B

- (d) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm:
- (1) il-kontroll tal-hiliet min-naħa tal-operatur u t-taħriġ dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emergenza u l-kontrolli assoċjati miegħu qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni (LIFUS); u
  - (2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru mat-tmiem tat-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni. Għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-LIFUS jista' jitwettaq fuq kwalunkwe ajruplan tal-kategorija applikabbli.

▼ M2

- (e) Fil-każ tal-ajruplani, il-bdoti li tkun inħarġitilhom klassifikazzjoni tat-tip ibbazata fuq kors tat-taħriġ bl-ebda hin tat-titjir ("ZFTT") għandhom:
- (1) jibdwu it-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlestu t-test tal-hiliet jew wara li jsegwu taħriġ xieraq mogħti mill-operatur. Il-kontenut ta' dan it-taħriġ għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;
  - (2) mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlestu t-test tal-hiliet, jitolqu u jinżlu sitt darbiet FSTD taħt is-superviżjoni ta' għalliem tal-klassifikazzjoni tat-tip għall-ajruplani ("TRI(A)"), li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-iehor. L-għadd ta' tluġh u nżul jista' jitnaqqas meta l-krediti jkunu ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk dawn il-proċeduri ta' tluġh u nżul ma jitwettqux fi żmien 21 jum, l-operatur għandu jipprova taħriġ ta' aġġornament, li l-kontenut tiegħu għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;
  - (3) iwettqu l-ewwel erba' proċeduri ta' tluġh u nżul tal-LIFUS fl-ajruplan taħt is-superviżjoni ta' TRI(A) li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-iehor. L-għadd ta' tluġh u nżul jista' jitnaqqas meta l-krediti jkunu ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼ B**ORO.FC.230 Taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari**

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari li jkunu rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jahdem fuqu.
- (b) *Kontroll tal-hiliet min-naħa tal-operatur*
- (1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira, bhala membru li jifforma parti mill-ekwipaġġ normali, għandhom isirulu kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emergenza.
  - (2) Meta l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun se jkun meħtieġ jahdem skont I-IFR, il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq mingħajr referenzi viżwali esterni, kif ikun xieraq.
  - (3) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jkun ta' sitt (6) xhur tal-kalendarju. Għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, li jitwettqu matul staġuni li ma jkunux itwal minn tmien (8) xhur konsekuttivi, kontroll tal-hiliet wieħed organizzat mill-operatur għandu jkun biżżejjed. Il-kontroll tal-hiliet għandu jitwettaq qabel ma jinbdew l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

▼ M5

- (4) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira involut f'operazzjonijiet matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali li jitwettqu b'helikopters hliet ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, jista' jwettaq il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur f'wiehed biss mit-tipi rilevanti li dan għandu fil-pussess tiegħu. Il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq kull darba fuq it-tip li jkun ilu ma jintuza l-izjed għall-kontroll tal-hiliet. It-tipi ta' helikopters rilevanti li jistgħu jingabru fi grupp wiehed għall-ghanijiet tal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandhom jiġu inklużi fil-manwal tal-operat.
- (5) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), għal operazzjonijiet li jitwettqu matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem hliet ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, u għal ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-kontroll jista' jitwettaq minn kmandant ikkwalfikat b'mod xieraq mahtur mill-operatur, li jkun tharreg fil-kuncetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-hiliet tas-CRM. L-operatur għandu jinforma lill-awtorità kompetenti dwar il-persuni mahtura.

▼ B(c) *Kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru*

- (1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jwettaq kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru fuq l-ingenu tal-ajru biex juri li huwa kapaċi jwettaq l-operazzjonijiet normali tat-titjir tal-linja tal-ajru li huma deskritti fil-manwal tal-operat. Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għandu jkun ta' tmax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.
- (2) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru jistgħu jitwettqu minn kmandant ikkwalfikat b'mod xieraq mahtur mill-operatur, li jkun tharreg fil-kuncetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-hiliet tas-CRM.

(d) *Tahriġ dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emerġenza u l-kontrolli assoċjati miegħu*

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm tahriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qieghed jingarr abbord u dwar kif jintuza dan it-tagħmir u l-kontrolli assoċjati ma' dan it-tagħmir. Il-perjodu ta' validità tal-kontrolli dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza għandu jkun ta' tmax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(e) *Tahriġ fis-CRM*

- (1) L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fazijiet kollha x-xierqa tat-tahriġ rikorrenti.
- (2) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal tahriġ modulari specifiku fis-CRM. Is-sugġetti ewlenin kollha tat-tahriġ fis-CRM għandhom ikunu koperti billi s-sessjonijiet ta' tahriġ modulari jitqassmu b'mod kemm jista' jkun uniformi matul kull perjodu ta' tliet snin.

(f) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal tahriġ dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u għal tahriġ fit-titjir f'FSTD jew f'ingenu tal-ajru, jew għal tahriġ li jkun jikkombina t-tahriġ b'FSTD u f'ingenu tal-ajru, tal-inqas kull tmax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(g) Il-perjodi ta' validità msemmija fil-punti (b)(3), (c) u (d) għandhom ikunu magħduda mill-aħhar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll.

(h) Meta t-tahriġ jew il-kontrolli mehtieġa hawn fuq isiru matul l-aħhar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

▼B**ORO.FC.235 Kwalifika tal-bdot sabiex jahdem fi kwalunkwe sit tal-bdot**

- (a) Il-kmandanti li l-kompiti jehtiguhom jahdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot u jaqdu l-kompiti ta' kobdot, jew il-kmandanti li huma mehtiega jwettqu tahrig jew kompiti ta' kontroll, għandhom itemmu tahrig u kontrolli addizzjonali, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat. Il-kontroll jista' jitwettaq flimkien mal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur preskritt fil-punt ORO.FC.230(b).
- (b) It-tahrig u l-kontrolli addizzjonali għandhom jinkludu mill-inqas l-affarijiet li ġejjin:
- (1) hsara fil-magna matul it-tlugh;
  - (2) avvicinament u tidwir b'magna waħda wieqfa; u
  - (3) inzul b'magna waħda wieqfa.
- (c) Fil-każ tal-helikopters, il-kmandanti għandhom ilestu wkoll il-kontrolli tal-hiliet tagħhom minn fuq is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin, fuq kontrolli tal-hiliet alternattivi, dejjem jekk, meta l-kontroll tal-hiliet tal-klassifikazzjoni tat-tip ikun kkombinat mal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur, il-kmandant iwettaq it-tahrig jew il-kontrolli tiegħu mis-sit li juża normalment.
- (d) Meta f'ingenu tal-ajru jitwettqu manuvri bil-magna mitfija, il-ħsara fil-magna għandha tkun simulata.
- (e) Barra minn hekk, meta wiehed jahdem mis-sit tal-kobdot, il-kontrolli mehtiega skont il-punt ORO.FC.230 sabiex dak li jkun jahdem mis-sit tal-kmandant għandhom ikunu validi u kurrenti.
- (f) Il-bdot li jiehu post il-kmandant għandu jkun wera, flimkien mal-kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), Prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, li normalment, ma jkunux fir-responsabbiltà tiegħu. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.
- (g) Il-bdot, li ma jkunx il-kmandant li jokkupa s-sit tal-kmandant, għandu juri Prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, flimkien mal-kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), li huma r-responsabbiltà tal-kmandant li jaġixxi bħala bdot li ma jissorvelja. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naħa tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.

ORO.FC.240 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru

- (a) Il-proċeduri jew ir-restrizzjonijiet operattivi għall-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru, li huma stabbiliti fil-manwal tal-operat u approvati mill-awtorità kompetenti, għandhom ikopru:
- (1) il-livell minimu ta' esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) il-livell minimu ta' esperjenza fuq tip jew varjant wiehed qabel ma jinbada t-tahrig fuq tip jew varjant ieħor u t-thaddim ta' dan it-tip jew il-varjant l-ieħor;
  - (3) il-proċess li bih l-ekwipaġġ tat-titjira kkwalfikat f'tip jew varjant wiehed se jitharreg fuq tip jew varjant ieħor u jiġi kkwalfikat fih; u
  - (4) ir-reqwiziti applikabbli kollha tal-esperjenza riċenti għal kull tip jew varjant.

▼B

- (b) Meta membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jhaddem kemm helikopters kif ukoll ajruplani, dak il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira partikulari għandu jkun limitat għall-operazzjonijiet fuq tip ta' ajruplan wiehed u tip ta' helikopter wiehed biss.
- (c) Il-punt (a) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jahdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wiehed li jwettqu titjir skont il-VFR binhar. Il-punt (b) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jahdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wiehed.

ORO.FC.A.245 Programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki

- (a) L-operatur ta' ajruplan li jkollu esperjenza xierqa jista' jibdel wiehed jew iktar mir-rekwiżiti tat-taħriġ u ta' kontroll li ġejjin għall-ekwipaġġ tat-titjira bi programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki (ATQP), li jkun approvat mill-awtorità kompetenti:
- (1) il-punt SPA.LVO.120 dwar it-taħriġ u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) it-taħriġ ta' adattament u l-kontrolli;
  - (3) it-taħriġ dwar id-differenzi u taħriġ ta' familjarizzazzjoni;
  - (4) il-kors tal-kmand;
  - (5) it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari; u
  - (6) l-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru.
- (b) L-ATQP għandu jinkludi t-taħriġ u l-kontrolli li jistabbilixxu u jzommu mill-inqas livell ekwivalenti ta' hiliet miksuba billi jkunu konformi mad-dispożizzjonijiet tal-punti ORO.FC.220 u ORO.FC.230. Il-livell ta' hiliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom jintwerew qabel ma tinghata l-approvazzjoni għall-ATQP mill-awtorità kompetenti.
- (c) L-operatur li jkun qed japplika għall-approvazzjoni għall-ATQP għandu jagħti lill-awtorità kompetenti pjan ta' implimentazzjoni li jinkludi deskrizzjoni tal-livell ta' hiliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira li għandu jintlahaq.
- (d) Minbarra l-kontrolli meħtieġa skont il-punti ORO.FC.230 u FCL.060 tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm evalwazzjoni orjentata lejn it-titjir tal-linja tal-ajru (LOE) imwettqa f'FSTD. Il-perjodu ta' validità ta' LOE għandu jkun ta' tmax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-LOE ssir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali.
- (e) Wara sentejn ta' operat b'ATQP approvat, l-operatur jista', bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, jestendi l-perjodi ta' validità tal-kontrolli msemmija fil-punt ORO.FC.230 kif ġej:
- (1) il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għal tmax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali;
  - (2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali;

▼B

- (3) il-kontroll dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-gdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

ORO.FC.A.250 Kmandanti li għandhom CPL(A)

- (a) Id-detentur ta' CPL(A) (għall-ajruplani) għandu jaġixxi biss bhala kmandant ta' ajruplan bi bdot wiehed użat għat-trasport kummerċjali bl-ajru jekk:
- (1) meta jkun qed iġorr passiġġieri b'titjir skont il-VFR, barra raġġ ta' 50 NM (90 kilometru) mill-ajrudrom tat-tluq, huwa jkollu għadd minimu ta' hin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 500 siegħa jew ikollu klassifikazzjoni valida tal-istrumenti; jew
  - (2) meta jkun qed jaħdem fuq tip ta' ajruplan b'diversi magni skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' hin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 700 siegħa, li jinkludu 400 siegħa bhala bdot fil-kmand. Dawn is-siġhat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR u 40 siegħa f'operazzjonijiet b'ajruplani b'diversi magni. L-400 siegħa bhala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'siġhat ta' hidma bhala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bhala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bhala bdot fil-kmand.
- (b) Il-punt (a)(1) m'għandux japplika għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B.

ORO.FC.H.250 Kmandanti li għandhom CPL(H)

- (a) Id-detentur ta' CPL(H) (għall-helikopters) għandu jaġixxi biss bhala kmandant ta' helikopter bi bdot wiehed użat għat-trasport kummerċjali bl-ajru jekk:
- (1) meta jaħdem skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' hin tat-titjir totali fuq il-helikopters ta' 700 siegħa, li jinkludu 300 siegħa bhala bdot fil-kmand. Dawn is-siġhat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR. It-300 siegħa bhala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'siġhat ta' hidma bhala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bhala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bhala bdot fil-kmand;
  - (2) meta jaħdem f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) billejl, huwa jkollu:
    - (i) klassifikazzjoni valida tal-istrumenti; jew
    - (ii) 300 siegħa ta' titjir fuq il-helikopters, li jinkludu 100 siegħa bhala bdot fil-kmand u 10 siġhat bhala bdot billejl.

▼M4*TAQSIMA 3****Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal operazzjonijiet CAT imsemmija f'ORO.FC.005 b (1) u (2)*****ORO.FC.330 Tahriġ u kontrolli perjodiċi — kontroll tal-profiċjenza tal-operatur**

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun għadda mill-kontrolli tal-profiċjenza tal-operatur biex juri l-kompetenza tiegħu fit-twettiq ta' proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza, li jkopru l-aspetti rilevanti assoċjati mal-kompiti speċjalizzati deskritti fil-manwal tal-operat.
- (b) Għandha tingħata kunsiderazzjoni xierqa meta l-operazzjonijiet jitwettqu skont l-IFR jew billejl.

▼M4

- (c) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-proficjenza tal-operatur għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jibda jghodd minn tmiem ix-xahar ta' meta sar l-aħħar kontroll. Meta l-kontroll tal-proficjenza tal-operatur isir fi żmien l-aħħar tliet xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jibda jghodd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

▼B

IS-SUBPARTI CC

EKWIPAĠĠ TAL-KABINA**ORO.CC.005 Kamp ta' applikazzjoni****▼M1**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ tal-kabina u tinkludi:

- (a) Taqsima 1 li tispjefika rekwiżiti komuni applikabbli għall-operazzjonijiet kollha; u
- (b) Taqsima 2 li tispjefika r-rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru.

▼B*TAQSIMA 1***▼M1***Rekwiżiti komuni***▼B****ORO.CC.100 Għadd u kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina**

- (a) L-għadd u l-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu stabbilit skont il-punt 7.a. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, filwaqt li jitqiesu l-fatturi jew iċ-ċirkustanzi operattivi tat-titjira partikulari li għandha tiġi operata. ► **M4** Hlief għal blalen tal-arja, ◀ għandu jkun assenjat mill-inqas membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina għall-operazzjoni ta' inġenju tal-ajru li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, meta jkun qed jingarr passigġier wiehed jew iktar.
- (b) Għall-ghanijiet tal-konformità mal-punt (a), l-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun l-ikbar għadd minn fost dawn li ġejjin:
- (1) l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli, għall-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża; jew
  - (2) jekk l-għadd imsemmi fil-punt (1) ma jkunx ġie stabbilit, l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru għall-konfigurazzjoni massima ċertifikata ta' sits tal-passigġieri, imnaqqas b'1 għal kull numru shih ta' sits tal-passigġieri tal-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża li jidhol bl-eżatt f'50 u li jkun inqas mill-kapaċità massima ċertifikata ta' sits tal-passigġieri; jew
  - (3) membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull 50 sit tal-passigġier, jew frazzjoni ta' 50, installati fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru li għandu jithaddem.
- (c) Għal operazzjonijiet li għalihom ikunu assenjati iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jahtar membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandu jkun responsabbli lejn il-bdot fil-kmand/il-kmandant.

ORO.CC.110 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati għal kompiti fuq inġenju tal-ajru biss jekk huma:
- (1) jkollhom mill-inqas 18-il sena;
  - (2) ikunu ġew ivvalutati, skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-Anness IV (il-Parti-MED) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bhala fizikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u biex iwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom b'mod sikur; u
  - (3) ikunu temmew b'suċċess it-taħriġ u l-kontrolli kollha applikabbli, kif meħtieġ minn din is-Subparti, u jkunu kapaċi jaqdu l-kompiti assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

▼B

- (b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkunu jahdmu bhala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina lil kwalunkwe operatur iehor, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:
- (1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mhaddmin; u
  - (2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.
- (c) Il-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina, kif ukoll ir-rwol tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira, għandhom ikunu identifikati b'mod ċar għall-passiġġieri.

ORO.CC.115 Twettiq tal-korsijiet tat-taħriġ u tal-kontrolli assoċjati magħhom

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi programm u sillabu ddettaljati għal kull kors tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti u, fejn applikabbli, tal-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀, biex jiġu koperti l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jittwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.
- (b) Kull kors tat-taħriġ għandu jinkludi tagħlim teoretiku u prattiku, flimkien ma' prattika b'mod individwali jew bhala grupp, skont kif ikun rilevanti għal kull suġġett tat-taħriġ, sabiex il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jilhaq u jzomm il-livell ix-xieraq ta' kompetenza skont din is-Subparti.
- (c) Kull kors tat-taħriġ għandu:
- (1) jitwettaq b'mod strutturat u realistiku; u
  - (2) jitwettaq minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq fis-suġġett li għandu jiġi kopert.
- (d) Matul it-taħriġ meħtieġ minn din is-Subparti, jew wara li jitlesta dan it-taħriġ kollu, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jgħaddi minn eżami li jkun ikopri l-elementi kollha tat-taħriġ tal-programm tat-taħriġ rilevanti, hlief għat-taħriġ fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM). L-eżamijiet għandhom jittwettqu minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq biex jivverifika li l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun kiseb u/jew ikun qed iżomm il-livell ta' kompetenza meħtieġ.
- (e) Il-korsijiet tat-taħriġ fis-CRM u, fejn ikun applikabbli, il-moduli dwar is-CRM, għandhom jittwettqu minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina. Meta l-elementi tas-CRM jiġu integrati f'taħriġ iehor, id-definizzjoni u l-implimentazzjoni tas-sillabu għandhom ikunu ġestiti minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina.

ORO.CC.120 Kors ta' taħriġ inizjali

- (a) Kull applikant għdid li ma jkollux diġà attestazzjoni valida tal-ekwipaġġ tal-kabina mahruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀:
- (1) għandu jingħata kors ta' taħriġ inizjali kif speċifikat fil-punt CC.TRA.220 ta' dak l-Anness; u
  - (2) għandu jagħmel l-eżami assoċjat miegħu u jgħaddi minnu qabel ma jsegwi taħriġ iehor meħtieġ skont din is-Subparti.
- (b) L-elementi tal-programm ta' taħriġ inizjali jistgħu jkunu kkombinati mal-ewwel taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u mat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, dejjem jekk jitharsu r-rekwiżiti tal-punt CC.TRA.220 u jekk kwalunkwe element ta' dan it-tip jiġi rreġistrat bhala element tal-kors ta' taħriġ inizjali fir-rekords tat-taħriġ tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kkonċernati.

ORO.CC.125 Taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun lesta taħriġ speċifiku xieraq għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament xieraq organizzat mill-operatur, kif ukoll il-kontrolli assoċjati magħhom, qabel ma jkun:
- (1) assenjat mill-operatur sabiex jahdem għall-ewwel darba bhala membru tal-ekwipaġġ tal-kabina; jew

▼ B

- (2) assenjat minn dak l-operatur sabiex jahdem fuq tip ta' inġenju tal-ajru iehor.

▼ M2

- (b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012, meta dawn ikunu disponibbli.

▼ B

- (c) Il-programm ta' taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru għandu:
- (1) jinvolvi taħriġ u prattika fuq tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu; u
  - (2) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:
    - (i) deskrizzjoni tal-inġenju tal-ajru kif inhi rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;
    - (ii) it-tagħmir u s-sistemi kollha tas-sikurezza installati li huma rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;
    - (iii) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' bieb u hrug normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;
    - (iv) il-wiri tat-tħaddim tal-hrug l-iehor, inkluzi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
    - (v) it-tagħmir ta' protezzjoni kontra n-nar u d-duħhan, jekk dan ikun installat;
    - (vi) taħriġ dwar iż-żurzieqa tal-evakwazzjoni, jekk din tkun installata;
    - (vii) it-tħaddim tat-tagħmir tas-sits, tas-sistema ta' restrizzjoni u tas-sistema tal-ossigenu li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot.
- (d) Il-programm tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem, għandu:
- (1) jinvolvi taħriġ u prattika fuq tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu;
  - (2) jinkludi taħriġ dwar il-proċeduri operattivi standard tal-operatur għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom ikunu assenjati għall-ewwel darba għal kompiti mill-operatur;
  - (3) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-taħriġ speċifiku tal-operatur, skont kif ikun rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem:
    - (i) deskrizzjoni tal-konfigurazzjoni tal-kabina;
    - (ii) il-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jingarr abbord, u t-tneħħija u l-użu ta' dan it-tagħmir;
    - (iii) il-proċeduri normali u ta' emerġenza kollha;
    - (iv) l-immaniġġjar tal-passiġġieri u l-kontroll tal-folla;
    - (v) taħriġ dwar in-nar u d-duħhan, li jinkludi l-użu tat-tagħmir kollu relatat mat-tifi tan-nar u tat-tagħmir protettiv kollu, li jirrappreżenta dak li jingarr abbord;

▼B

- (vi) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;
- (vii) il-proċeduri f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;
- (viii) il-proċeduri u r-rekwiziti tas-sikurezza applikabbli;
- (ix) il-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ.

ORO.CC.130 Tahriġ dwar id-differenzi

(a) Minbarra t-tahriġ mehtieg skont il-punt ORO.CC.125, il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jlesti tahriġ u kontrolli xierqa li jkopru kwalunkwe differenza qabel ma jkun assenjat fuq:

- (1) varjant ta' tip ta' inġenju tal-ajru mhaddem attwalment; jew
- (2) tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru mhaddem attwalment li jkollu:
  - (i) tagħmir tas-sikurezza differenti;
  - (ii) post differenti fejn jinsab it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sikurezza; jew
  - (iii) proċeduri normali u ta' emerġenza differenti.

(b) Il-programm ta' tahriġ dwar id-differenzi għandu:

- (1) jiġi stabbilit skont il-bżonn abbazi ta' tqabbil mal-programm ta' tahriġ imwettaq mill-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, skont il-punt ORO.CC.125(c) u (d), għat-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u
- (2) jinvolvi tahriġ u Prattika f'tagħmir tat-tahriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru nnifsu, skont kif ikun rilevanti għall-element tat-tahriġ dwar id-differenzi li għandu jiġi kopert.

▼M2

(c) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programm u s-sillabu tat-tahriġ dwar id-differenzi għal varjant ta' inġenju tal-ajru mhaddem dal-hin, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqgatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (EU) Nru 748/2012, fejn dawn ikunu disponibbli.

▼B**ORO.CC.135 Familjarizzazzjoni**

Wara t-tlestija tat-tahriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur fuq tip ta' inġenju tal-ajru, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm familjarizzazzjoni xierqa taht superviżjoni fuq it-tip qabel ma jiġi assenjat biex jaħdem bhala membru tal-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieg skont il-punt ORO.CC.100.

ORO.CC.140 Tahriġ rikorrenti

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm tahriġ rikorrenti u kontrolli regolari kull sena.
- (b) It-tahriġ rikorrenti għandu jkopri l-azzjonijiet assenjati lil kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-proċeduri u l-eżerċizzji normali u ta' emerġenza rilevanti għal kull tip u/jew varjant ta' inġenju tal-ajru li għandu jthaddem.
- (c) Elementi tat-tahriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:
  - (1) It-tahriġ rikorrenti għandu jinkludi tahriġ Prattiku ta' kull sena minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina sabiex ikun simulat it-thaddim ta' kull tip jew varjant ta' bieb u ta' hruġ normali u ta' emerġenza għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri.

▼B

- (2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:
- (i) it-thaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'taħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, ta' kull tip jew varjant ta' hruġ normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;
  - (ii) it-thaddim reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'taħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, kemm f'sitwazzjonijiet normali kif ukoll f'dawk ta' emerġenza, u tas-sistema tas-sits u ta' restrizzjoni, u wiri prattiku tat-taħmir tas-sistema tal-ossigenu li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;
  - (iii) il-wiri tat-thaddim tal-hruġ l-iehor kollu, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
  - (iv) il-wiri tal-użu taċ-ċattra ta' salvataġġ, jew taċ-ċattra ta' salvataġġ li tkun żurżieqa, jekk din tkun installata.
- (d) Elementi tat-taħriġ speċifiku tal-operatur:
- (1) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi, ta' kull sena:
- (i) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:
    - (A) is-sejbien tal-post fejn jinsab it-taħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun installat jew li jkun qed jingarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali taħmir; u
    - (B) l-ilbies ta' ġkieket tas-salvataġġ u tat-taħmir portabbli tal-ossigenu u dak protettiv għat-tehid tan-nifs (PBE);
  - (ii) l-istivar ta' oġġetti fil-kompartiment tal-passiġġieri;
  - (iii) il-proċeduri marbutin mal-kontaminazzjoni tal-wiċċ tal-inġenju tal-ajru;
  - (iv) il-proċeduri ta' emerġenza;
  - (v) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;
  - (vi) l-analiżi tal-inċidenti u tal-aċċidenti;
  - (vii) il-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ;
  - (viii) l-aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajnuna inkluż it-taħmir relatat;
  - (ix) il-proċeduri tas-sikurezza.
- (2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:
- (i) l-użu tal-piroteknika (taħmir rappreżentattiv jew reali);
  - (ii) il-wiri prattiku tal-użu tal-listi ta' kontroll tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (iii) taħriġ realistiku u prattiku fl-użu tat-taħmir kollu għat-tifi tan-nar, inkluż l-ilbies protettiv, li jirrappreżenta t-taħmir li jingarr fl-inġenju tal-ajru;

▼B

(iv) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(A) it-tifi ta' nar li jkun karatteristiku ta' nar ġewwa l-inġenju tal-ajru;

(B) l-ilbies u l-użu ta' PBE f'ambjent simulat magħluq u mimli duħħan.

(e) Perjodi ta' validità:

(1) Il-perjodu ta' validità għat-taħriġ rikorrenti ta' kull sena għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħhar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll.

(2) Jekk it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari meħtieġa skont il-punt (a) isiru matul l-aħhar tliet (3) xhur tal-kalendarju tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali.

(3) Għall-elementi tat-taħriġ addizzjonali ta' kull tliet snin speċifikati fil-punti (c)(2) u (d)(2), il-perjodu ta' validità għandu jkun ta' 36 xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħhar tax-xahar meta jkunu twettqu l-kontrolli.

ORO.CC.145 Taħriġ ta' aġġornament

(a) Meta matul is-sitt (6) xhur preċedenti fil-perjodu ta' validità tal-aħhar taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari rilevanti, membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(1) ma jkun wettaq l-ebda kompitu ta' titjir, huwa għandu, qabel ma jerġa' jiġi assenjat għal kompiti bħal dawn, ilesti taħriġ ta' aġġornament u kontroll għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem; jew

(2) ma jkunx wettaq kompiti ta' titjir fuq tip ta' inġenju tal-ajru wieħed partikulari, huwa għandu, qabel ma jerġa' jiġi assenjat għal dawn il-kompiti, ilesti fuq dak it-tip ta' inġenju tal-ajru partikulari:

(i) taħriġ ta' aġġornament u kontroll; jew

(ii) żewġ titjiriet ta' familjarizzazzjoni skont il-punt ORO.CC.135.

(b) Il-programm ta' taħriġ ta' aġġornament għal kull tip ta' inġenju tal-ajru għandu jkopri mill-inqas:

(1) il-proċeduri ta' emerġenza;

(2) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(3) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' hrug normali u ta' emerġenza, kif ukoll tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

(4) il-wiri tat-tħaddim tal-hrug l-iehor kollu, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(5) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza rilevanti li jkun installat jew li jkun qed jingarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali tagħmir.

(c) L-operatur jista' jiddeċiedi li jibdel it-taħriġ ta' aġġornament b'taħriġ rikorrenti, jekk l-istabbiliment mill-ġdid tal-kompiti ta' titjir ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jibda fil-perjodu ta' validità tal-aħhar taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari. Jekk dak il-perjodu ta' validità jkun skada, it-taħriġ ta' aġġornament jista' jinbidel biss b'taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u b'taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kif speċifikat fil-punt ORO.CC.125.

TAQSIMA 2

Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru

ORO.CC.200 Membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina

- (a) Meta jkun hemm bżonn ta' iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina għandha tinkludi membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina mahtur mill-operatur.
- (b) L-operatur għandu jahtar il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għall-pożizzjoni ta' membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina biss jekk huma:
- (1) ikollhom tal-anqas sena esperjenza bhala membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina; u
  - (2) ikunu temmew b'suċċess kors ta' taħriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina u l-kontroll assoċjat miegħu.
- (c) Il-kors ta' taħriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina għandu jkopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet kollha tal-membri għolja tal-ekwipaġġ tal-kabina u għandu jinkludi mill-inqas l-elementi li ġejjin:
- (1) l-ghoti ta' informazzjoni qabel it-titjira;
  - (2) il-kooperazzjoni mal-ekwipaġġ;
  - (3) revizzjoni tar-rekwiżiti tal-operatur u tar-rekwiżiti legali;
  - (4) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-incidenti;
  - (5) il-fatturi umani u l-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ (CRM); u
  - (6) il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ.
- (d) Il-membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun responsabbli lejn il-kmandant għat-twertiq u l-koordinazzjoni tal-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifikati fil-manwal tal-operat, inkluż għall-waqfien tal-kompiti li m'għandhomx x'jaqsmu mas-sikurezza minhabba raġunijiet ta' sigurtà jew ta' sikurezza.
- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jagħzel il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina bl-iktar kwalifiki xierqa biex jaġixxi bhala l-membru l-għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina f'każ li l-membru l-għoli mahtur tal-ekwipaġġ tal-kabina ma jkunx jista' jkompli jahdem. Kwalunkwe bidla f'dawn il-proċeduri għandha tiġi mgharrfa lill-awtorità kompetenti.

ORO.CC.205 Tnaqqis tal-ghadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina matul l-operazzjonijiet ta' fuq l-art u fil-każ ta' ċirkustanzi mhux mistennija

- (a) Kull meta jkun hemm xi passiġġier abbord l-ingenju tal-ajru, l-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieg skont il-punt ORO.CC.100 għandu jkun preżenti fil-kompartiment tal-passiġġieri.
- (b) Suġġett għall-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt (c), dan l-ghadd jista' jitnaqqas:
- (1) matul l-operazzjonijiet normali ta' fuq l-art li ma jinvolvux l-ghoti ta' fjuwil mill-gdid lill-ingenju tal-ajru jew it-tnehhija tal-fjuwil minnu, meta l-ingenju tal-ajru jkun jinsab fl-istazzjon tal-parkeġġ tiegħu; jew
  - (2) f'ċirkustanzi mhux mistennija f'każ li jitnaqqas l-ghadd ta' passiġġieri li se jingarru fuq dik it-titjira. F'dan il-każ għandu jitressaq rapport lill-awtorità kompetenti wara li tintemm it-titjira.

▼B

(c) Kundizzjonijiet:

- (1) il-proċeduri li jiżguraw li jinkiseb livell ekwivalenti ta' sikurezza bl-ghadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, b'mod partikulari għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri, huma stabbiliti fil-manwal tal-operat;
- (2) l-ghadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jinkludi membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fil-punt ORO.CC.200;
- (3) tal-inqas membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina hu meħtieġ għal kull 50 passiġġier, jew frazzjoni ta' 50, li jkunu preżenti fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru;
- (4) fil-każ ta' operazzjonijiet normali ta' fuq l-art, b'ingeni tal-ajru li jeħtieġu iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-ghadd stabbilit skont il-punt (c)(3) għandu jżied sabiex jinkludi membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull par ta' ħruġ ta' emerġenza fil-livell tal-art.

ORO.CC.210 Kundizzjonijiet addizzjonali għall-assenjazzjoni tal-kompiti

Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom jiġu assenjati biss għal kompiti fuq tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru partikulari, u għandhom jaħdmu fuqu biss jekk huma:

- (a) jkollhom attestazzjoni valida maħruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀;
- (b) ikunu kkwalifikati fit-tip jew il-varjant partikulari skont din is-Subparti;
- (c) ikunu konformi mar-rekwiżiti applikabbli l-oħra ta' din is-Subparti u tal-Anness IV (il-Parti-CAT);
- (d) jilbsu l-uniformi tal-ekwipaġġ tal-kabina tal-operatur.

ORO.CC.215 Programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli u dokumentazzjoni relatata magħhom

- (a) Il-programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli li jinkludu s-sillabi meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.
- (b) Wara li membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun temm b'suċċess kors tat-taħriġ u l-kontroll assoċjat miegħu, l-operatur għandu:
  - (1) jaġġorna r-rekords tat-taħriġ tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina skont il-punt ORO.MLR.115; u
  - (2) jipprovdi lista li turi l-perjodi ta' validità aġġornati kif rilevanti għat-tip(i) u l-varjant(i) ta' inġenju tal-ajru li l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina hu kkwalifikat jahdem fuqhom.

ORO.CC.250 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru

- (a) Membru tal-ekwipaġġ tal-kabina m'għandux ikun assenjat sabiex jahdem fuq iktar minn tliet tipi ta' inġenji tal-ajru, hliet li, bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jkun assenjat sabiex jahdem fuq erba' tipi ta' inġenju tal-ajru jekk, għal mill-inqas tnejn minn dawn it-tipi:
  - (1) it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza u l-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifiċi għat-tip ikunu simili; u
  - (2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza li mhumiex speċifiċi għat-tip ikunu l-istess.

▼ B

- (b) Għall-għanijiet tal-punt (a) u għat-taħriġ u l-kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jstabbilixxi:

▼ M2

- (1) kull inġenju tal-ajru bhala tip jew varjant filwaqt li jqis, fejn din tkun disponibbli, l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u

▼ B

- (2) il-varjanti ta' tip ta' inġenju tal-ajru bhala tipi differenti, jekk ma jkunux simili fl-aspetti li ġejjin:

- (i) fit-thaddim tal-hruġ ta' emerġenza;
- (ii) fil-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli tal-emerġenza u tas-sikurezza u fit-tip ta' dan it-tagħmir;
- (iii) fil-proċeduri ta' emerġenza speċifiċi għat-tip.

ORO.CC.255 Operazzjonijiet b'membri wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina

- (a) L-operatur għandu jagħzel, jirrekluta, iħarreg u jikkontrolla l-hiliet tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom jiġu assenjati għall-operazzjonijiet b'membri wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina skont kriterji li jkunu xierqa għal din it-tip ta' operazzjoni.
- (b) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li m'għandhom l-ebda esperjenza operattiva preċedenti bhala membri uniċi tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati biss għal din it-tip ta' operazzjoni wara li jkunu:
- (1) lestew it-taħriġ kif meħtieġ skont il-punt (c), minbarra t-taħriġ u l-kontrolli applikabbli l-oħrajn li huma meħtieġa skont din is-Subpart;
  - (2) għaddew b'suċċess mill-kontrolli li jivverifikaw il-hiliet tagħhom fil-qadi tal-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat; u
  - (3) wettqu titjir ta' familjarizzazzjoni ta' mill-inqas 20 siegħa u 15-il settur fuq it-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti, taħt is-superviżjoni ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkollu l-esperjenza x-xierqa.
- (c) L-elementi ta' taħriġ addizzjonali li ġejjin għandhom ikunu koperti, b'enfasi partikulari fuq l-operazzjonijiet imwettqin b'membri wiehed biss tal-ekwipaġġ tal-kabina:
- (1) ir-responsabbiltà lejn il-kmandant għat-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza;
  - (2) l-importanza tal-kooperazzjoni u l-komunikazzjoni mal-ekwipaġġ tat-titjira, b'mod partikulari fil-ġestjoni ta' passiġġieri indixxiplinati jew li joholqu sfrattu;
  - (3) revizjoni tar-rekwiziti tal-operatur u tar-rekwiziti legali;
  - (4) id-dokumentazzjoni;
  - (5) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-inċidenti; u
  - (6) il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiziti tal-mistrieħ.

▼B

IS-SUBPARTI TC

***EKWIPAĠĠ TEKNIKU FL-OPERAZZJONIJIET TAL-HEMS, TAL-HHO
JEW BIN-NVIS*****ORO.TC.100 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru b'membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza (HEMS), b'sistema ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS) jew ta' rfiġ bil-helikopter (HHO) tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

ORO.TC.105 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom ikunu assenjati kompiti biss jekk:

- (1) ikollhom mill-inqas 18-il sena;
- (2) ikunu fiżikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u r-responsabbiltajiet assenjati lilhom b'mod sikur;
- (3) ikunu temmew it-taħriġ kollu applikabbli li hu meħtieġ skont din is-Subparti sabiex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom;
- (4) ikunu għaddew minn kontrolli li juru li huma kompetenti biex jaqdu l-kompiti kollha assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

(b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tekniku li jkunu jaħdmu għal rashom u/jew li jkunu jaħdmu bħala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tekniku lil operatur(i) iehor/oh-rajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

- (1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mhaddmin; u
- (2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

ORO.TC.110 Tahriġ u kontrolli

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi programm tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti biex ikopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jitwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tekniku.

(b) Wara t-tlestija tat-taħriġ inizjali, tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, tat-taħriġ dwar id-differenzi u tat-taħriġ rikorrenti, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jgħaddi minn kontroll sabiex juri l-hiliet tiegħu fit-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza.

(c) Għal kull kors tat-taħriġ, it-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu minn persunal li jkollu l-kwalifiki u l-esperjenza x-xierqa fis-suġġett li għandu jiġi kopert. L-operatur għandu jgħarraf lill-awtorità kompetenti dwar min ikun qed iwettaq il-kontrolli.

ORO.TC.115 Tahriġ inizjali

Qabel ma jsewgi t-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti taħriġ inizjali, li jkun jinkludi:

(a) għarfien teoretiku ġenerali dwar l-avjazzjoni u r-regolamenti tal-avjazzjoni, li jkopri l-elementi kollha li huma rilevanti għall-kompiti u r-responsabbiltajiet mitluba min-naħa tal-ekwipaġġ tekniku;

(b) taħriġ dwar in-nar u d-duħhan;

▼B

- (c) tahrig dwar is-sopravivenza fuq l-art u fl-ilma, li jkun xieraq għaz-żona u t-tip ta' operazzjoni partikulari;
- (d) aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajnuna;
- (e) il-komunikazzjoni u l-elementi tas-CRM rilevanti mogħtija fil-punti ORO.FC.115 u ORO.FC.215.

ORO.TC.120 Tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur

Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti:

- (a) tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur, li jinkludi l-elementi tas-CRM rilevanti,
  - (1) qabel ma jkun assenjat għall-ewwel darba mill-operatur bhala membru tal-ekwipaġġ tekniku; jew
  - (2) meta jibdel għal kategorija jew tip ta' inġenju tal-ajru differenti, f'każ li kwalunkwe tagħmir jew kwalunkwe proċedura msemmija fil-punt (b) ikunu differenti.
- (b) It-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi:
  - (1) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tas-sikurezza u tas-sopravivenza li jkun qed jingarr fuq l-inġenju tal-ajru, u l-użu ta' dan it-tagħmir;
  - (2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza kollha;
  - (3) it-tagħmir abbord li jintuza għat-tweqqif ta' kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art biex il-bdot jiġi meġhun matul l-operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

ORO.TC.125 Tahrig dwar id-differenzi

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq tahrig dwar id-differenzi meta jkun hemm bidla fit-tagħmir jew fil-proċeduri użati fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jithaddmu attwalment.
- (b) L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat f'liema każijiet ikun meħtieġ dan it-tip ta' tahrig dwar id-differenzi.

ORO.TC.130 Titjiriet ta' familjarizzazzjoni

Wara t-tlestija tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq titjiriet ta' familjarizzazzjoni qabel ma jibda jahdem bhala membru tal-ekwipaġġ tekniku meħtieġ f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

ORO.TC.135 Tahrig rikorrenti

- (a) F'kull perjodu ta' tmax-il (12-il) xahar, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jsegwi tahrig rikorrenti li jkun rilevanti għat-tip jew għall-kategorija ta' inġenju tal-ajru li fuqu jahdem il-membri tal-ekwipaġġ tekniku u għat-tagħmir li huwa jhaddem. L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fażijiet kollha x-xierqa tat-tahrig rikorrenti.
- (b) It-tahrig rikorrenti għandu jinkludi tagħlim teoretiku u prattiku, kif ukoll il-prattika.

ORO.TC.140 Tahrig ta' aġġornament

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda komputu fis-sitt (6) xhur preċedenti, għandu jlesti t-tahrig ta' aġġornament speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (b) Il-membri tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda komputu ta' titjir fuq tip wiehed jew kategorija waħda partikulari ta' inġenju tal-ajru matul is-sitt (6) xhur preċedenti għandu, qabel ma jiġi assenjat fuq dak it-tip jew dik il-kategorija ta' inġenju tal-ajru, ilesti jew:
  - (1) tahrig ta' aġġornament fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru; jew
  - (2) żewġ setturi ta' familjarizzazzjoni fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru.

▼ M3

SUBPARTI FTL

LIMITAZZJONIJIET FUQ IL-HIN TAT-TITJIR U L-HIN TAS-SERVIZZ U R-REKWIZITI TAL-MISTRIEH

TAQSIMA 1

Ġenerali**ORO.FTL.100 Ambitu**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiziti li għandhom jintlahqu minn operatur u l-membri tal-ekwipaġġ tiegħu rigward il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiziti tal-mistrieħ għall-membri tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.105 Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din is-Subparti, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) “akklimatizzat” tfisser l-istat li fih l-arloġġ bijoloġiku ċirkadjan ta' membru tal-ekwipaġġ ikun sinkronizzat maż-żona tal-hin fejn ikun jinsab il-membri tal-ekwipaġġ. Membru tal-ekwipaġġ huwa kkunsidrat li jkun akklimatizzat għal żona tal-hin b'tul ta' sagħtejn madwar il-hin lokali tal-punt tat-tluq. Meta l-hin lokali fil-post fejn jibda d-dmir ivarja b'aktar minn sagħtejn mill-hin lokali fil-post fejn jibda d-dmir li jmiss, il-membri tal-ekwipaġġ, għall-kalkolu tal-perjodu massimu tad-dmir tat-titjir ta' kuljum, jitqies li jkun akklimatizzat skont il-valuri fit-Tabella 1.

Tabella 1

Id-differenza fil-hin (h) bejn il-hin ta' referenza u l-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ jibda d-dmir li jmiss	Il-hin li jgħaddi mir-rappurtar għax-xogħol fil-hin ta' referenza				
	< 48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥ 120
< 4	B	D	D	D	D
≤ 6	B	X	D	D	D
≤ 9	B	X	X	D	D
≤ 12	B	X	X	X	D

“B” tfisser akklimatizzat għall-hin lokali taż-żona tal-hin tal-punt tat-tluq.

“D” tfisser akklimatizzat għall-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ jibda d-dmir li jmiss; u

“X” tfisser li l-membri tal-ekwipaġġ jinsab fi stat mhux magħruf ta' akklimatizzazzjoni.

- (2) “hin ta' referenza” tfisser il-hin lokali fil-punt tar-rappurtar li jkun jinsab f'żona ta' hin b'tul ta' sagħtejn madwar il-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzat;
- (3) “akkomodazzjoni” tfisser, għall-iskop ta' dmir ta' standby u dmir maqsum, post kwiet u komdu, mhux miftuħ għall-pubbliku, li jkollu d-disponibbiltà li jiġu kkontrollati d-dawl u t-temperatura, mghammar b'għamara xierqa li tipprovdli l-membri tal-ekwipaġġ bil-possibbiltà li jorqod, b'biżżejjed kapaċità biex jakkomoda l-membri kollha tal-ekwipaġġ li jkunu prezenti fl-istess hin u b'aċċess għall-ikel u x-xorb;
- (4) “akkomodazzjoni xierqa” tfisser, għall-iskop ta' standby, dmir maqsum u ta' mistrieħ, kamra separata għal kull membru tal-ekwipaġġ li tinsab f'ambjent kwiet u mghammra b'sodda, li hija ventilata biżżejjed, għandha mekkaniżmu biex jirregola t-temperatura u l-intensità tad-dawl, u b'aċċess għall-ikel u x-xorb;

▼ M3

- (5) “ekwipaġġ tat-titjira supplimentari” tfisser ekwipaġġ ta’ titjira li jinkludi iktar min-numru minimu mehtieg biex jopera l-inġenju tal-ajru, li jippermetti lil kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jhalli l-kariga assenjata, għall-iskop ta’ mistrieħ mehud matul it-titjira, u li jiġi sostitwit minn membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira bi kwalifiki xierqa;
- (6) “pawża” tfisser perjodu ta’ żmien matul il-perjodu tad-dmir tat-titjira, iqsar minn perjodu ta’ mistrieħ, li jghodd bhala dmir u li matulu l-membri tal-ekwipaġġ ikun hieles mill-kompiti kollha;
- (7) “rappurtar tard” tfisser il-posponiment ta’ FDP skedat mill-operatur qabel ma membru tal-ekwipaġġ ikun telaq mill-post ta’ mistrieħ;
- (8) “skeda ta’ hinijiet irregolari” tfisser roster ta’ membru tal-ekwipaġġ li tfixkel l-opportunità ta’ rqađ matul l-aħjar perjodu ta’ hin ta’ rqađ billi tinkludi FDP jew kombinazzjoni ta’ FDPs li jitrakkbu, jibdwew jew jispiċċaw matul kwalunkwe parti tal-ġurnata jew tal-lejl fejn il-membri tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzat; Skeda jista’ jkollha hinijiet irregolari minhabba li s-servizz jista’ jibda kmieni, jispiċċa tard jew minhabba xiftijiet ta’ billejl.
- (a) “tip kmieni” ta’ skeda ta’ hinijiet irregolari tfisser:
- (i) f’każ ta’ “bidu bikri” perjodu ta’ dmir li jibda fil-perjodu bejn il-05:00 u s-05:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzat il-membri tal-ekwipaġġ; kif ukoll
- (ii) f’każ ta’ “tmieħ fit-tard” perjodu ta’ dmir li jispiċċa fil-perjodu bejn il-23:00 u s-01:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzat il-membri tal-ekwipaġġ.
- (b) “tip tard” ta’ skeda ta’ hinijiet irregolari tfisser:
- (i) f’każ ta’ “bidu bikri” perjodu ta’ dmir li jibda fil-perjodu bejn il-05:00 u s-06:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzat il-membri tal-ekwipaġġ; kif ukoll
- (ii) f’każ ta’ “tmieħ fit-tard” perjodu ta’ dmir li jispiċċa fil-perjodu bejn 00:00 u s-01:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzat il-membri tal-ekwipaġġ.
- (9) “dmir billejl” tfisser perjodu ta’ dmir li jtrikkeb fi kwalunkwe parti tal-perjodu bejn is-02:00 u l-04:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzat l-ekwipaġġ;
- (10) “dmir” tfisser kwalunkwe kompitu li membru tal-ekwipaġġ iwettaq għall-operatur, inkluż xogħol f’titjir, xogħol amministrattiv, li jagħti jew jirċievi taħriġ u verifiki, pożizzjonament, u xi elementi ta’ dmir ta’ standby;
- (11) “perjodu ta’ dmir” tfisser perjodu li jibda meta membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub minn operatur biex jirraporta għal jew biex jibda xogħol u jispiċċa meta dik il-persuna tkun hielsa mid-dmirijiet kollha, inkluż id-dmir ta’ wara t-titjira;
- (12) “perjodu tad-dmir tat-titjira (flight duty period ‘FDP’)” tfisser perjodu li jibda meta l-membri tal-ekwipaġġ ikun mitlub li jirraporta għax-xogħol, li jinkludi settur jew sensiela ta’ setturi, u jispiċċa meta l-inġenju tal-ajru finalment jieqaf u l-magni jkunu ntfew, fi tmieħ l-aħħar settur li fuqu l-membri tal-ekwipaġġ jaġixxi bhala membru operattiv tal-ekwipaġġ;

▼ M3

- (13) “hin ta’ titjir” tfisser, għal ajruplani u għal “touring motor gliders”, il-hin bejn meta l-ajruplan jiċċaqtaq għall-ewwel darba mill-post fejn ikun ipparkjat għall-iskop li jitlaq, sa meta jieqaf fil-post ippjanat għall-ipparkjar u l-magni u l-iskrejjen kollha jkunu ntfew.
- (14) “bażi tas-servizz” tfisser il-post, assenjat mill-operatur lill-membri tal-ekwipaġġ, li minnu l-membri tal-ekwipaġġ normalment jibda u jispicċa perjodu ta’ dmir jew sensiela ta’ perjodi ta’ dmir u fejn, f’kundizzjonijiet normali, l-operatur ma jkunx responsabbli għall-akkomodazzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat;
- (15) “jum lokali” tfisser perjodu ta’ 24 siegħa li jibda f’00:00 hin lokali;
- (16) “lejl lokali” tfisser perjodu ta’ 8 sigħat li jsehh bejn l-22:00 u t-08:00 hin lokali;
- (17) “membru operattiv tal-ekwipaġġ” tfisser membru tal-ekwipaġġ li jwettaq dmirijiet f’ingenu tal-ajru waqt settur;
- (18) “pożizzjonament” tfisser it-trasferiment ta’ membru mhux operattiv tal-ekwipaġġ minn post għal ieħor, fuq it-talba tal-operatur esklużi:
- il-hin tal-vjaġġ mill-post ta’ mistrieħ privat għall-post maħsub għar-rappurtar fil-bażi tas-servizz u viċe versa, u
  - il-hin għat-trasferiment lokali mill-post ta’ mistrieħ għall-bidu tad-dmirijiet u viċe versa;
- (19) “faċilità ta’ mistrieħ” tfisser sodda jew sit b’appoġġ xieraq għar-riġlejn u s-saqajn sabiex membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jorqdu abbord ingenu tal-ajru.
- (20) “riżerva” tfisser perjodu ta’ żmien definit li matulu membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub mill-operatur li jkun disponibbli sabiex jirċievi assenjazzjoni għal FDP, pożizzjonament jew dmirijiet oħra, innotifikat minn tal-anqas 10 sigħat qabel.
- (21) “perjodu ta’ mistrieħ” tfisser perjodu ta’ żmien kontinwu, mhux interrott u definit, wara d-dmir jew qabel id-dmir, li matulu membru tal-ekwipaġġ ikun hieles mid-dmirijiet kollha, id-dmir ta’ standby u r-riżerva.
- (22) “rotazzjoni” huwa dmir jew sensiela ta’ dmirijiet, inkluż tal-inqas dmir ta’ titjira waħda u perjodi ta’ mistrieħ ‘il barra mill-bażi tas-servizz, li jibda mill-bażi tas-servizz u li jintemm mar-ritorn fil-bażi tas-servizz għal perjodu ta’ mistrieħ fejn l-operatur ma jibqax responsabbli għall-akkomodazzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ.
- (23) “gurnata waħda hielsa mid-dmir” tfisser, għall-iskop ta’ konformità mad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva tal-Kunsill 2000/79/KE⁽¹⁾, hin hieles mid-dmirijiet kollha u mid-dmir ta’ standby li tikkonsisti f’jum wiehed u żewġt iljieli lokali, li jiġi nnotifikat minn qabel. Perjodu ta’ mistrieħ jista’ jiġi inkluż bhala parti mill-gurnata waħda hielsa mis-servizz.
- (24) “settur” tfisser il-parti ta’ FDP bejn meta l-ajruplan jiċċaqtaq għall-ewwel darba sa meta jieqaf wara l-inżul fil-post tal-parkeġġ ippjanat.
- (25) “dmir ta’ standby” tfisser perjodu ta’ żmien innotifikat minn qabel u definit li waqtu membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub mill-operatur biex ikun disponibbli sabiex jirċievi assenjazzjoni għal titjira, pożizzjonament jew dmirijiet oħra mingħajr perjodu ta’ mistrieħ fil-frattemp.

(¹) ĠU L 302, 1.12.2000, p. 57.

▼ M3

- (26) “dmir ta’ standby fl-ajruport” tfisser standby imwettaq fl-ajruport;
- (27) “dmir iehor ta’ standby” tfisser standby kemm fid-dar jew f’akkomodazzjoni xierqa;
- (28) “window of circadian low (‘WOCL’)” tfisser il-perjodu bejn is-02:00 u s-05:59 fiż-żona tal-hin li għaliha membru tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzat.

ORO.FTL.110 Responsabbiltajiet tal-operatur

Operatur għandu:

- (a) jippubblika r-rosters tax-xogħol kmieni biżżejjed biex jipprovdi l-opportunità li l-membri tal-ekwipaġġ jippjanaw mistrieħ xieraq;
- (b) jiżgura li l-perjodi tad-dmirijiet tat-titjir ikunu pplanati b’mod li jippermettu li l-membri tal-ekwipaġġ jibqgħu hielsa biżżejjed mill-gheja biex ikunu jistgħu joperaw f’livell sodisfaċenti ta’ sikurezza fiċ-ċirkostanzi kollha.
- (ċ) jispeċifika l-hinijiet ta’ rappurtar li jippermettu hin suffiċjenti għad-dmirijiet fuq l-art;
- (d) jikkunsidra r-relazzjoni bejn il-frekwenza u l-mudell tal-perjodi tad-dmirijiet tat-titjir u l-perjodi ta’ mistrieħ u jikkunsidra l-effetti kumulattivi ta’ sighet twal ta’ xogħol flimkien ma’ perjodi minimi ta’ mistrieħ;
- (e) jalloka mudelli tax-xogħolli jevitaw Prattiki li jikkawżaw tfixkil serju f’modell stabbilit ta’ rquad/xogħol, bħall-alternazzjoni bejn dmirijiet matul il-gurnata/il-lejl;
- (f) jikkonforma mad-dispożizzjonijiet dwar skedi ta’ hinijiet irregolari skont ARO.OPS.230;
- (g) jipprovdi perjodi ta’ hin ta’ mistrieħ suffiċjenti biex il-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jegħlbu l-effetti tad-dmirijiet ta’ qabel u jkun mistrieħa biżżejjed mal-bidu tal-perjodu tad-dmir tat-titjir li jkun imiss;
- (h) jippjana perjodi ta’ mistrieħ u ta’ rkupru estiżi u rikorrenti u jinnotifika lill-membri tal-ekwipaġġ kmieni biżżejjed;
- (i) jippjana d-dmirijiet tat-titjira sabiex jintemmu fi żmien il-perjodu tad-dmir tat-titjira permissibbli filwaqt li jikkunsidra l-hin mehtieġ għad-dmirijiet ta’ qabel it-titjira, is-settur u l-hinijiet ta’ tiddil bejn il-wasla u tluq (turnaround);
- (j) jibdel l-iskeda u/jew l-arranġamenti tal-ekwipaġġ jekk l-operazzjoni effettiva taqbeż il-perjodu tad-dmir tat-titjira f’aktar minn 33 % tad-dmirijiet tat-titjiriet f’dik l-iskeda matul il-perjodu staġonali ta’ dik l-iskeda.

ORO.FTL.115 Responsabbiltajiet tal-membri tal-ekwipaġġ

Il-membri tal-ekwipaġġ għandhom:

- (a) jikkonformaw mal-punt CAT.GEN.MPA.100 (b) tal-Anness IV (il-Parti-CAT); kif ukoll
- (b) jagħmlu użu tajjeb mill-opportunitajiet u mill-facilitajiet ipprovduti għall-mistrieħ, u għandhom jippjanaw u jużaw il-perjodi ta’ mistrieħ tagħhom tajjeb.

▼ **M3**

- (d) Għall-iskop tal-punt ARO.OPS.235(d), fi zmien sentejn mill-implimentazzjoni ta' devjazzjoni jew ta' deroga, l-operatur għandu jgħbor dejta dwar id-devjazzjoni jew id-deroga mogħtija u janalizza dik id-dejta billi juża prinċipji xjentifiċi bil-għan li jevalwa l-effetti tad-devjazzjoni jew tad-deroga fuq l-gheja tal-ekwipaġġ tal-ajru. Din l-analiżi għandha tingħata fil-forma ta' rapport lill-awtorità kompetenti.

*TAQSIMA 2***Operaturi tat-trasport tal-ajru kummerċjali****ORO.FTL.200 Bażi tas-servizz**

Operatur għandu jassenja bażi tas-servizz lil kull membru tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.205 Perjodu tad-dmir tat-titjira (Flight duty period - FDP)

(a) L-operatur għandu:

- (1) jiddefinixxi l-hinijiet ta' rappurtar xierqa għal kull operazzjoni individwali b'kunsiderazzjoni għal ORO.FTL.110(c);
- (2) jistabbilixxi proċeduri li jispeċifikaw kif il-kmandant għandu, fil-każ ta' ċirkostanzi speċjali li jistgħu jwasslu għall-gheja gravi, u wara konsultazzjoni mal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernati, inaqas il-hin tad-dmir fuq titjira u/jew iżid il-hin ta' mistrieħ biex jelimina kull effett hazin fuq is-sikurezza tat-titjira;

(b) FDP massimu bażiku ta' kuljum

- (1) L-FDP massimu ta' kuljum mingħajr l-użu ta' estensjonijiet għall-membri tal-ekwipaġġ akklimatizzati għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

*Tabella 2***FDP massimu ta' kuljum — Membri tal-ekwipaġġ akklimatizzati**

Bidu ta' FDP f'hin ta' referenza	Settur 1–2	Settur 3	Settur 4	Settur 5	Settur 6	Settur 7	Settur 8	Settur 9	Settur 10
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

▼ **M3**

- (2) L-FDP massimu ta' kuljum meta l-membri tal-ekwipaġġ ikunu fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

Tabella 3

Membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni

FDP massimu ta' kuljum skont is-setturi						
1-2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

- (3) L-FDP massimu ta' kuljum meta l-membri tal-ekwipaġġ ikunu fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni u l-operatur ikun implimenta FRM għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

Tabella 4

Membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni skont l-FRM

Il-valuri fit-tabella li ġejja jistgħu japplikaw sakemm l-FRM tal-operatur twettaq monitoraġġ kontinwu u turi li l-prestazzjoni tas-sikurezza meħtieġa qed tinzamm.

FDP massimu ta' kuljum skont is-setturi						
1-2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

- (c) FDP b'hin differenti ta' rappurtar għall-ekwipaġġ tat-titjira u għall-ekwipaġġ tal-kabina.

Kull meta l-ekwipaġġ tal-kabina jkun jeħtieġ aktar hin mill-ekwipaġġ tat-titjira għall-ghoti ta' informazzjoni qabel it-titjira tagħhom għall-istess settur jew sensiela ta' setturi, l-FDP tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jigi estiz bid-differenza fil-hin ta' rappurtar bejn l-ekwipaġġ tal-kabina u l-ekwipaġġ tat-titjira. Id-differenza m'għandhiex taqbeż siegħa. L-FDP massimu ta' kuljum għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun ibbażat fuq il-hin li fi h l-ekwipaġġ tat-titjira jirrapporta għall-FDP tiegħu, iżda l-FDP għandu jibda mill-hin tar-rapport tal-ekwipaġġ tal-kabina.

- (d) L-FDP massimu ta' kuljum għal membri tal-ekwipaġġ li jkunu akklimatizzati bl-użu ta' estensjonijiet minghajr mistrieh meħud waqt it-titjira.

- (1) L-FDP massimu ta' kuljum jista' jigi estiz sa massimu ta' siegħa mhux aktar minn darbtejn f'7 ijiem konsekuttivi. F'dak il-kaz:

(i) il-perjodi minimi ta' mistrieh ta' qabel it-titjira u wara t-titjira għandhom jizdiedu b'sagħtejn; jew

(ii) il-perjodu ta' wara t-titjira għandu jizdied b'4 sigħat;

- (2) Meta l-estensjonijiet jiġu użati għal FDPs konsekuttivi, il-mistrieh miżjud ta' qabel u wara t-titjira bejn iż-żewġ FDPs estiżi meħtieġa skont is-subparagrafu 1 għandu jingħata b'mod konsekuttiv.

▼ **M3**

- (3) L-użu tal-estensjoni għandu jiġi ppjanat minn qabel, u għandu jkun limitat għal massimu ta':
- (i) 5 setturi meta d-WOCL ma tkunx imrikkba jew
  - (ii) 4 setturi, meta d-WOCL tkun imrikkba b'sagħtejn jew inqas; jew
  - (iii) 2 setturi, meta d-WOCL tkun imrikkba b'aktar minn sagħtejn;
- (4) L-estensjoni tal-FDP ta' kuljum massimu bażiku mingħajr mistrieħ meħud waqt it-titjira m'għandhiex tkun ikkombinata ma' estensjonijiet mogħtija minhabba mistrieħ meħud waqt it-titjira jew dmir maqsum fl-istess perjodu ta' dmir.
- (5) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-ħin tat-titjir għandhom jiġi speċifikaw il-limiti għall-estensjonijiet tal-FDP bażiku massimu ta' kuljum skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni, b'kunsiderazzjoni għal:
- (i) l-għadd ta' setturi ta' titjir; kif ukoll
  - (ii) ir-rikba tad-WOCL.
- (e) L-FDP massimu ta' kuljum bl-użu ta' estensjonijiet minhabba mistrieħ meħud matul it-titjira
- L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-ħin tat-titjir għandhom jiġi speċifikaw il-kundizzjonijiet għall-estensjonijiet tal-FDP bażiku massimu ta' kuljum skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni, b'kunsiderazzjoni għal:
- (i) l-għadd ta' setturi ta' titjir;
  - (ii) il-mistrieħ minimu meħud matul it-titjira allokat għal kull membru tal-ekwipaġġ;
  - (iii) it-tip ta' faċilitajiet għall-mistrieħ waqt it-titjira; kif ukoll
  - (iv) iż-żieda fl-ekwipaġġ bażiku tat-titjira.
- (f) Ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir — id-diskrezzjoni tal-kmandant
- (1) Il-kundizzjonijiet li jimmodifikaw il-limiti tad-dmir tat-titjira, il-perjodi ta' dmir u ta' mistrieħ mill-kmandant fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir, li jibdeu fi jew wara l-ħin tar-rappurtar, għandhom jikkonformaw ma' dan li ġej:
- (i) L-FDP massimu ta' kuljum li jirriżulta wara li jiġu applikati l-punti (b) u (e) tal-punt ORO.FTL.205 jew tal-punt ORO.FTL.220 ma jistax jiżied b'aktar minn sagħtejn sakemm ma kienx hemm zieda fl-ekwipaġġ tat-titjira, f'liema każ, il-perjodu massimu ta' dmir tat-titjira ma jistax jiżied b'aktar minn 3 sigħat;
  - (ii) jekk fl-aħħar settur ta' FDP iż-żieda permessa tinqabeż minhabba ċirkostanzi mhux mistennija wara t-tluq, it-titjira tista' tkompli lejn id-destinazzjoni ppjanata jew ajrudrom alternattiv; kif ukoll
  - (iii) il-perjodu ta' mistrieħ wara l-FDP jista' jitnaqqas imma qatt ma jista' jkun inqas minn 10 sigħat.

▼ **M3**

- (2) Fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija li jistgħu jwasslu għal għeja gravi, il-kmandant għandu jnaqqas il-perjodu tad-dmir tat-titjira u/jew iżid il-perjodu ta' mistrieħ biex jelimina kull effett hazin fuq is-sikurezza tat-titjira.
  - (3) Il-kmandant għandu jikkonsulta l-membri kollha tal-ekwipaġġ dwar il-livelli tal-viġilanza tagħhom qabel ma jiddeċiedi l-modifiki skont is-subparagrafi 1 u 2.
  - (4) Il-kmandant għandu jibgħat rapport lill-operatur meta FDP jizdied jew meta perjodu ta' mistrieħ jitnaqqas skont id-diskrezzjoni tiegħu.
  - (5) Fejn iż-żieda ta' FDP jew it-tnaqqis ta' perjodu ta' mistrieħ ikun ta' aktar minn siegħa, kopja tar-rapport, li miegħu l-operatur għandu jżid il-kummenti tiegħu, għandhom jintbagħtu mill-operatur lill-awtorità kompetenti sa mhux aktar tard minn 28 jum wara li dan ikun seħħ.
  - (6) L-operatur għandu jimplementa proċess mhux punittiv għall-użu tad-diskrezzjoni deskritta skont din id-dispożizzjoni u għandu jiddeskrivih fil-manwal tal-operat.
- (g) Ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir — ir-rappurtar tard

L-operatur għandu jstabilixxi proċeduri fil-manwal tal-operat, għar-rappurtar tard fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija, skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni.

ORO.FTL.210 Il-hinijiet tat-titjir u l-perjodi tad-dmir

- (a) Il-perjodi totali ta' dmirijiet li jistgħu jiġu assenjati lil membru tal-ekwipaġġ m'għandux jaqbeż:
- (1) 60 siegħa ta' dmir f'7 ijiem konsekuttivi;
  - (2) 110 siegħa ta' dmir f'14-il jum konsekuttiv; kif ukoll
  - (3) 190 siegħa ta' dmir fi 28 jum konsekuttiv, mifruxa bl-aktar mod indaqs prattikabbli matul dak il-perjodu;
- (b) Il-hin totali ta' titjir tas-setturi li jiġu assenjati lil membru individwali tal-ekwipaġġ bhala membru operattiv tal-ekwipaġġ m'għandux jaqbeż:
- (1) 100 siegħa ta' hin ta' titjir fi 28 jum konsekuttiv;
  - (2) 900 siegħa ta' hin ta' titjir fi kwalunkwe sena kalendarja; kif ukoll
  - (3) 1 000 siegħa ta' hin ta' titjir fi 12-il xahar konsekuttiv tal-kalendarju;
- (c) Id-dmir ta' wara t-titjira għandu jgħodd bhala perjodu ta' dmir. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat tiegħu l-perjodu minimu għad-dmirijiet ta' wara t-titjira

ORO.FTL.215 Pożizzjonament

Jekk operatur jippozizzjona membru tal-ekwipaġġ, għandu japplika dan li ġej:

- (a) Il-pożizzjonament wara r-rappurtar imma qabel l-operat għandu jingħadd bhala FDP iżda m'għandux jgħodd bhala settur;
- (b) Il-hin kollu mqatta' fuq il-pożizzjonament għandu jgħodd bhala perjodu ta' dmir.

▼ **M3****ORO.FTL.220 Dmir maqsum**

Il-kundizzjonijiet biex jiġi estiż l-FDP bażiku massimu ta' kuljum minhabba waqfa fuq l-art għandhom ikunu skont dan li ġej:

(a) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin għal dmir maqsum skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

(1) it-tul ta' żmien minimu ta' waqfa fuq l-art; kif ukoll

(2) il-possibbiltà li jestendu l-FDP preskritt fil-punt ORO.FTL.205(b) meta jiġu kkunsidrati t-tul tal-waqfa fuq l-art, il-faċilitajiet tal-mistrieħ mogħtija lill-membri tal-ekwipaġġ u fatturi rilevanti oħra.

(b) Il-waqfa fuq l-art għandha tgħodd bis-shiħ bhala FDP.

(c) Dmir maqsum m'għandux isegwi perjodu ta' mistrieħ imnaqqas.

ORO.FTL.225 Dmirijiet ta' standby u dmirijiet fl-ajruport

Jekk operatur jassenja dmir ta' standby jew kwalunkwe dmir fl-ajruport lill-membri tal-ekwipaġġ, dan li ġej għandu japplika skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

(a) Dmir ta' standby jew kwalunkwe dmir fl-ajruport għandu jkun fir-roster u l-bidu u t-tmiem tal-hin ta' standby għandhom jiġu ddefiniti u nnotifikati bil-quddiem lill-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernati sabiex ikollhom l-oppurtunità li jipplanaw il-mistrieħ xieraq.

(b) Membru tal-ekwipaġġ jitqies li jkun fuq dmir ta' standby fl-ajruport minn meta jirrapporta fil-punt tar-rappurtar sat-tmiem tal-perjodu nnotifikat tad-dmir ta' standby fl-ajruport.

(c) Id-dmir ta' standby fl-ajruport għandu jgħodd bis-shiħ bhala perjodu ta' dmir għall-iskopijiet tal-punti ORO.FTL.210 u ORO.FTL.235.

(d) Kull dmir fl-ajruport għandu jgħodd bis-shiħ bhala perjodu ta' dmir u l-FDP għandu jgħodd bis-shiħ mill-hin tar-rappurtar tad-dmir fl-ajruport.

(e) L-operatur għandu jipprovi akkomodazzjoni lil membru tal-ekwipaġġ li jkun fuq dmir ta' standby fl-ajruport.

(f) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin:

(1) it-tul massimu ta' kwalunkwe dmir ta' standby;

(2) l-impatt tal-hin imqatta' fuq dmir ta' standby fuq l-FDP massimu li jista' jiġi assenjat, meta jitqiesu l-faċilitajiet tal-mistrieħ ipprovduti lill-membri tal-ekwipaġġ u fatturi rilevanti oħra, bhal:

— il-htieġa ta' prontezza immedjata tal-membri tal-ekwipaġġ,

— l-interferenza tad-dmir ta' standby mal-irqad, u

— in-notifka suffiċjenti biex tiproteġi l-oppurtunità ta' irqad bejn is-sejha għad-dmir u l-FDP assenjat;

(3) il-perjodu minimu ta' mistrieħ wara dmir ta' standby li ma jwassalx għal assenjament ta' FDP;

(4) kif għandu jingħadd il-hin imqatta' fuq dmir ta' standby minbarra d-dmir ta' standby fl-ajruport għall-iskop ta' perjodi ta' dmir kumulattivi.

▼ **M3****ORO.FTL.230 Riżerva**

Jekk operatur jassenja riżerva lill-membri tal-ekwipaġġ, għandhom japplikaw ir-rekwiżiti li ġejjin skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

- (a) Ir-riżerva għandha tkun fir-roster;
- (b) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin:
  - (1) it-tul massimu ta' kwalunkwe perjodu ta' riżerva wahda;
  - (2) in-numru ta' jiem ta' riżerva konsekuttivi li jista' jiġi assenjat lil membru tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.235 Perjodi ta' mistrieh

- (a) Il-perjodu minimu ta' mistrieh fil-baži tas-servizz.
  - (1) Il-perjodu minimu ta' mistrieh ipprovdut qabel ma jitwettaq FDP li jibda mill-baži tas-servizz għandu jkun twil tal-inqas daqs il-perjodu ta' dmir preċedenti jew 12-il siegħa, skont liema minnhom huwa l-itwal.
  - (2) B'deroga mill-punt (1), il-mistrieh minimu stipulat fil-punt (b) japplika jekk l-operatur jipprovi akkomodazzjoni xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ fil-baži tas-servizz.
- (b) Il-perjodu minimu ta' mistrieh 'il bogħod mill-baži tas-servizz.

Il-perjodu minimu ta' mistrieh ipprovdut qabel ma jitwettaq FDP li jibda 'l bogħod mill-baži tas-servizz għandu jkun twil tal-inqas daqs il-perjodu ta' dmir preċedenti jew 10 siegħat, skont liema minnhom huwa l-itwal. Dan il-perjodu għandu jinkludi opportunità ta' raqda ta' 8 siegħat minbarra l-hin għall-ivvjaġġar u l-htigijiet fiżjoloġiċi.

- (c) Mistrieh imnaqqas

B'deroga mill-punti (a) u (b), l-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir jistgħu jnaqqsu l-perjodi minimi ta' mistrieh skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni u billi jitqiesu l-elementi li ġejjin:

- (1) il-perjodu minimu ta' mistrieh imnaqqas;
- (2) iż-żieda tal-perjodu ta' mistrieh sussegwenti; kif ukoll
- (3) it-tnaqqis tal-FDP wara l-mistrieh imnaqqas.
- (d) Perjodi ta' mistrieh u ta' rkupru estizi u rikorrenti

L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-perjodi ta' mistrieh u ta' rkupru estizi u rikorrenti sabiex jikkompensaw għall-għeja kumulattiva. Il-perjodu minimu ta' mistrieh u ta' rkupru estiz u rikorrenti għandu jkun ta' 36 siegħa, inklużi 2 iljieli lokali, u fi kwalunkwe każ, il-hin bejn it-tmiem ta' perjodu ta' mistrieh u ta' rkupru estiz u rikorrenti u l-bidu tal-perjodu ta' mistrieh u ta' rkupru estiz li jmiss m'għandhomx ikunu aktar minn 168 siegħa. Il-perjodu ta' mistrieh u ta' rkupru estiz u rikorrenti għandu jiżdied għal jumejn lokali darbtejn kull xahar.

▼ **M3**

(e) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-perjodi ta' mistrieh addizzjonali skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli biex jikkompensaw għal:

- (1) l-effetti tad-differenzi fiż-żoni tal-hin u l-estensjonijiet tal-FDP;
- (2) l-gheja kumulattiva addizzjonali minhabba skedi ta' tfixkil; kif ukoll
- (3) il-bidla ta' bażi tas-servizz.

ORO.FTL.240 Nutrizzjoni

(a) Matul l-FDP għandu jkun hemm l-opportunità għal ikla u xarba biex jiġi evitat tnaqqis fil-prestazzjoni ta' membru tal-ekwipaġġ, speċjalment meta l-FDP jaqbeż is-sitt (6) sigħat.

(b) Operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat tiegħu kif tkun żgurata n-nutrizzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ matul FDP.

ORO.FTL.245 Rekords tal-baži tas-servizz, il-hinijiet tat-titjir u l-perjodi ta' dmir u ta' mistrieh

(a) Operatur għandu jzomm, għal perjodu ta' 24 xahar:

- (1) Rekords individwali għal kull membru tal-ekwipaġġ inkluz:
  - (i) il-hinijiet tat-titjir;
  - (ii) il-bidu, it-tul u t-tmiem ta' kull perjodu ta' dmir u FDP;
  - (iii) il-perjodi ta' mistrieh u granet hielsa mid-dmirijiet kollha; kif ukoll
  - (iv) il-baži tas-servizz assenjata

(2) Rapporti dwar il-perjodi ta' dmir tat-titjir estenzi u perjodi ta' mistrieh imnaqqa.

(b) Fuq talba, l-operatur għandu jipprovdi kopji tar-rekords individwali tal-hinijiet tat-titjiriet, il-perjodi ta' dmir u l-perjodi ta' mistrieh għal:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat; kif ukoll
- (2) operatur ieħor, fir-rigward ta' membru tal-ekwipaġġ li huwa jew li jsir membru tal-ekwipaġġ tal-operatur ikkonċernat.

(c) Ir-rekords imsemmija fil-punt CAT.GEN.MPA.100(b)(5) fir-rigward ta' membri tal-ekwipaġġ li jwettqu dmirijiet għal iktar minn operatur wieħed għandhom jinżammu għal perjodu ta' 24 xahar.

ORO.FTL.250 Tahriġ fil-ġestjoni tal-gheja

(a) L-operatur għandu jipprovdi tahriġ inizjali u rikorrenti dwar il-ġestjoni tal-gheja għall-membri tal-ekwipaġġ, għall-persunal responsabbli għat-thejjija u l-manutenzjoni tar-rosters tal-ekwipaġġ u għall-persunal tal-ġestjoni kkonċernat.

(b) Dan it-tahriġ għandu jsegwi programm ta' tahriġ stabbilit mill-operatur u jkun deskritt fil-manwal tal-operat. Is-sillabu tat-tahriġ għandu jkopri l-kawżi possibbli u l-effetti tal-gheja u l-kontramizura għall-gheja.

▼ **M4***Appendiċi I*

DIKJARAZZJONI
skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 dwar l-Operazzjonijiet bl-ajru
<p>Operatur</p> <p>Isem:</p> <p>Post li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti u post minn fejn l-operazzjonijiet huma ġestiti</p> <p>Isem u dettalji ta' kuntatt tal-maniġer responsabbli:</p>
<p>Organizzazzjoni ta' ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003</p> <p>Isem u indirizz tal-organizzazzjoni u r-referenza tal-approvazzjoni (skont il-Formola 14 tal-EASA)</p>
<p>Operazzjoni ta' inġenji tal-ajru</p> <p>Data tal-bidu tal-operazzjoni/data tal-applikabbiltà tal-bidla:</p> <p>Tip/i ta' operazzjoni:</p> <p>☐ Parti-NCC: (speċifika jekk tal-passiġġieri u/jew tal-merkanzija)</p> <p>☐ Parti-SPO: (speċifika liema tip ta' attività)</p> <p>Tip/i ta' inġenju tal-ajru, ir-registrazzjoni/jiet u l-bażi ewlenija:</p> <p>Dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma (ehmeż lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi mad-dikjarazzjoni, jekk applikabbli)</p> <p>Dettalji tal-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati fil-pussess (ehmeż l-approvazzjonijiet, jekk applikabbli)</p> <p>Lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità b'referenzi għall-AMCs li jissostitwixxu (ehmeż mad-dikjarazzjoni)</p>
<p>Dikjarazzjonijiet</p> <p>☐ Id-dokumentazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni inkluż il-manwal tal-operat jirriflettu r-rekwiżiti applikabbli stipulati fil-Parti-ORO, fil-Parti-NCC fil-Parti-SPO u fil-Parti-SPA. It-titjiriet kollha se jsiru skont il-proċeduri u l-istruzzjonijiet speċifikat fil-manwal tal-operat.</p> <p>☐ L-inġenji tal-ajru kollha li jiġihaddmu għandhom ċertifikat validu tal-ajrunavigabbiltà u jikkonformaw mar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003.</p> <p>☐ Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha, skont kif applikabbli, huma mharrġa skont ir-rekwiżiti applikabbli.</p> <p>☐ (Jekk applikabbli)</p> <p>L-operatur implimenta u wera konformità ma' standard tal-industrija rikonoxxut uffiċjalment.</p> <p>Referenza tal-istandard:</p> <p>Korp taċ-ċertifikazzjoni</p> <p>Data tal-aħħar kontroll tal-konformità:</p> <p>☐ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li jaffettwa l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni se tiġi nnotifikata lill-awtorità kompetenti.</p> <p>☐ L-operatur jikkonferma li l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni hija korretta.</p>
Data, isem, firma tal-maniġer responsabbli,"

▼B*ANNEX IV***OPERAZZJONIJIET TAT-TRASPORT KUMMERĊJALI BL-AJRU****[IL-PARTI-CAT]****IS-SUBPARTI A****REKWIŻITI ĠENERALI****CAT.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

▼M4**CAT.GEN.105 Touring motor gliders, il-glajders bil-mutur u l-blalen tal-arja mhallta**

- (a) Il-glajders bil-mutur, esklużi t-TMGs, għandhom jithaddmu u għandhom ikunu mghammra b'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.
- (b) It-touring motor glajders (TMGs) għandhom jithaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:
  - (1) ajruplani meta jithaddmu b'magna; u
  - (2) glajders meta jithaddmu minghajr magna.
- (c) It-TMGs għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fil-CAT.IDE.A.
- (d) Il-blalen tal-arja mhallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għall-blalen tal-arja sħuna.

▼B*TAQSIMA I**Inġenji tal-ajru li jahdmu bil-mutur***CAT.GEN.MPA.100 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:
  - (1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; u
  - (2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (b) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu:
  - (1) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe ħsara, nuqqas, funzjonament ħażin jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza, jekk dan ma jkunx ġie rrapportat digà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;
  - (2) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe inċident li pperikola, jew li seta' pperikola, is-sikurezza tal-operazzjoni, jekk dan ma jkunx ġie rrapportat digà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;
  - (3) ikun konformi mar-rekwiżiti rilevanti tal-iskemi ta' rrapportar dwar l-okkorrenzi tal-operatur;
  - (4) ikun konformi mal-limitazzjonijiet kollha fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz (FTL) u mar-rekwiżiti tal-mistrieh kollha applikabbli għall-attivitajiet tiegħu;
  - (5) meta jwettaq xogħlijiet għal iktar minn operatur wiehed:
    - (i) iżomm ir-rekords individwali tiegħu marbutin mal-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u mal-perjodi ta' mistrieh, kif imsemmi fir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL; u
    - (ii) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

▼B

(c) Il-membri tal-ekwipaġġ m'għandux iwettaq xogħlijiet fuq inġenju tal-ajru:

- (1) meta jkun taht l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew tal-alkohol jew meta ma jkunx jiflah minhabba xi ferita, gheja, medikazzjoni, mard jew raġunijiet simili oħrajn;
- (2) sa ma jkun għadda perjodu raġonevoli taż-żmien wara li jkun mar joghdos fl-ilma fond jew wara li jkun ta d-demm;
- (3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiziti mediċi applikabbli;
- (4) jekk ikollu dubju dwar jekk hux kapaċi jaqdi il-kompiti assenjati lilu; jew
- (5) jekk hu jkun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn gheja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew inkella ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' titqiegħed fil-periklu.

CAT.GEN.MPA.105 Responsabbiltajiet tal-kmandant

(a) Minbarra li jikkonforma mal-punt CAT.GEN.MPA.100, il-kmandant għandu:

- (1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġiera kollha u tal-merkanzija kollha abbord, minn x'hin jitla' abbord l-inġenju tal-ajru sa ma johrog minnu fi tmiem it-titjira;
- (2) ikun responsabbli għat-thaddim u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:
  - (i) għall-ajruplani, mill-mument li fih l-ajruplan ikun lest biex jitmexxa halli jnsaq qabel it-tluġ tiegħu, sal-mument li fl-aħħar jieqaf għal kolloxx fi tmiem it-titjira u l-magna/il-magni li tkun intużat/ikunu ntuzaw bhala unita/unitajiet primarja/primarji ta' propulsjoni tkun intfiet/ikunu ntfew;
  - (ii) għall-helikopters, meta r-rotors ikunu qed iduru;
- (3) ikollu l-awtorita' jagħti l-ordnijiet kollha u jiehu kwalunkwe azzjoni li tkun xierqa biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprjeta' li jkun hemm fih, skont il-punt 7.c. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (4) ikollu l-awtorita' jnizzel minn fuq l-inġenju tal-ajru lil kwalunkwe persuna, jew kwalunkwe parti mit-tagħbija, li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (5) ma jhallix lil persuna tingarr fl-inġenju tal-ajru jekk din tidher li tkun taht l-influenza tal-alkohol jew tad-droga, tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (6) ikollu d-dritt jirrifjuta li jittrasporta passiġġieri li mhumiex ammissibbli, persuni deportati jew persuni li jkunu fil-kustodja tal-pulizija, jekk il-garr tagħhom iżid ir-riskju għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (7) jiżgura li l-passiġġieri kollha jkunu mgharrfa dwar fejn jinsabu l-hrug tal-emergenza u dwar fejn jinsab it-tagħmir tal-emergenza u tas-sikurezza rilevanti, kif ukoll dwar l-użu ta' dan it-tagħmir;
- (8) jiżgura li jkun hemm konformita' mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi kollha ta' kontroll skont il-manwal tal-operat;
- (9) ma jippermetti lill-ebda membru tal-ekwipaġġ iwettaq kwalunkwe attivita' matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, hliet il-kompiti meħtieġa għat-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru;

▼M8

(10) iżgura li:

- (i) ir-reġistraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
- (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew incident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll

▼M8

(iii) fil-każ ta' aċċident jew incident serju, jew jekk iż-żamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira tkun immexxiya mill-awtorità ta' investigazzjoni:

- (A) ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira ma jithassrux apposta;
- (B) ir-reġistraturi tat-titjira jiġu dizattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
- (C) jittiehdu miżuri ta' prekawzjoni għaż-żamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼B

- (11) jiddeciedi dwar l-aċċettazzjoni ta' inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (MEL);
  - (12) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira tkun saret skont ir-rekwiżiti tal-Anness I (il-Parti-M) għar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;
  - (13) ikun sodisfatt li t-tagħmir tal-emergenza rilevanti jibqa' faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.
- (b) Il-kmandant, jew il-bdot li f'idejh tkun giet fdata t-titjira, għandu, fi kwalunkwe sitwazzjoni ta' emergenza li tkun teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjata, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jqis bħala meħtieġa f'dawk iċ-ċirkustanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawk il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (c) Kull meta inġenju tal-ajru, waqt it-titjira, jkun immanuvrat b'reazzjoni għal avviż ta' riżoluzzjoni (RA) mis-sistema għall-prevenzjoni tal-habti tal-ajru (ACAS), il-kmandant għandu jibgħat rapport tal-ACAS lill-awtorità kompetenti.
- (d) Perikli ta' hbit u hbit ma' għasafar:
- (1) Kull meta jiġi osservat periklu ta' hbit potenzjali ma' għasafar, il-kmandant għandu jinforma lill-unità tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) hekk kif l-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun jippermetti dan.
  - (2) Kull meta inġenju tal-ajru li għalih il-kmandant huwa responsabbli jaħbat ma' għasafar b'mod li ssir ħsara sostanzjali fl-inġenju tal-ajru jew li jkun hemm telf jew funzjonament hażin ta' kwalunkwe servizz essenzjali, wara l-inżul il-kmandant għandu jibgħat rapport bil-miktub lill-awtorità kompetenti dwar il-hbit mal-għasafar.

CAT.GEN.MPA.110 Awtorità tal-kmandant

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiżgura li l-persuni kollha li jkunu qed jingarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet legittimi kollha mogħtija mill-kmandant biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew tal-proprjetà li jkun hemm fih.

CAT.GEN.MPA.115 Persunal jew membri tal-ekwipaġġ fil-kompartiment tal-passiġġieri, minbarra l-ekwipaġġ tal-kabina

L-operatur għandu jiżgura li l-persunal jew il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-passiġġieri ta' inġenju tal-ajru, minbarra l-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina:

- (a) ma jithawdux mill-passiġġieri mal-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina;
- (b) ma jokkupawx il-postijiet assenjati lill-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;
- (c) ma jfixklux lill-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

CAT.GEN.MPA.120 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼ M5**CAT.GEN.MPA.124 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jstabilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tiżied is-sikurezza tar-runway.

▼ B**CAT.GEN.MPA.125 Sewqan tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-zona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun b'dot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inġatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri;
  - (4) u tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

CAT.GEN.MPA.130 Thaddim tar-rotor — il-helikopters

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbd bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm b'dot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

CAT.GEN.MPA.135 Dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-ebda persuna, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira assenjat fuq titjira, ma jidhol jew jingarr fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, sakemm dik il-persuna ma tkunx:
  - (1) membru operattiv tal-ekwipaġġ;
  - (2) rappreżentant tal-awtorità kompetenti jew tal-awtorità li tkun qed tagħmel spezzjoni, jekk din il-persuna tkun meħtieġa tkun hemmhekk biex twettaq il-kompiti uffiċjali tagħha; jew
  - (3) awtorizzata u tingarr skont l-istruzzjonijiet mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li:
  - (1) id-dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jikkawża l-ebda distrazzjoni jew tfixkil fl-operazzjoni tat-titjira; u
  - (2) il-persuni kollha li jingarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu familjari mal-proċeduri rilevanti tas-sikurezza.
- (c) Il-kmandant għandu jieħu d-deċiżjoni finali dwar id-dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tal-kabina.

CAT.GEN.MPA.140 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur m'għandu jhalli lill-ebda persuna tuża, abbord inġenju tal-ajru, tagħmir elettroniku portabbli (PED) li jista' jaffettwa hażin il-funzjonament tas-sistemi u tat-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, u huwa għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jipprevjeni t-tali użu.

CAT.GEN.MPA.145 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvatagġ (RCCs).

CAT.GEN.MPA.150 Inżul ta' emerġenza — l-ajruplani

L-operatur għandu jhaddem ajruplan b'konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri ta' iktar minn 30 sit f'titjiriet fuq l-ilma, f'distanza mill-art li tkun xierqa għal inżul ta' emerġenza, li tkun ta' iktar minn dik magħmula f'120 minuta f'veloċità regolari, jew ta' iktar minn 400 mil nawtiku, skont liema minn dawn ikun l-inqas, biss jekk l-ajruplan ikun konformi mad-dispożizzjonijiet għall-inżul ta' emerġenza preskritti fil-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼B**CAT.GEN.MPA.155 Ġarr ta' armi tal-gwerra u ta' munizzjon tal-gwerra**

- (a) L-operatur għandu jgħorr armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra bl-ajru biss f'każ li jkun ingħata approvazzjoni jagħmel dan mill-Istati kollha li l-isparju tal-ajru tagħhom huwa ppjanat li jintuża għat-titjira.
- (b) Meta jkun ingħata approvazzjoni, l-operatur għandu jiżgura li l-armi tal-gwerra u l-munizzjon tal-gwerra:
- (1) ikunu stivati fl-ingenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u
  - (2) fil-każ tal-armi tan-nar, li dawn ma jkunux ikkargati.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma tibda titjira, il-kmandant ikun mgħarraf bid-dettalji ta' kwalunkwe armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra li jkunu ppjanati jingarru u bil-post fejn dawn ikunu jinsabu abbord l-ingenju tal-ajru.

CAT.GEN.MPA.160 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi

- (a) L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li kwalunkwe arma sportiva li jkun ippjanat li tingarr bl-ajru tkun irrappurtata lill-operatur.
- (b) L-operatur li jaċċetta li jgħorr armi sportivi għandu jiżgura li dawn:
- (1) ikunu stivati fl-ingenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u
  - (2) fil-każ tal-armi tan-nar jew ta' armi oħrajn li jista' jkollhom il-munizzjon fihom, li dawn ma jkunux ikkargati.
- (c) Il-munizzjon tal-armi sportivi jista' jingarr fil-bagalji tal-passiġġiera li jkunu ġew ikkontrollati, suġġett għal certi limitazzjonijiet, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

CAT.GEN.MPA.161 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi — mitigazzjonijiet

Minkejja l-punt CAT.GEN.MPA.160(b), għall-helikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġh (MCTOM) ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem vizwali, arma sportiva tista' tingarr f'post li jkun aċċessibbli waqt it-titjira, sakemm l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa u ma jkunx prattiku li din tiġi stivata f'post ta' stivar li ma jkunx aċċessibbli waqt it-titjira.

CAT.GEN.MPA.165 Metodu ta' ġarr tal-persuni

L-operatur għandu jiehu l-miżuri kollha possibbli biex jiżgura li l-ebda persuna, waqt titjira, ma tkun fi kwalunkwe parti ta' ingenju tal-ajru li ma tkunx iddisinjata biex takkomoda l-persuni, sakemm din ma tkunx ingħatat aċċess temporanju mill-kmandant:

- (a) sabiex tittiehed azzjoni li tkun meħtieġa għas-sikurezza tal-ingenju tal-ajru jew ta' kwalunkwe persuna, annimal jew merkanzija li jkun hemm fih; jew
- (b) għal parti tal-ingenju tal-ajru li fiha jingarru t-tagħbija jew il-provvisti, li tkun iddisinjata biex persuna jkollha aċċess għaliha waqt li l-ingenju tal-ajru jkun qed itir.

CAT.GEN.MPA.170 Alkohl u droga

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidhol f'ingenju tal-ajru jew ma tkun tinsab fih meta din tkun taht l-influenza tal-alkohl jew tad-droga tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-ingenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

▼B**CAT.GEN.MPA.175 Perikli għas-sikurezza**

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi b' mod imprudenti jew neglġenti, jew tonqos milli taġixxi, hekk li:

- (a) tpoġġi fil-periklu inġenju tal-ajru jew il-persuni ta' go fih; jew
- (b) tikkawża jew tippermetti inġenju tal-ajru jpoġġi fil-periklu lil kwalunkwe persuna jew kwalunkwe proprjetà.

CAT.GEN.MPA.180 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument(i) ekwivalent(i);
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, inkluza traduzzjoni bl-Ingliż, f'każ li din tkun giet ipprovduta mill-awtorità responsabbli għall-hruġ taċ-ċertifikat tal-istorbju;

▼M4

- (5) kopja vera ċċertifikata taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC), inkluza traduzzjoni fl-Ingliż meta l-AOC jinhareġ f'lingwa oħra;
- (6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, mahruġin mal-AOC, inkluza traduzzjoni fl-Ingliż meta l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jinhargu f'lingwa oħra;

▼B

- (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
- (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
- (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
- (10) il-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru skont l-Anness I (il-Parti-M) għar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;
- (11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jstenna b' mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
- (14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira pplanata, li għandha tkun aċċessibbli b' mod faċli fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b' mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;
- (16) it-MEL;
- (17) l-avvizi x-xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
- (18) l-informazzjoni meteoroloġika x-xierqa;
- (19) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli;
- (20) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
- (21) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;

▼ B

- (22) l-avvizi dwar kategoriji speċjali ta' passigġieri (SCPs) u dwar tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u
- (23) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

▼ M5

- (b) Minkejja l-punt (a), għall-operazzjonijiet ta' titjir skont ir-regoli tat-titjir viżwali (VFR) li jsiru binhar bl-użu ta' inġenji tal-ajru hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, li jtilqu minn ajrudrom u jinzlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat fi zmien 24 siegħa, jew li jibqgħu fil-limiti ta' zona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat, id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat minflok:

▼ B

- (1) iċ-ċertifikat tal-istorbju;
- (2) il-liċenzja tar-radju tal-inġenju tal-ajru;
- (3) il-ġurnal tal-vjaġġ, jew dokument ekwivalenti;
- (4) il-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;
- (5) in-NOTAMs u d-dokumentazzjoni għall-ġhoti ta' informazzjoni dwar l-AIS;
- (6) l-informazzjoni meteoroloġika;
- (7) l-avvizi dwar is-SCPs u dwar it-tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u
- (8) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa.
- (c) Minkejja l-punt (a), f'każ ta' telf jew serq tad-dokumenti speċifiki fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

CAT.GEN.MPA.185 Informazzjoni li għandha tinzamm fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, tal-inqas għal kemm iddum kull titjira jew serje ta' titjiriet:
  - (1) tinzamm fuq l-art l-informazzjoni rilevanti għat-titjira u xierqa għat-tip ta' operazzjoni;
  - (2) li l-informazzjoni tinzamm sakemm din tkun għet idduplikata fil-post li fiha tkun se tinħażen; jew, jekk dan ma jkunx possibbli,
  - (3) li l-istess informazzjoni tingarr abbord l-inġenju tal-ajru f'kontenitur li jkun jiflaħ għan-nar.
- (b) L-informazzjoni msemmija fil-punt (a) tinkludi:
  - (1) kopja tal-pjan operattiv tat-titjira, fejn ikun xieraq;
  - (2) kopji tal-parti(jiet) rilevanti tal-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;
  - (3) id-dokumentazzjoni tan-NOTAM li tkun speċifika għar-rotta, jekk din tkun għet editjata b'mod speċifiku mill-operatur;
  - (4) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa; jekk dan ikun meħtieġ; u
  - (5) l-avvizi dwar it-tagħbijiet speċjali.

CAT.GEN.MPA.190 Għoti ta' dokumenti u rekords

Fi zmien raġonevoli minn meta jintalab jagħmel dan minn persuna awtorizzata mill-awtorità, il-kmandant għandu jagħti lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni li jkun jeħtieġ li tingarr abbord.

▼ M8**CAT.GEN.MPA.195 Trattament tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu**

- (a) Wara aċċident, incident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jzomm id-dejta originali li tkun għet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.

▼B

- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-registrazzjonijiet tar-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-registrazzjonijiet tar-registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-registrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-registraturi.
- (c) L-operatur għandu jaħżen ir-registrazzjonijiet għall-perjodu ta' hin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt CAT.IDE.A.190 jew mill-punt CAT.IDE.H.190, hlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jithassar sa siegħa mill-eqdem materjal li jkun ġie rreġistrat waqt il-hin tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tipprezenta l-informazzjoni mehtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-ingerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispozzjoni kwalunkwe registrazzjoni tar-registratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

▼M8

- (f) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾:
  - (1) Hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, ir-registrazzjonijiet tas-CVR ma għandhomx jiġu żvelati jew uzati hlief jekk:
    - (i) tkun fis-seħh proċedura marbuta mat-trattament tar-registrazzjonijiet tas-CVR u tat-traskrizzjoni tagħhom;
    - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel; kif ukoll
    - (iii) jintużaw biss għaž-żamma jew għat-tiġib tas-sikurezza.
  - (1a) Meta r-registrazzjoni tas-CVR tiġi spezzjonata biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, l-operatur għandu jiżgura l-privatezza tar-registrazzjoni tas-CVR u r-registrazzjoni tas-CVR ma għandhiex tiġi żvelata jew uzata għal skopijiet oħra hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR.
  - (2) Ir-registrazzjonijiet tal-FDR jew ir-registrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn għajr għall-investigazzjoni dwar incident jew aċċident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, biss f'każ li dawn ir-registrazzjonijiet:
    - (i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss; jew
    - (ii) ikun jitneħħielhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew
    - (iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

▼B**CAT.GEN.MPA.200 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) Sakemm ma jkunx permess mod iehor skont dan l-Anness, it-trasport tal-oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u mwessgħa mill-“Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Oġġetti Perikolużi bl-Ajru” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inkluzi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda għaliha jew rettifika oħra tagħha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss minn operatur li jkun ġie approvat skont is-Subparti G tal-Anness V (il-Parti-SPA), hlief meta:
  - (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew
  - (2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (c) Operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-mizuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.

⁽¹⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ottubru 2010 dwar l-investigazzjoni u l-prevenzjoni ta' aċċidenti u incidenti fis-settur tal-avjazzjoni ċivili u li jhassar id-Direttiva 94/56/KE (ĠU L 295, 12.11.2010, p. 35).

▼ B

- (d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità x-xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ:
  - (1) ta' kwalunkwe aċċident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi;
  - (2) tas-sejba ta' oġġetti perikolużi mhux iddikjarati jew iddikjarati hażin fil-merkanzija jew fil-posta; jew
  - (3) tas-sejba ta' oġġetti perikolużi li kienu qed jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta dan ma jkunx skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼ M8**CAT.GEN.MPA.205 Sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru — Ajruplani**

- (a) Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Diċembru 2018, bhala parti mis-sistema biex ikun hemm kontroll operattiv fuq it-titjiriet, l-operatur għandu jistabbilixxi u jzomm sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru li jkun fiha t-titjiriet eligibbli għal (b) meta mwettqa bl-ajruplani li ġejjin:
  - (1) ajruplani li għandhom massa ta' tluq massima ċċertifikata (MCTOM) aktar minn 27 000 kg, b'MOPSC iktar minn 19, u li nħarġilhom għall-ewwel darba ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) individwali qabel is-16 ta' Diċembru 2018, mghammra b'kapaċità li jipprovdu pożizzjoni addizzjonali għat-transponder tar-radar sekondarju ta' sorveljanza;
  - (2) l-ajruplani kollha b'MCTOM iktar minn 27 000 kg, b'MOPSC iktar minn 19, u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fis-16 ta' Diċembru 2018 jew wara; kif ukoll
  - (3) l-ajruplani kollha b'MCTOM aktar minn 45 500 kg u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fis-16 ta' Diċembru 2018 jew wara.
- (b) L-operatur għandu jissorvelja t-titjiriet mit-tluġ sal-inzul, hlief meta r-rotta pjanata jew ir-rotot ta' devjazzjoni pjanati jkunu inklużi b'mod shiħ fi blokko tal-ispazju tal-ajru fejn:
  - (1) normalment jingħata servizz ta' sorveljanza ATS li huwa appoġġat minn sistemi ta' sorveljanza ATC li jillokalizzaw l-inġenju tal-ajru f'intervalli ta' hin b'tul ta' hin xieraq; kif ukoll
  - (2) l-operatur ikun ta lill-fornituri tas-servizz ta' navigazzjoni bl-ajru kompetenti l-informazzjoni meħtieġa ta' kuntatt.

CAT.GEN.MPA.210 Fejn ikun jinsab l-inġenju tal-ajru f'diffikultà — Ajruplani

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'mezzi awtomatiċi u robusti biex meta b'incident l-ajruplan ikun ġarrab hsara konsiderevoli, jiddeterminaw il-punt eżatt fejn tkun intemmet it-titjira:

- (1) l-ajruplani kollha b'MCTOM iktar minn 27 000 kg, b'MOPSC iktar minn 19 u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara; kif ukoll
- (2) l-ajruplani kollha b'MCTOM aktar minn 45 500 kg u li jkun nħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara.

▼ **M4***TAQSIMA 2**Inġenji tal-ajru li ma jahdmux bil-magni***CAT.GEN.NMPA.100 Responsabbiltajiet tal-kmandant**

(a) Il-kmandant għandu:

- (1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha abbord, malli l-kmandant jasal abbord l-inġenju tal-ajru, sa ma l-kmandant iħalli l-inġenju tal-ajru fi tmiem it-titjira;
- (2) ikun responsabbli għall-operazzjoni u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:
  - (i) għall-blalen tal-ajru, mill-mument li fih jinbeda l-infiħ tal-envelopp sakemm titnehha l-arja mill-envelopp, sakemm il-kmandant ma jkunx iddelega r-responsabbiltà lil persuna oħra kkwalfikata matul il-fażi ta' mili sakemm il-kmandant jasal kif speċifikat fil-manwal tal-operat (OM);
  - (ii) għall-gljaders, mill-mument li fih tinbeda l-proċedura ta' tluq sakemm il-gljader jieqaf fi tmiem it-titjira;
- (3) ikollu l-awtorità li jagħti l-ordnijiet kollha u jieħu kwalunkwe azzjoni xierqa sabiex jiggarrantixxi s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprietà li jinġarru fih skont 7.c. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (4) jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (5) ma jhallix li persuna tittella' fl-inġenju tal-ajru li tidher li tkun taħt l-influwenza ta' alkohol jew drogi sal-punt li aktarx li din tkun ta' periklu għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (6) jiżgura li l-passiġġieri kollha rċevew struzzjonijiet dwar is-sikurezza;
- (7) jiżgura li tinzamm konformità mal-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha skont il-manwal tal-operat;
- (8) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira twettqet skont ir-rekwiziti tal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;
- (9) ikun issodisfat li t-tagħmir ta' emerġenza rilevanti għadu faċilment aċċessibbli biex jintuża minnufih;
- (10) jikkonforma mar-rekwiziti rilevanti tal-iskemi ta' rapportar tal-okkorrenzi tal-operatur;
- (11) jikkonforma mal-limitazzjonijiet kollha tal-hinijiet tat-titjir u tas-servizz (FTL) u r-rekwiziti tal-mistrieħ applikabbli għall-attivitatijiet tiegħu;
- (12) meta jwettaq kompiti ma' iktar minn operatur wieħed:
  - (i) izomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fir-rekwiziti FTL applikabbli; u
  - (ii) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitatijiet skont ir-rekwiziti applikabbli tal-FTL.

(b) Il-kmandant ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

- (1) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkohol jew meta ma jkunx f'sikku minhabba korriment, ghejja, mediċini, mard jew kawzi simili oħrajn;

▼M4

- (2) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' żmien wara li joghđos f'ilha fond jew wara li jagħti d-demmm;
  - (3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiziti mediċi applikabbli;
  - (4) jekk ikollu xi dubju dwar jekk hux se jkun kapaċi jwettaq id-dmirijiet assenjati lilu; jew
  - (5) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata.
- (c) Il-kmandant għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (d) Il-kmandant ta' ballun tal-arja għandu:
- (1) ikun responsabbli għall-għoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;
  - (2) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-vicinanzi tal-ballun tal-arja; u
  - (3) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettivi.

CAT.GEN.NMPA.105 Membru tal-ekwipaġġ addizzjonali tal-ballun tal-arja

- (a) Meta ballun tal-arja jgħorr iktar minn 19-il passigġier, tal-inqas membru tal-ekwipaġġ addizzjonali b'esperjenza u taħriġ xierqa għandu jkun preżenti abbord biex jassisti lill-passigġieri fil-każ ta' emerġenza.
- (b) Il-membru tal-ekwipaġġ addizzjonali ma għandux iwettaq kompi fuq ballun tal-arja:
  - (1) meta jkun taħt l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkoħol;
  - (2) meta ma jkunx f'sikktu minhabba korriment, għejja, mediċina, mard jew kawzi simili oħrajn; jew
  - (3) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' żmien wara li joghđos f'ilha fond jew wara li jagħti d-demmm.

CAT.GEN.NMPA.110 Responsabbiltà tal-kmandant

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persuni kollha li jingarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet legali kollha mogħtija mill-kmandant sabiex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew il-proprjetà li jingarru fih.

CAT.GEN.NMPA.115 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

CAT.GEN.NMPA.120 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tat-tagħmir tal-ajruplan u għandu jiehu kull miżura raġonevoli biex jevita tali użu.

CAT.GEN.NMPA.125 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

L-operatur għandu jkollu dejjem disponibbli listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

CAT.GEN.NMPA.130 Alkoħol u drogi

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidhol jew tkun f'inġenju tal-ajru waqt li tkun taħt l-influenza ta' alkoħol jew drogi sal-punt li aktarx li tkun fil-periklu s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

▼ **M4****CAT.GEN.NMPA.135 Periklu għas-sikurezza**

L-operatur għandu jieh u l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi bi traskuraġni jew negliġenza jew tonqos milli taġixxi sabiex:

- (a) tipperikola inġenju tal-ajru jew persuna fih jew fuq l-art; jew
- (b) tikkawża jew tippermetti sabiex inġenju tal-ajru jipperikola kwalunkwe persuna jew proprjetà.

CAT.GEN.NMPA.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li gejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:
  - (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
  - (5) kopja taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC);
  - (6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, mahruġin mal-AOC, jekk applikabbli;
  - (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;
  - (11) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;
  - (12) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
  - (13) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
  - (14) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
  - (15) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-zona tat-titjira ppjanata;
  - (16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ġhoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
  - (17) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa;
  - (18) manifesti għall-passiġġieri, jekk applikabbli;
  - (19) għal glajders, dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa u għal blalen tal-arja, dokumentazzjoni dwar il-massa;
  - (20) il-pjan tat-titjira operazzjonali, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (21) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) Minkejja (a), id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni speċifikati hemm jistgħu jingarru fil-vettura ta' sejbien jew jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għal titjiriet li:
  - (1) it-tluġh u l-inzul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
  - (2) jibqgħu fi fhdan zona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat.

CAT.GEN.NMPA.145 Forniment ta' dokumentazzjoni u ta' rekords

Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab minn persuna awtorizzata minn awtorità, il-kmandant għandu jagħmel disponibbli lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

CAT.GEN.NMPA.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi ma għandux ikun permess, hlief meta:
  - (1) mhumiex soġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur ta' Oġġetti Perikolużi bl-Ajru (Dok 9284-AN/905 tal-ICAO) skont il-Parti I ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

▼ M4

- (2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (b) L-operatur għandu jstabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi żball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (c) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.

▼ B

IS-SUBPARTI B

PROĊEDURI OPERATTIVI

TAQSIMA I

Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-mutur**CAT.OP.MPA.100 Użu tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li:
  - (1) is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) x-xierqa għall-ispazju tal-ajru u r-regoli applikabbli tal-ajru jintużaw għat-titjiriet kollha kull meta dawn ikunu disponibbli;
  - (2) l-istruzzjonijiet operattivi ta' waqt it-titjira li jinvolvu bidla fil-pjan tat-titjira tal-ATS, fejn dan ikun possibbli, ikunu kkoordinati mal-unità x-xierqa tal-ATS qabel ma jiġu trażmessi lil inġenju tal-ajru.
- (b) Minkejja l-punt (a), l-użu tal-ATS mhuwiex meħtieġ, sakemm dan ma jkunx obligatorju skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru, għal:

▼ M5

- (1) operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna;

▼ B

- (2) helikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jiġihaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeljem viżwali; jew
- (3) operazzjonijiet lokali bil-helikopter,

sakemm ikunu jistgħu jinżammu l-arranġamenti tas-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ.

CAT.OP.MPA.105 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat

- (a) L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenji tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) ikkonċernati.
- (b) L-użu tas-siti tal-operat għandu japplika biss għal:

▼ M5

- (1) ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna; u

▼ B

- (2) għall-helikopters.

CAT.OP.MPA.106 Użu ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani

- (a) Meta ajruplan ikun se juża ajrudrom iżolat bhala ajrudrom tad-destinazzjoni, tinhtieġ approvazzjoni minn qabel mingħand l-awtorità kompetenti.
- (b) Ajrudrom iżolat huwa wiehed li għalih ir-riżerva ta' fjuwil alternattiv u ta' fjuwil finali li tkun meħtieġa sal-eqreb ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni x-xieraq tkun ta' iktar:
  - (1) mill-fjuwil għal titjira ta' 45 minuta flimkien ma' 15 % tal-hin ta' titjir ipplanat li jkun imwettaq f'veloċità regolari jew għal sagħtejn, skont liema minnhom ikun l-inqas, għall-ajruplani b'magni bil-pistuni; jew

▼B

- (2) mill-fjuwil għal titjira ta' sagħtejn b'konsum normali f'velocità regolari fuq l-ajrudrom tad-destinazzjoni, inkluż il-fjuwil tar-rizerva finali, għall-ajruplani b'magni bit-turbina.

CAT.OP.MPA.107 Ajrudrom xieraq

L-operatur għandu jqis ajrudrom bhala wiehed xieraq jekk, fil-hin li mistenni jintuza, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mghammar bis-servizzi sekondarji meħtieġa, bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), daww suffiċjenti, il-komunikazzjonijiet, ir-rappurtar tat-temp, l-ghajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza.

CAT.OP.MPA.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull ajrudrom ta' tluq, ta' destinazzjoni jew alternattiv li jkun ippjanat li jintuza. Dawn il-valuri minimi m'għandhomx ikunu iktar baxxi minn daww stabbiliti għal dawn l-ajrudromi mill-Istat li fihom ikun jinsab l-ajrudrom, hliet meta dawn jiġu approvati b'mod speċifiku minn dak l-Istat. Kwalunkwe zieda speċifikata mill-awtorità kompetenti għandha tiżdied mal-valuri minimi.
- (b) L-użu ta' wiri fil-livell tal-ghajnejn (HUD), ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS) jew ta' sistema ta' vizjoni mtejbja (EVS) jista' jippermetti li jitwettqu operazzjonijiet b'livelli ta' vizibilità iktar baxxi mill-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom, jekk dawn ikunu approvati skont il-punt SPA.LVO.
- (c) Huwa u jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:
- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġ u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;
  - (4) l-adeqwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnunja vizwali u mhux vizwali li tkun disponibbli fuq l-art;
  - (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għan-navigazzjoni u/jew għall-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġ, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;
  - (6) biex jiġu stabbiliti d-distanza mill-ostakli u l-ostakli fiż-żoni tal-avvicinament, tal-avvicinament mhux milhuq u tat-tluġ inizjali meħtieġa biex jitwettqu l-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-gholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avvicinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuza matul l-avvicinament finali.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika l-metodu li bih jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom fil-manwal tal-operat.
- (e) Il-valuri minimi għal proċedura speċifika ta' avvicinament u nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlahqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art muri fuq iċ-ċart li jkun meħtieġ għall-proċedura ppjanata jkun qed jahdem;

▼B

- (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;
- (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlahqu; u
- (4) l-ekwipaġġ ikun ikkwalifikat kif xieraq.

CAT.OP.MPA.115 Teknika ta' titjir għall-avviċinament — l-ajruplani

- (a) L-avviċinamenti kollha għandhom isiru bħala avviċinamenti stabbilizzati, sakemm ma jkunx ġie approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti għal avviċinament partikulari għal runway partikulari.
- (b) Avviċinamenti mhux ta' preċiżjoni
  - (1) It-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA) għandha tintuża għall-avviċinamenti kollha mhux ta' preċiżjoni.
  - (2) Minkejja l-punt (1), tista' tintuża teknika oħra ta' titjir għall-avviċinament għal kombinazzjoni partikulari ta' avviċinament u runway, jekk din tkun approvata mill-awtorità kompetenti. F'każijiet bħal dawn, il-medda viżwali minima tar-runway (RVR) applikabbli:
    - (i) għandha tiżdied b'200 metru għall-ajruplani tal-Kategorija A u tal-Kategorija B, u b'400 metru għall-ajruplani tal-Kategorija C u tal-Kategorija D; jew
    - (ii) għal ajrudromi fejn hemm interess pubbliku li jinżammu l-operazzjonijiet attwali u fejn ma tistax tintuża t-teknika tas-CDFA, għandha tiġi stabbilita u riveduta b'mod regolari mill-awtorità kompetenti filwaqt li jitqiesu l-esperjenza tal-operatur, il-programm tat-taħriġ tiegħu u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira tiegħu.

CAT.OP.MPA.120 Avviċinamenti mwettqin bl-għajjnuna ta' radar abbord l-inġenju tal-ajru (ARAs) għall-operazzjonijiet fuq l-ilma — il-helikopters

- (a) ARA għandu jitwettaq biss jekk:
  - (1) ir-radar jipprovdi gwida għad-direzzjoni biex jiżgura distanza mill-ostakli; u
  - (2) jew
    - (i) l-għoli minimu ta' nżul (MDH) ikun stabbilit minn altimetru bir-radju; jew
    - (ii) tiġi applikata l-altitudni minima ta' nżul (MDA) flimkien ma' marġni xieraq.
- (b) ARAs li jsiru lejn pjattaformi ("trigs") jew bastimenti li jkunu qed jaħdmu għandhom jitwettqu biss f'operazzjonijiet b'diversi ekwipaġġi.
- (c) Il-medda tad-deċiżjoni għandha tipprovdi distanza xierqa mill-ostakli fl-avviċinament mhux milhuq minn kwalunkwe destinazzjoni li għaliha jkun ipplanat ARA.
- (d) L-avviċinament għandu jitkompla biss lil hinn mill-medda tad-deċiżjoni jew taħt l-MDA/H meta tkun giet stabbilita referenza viżwali mad-destinazzjoni.
- (e) Għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed, għandhom jiżiedu ż-żidiet ix-xierqa mal-MDA/H u mal-medda tad-deċiżjoni.

CAT.OP.MPA.125 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument

- (a) L-operatur għandu jiżgura li jintużaw il-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom.
- (b) Minkejja l-punt (a), il-kmandant jista' jaċċetta awtorizzazzjoni tal-ATC biex jiddevja minn rotta tat-tluq jew tal-wasla ppubblikata, sakemm jiġiharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi. Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament bi strument stabbiliti.

▼ B

- (c) Minkejja l-punt (a), l-operatur jista' juza proċeduri differenti minn dawk imsemmija fil-punt (a) jekk dawn ikunu gew approvati mill-Istat fejn jinsab l-ajrudrom u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

CAT.OP.MPA.130 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani**▼ M5**

- (a) Hlief għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR b'ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, l-operatur għandu jstabbilixxi l-proċeduri operattivi xierqa ta' tluq u ta' nżul/avvicinament għal kull tip ta' ajruplan, filwaqt li jqis il-htieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju mahluq mill-inġenju tal-ajru.

▼ B

- (b) Il-proċeduri għandhom:
- (1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u
  - (2) ikunu jistgħu jithaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr zieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

CAT.OP.MPA.131 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-helikopters

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-proċeduri ta' tluq u ta' nżul iqisu l-htieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju mahluq mill-helikopter.
- (b) Il-proċeduri għandhom:
- (1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u
  - (2) ikunu jistgħu jithaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr zieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

CAT.OP.MPA.135 Rotot u żoni tal-operat — punti ġenerali

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu biss tul ir-rotot, jew fiż-żoni, li għalihom:
- (1) ikunu pprovduti faċilitajiet u servizzi ta' fuq l-art, inklużi servizzi meteoroloġiċi, li jkunu xierqa għall-operazzjoni pplanata;
  - (2) il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru tkun adegwata biex tikkonforma mar-rekwiziti minimi tal-altitudni ta' titjira;
  - (3) it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jissodisfa r-rekwiziti minimi għall-operazzjoni pplanata; u
  - (4) ikunu disponibbli mapep u ċarts xierqa.
- (b) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu skont kwalunkwe restrizzjoni fuq ir-rotot jew fuq iż-żoni tal-operat li jkunu speċifikati mill-awtorità kompetenti.

▼ M5

- (c) il-punt (a)(1) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'inġenji tal-ajru hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, fuq titjiriet li jtilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat.

▼ B**CAT.OP.MPA.136 Rotot u żoni tal-operat — l-ajruplani b'magna wahda**

L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet b'ajruplani b'magna wahda jitwettqu biss tul rotot, jew f'żoni, fejn ikun hemm uċuħ disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

▼B**CAT.OP.MPA.137 Rotot u żoni tal-operat — il-helikopters**

L-operatur għandu jiżgura li:

- (a) għall-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, ikun hemm uçuħ disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur, flief meta l-helikopter ikollu approvazzjoni sabiex jopera skont il-punt CAT.POL.H.420;
- (b) għall-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 u li jwettqu operazzjonijiet ta' "tranzitu mal-kosta", il-manwal tal-operat jinkludi proċeduri li jiżguraw li l-wisa' tal-kuritur ta' mal-kosta, u t-tagħmir ittrasportat, ikunu konsistenti mal-kundizzjonijiet li jkun hemm dak il-hin.

CAT.OP.MPA.140 Distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni mingħajr approvazzjoni tal-ETOPS

- (a) Sakemm ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti-SPA), l-operatur m'għandux iħaddem ajruplan b'żewġ magni fuq rotta li jkollha punt iktar 'il bogħod minn ajrudrom xieraq, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma, li jkun:

(1) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A li jkollhom jew:

(i) konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' 20 sit jew iktar; jew

(ii) massa massima waqt it-tluġħ ta' 45 360 kilogramma jew iktar,

id-distanza koperta f'perjodu ta' 60 minuta f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), stabbilita skont il-punt (b);

(2) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A li jkollhom:

(i) MOPSC ta' 19-il sit jew inqas; u

(ii) massa massima waqt it-tluġħ ta' inqas minn 45 360 kilogramma,

id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta jew, suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, f'perjodu sa 180 minuta għall-ajruplani b'magni turboġett, f'veloċità regolari b'OEI, stabbilita skont il-punt (b);

(3) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B jew Ċ:

(i) id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta f'veloċità regolari b'OEI, stabbilita skont il-punt (b); jew

(ii) 300 mil nawtiku, skont liema minnhom ikun l-inqas.

- (b) L-operatur għandu jistabbilixxi veloċità għall-kalkolu tad-distanza massima lejn ajrudrom xieraq għal kull tip jew varjant ta' ajruplan b'żewġ magni mħaddem, li ma taqbiżx il- V_{MO} (il-veloċità massima operattiva), u li tkun ibbażata fuq il-veloċità reali tal-ajru li l-ajruplan jista' jżomm meta jkollu magna waħda wieqfa.

- (c) L-operatur għandu jinkludi d-dejta li ġejja, li hija speċifika għal kull tip jew varjant, fil-manwal tal-operat:

(1) il-veloċità regolari b'OEI stabbilita; u

(2) id-distanza massima stabbilita minn ajrudrom xieraq.

- (d) Sabiex jikseb l-approvazzjoni msemmija fil-punt (a)(2), l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

(1) li l-kombinazzjoni tal-magna u tal-ajruplan għandha approvazzjoni tal-affidabbiltà u tad-disinn tat-tip għall-operazzjonijiet fuq distanza estiża b'ajruplani b'żewġ magni (ETOPS) għall-operazzjoni ppjanata;

▼B

- (2) li jkunu ġew implimentati sett ta' kundizzjonijiet sabiex ikun żgurat li l-ajruplan u l-magni tiegħu jinżammu b'tali mod li jilhqu l-kriterji tal-affidabbiltà meħtieġa; u
- (3) li l-ekwipaġġ tal-kabina u l-persunal l-ieħor kollu tal-operazzjonijiet involut huwa mħarreg u kkwalifikat b'mod xieraq sabiex iwettaq l-operazzjoni pplanata.

CAT.OP.MPA.145 Twaqqif tal-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira

- (a) Għall-partijiet kollha tar-rotta li fihom għandu jtir l-inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jistabbilixxi:
  - (1) il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira li jipprovdu d-distanza meħtieġa mill-art, filwaqt li jqis ir-rekwiziti tas-Subparti C; u
  - (2) metodu għall-ekwipaġġ tat-titjira biex bih jistabbilixxi dawk il-valuri tal-altitudni.
- (b) Il-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira għandu jkun approvat mill-awtorità kompetenti.
- (c) Fejn il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira stabbiliti mill-operatur u minn Stat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira jkunu differenti, għandhom japplikaw l-ogħla valuri.

CAT.OP.MPA.150 Politika dwar il-fjuwil

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi politika dwar il-fjuwil għall-ghanijiet tal-ippjanar tat-titjira u tal-ippjanar mill-gdid waqt it-titjira sabiex ikun żgurat li, għal kull titjira, jkun hemm biżżejjed fjuwil għall-operazzjoni pplanata u biżżejjed riżerva ta' fjuwil biex ikunu koperti d-devjazzjonijiet mill-operazzjoni pplanata. Il-politika dwar il-fjuwil u kwalunkwe bidla fiha jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) L-operatur għandu jiżgura li l-ippjanar tat-titjiriet ikun ibbazat, mill-inqas, fuq:
  - (1) il-proċeduri inkluzi fil-manwal tal-operat u:
    - (i) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru; jew
    - (ii) id-dejta attwali speċifika għall-inġenju tal-ajru li tkun ġejja minn sistema għall-monitoraġġ tal-konsum tal-fjuwil;
  - u
  - (2) il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira, li jinkludu:
    - (i) id-dejta dwar il-konsum tal-fjuwil tal-inġenju tal-ajru;
    - (ii) il-mases imbassrin;
    - (iii) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
    - (iv) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuza u li jkun meħtieġ għal titjira jkun jinkludi:
  - (1) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan;
  - (2) il-fjuwil għall-vjaġġ;
  - (3) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:
    - (i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;
    - (ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;
    - (iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u

▼B

- (iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun mehtieg ghat-tip ta' operazzjoni specifika;
- u
- (4) il-fjuwil zejzed jekk il-kmandant jeziġi dan.
- (d) L-operatur għandu jiżgura li l-proceduri tal-ippjanar mill-gdid waqt it-titjira għall-kalkolu tal-fjuwil li jista' jintuza u li jkun mehtieg meta titjira jkollha tipprocedi tul rotta jew għal ajrudrom tad-destinazzjoni li ma jkunux daww il-ippjanati oriġinarjament, ikunu jinkludu:
  - (1) il-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumpliment tat-titjira; u
  - (2) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:
    - (i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;
    - (ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun mehtieg ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;
    - (iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u
    - (iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun mehtieg ghat-tip ta' operazzjoni specifika;
  - u
  - (3) il-fjuwil zejzed jekk il-kmandant jeziġi dan.

CAT.OP.MPA.151 Politika dwar il-fjuwil — mitigazzjonijiet

- (a) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għal operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, l-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuza u li jkun mehtieg għal titjira jkun jinkludi:
  - (i) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan; jekk dan ikun sinifikanti;
  - (ii) il-fjuwil għall-vjaġġ;
  - (iii) il-fjuwil ta' riżerva, li jikkonsisti:
    - (A) mill-fjuwil ta' kontinġenza, li ma jkunx ta' inqas minn 5 % tal-fjuwil ipplanat għall-vjaġġ jew, fil-każ ta' ppjanar mill-gdid waqt it-titjira, minn 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumpliment tat-titjira; u
    - (B) mill-fjuwil tar-riżerva finali mehtieg biex l-ajruplan itir għal perjodu addizzjonali ta' 45 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bil-pistuni, jew għal perjodu addizzjonali ta' 30 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bit-turbina;
  - (iv) mill-fjuwil alternattiv mehtieg biex l-ajruplan jasal sal-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni vija d-destinazzjoni, f'każ li jkun mehtieg ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni; u
  - (v) il-fjuwil zejzed jekk il-kmandant ikun specifika dan.

▼M4

- (a1) Minkejja CAT.OP.MPA.150 (b) sa (d), għal operazzjonijiet li jtilqu u jinzlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat b'ajruplani ELA2 skont il-VFR binhar, l-operatur għandu jispeċifika l-fjuwil ta' riżerva minimu finali fl-OM. Dan il-fjuwil ta' riżerva minimu finali, ma jistax ikun inqas mill-ammont mehtieg biex itir għal perjodu ta' 45 minuta.

▼B

- (b) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għall-helikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem vizwali u għall-operazzjonijiet lokali bil-helikopter, il-politika dwar il-fjuwil għandha tiżgura li, ma' tmien it-titjira, jew is-serje ta' titjiriet, il-fjuwil tar-riżerva finali ma jkunx inqas mill-ammont mehtieg għal:
  - (1) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali; jew
  - (2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'żona li ttiprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawżjoni.

▼B**CAT.OP.MPA.155 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passiġġieri (SCPs)**

- (a) Persuni li jehtiegu kundizzjonijiet, assistenza u/jew tagħmir speċjali meta jingarru fuq titjira għandhom jitqiesu bħala SCPs, inklużi, mill-inqas:
- (1) il-persuni b'mobbiltà mnaqqa (PMMs) li, mingħajr ħsara għar-Regolament (KE) Nru 1107/2006, huma meqjusin li huma kwalunkwe persuna li l-mobbiltà tagħha hija mnaqqa minhabba kwalunkwe diżabbiltà fizika, sensorja jew lokomotorja, permanenti jew temporanja, diżabbiltà jew indeboliment intellettuali, u minhabba kwalunkwe kawża ohra ta' diżabbiltà, jew minhabba l-età;
  - (2) it-trabi u t-fal mhux akkumpanjati; u
  - (3) il-persuni deportati, il-passiġġieri li mhumiex ammissibbli jew il-priġunieri li jkunu fil-kustodja tal-pulizija.
- (b) Is-SCPs għandhom jingarru b'kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.
- (c) Is-SCPs la għandhom jingħataw, u lanqas m'għandhom jokkupaw, sits li jagħtu aċċess dirett għall-hruġ tal-emergenza jew sits fejn il-prezenza tagħhom tista':
- (1) tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom;
  - (2) tostakola l-aċċess għat-tagħmir tal-emergenza; jew
  - (3) tfixkel l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru f'każ ta' emergenza.
- (d) Il-kmandant għandu jkun mgharraf minn qabel meta xi SCPs jkunu se jingarru abbord.

CAT.OP.MPA.160 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

- (a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittiehdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u
- (b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-hruġ jekk ikunu mċaqalqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

CAT.OP.MPA.165 Għoti ta' sits lill-passiġġieri

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li l-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emergenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixklu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru.

CAT.OP.MPA.170 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri:

- (a) jingħataw informazzjoni u jintwerew l-affarijiet marbutin mas-sikurezza f'forma li tiffaċilita l-applikazzjoni tal-proċeduri applikabbli f'każ ta' emergenza; u
- (b) jingħataw karta bl-informazzjoni dwar is-sikurezza, li fuqha jkun hemm struzzjonijiet mogħtija f'forma ta' stampi, li jindikaw kif għandhom jithaddmu t-tagħmir ta' emergenza u l-hruġ ta' emergenza li x'aktarx jintużaw mill-passiġġieri.

CAT.OP.MPA.175 Preparazzjoni tat-titjira

- (a) Għandu jitfassal pjan operattiv tat-titjira għal kull titjira pplanata, li għandu jkun ibbażat fuq kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, fuq limitazzjonijiet operattivi oħrajn u fuq il-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm fuq ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi/is-siti tal-operat ikkonċernati.

▼B

- (b) It-titjira m'għandhiex tibda sakemm il-kmandant ma jkunx issodisfat:
- (1) li jista' jkun hemm konformità mal-affarijiet kollha stipulati fil-punt 2.a.3 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 dwar l-ajrunavigabbiltà u r-registrazzjoni tal-inġenji tal-ajru, tal-istrumenti u t-tagħmir, tal-post tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità (CG), tal-bagalji u tal-merkanzija u l-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) li l-inġenju tal-ajru jkun qed jithaddem skont id-dispożizzjonijiet mogħtija fil-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL);
  - (3) li l-partijiet tal-manwal tal-operat li jkunu meħtieġa biex titwettag it-titjira jkunu disponibbli;
  - (4) li d-dokumenti, l-informazzjoni addizzjonali u l-formoli li jridu jkunu disponibbli skont il-punt CAT.GEN.MPA.180 ikunu abbord;
  - (5) li l-mapep attwali, iċ-carts u d-dokumentazzjoni assoċjata magħhom jew id-dejta ekwivalenti jkunu disponibbli biex ikopru l-operazzjoni ppjanata tal-inġenju tal-ajru, inkluż kwalunkwe devjazzjoni li tista' tkun misten-nija b'mod raġonevoli;
  - (6) li l-faċilitajiet u s-servizzi ta' fuq l-art meħtieġa għat-titjira ppjanata jkunu disponibbli u xierqa;
  - (7) li, għat-titjira ppjanata, jista' jkun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet speċifikati fil-manwal tal-operat għall-fjuwil, iż-żejt, l-ossigenu, l-altitudni minima sikura, il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom u d-disponibbiltà ta' ajrudromi alternattivi, fejn dan ikun meħtieġ; u
  - (8) li jista' jkun hemm konformità ma' kwalunkwe limitazzjoni operattiva addizzjonali ohra.
- (c) Minkejja l-punt (a), mhux meħtieġ pjan operattiv tat-titjira għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru:

▼M5

- (1) b'ajruplani hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, li jtitlqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat; jew

▼B

- (2) b'helikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għelien vizwali f'zona lokali kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

CAT.OP.MPA.180 Għażla tal-ajrudromi — l-ajruplani

- (a) F'każ li ma jkunx possibbli li l-ajrudrom tat-tluq jintuza bħala ajrudrom alternattiv għat-tluq minhabba raġunijiet meteoroloġiċi jew tal-prestazzjoni, l-operatur għandu jagħzel ajrudrom alternattiv għat-tluq iehor li jkun xieraq u li ma jkunx jinsab 'il bogħod iktar mill-ajrudrom ta' tluq minn punt li jkun:
- (1) għall-ajruplani b'zewġ magni:
    - (i) siegħa titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluq; jew
    - (ii) il-ħin tad-devjazzjoni tal-ETOPS approvat skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti SPA), sugġett għal kwalunkwe restrizzjoni tal-MEL, sa massimu ta' sagħtejn, f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluq;
  - (2) għall-ajruplani bi tliet jew b'erba' magni, sagħtejn titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluq.

▼B

Jekk l-AFM ma jkunx jinkludi velocità regolari b'OEI, il-velocità li għandha tintuża għall-kalkolu għandha tkun dik li tinkiseb meta l-magna/il-magni l-oħra/l-oħrajn li jkun għad fadal tkun issettjata/ikunu ssettjati biex taħdem/-jaħdmu b'qawwa massima kontinwa.

- (b) L-operatur għandu jagħzel mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed għal kull titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx ajrudrom iżolat jew:
- (1) il-ħin tat-titjira ppjanata, mit-tluġ sal-inżul jew, f'każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira skont il-punt CAT.OP.MPA.150(d), il-kumpliment tal-ħin tat-titjir lejn id-destinazzjoni ma jkunx ta' iżjed minn sitt (6) sigħat; u
  - (2) ma jkunx hemm żewġ runways separati disponibbli u li jistgħu jintużaw fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, u r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunux jindikaw li, minn siegħa qabel sa siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-limitu għandu jkun ta' mill-inqas 2 000 pied jew l-ġholi tad-dawran ta' +500 pied, skont liema minnhom ikun l-akbar, u l-viżibilità ta' fuq l-art se tkun ta' mill-inqas hames (5) kilometri.
- (c) L-operatur għandu jagħzel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:
- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew
  - (2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika kull ajrudrom alternattiv meħtieġ fil-pjan operattiv tat-titjira.

CAT.OP.MPA.181 Għażla tal-ajrudromi u tas-siti tal-operat — il-helikopters

- (a) Għal titjiriet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC), il-kmandant għandu jagħzel ajrudrom alternattiv għat-tluġ li jkun jinsab sa massimu ta' siegħa titjir 'il bogħod b'titjir f'velocità regolari normali, f'każ li ma jkunx possibbli li dan jirritorna lejn is-sit tat-tluq minhabba raġunijiet meteoroloġiċi.
- (b) Għat-titjiriet skont l-IFR jew waqt it-titjir skont il-VFR u b'navigazzjoni b'mezzi oħra mhux b'referenza għall-ġheliem viżwali, il-kmandant għandu jispeċifika mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed fil-pjan operattiv tat-titjira, sakemm:
- (1) id-destinazzjoni ma tkunx ajrudrom ta' mal-kosta u l-helikopter ikun ġej fuq rotta lil hinn mill-kosta;
  - (2) għal titjira lejn kwalunkwe destinazzjoni oħra fuq l-art, it-tul tal-ħin tat-titjira u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi eżistenti ma jkunux tali li, fil-ħin stmat tal-wasla fis-sit tal-inżul ippjanat, ikun possibbli li jitwettqu avvċinament u nżul b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
  - (3) is-sit tal-inżul ippjanat ma jkunx wiehed iżolat u ma jkun hemm l-ebda sit alternattiv disponibbli; f'dak il-każ għandu jġi stabbilit punt tal-ebda ritorn (PNR).
- (c) L-operatur għandu jagħzel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:
- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-ħin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew

▼B

- (2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli għall-ajrudrom tad-destinazzjoni.
- (d) L-operatur jista' jagħżel ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni li jkunu jinsabu lil hinn mill-kosta meta jiġu applikati l-kriterji li ġejjin:
- (1) ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni li jkun jinsab lil hinn mill-kosta għandu jintuża biss wara l-PNR. Qabel il-PNR, għandhom jintużaw ajrudromi alternattivi fuq l-art;
  - (2) fl-ajrudrom alternattiv għandu jkun jista' jitwettaq inżul b'OEI;
  - (3) safejn ikun possibbli, għandha tkun iggarantita d-disponibbiltà tal-pjattaforma. Id-dimensjonijiet, il-konfigurazzjoni u d-distanza mill-ostakli ta' kull pjattaforma individwali għall-helikopters jew ta' siti oħrajn għandhom jiġu vvalutati sabiex jiġi stabbilit kemm huma adattati, mil-lat operattiv, għall-użu bhala ajrudrom alternattiv għal kull tip ta' helikopter li qed jiġi propost li jintuża;
  - (4) għandhom ikunu stabbiliti valuri minimi tat-temp li jqisu l-precizjoni u l-affidabbiltà tal-informazzjoni meteoroloġika;
  - (5) l-MEL għandu jkun fiha dispozizzjonijiet speċifiċi għal din it-tip ta' operazzjoni; u
  - (6) għandu jintgħażel biss ajrudrom alternattiv lil hinn mill-kosta jekk l-operatur ikun stabbilixxa procedura fil-manwal tal-operat.
- (e) L-operatur għandu jispeċifika kull ajrudrom alternattiv mehtieg fil-pjan operattiv tat-titjira.

CAT.OP.MPA.185 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont I-IFR — l-ajruplani**(a) Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv għat-tluġh**

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom bhala ajrudrom alternattiv għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell oghla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avvicinament disponibbli jkunu l-avvicinamenti mhux ta' precizjoni (NPA) u/jew l-operazzjonijiet ta' dawran. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

(b) Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni, minbarra ajrudrom tad-destinazzjoni iżolat

L-operatur għandu jagħżel l-ajrudrom tad-destinazzjoni biss meta:

- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell oghla minnhom:
  - (i) RVR/vizibiltà (VIS) speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u
  - (ii) għal operazzjonijiet tan-NPA jew ta' dawran, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

jew

- (2) jintgħażlu zewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni.

▼B

- (c) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni, għal ajrudrom iżolat, għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rota għall-fjuwil (ERA għall-fjuwil) u għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rota (ERA)*

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom għal wiehed minn dawn l-għanijiet biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar mogħtija fit-Tabella 1, jew se jkunu f'livell oghla minnhom.

Tabella 1

Valuri minimi tal-ippjanar

Ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni, ajrudromi tad-destinazzjoni iżolati, ajrudromi ERA għall-fjuwil u ajrudromi ERA

Tip ta' avviċinament	Valuri minimi tal-ippjanar
CAT II u III	CAT I RVR
CAT I	NPA RVR/VIS Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu
NPA	NPA RVR/VIS + 1 000 metru Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied
Dawran	Dawran

CAT.OP.MPA.186 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont I-IFR — il-helikopters

- (a) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) għat-tluġħ*

L-operatur għandu jagħżel ajrudrom jew sit tal-inżul bħala ajrudrom alternattiv għat-tluġħ biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom alternattiv għat-tluġħ, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell oghla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avviċinament disponibbli jkunu l-operazzjonijiet tan-NPA. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

- (b) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom tad-destinazzjoni u għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni*

L-operatur għandu jagħżel l-ajrudrom tad-destinazzjoni u/jew l-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell oghla minnhom:

- (1) hliief hekk kif previst fil-punt CAT.OP.MPA.181 (d), il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni għandhom ikunu:

(i) RVR/VIS speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u

(ii) għal operazzjonijiet tan-NPA, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

▼B

- (2) il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni huma dawk mogħtija fit-Tabella 1.

Tabella 1

Valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni

Tip ta' avvicinament	Valuri minimi tal-ippjanar
CAT II u III	CAT I RVR
CAT I	CAT I + 200 pied/vizibilità ta' 400 metru
NPA	NPA RVR/VIS + 400 metru Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied

CAT.OP.MPA.190 Tressiq tal-pjan tat-titjira tal-ATS

- (a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jintbagħatx minhabba li r-regoli tal-ajru ma jkunux jeżiġu dan, għandha tintbagħat l-informazzjoni x-xierqa sabiex ikunu jistgħu jiġu attivati s-servizzi ta' twissija, f'każ li jkun hemm bżonn.
- (b) Meta jkun qed jaħdem minn sit minn fejn ikun impossibbli li jintbagħat pjan tat-titjira tal-ATS, il-kmandant jew l-operatur għandu jittrażmetti l-pjan tat-titjira tal-ATS mill-iktar fis possibbli wara t-tluġh.

CAT.OP.MPA.195 Mili tal-fjuwil jew tnehhija tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jizbarkaw

- (a) Inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "Avgas" (gazzolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jizbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalifikat li jkun lest jibda u jidderiegi evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

CAT.OP.MPA.200 Mili tal-fjuwil jew tnehhija tal-fjuwil fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut"

Fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut", il-mili tal-fjuwil jew it-tnehhija tiegħu għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa li jqisu r-riskju għoli li jġib miegħu l-użu tal-fjuwil tat-tip "wide-cut".

CAT.OP.MPA.205 Imbuttar lura u rmonkar — l-ajruplani

Il-proċeduri ta' mbuttar lura u rmonkar speċifikati mill-operatur għandhom jitwettqu skont l-istandards u l-proċeduri tal-avjazzjoni stabbiliti.

CAT.OP.MPA.210 Membri tal-ekwipaġġ fil-postijiet tagħhom**(a) Membri tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (1) Matul it-tluġh u l-inżul kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun fil-post assenjat lilu.
- (2) Matul il-fażijiet l-oħra kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx hemm bżonn jiċċaqilaq minn hemm biex iwettaq kompiti relatati mal-operazzjoni jew minhabba raġunijiet fiżjoloġiċi, sakemm mill-inqas bdot wiehed ikkwalifikat kif xieraq jibqa' fil-post tal-kontroll tal-inġenju tal-ajru l-hin kollu.

▼B

(3) Matul il-fażijiet kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun mehtieg jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' attent. F'każ li jkun hemm nuqqas ta' attenzjoni, għandhom jittiehdu l-kontromizuri x-xierqa kollha. Jekk ikun hemm xi għeja kbira mhux mistennija, tista' tintuża, jekk l-ammont tax-xogħol jippermetti, proċedura ta' mistrieħ ikkontrollat li tkun organizzata mill-kmandant. Il-mistrieħ ikkontrollat mehud b'dan il-mod m'għandux jitqies bhala parti minn perjodu ta' mistrieħ għall-għanijiet tal-kalkolu tal-limitazzjonijiet tal-hin tat-titjir u m'għandux jintuża biex tiġi ġġustifikata kwalunkwe estensjoni tal-perjodu tas-servizz.

(b) Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina

Matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun bilqiegħda fil-post assenjat lilu u m'għandu jwettaq l-ebda attività oħra, minbarra dawk mehtieġa biex l-inġenju tal-ajru jithaddem b'mod sikur.

CAT.OP.MPA.215 Użu tal-kuffji tal-widna — l-ajruplani

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun mehtieg jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bhala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:

(1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:

(i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naħa tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u

(ii) meta l-magni jkunu qed jaħdmu;

(2) waqt it-titjira:

(i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranzizzjoni; jew

(ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-ogħla;

u

(3) kull meta l-kmandant iqis li dan huwa mehtieg.

(b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

CAT.OP.MPA.216 Użu tal-kuffji tal-widna — l-helikopters

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun mehtieg jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u għandu jużahom bhala l-mezz ewlieni biex jikkomunika mal-ATS.

CAT.OP.MPA.220 Mezzi ta' assistenza għall-evakwazzjoni ta' emerġenza

L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri biex ikun żgurat li qabel is-sewqan, it-tluġ u l-inżul, u meta jkun sikur u prattiku li dan isir, ikunu attivati l-mezzi ta' assistenza kollha għall-evakwazzjoni ta' emerġenza li jkunu jaħdmu b'mod awtomatiku.

CAT.OP.MPA.225 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni**(a) Membri tal-ekwipaġġ**

(1) Matul it-tluġ u l-inżul, u kull meta l-kmandant jiddeċiedi hekk fl-interess tas-sikurezza, kull membru tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut sewwa biċ-ċinturini tas-sikurezza u bis-sistemi ta' restrizzjoni kollha pprovduti.

(2) Matul il-fażijiet l-oħra tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tal-post assenjat lilu maqful waqt li huwa jkun f'postu.

▼ B**(b) Passiġġieri**

- (1) Qabel it-tluġ u l-inżul u matul is-sewqan, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-kmandant għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa.
- (2) L-operatur għandu jagħmel dispożizzjonijiet biex l-użu tas-sits tal-inġenju tal-ajru minn iktar minn persuna waħda jkun permess biss għal ċerti sits speċifiċi. Il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-użu ta' sit minn iktar minn persuna waħda jsehh biss fil-każ ta' adult wiehed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa permezz ta' ċinturin żejjed tas-sikurezza jew permezz ta' tagħmir ieħor ta' restrizzjoni.

CAT.OP.MPA.230 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li qabel is-sewqan, it-tluġ u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-hruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha.
- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tluġ u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkunu marbutin sewwa.

CAT.OP.MPA.235 Ġkieket tas-salvataġġ — il-helikopters

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li, meta helikopter jithaddem fuq l-ilma fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, jitqies it-tul tal-hin tat-titjira u l-kundizzjonijiet li l-helikopter għandu jiltaqa' magħhom, meta jkun qed jiġi deċiż jekk l-okkupanti għandhomx kollha jilbsu l-ġkieket tas-salvataġġ jew le.

CAT.OP.MPA.240 It-tipjip abbord

Il-kmandant m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil jew waqt li jkun qed jitnehhilu l-fjuwil;
- (c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proċeduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;
- (d) f'postijiet li mhumiex fiz-zoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(jiet);
- (e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'zoni oħrajn fejn tingarr il-merkanzija li ma tkunx maħżuna f'kontenituri li jkunu jifilhu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflah għan-nar; u
- (f) f'dawk iż-zoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ossigenu.

CAT.OP.MPA.245 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-inġenji tal-ajru kollha

(a) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu:

- (1) jibda t-tluġ; jew
- (2) ikompli lil hinn mill-punt li minnu japplika pjan irriedut tat-titjira tal-ATS fil-każ ta' pplanar mill-ġdid waqt it-titjira,

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet tat-temp mistennija fil-hin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) mehtieg(a), ikunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar jew f'livell oghla minnhom.

- (b) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni pplanar meta l-iktar informazzjoni riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.

▼ B

- (c) Fuq titjiriet li jsiru skont il-VFR, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi tul il-parti tar-rotta li fiha l-inġenju tal-ajru se jittajjar skont il-VFR se jkunu, fil-mument ix-xieraq, fil-limiti tal-VFR jew iktar minnhom.

CAT.OP.MPA.246 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-ajruplani

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245, fuq titjiriet bl-ajruplani li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli:

- (a) lil hinn mill-punt tad-deċizzjoni meta jkun qed juża l-proċedura tal-fjuwil imnaqqas ta' kontinġenza (RCF); jew
- (b) lil hinn mill-punt stabbilit minn qabel meta jkun qed juża l-proċedura tal-punt stabbilit minn qabel (PDP),

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet mistennija tat-temp fil-hin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) meħtieġ(a) se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oġhla minnhom.

CAT.OP.MPA.247 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — il-helikopters

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245:

- (a) Fil-każ ta' titjiriet li jsiru skont il-VFR bil-helikopters f'zoni fuq l-ilma fejn l-art ma tkunx tidher, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-limitu tal-baži tas-shab se jkun 'il fuq minn 600 pied matul il-jum jew 1 200 pied matul il-lejl.
- (b) Minkejja l-punt (a), waqt titjir bejn pjattaformi għall-helikopters li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G fejn il-parti tat-titjira li tkun qed issir fuq l-ilma tkun ta' inqas minn 10 mili nawtiċi, it-titjiriet skont il-VFR jistgħu jitwettqu meta l-limiti jkunu fil-livelli li ġejjin, jew f'liveli oġhla minnhom:

Tabella 1

Valuri minimi għal titjir bejn pjattaformi għall-helikopters li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G

	Binhar		Billejl	
	Għoli (*)	Vizibilità	Għoli (*)	Vizibilità
Bdot wiehed	300 pied	3 kilometri	500 pied	5 kilometri
Żewġ bdoti	300 pied	2 kilometri (**)	500 pied	5 kilometri (***)

(*) Il-baži tas-shab għandu jkun tali li jippermetti li jsir it-titjir fl-għoli speċifikat, 'il barra mis-shab u 'l isfel minnu.

(**) Il-helikopters jistgħu jithaddmu f'vizibilità tat-titjir imnaqqsa sa 800 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun vizibbli l-hin kollu.

(***) Il-helikopters jistgħu jithaddmu f'vizibilità tat-titjir imnaqqsa sa 1 500 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun vizibbli l-hin kollu.

- (c) It-titjir bil-helikopters lejn pjattaforma għall-helikopters jew lejn FATO elevata għandu jsir biss meta l-veloċità medja tar-riħ fil-pjattaforma għall-helikopters jew fil-FATO elevata tkun irrappurtata li hi ta' inqas minn 60 kt.

CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħra — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.

▼B

- (b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.
- (b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew itajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahħaq ma' kundizzjonijiet bhal dawn.
- (c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-kmandant għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

CAT.OP.MPA.260 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil

Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew, fil-każ ta' ppjanar mill-gdid waqt it-titjira, ikompli bit-titjira, biss meta jkun issodisfat li l-inġenju tal-ajru jkollu mill-inqas l-ammont ipplanat ta' fjuwil u żejt li jista' jintuza biex it-titjira tkun tista' titwettaq b'mod sikur, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet operattivi mistennija.

CAT.OP.MPA.265 Kundizzjonijiet tat-tluġh

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-kmandant għandu jkun issodisfat:

- (a) li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintuzaw mhux se jipprevjenu tluġh u tluq sikur; u
- (b) li se jitharsu l-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom.

CAT.OP.MPA.270 Valuri minimi tal-altitudni tat-titjira

Il-kmandant jew il-bdot li f'idejh tkun giet fdata t-titjira m'għandux iwettaq it-titjira f'altitudni li tkun iktar baxxa mill-valuri minimi tal-altitudni speċifikati, hlief meta:

- (a) dan ikun meħtieġ għat-tluġh jew għall-inżul; jew
- (b) ikun qed jitwettaq inżul skont il-proċeduri approvati mill-awtorità kompetenti.

CAT.OP.MPA.275 Simulazzjoni ta' sitwazzjonijiet mhux normali waqt it-titjira

L-operatur għandu jiżgura li ma ssirx simulazzjoni tal-affarijiet li ġejjin meta jkunu qed jingarru l-passiġġieri jew il-merkanzija:

- (a) ta' sitwazzjonijiet mhux normali jew ta' emerġenza li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri mhux normali jew ta' emerġenza; jew
- (b) ta' titjir f'IMC permezz ta' mezzi artifiċjali.

CAT.OP.MPA.280 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — l-ajruplani

L-operatur għandu jstabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil skont il-kriterji li ġejjin.

▼B

- (a) *Kontrolli tal-ammont tal-fjuwil waqt it-titjira*
- (1) Il-kmandant għandu jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil f'intervalli regolari. Il-fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għandu jiġi rreġistrat u evalwat biex:
    - (i) il-konsum effettiv jitqabbel mal-konsum ippjanat;
    - (ii) jiġi ċċekkjat li l-fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal ikun biżżejjed biex tintemm it-titjira skont il-punt (b); u
    - (iii) ikun stabbilit il-fjuwil li jista' jintuza li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni.
  - (2) Id-dejta rilevanti dwar il-fjuwil għandha tiġi rreġistrata.
- (b) *Gestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira*
- (1) It-titjira għandha titwettaq b'tali mod li l-fjuwil li jista' jintuza li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx inqas:
    - (i) mill-fjuwil alternattiv mehtieg flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali; jew
    - (ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali, jekk ma jkun mehtieg l-ebda ajrudrom alternattiv.
  - (2) Jekk il-kontroll tal-fjuwil waqt it-titjira jindika li l-fjuwil li jista' jintuza li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jkun inqas:
    - (i) mill-fjuwil alternattiv mehtieg flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali, il-kmandant għandu jqis il-kundizzjonijiet tat-traffiku u l-kundizzjonijiet operattivi eżistenti fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, fl-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom xieraq ieħor, biex jiddeċiedi jekk għandux ikompli lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni jew għandux jaqsmu devjazzjoni sabiex ikun jista' jwettaq inzul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali; jew
    - (ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali jekk ma jkun mehtieg l-ebda ajrudrom alternattiv, il-kmandant għandu jiehu azzjoni xierqa u jkompli bit-titjira lejn ajrudrom xieraq sabiex ikun jista' jwettaq inzul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali.
  - (3) Il-kmandant għandu jiddikjara emergenza meta, mal-inzul fl-eqreb ajrudrom xieraq fejn jista' jitwettaq inzul sikur, l-ammont ikkalkulat ta' fjuwil li jista' jintuza jkun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.
  - (4) Kundizzjonijiet oħra għal proċeduri speċifiċi
    - (i) F'titjira li tuża l-proċedura tar-RCF, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, il-kmandant għandu jiżgura li, fil-punt tad-deċiżjoni, il-fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal ikun tal-inqas jammonta għat-total:
      - (A) tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;
      - (B) tal-fjuwil ta' kontinġenza, li jkun daqs 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;
      - (C) tal-fjuwil alternattiv għall-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, jekk ikun mehtieg ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni numru 1; u
      - (D) tal-fjuwil tar-riżerva finali.

▼B

(ii) F'titjira li tuża l-proċedura tal-PDP, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-kmandant għandu jiżgura li l-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal fil-PDP ikun tal-inqas jammonta għat-total:

(A) tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni;

(B) tal-fjuwil ta' kontinġenża mehtieg mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni; u

(C) tal-fjuwil addizzjonali.

CAT.OP.MPA.281 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — il-helikopters

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal waqt it-titjira ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil mehtieg sabiex il-helikopter ikompli lejn ajrudrom jew sit tal-operat fejn ikun jista' jwettaq inzul sikur, u li jkun għad fadal fjuwil tar-riżerva finali.

(c) Il-kmandant għandu jiddikjara emergenza meta l-ammont effettiv ta' fjuwil li jista' jintuża abbord ikun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.

CAT.OP.MPA.285 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

CAT.OP.MPA.290 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

CAT.OP.MPA.295 Użu ta' sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1332/2011 ⁽¹⁾.

CAT.OP.MPA.300 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inzul

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inzul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintużaw m'għandhomx jipprevjenu avviċinament, inzul jew avviċinament mhux milhuq sikuri, waqt li titqies l-informazzjoni dwar il-prestazzjoni li jkun hemm fil-manwal tal-operat.

CAT.OP.MPA.305 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament

(a) Il-kmandant jew il-bdot li f'idejh tkun fdata t-titjira jista' jagħti bidu għal avviċinament bi strument tkun xi tkun ir-RVR/il-VIS irrapportata.

⁽¹⁾ ĠU L 336, 20.12.2011, p. 20.

▼B

- (b) Jekk ir-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament m'għandux jtkompla:
- (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fil-parti tal-avviċinament finali f'kazijiet fejn id-DA/H jew l-MDA/H ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Fejn ir-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tar-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrapportata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, ir-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jtkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jtkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun giet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinzamm.
- (f) Ir-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot. Jekk ikunu rrapportati u jkunu rilevanti, ir-RVR tal-punt tan-nofs u r-RVR tal-punt tal-waqfien għandhom ikunu jorbtu wkoll. Il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 125 metru jew ikun ir-RVR mehtieġa għaž-żona ta' kuntatt mal-art, jekk din tkun inqas, u dak tar-RVR għall-punt ta' waqfien għandu jkun ta' 75 metru. Għall-inġenji tal-ajru mghammra b'sistema ta' gwida jew ta' kontroll tar-"roll-out", il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 75 metru.

CAT.OP.MPA.310 Proċeduri operattivi — Għoli tal-qsam tal-limitu tar-runwayl— l-ajruplani

L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri operattivi mfasslin biex ikun żgurat li ajruplan li jkun qed iwettaq avviċinamenti ta' preċiżjoni jaqsam il-limitu tar-runway b'margni sikur, waqt li jkun qiegħed fil-konfigurazzjoni u l-attitudni tal-inżul.

CAT.OP.MPA.315 Rappurtar tas-siġhat ta' titjir — il-helikopters

L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni tal-awtorità kompetenti s-siġhat ta' titjir ta' kull helikopter li kien imhaddem matul is-sena kalendarja ta' qabel.

CAT.OP.MPA.320 Kategoriji ta' inġenji tal-ajru

- (a) Il-kategoriji tal-inġenji tal-ajru għandhom ikunu bbażati fuq il-veloċità tal-ajru indikata fil-limitu (V_{AT}), li tkun hija ekwivalenti għall-veloċità ta' meta l-magna tieqaf taħdem (V_{SO}) immultiplikata b'1,3 jew għall-veloċità ta' waqfien g-wiehed (il-gravità) (V_{S1g}) immultiplikata b'1,23 fil-konfigurazzjoni tal-inżul bil-massa massima ċertifikata waqt l-inżul. Jekk kemm il- V_{SO} kif ukoll l- V_{S1g} ikunu disponibbli, għandha tintuża l- V_{AT} li tirriżulta li tkun oghla.
- (b) Għandhom jintużaw il-kategoriji tal-inġenji tal-ajru li huma speċifikati fit-tabella t'hawn taht.

*Tabella 1***Kategoriji ta' inġenji tal-ajru li jikkorrispondu għall-valuri tal- V_{AT}**

Kategorija ta' inġenju tal-ajru	VAT
A	Inqas minn 91 kt
B	Minn 91 sa 120 kt
C	Minn 121 sa 140 kt
D	Minn 141 sa 165 kt
E	Minn 166 sa 210 kt

▼ B

- (c) Il-konfigurazzjoni tal-inżul li għandha titqies għandha tkun speċifikata fil-manwal tal-operat.
- (d) L-operatur jista' japplika massa iktar baxxa tal-inżul biex jistabbilixxi l-V_{AT}, jekk dan ikun approvat mill-awtorità kompetenti. Din il-massa iktar baxxa tal-inżul għandha tkun valur permanenti u għandha tkun indipendenti mill-kundizzjonijiet li jinbidlu tal-operazzjonijiet ta' kuljum.

▼ M4*TAQSIMA 2**Inġenji tal-ajru li ma jahdmux bil-magni***CAT.OP.NMPA.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) konċernata(i).

CAT.OP.NMPA.105 Proċeduri għat-tnaqqs tal-istorbju – blalen tal-arja u glajders bil-mutur

Il-kmandant għandu jqis l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqs tal-istorbju.

CAT.OP.NMPA.110 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra - il-blalen tal-arja

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-fjuwil jew is-saborra li jinġarru huma biżżejjed għal kemm iddum it-titjira ppjanata b'żieda ta' riżerva ta' 30 minuta titjir.
- (b) Il-kalkoli tal-fjuwil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira kif ġej:
  - (1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;
  - (2) il-mases antiċipati;
  - (3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
  - (4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

- (c) Il-kalkoli għandhom ikunu ddokumentati fi pjan operattiv tat-titjira.

CAT.OP.NMPA.115 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passiġġieri (special categories of passengers - SCPs)

Il-persuni li jehtieġu kundizzjonijiet, assistenza u/jew apparati speċjali meta jinġarru abbord titjira għandhom jitqiesu bhala SCPs u jinġarru bil-kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.

CAT.OP.NMPA.120 Struzzjonijiet lill-passiġġieri

L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jinġataw struzzjonijiet dwar is-sikurezza qabel jew, meta xieraq, matul it-titjira.

CAT.OP.NMPA.125 Preparazzjoni tat-titjira

Qabel ma jibda b'titjira, il-kmandant għandu:

- (a) jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-facilitajiet fl-art inkluzi l-facilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u mehtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operat sikur tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira; u
- (b) ikun midhla tal-informazzjoni meteoroloġika disponibbli kollha xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq għandha tinkludi:
  - (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
  - (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li ttiprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

CAT.OP.NMPA.130 Prezentazzjoni tal-pjan tat-titjira tal-ATS

- (a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jkunx ipprezentat għaliex mhuwiex mehtieġ mir-regoli tal-ajru, għandha tiġi ddepożitata informazzjoni adegwata sabiex is-servizzi ta' twissija jkunu jistgħu jiġu attivati jekk ikun hemm bżonn.
- (b) Meta ssir operazzjoni minn sit fejn huwa impossibbli li jiġi pprezentat pjan tat-titjira tal-ATS, il-pjan tat-titjira tal-ATS għandu jintbagħat malajr kemm jista' jkun wara t-tluq mill-kmandant jew mill-operatur.

▼ **M4****CAT.OP.NMPA.135 Gheluq sikur tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-bdoti - blalen tal-arja**

Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tluġ u l-inżul, u kull meta jqis li dan huwa neċessarju fl-interess tas-sikurezza:

- (a) it-tagħmir u l-bagalji kollha huma stivati b'mod sikur; u
- (b) għadu possibbli ssir evakwazzjoni f'emergenza.

CAT.OP.NMPA.140 Tipjip abbord.

Għall-ebda presuna ma hu permess it-tipjip abbord glajder jew ballun tal-arja.

CAT.OP.NMPA.145 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

Il-kmandant għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.

CAT.OP.NMPA.150 Silġ u kontaminanti oħrajn – il-proċeduri ta' fuq l-art

Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

CAT.OP.NMPA.155 Kundizzjonijiet tat-tluġ

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġ, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tluġ u tluq sikur.

CAT.OP.NMPA.160 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Il-kmandant għandu jiżgura li meta jgħorr passiġġieri ma jiġux simulati sitwazzjonijiet anormali jew ta' emergenza li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emergenza.

CAT.OP.NMPA.165 Ġestjoni matul it-titjira tal-fjuwil jew tas-saborra - blalen tal-arja

Il-kmandant għandu jivverifika f'intervalli regolari li l-ammont ta' fjuwil u saborra li jistgħu jintużaw u li fadal fit-titjira mhuwiex inqas mill-fjuwil u s-saborra mehtieġa sabieħa ilesti t-titjira maħsuba u r-riżerva ppjanata għall-inżul.

CAT.OP.NMPA.170 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni taqbeż it-13 000 pied.

CAT.OP.NMPA.175 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli għalih, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tal-wiċċ ipplanat li jintuża ma għandhomx jostakolaw avviċinament u nżul sikuri.

CAT.GEN.NMPA.180 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja shuna

- (a) Ballun tal-arja shuna ma għandux jinżel billejl, hlief f'sitwazzjoni ta' emergenza.
- (b) It-tluġ ta' ballun tal-arja shuna jista' jsir billejl, sakemm jingarr bizżejjed fjuwil għall-inżul binhar.

▼M4**CAT.OP.NMPA.185 Limitazzjonijiet operattivi - glajders**

glajder jista' jkun operat biss binhar.

▼B

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI*TAQSIMA 1**L-Ajruplani*

KAPITOLU 1

Rekwiziti ġenerali**CAT.POL.A.100 Kategoriji tal-prestazzjoni**

- (a) L-ajruplan għandu jithaddem skont ir-rekwiziti tal-kategorija tal-prestazzjoni applikabbli.
- (b) Meta ma tkunx tista' tintwera konformità shiha mar-rekwiziti applikabbli ta' din it-Taqsima minhabba karatteristiċi speċifiki tad-disinn, l-operatur għandu japplika standards tal-prestazzjoni approvati li jiżguraw livell tas-sikurezza li jkun ekwivalenti għal dak tal-kapitolu x-xieraq.

CAT.POL.A.105 Punti ġenerali

- (a) Il-massa tal-ajruplan:

(1) fil-bidu tat-tluġ; jew

(2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irriedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-rekwiziti tal-kapitolu x-xieraq jistgħu jintlaħqu, għat-titjira li għandha titwettaq. Jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil.

- (b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluża fl-AFM għandha tintuza biex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiziti tal-kapitolu x-xieraq, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fil-kapitolu rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika d-dejta l-oħra fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti fil-kapitolu x-xieraq, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.
- (c) Il-konfigurazzjoni tal-ajruplan, il-kundizzjonijiet ambjentali u t-thaddim ta' sistemi li jkollhom effetti negattivi fuq il-prestazzjoni għandhom jitqiesu kif xieraq.
- (d) Għall-għanijiet tal-prestazzjoni, runway niedja, minbarra runway tal-haxix, tista' titqies bhala wahda xotta.
- (e) L-operatur għandu jqis il-precizjoni taċ-ċarts meta jkun qed jivvaluta r-rekwiziti tat-tluġ tal-kapitolu applikabbli.

KAPITOLU 2

Kategorija tal-prestazzjoni A

CAT.POL.A.200 Punti ġenerali

- (a) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM għandha tkun issupplimentata kif meħtieġ b'dejta oħra jekk id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM ma tkunx bizzejjed f'dak li għandu x'jaqsam ma' elementi bħal dawn li ġejjin:
- (1) li jitqiesu kundizzjonijiet operattivi negattivi li jkunu mistennija b'mod raġonevoli bħalma huma t-tluġ u l-inżul fuq runways ikkontaminati; u
  - (2) li titqies hsara fil-magna fil-fażijiet kollha tat-titjira.
- (b) Fil-każ ta' runway imxarrba jew ikkontaminata, għandha tintuza d-dejta tal-prestazzjoni li tkun stabbilita skont l-istandards applikabbli għaċ-ċertifikazzjoni tal-ajruplani l-kbar jew skont standards ekwivalenti għalihom.
- (c) L-użu tad-dejta l-oħra msemmija fil-punt (a) u tar-rekwiziti ekwivalenti msemmija fil-punt (b) għandu jiġi speċifikat fil-manwal tal-operat.

CAT.POL.A.205 Tluġ

- (a) Il-massa tat-tluġ m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pessjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.
- (b) Għandhom jintlaħqu r-rekwiziti li ġejjin meta tkun qed tiġi stabbilita l-massa massima awtorizzata waqt it-tluġ:
- (1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA);
  - (2) id-distanza tat-tluġ m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġ disponibbli (TORA);
  - (3) il-ġirja tat-tluġ m'għandhiex taqbeż it-TORA;
  - (4) valur wiehed ta' V_1 għandu jintuza għat-tluġ interrott u għal dak issoktat; u
  - (5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġ m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) l-altitudni tal-pessjoni fl-ajrudrom;
  - (2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;
  - (3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;
  - (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġ;
  - (5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat; u
  - (6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minhabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tluġ.

▼B**CAT.POL.A.210 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġh**

- (a) Il-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 35 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA) jew mit-tarf tad-distanza tat-tluġh jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-gwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-gwienah tal-ajruplan u $60 \text{ metru u } 0,125 \times D$.
- (b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a):
- (1) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
    - (i) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-girja tat-tluġh;
    - (ii) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
    - (iii) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u
    - (iv) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat.
  - (2) il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sal-punt li fih il-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh ikun kiseb għoli li jkun daqs nofs it-tul tal-gwienah, iżda mhux inqas minn 50 pied 'il fuq mill-elevazzjoni ta' tarf it-TORA. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli ta' timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°;
  - (3) fi kwalunkwe parti mill-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh li fiha l-ajruplan ikun miel b'iktar minn 15°, l-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu f'distanza orizzontali li tkun fil-limiti speċifikati fil-punti (a), (b)(6) u (b)(7) minnu b'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom;
  - (4) l-operazzjonijiet li japplikaw angoli ta' timjil laterali mizjuda ta' mhux iktar minn 20° bejn 200 u 400 pied, jew mhux iktar minn 30° 'il fuq minn 400 pied, għandhom jitwettqu skont il-punt CAT.POL.A.240;
  - (5) għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-velocitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inklużi ż-żidiet fid-distanza li jkunu ġejjin minn velocitajiet operattivi mizjuda;
  - (6) F'kazijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jehtieg bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
    - (i) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaci jzomm il-precizjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
    - (ii) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
  - (7) F'kazijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jehtieg bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
    - (i) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaci jzomm il-precizjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
    - (ii) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

▼B

- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri ta' kontinġenza biex jissodisfa r-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) u (b) u biex jipprovi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POLA.215, jew jinżel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tluq.

CAT.POLA.215 Waqt ir-rotta — magna waħda wieqfa (OEI)

- (a) Id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira b'OEI ta' waqt ir-rotta mogħtija fl-AFM, li tkun adattata għall-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandha tippermetti li tintwera konformità mal-punti (b) jew (c) matul ir-rotta kollha. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-inġenju tal-ajru jkun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa hsara fil-magna. F'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jeħtieġu t-thaddim ta' sistemi ta' ħarsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq il-passaġġ nett tat-titjira.
- (b) Ix-xaqliba tal-passaġġ nett tat-titjira għandha tkun waħda pożittiva sa ma jintlahaq għoli ta' mill-inqas 1 000 pied 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista.
- (c) Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira mill-altitudni ta' velocità regolari lejn ajrudrom fejn ikun jista' jsir inżul skont il-punt CAT.POLA.225 jew il-punt CAT.POLA.230, skont kif ikun xieraq. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom, skont l-affarijiet li ġejjin:
- (1) wiehed ikun assumu li l-magna tiegħi fil-punt l-iktar kritiku tul ir-rotta;
  - (2) ikunu tqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;
  - (3) ir-rimi tal-fjuwil ikun permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuza proċedura sikura; u
  - (4) l-ajrudrom fejn l-ajruplan ikun previst li se jinżel wara hsara fil-magna għandu jissodisfa l-kriterji li ġejjin:
    - (i) ikunu ntlahqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni fil-massa tal-inżul mistennija; u
    - (ii) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp, u r-rapporti dwar il-kundizzjoni taż-żona jkunu jindikaw li jista' jsir inżul sikur fil-hin smat tal-inżul.
- (d) L-operatur għandu jzid il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punti (b) u (c) għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi), jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilhaq tal-inqas il-prestazzjoni tan-navigazzjoni 5 meħtieġa (ir-RNP5).

CAT.POLA.220 Waqt ir-rotta — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin

- (a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew iktar, fl-ebda punt tul ir-rotta prevista m'għandu jkun, f'velocità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlahqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, sakemm dan ma jkunx konformi mal-punti (b) sa (f).

▼B

- (b) Id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira b'żewġ magni weqfin ta' waqt ir-rotta għandha tippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, mill-punt li fih wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu fl-istess hin lejn ajrudrom li fih l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf kompletament billi juża l-proċedura preskritta għal inżul b'żewġ magni weqfin. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom. F'altitudni u f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jehtieġu li jkunu jistgħu jithaddmu s-sistemi ta' harsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira. Jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilhaq tal-inqas ir-RNP5, l-operatur għandu jżid il-marġni tal-wisa' mogħti hawn fuq għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi).
- (c) Wiehed għandu jassumi li ż-żewġ magni jieqfu fl-iktar punt kritiku ta' dik il-parti tar-rotta li fiha l-ajruplan ikun, f'velocità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlahqu r-rekwiziti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija.
- (d) Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-ajruplan ikun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa l-hsara f'żewġ magni.
- (e) Ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-rizervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuza proċedura sikura.
- (f) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi bizżejjed fjuwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm mill-inqas 1 500 pied direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir fl-istess livell għal 15-il minuta.

CAT.POL.A.225 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbez il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

CAT.POL.A.230 Inżul — runways xotti

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv iehor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway:
- (1) f'60 % tad-distanza disponibbli tal-inżul (LDA) għall-ajruplani li jaħdmu b'magni turboġett; u
- (2) f'70 % tal-LDA għall-ajruplani li jaħdmu b'turboskrun.
- (b) Għall-operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), ibbazata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.245.
- (c) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.250.

▼B

- (d) Meta jkun qed jistabbilixxi l-massa tal-inżul, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:
- (1) l-altitudni tal-ajrudrom;
  - (2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara; u
  - (3) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul, jekk dan ikun ikbar minn ± 2 %.
- (e) Sabiex l-ajruplan jithalla jitlaq, wieħed għandu jassumi li:
- (1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u
  - (2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lili meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (f) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(1) għal ajrudrom tad-destinazzjoni li jkollu runway waħda li fih l-inżul ikun jiddependi fuq komponent speċifiku tar-riħ, l-ajruplan jista' jithalla jitlaq jekk ikunu ntgħażlu żewġ ajrudromi alternattivi li jippermettu konformità shiħa mal-punti (a) sa (e). Qabel ma jagħti bidu għal avvicinament biex jinżel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-kmandant għandu jivverifika li l-inżul jista' jsir f'konformità shiħa mal-punti (a) sa (d) u mal-punt CAT.POL.A.225.
- (g) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk jintgħazel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiħa mal-punti (a) sa (e).

CAT.POL.A.235 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati

- (a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun ta' mill-inqas 115 % tad-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.230.
- (b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, il-LDA għandha tkun mill-inqas id-distanza tal-inżul stabbilita skont il-punt (a), jew mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul stabbilita skont id-dejta approvata tad-distanza tal-inżul fuq runway ikkontaminata jew dejta ekwivalenti, skont liema minnhom tkun l-akbar. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat jekk għandhiex tiġi applikata dejta ekwivalenti tad-distanza tal-inżul jew le.
- (c) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway imxarrba li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (a), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.230(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways imxarrbin.
- (d) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway ikkontaminata mhejjija b'mod speċjali li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (b), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.230(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways ikkontaminati.

▼B

- (e) Għall-punti (b), (c) u (d), għandhom jiġu applikati l-kriterji tal-punt CAT.POL.A.230 kif xieraq, hlief għall-fatt li l-punt CAT.POL.A.230(a) m'għandux japplika għall-punt (b) t'hawn fuq.

CAT.POL.A.240 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda

- (a) L-operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li l-AFM fih dejta approvata għaz-zieda mehtieġa fil-veloċità operattiva u dejta biex ikun jista' jiġi fformat il-passaġġ tat-titjira meta jitqiesu ż-żidiet fl-angoli ta' timjil laterali u fil-veloċitajiet;
  - (2) li hemm gwida viżwali disponibbli għall-precizjoni tan-navigazzjoni;
  - (3) li ġew speċifikati l-valuri minimi tat-temp u l-limitazzjonijiet tar-riħ għal kull runway; u
  - (4) li l-ekwipaġġ tat-titjira kiseb għarfien xieraq tar-rotta li fiha għandu jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-proċeduri li għandhom jintużaw skont il-punt ORO.OPS.FC.

CAT.POL.A.245 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf

- (a) L-operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4.5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li l-AFM jagħti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avvicinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkunu qed jintużaw il-kriterji tal-avvicinament wieqaf;
  - (2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf:
    - (i) għandha tkun disponibbli, sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;
    - (ii) għandhom ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u
    - (iii) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
      - (A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;
      - (B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;
      - (C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun mehtieġa fl-għoli tad-deċiżjoni (DH) u fl-MDA;
      - (D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;
      - (E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;
      - (F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u
      - (G) il-kriterji tal-avvicinament mhux milhuq.

▼B**CAT.POL.A.250 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira**

- (a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuża taż-zona ddikjarata bhala sikura u l-LDA ddikjarata;
  - (2) li l-Istat tal-ajrudrom ikun stabbilixxa interess pubbliku u ħtieġa operativa għall-operazzjoni, jew minhabba d-distanza tal-ajruport jew minhabba l-limitazzjonijiet fiżiċi marbutin mal-estensjoni tar-runway;
  - (3) li d-distanza vertikali bejn il-passaġġ ta' għajnejn il-bdot u l-passaġġ tal-iktar parti baxxa tar-roti, meta l-ajruplan ikun stabbil fuq il-passaġġ ta' nżul normali, ma tkunx taqbez it-tliet (3) metri;
  - (4) li r-RVR/il-VIS minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 1 500 metru u li l-limitazzjonijiet tar-riħ ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat;
  - (5) li l-esperjenza minima tal-bdot, ir-reqwiziti tat-tahriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlahqu;
  - (6) li l-għoli tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuża taż-zona ddikjarata bhala sikura jkun ta' 50 pied;
  - (7) li l-użu taż-zona ddikjarata bhala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrom;
  - (8) li t-tul li jista' jintuża taż-zona ddikjarata bhala sikura ma jkunx jaqbez id-90 metru;
  - (9) li l-wisa' taż-zona ddikjarata bhala sikura ċċentrata fuq il-linja estiża taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway jew mid-doppju tat-tul tal-għwienah, skont liema minnhom ikun l-akbar;
  - (10) li ż-zona ddikjarata bhala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew ħofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinżel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-zona ddikjarata bhala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuża għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;
  - (11) li l-pendil taż-zona ddikjarata bhala sikura la jkun jaqbez il-5 % 'l fuq u lanqas it-2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul; u
  - (12) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografici fiż-zona tal-avvicinament, l-għajjnuna disponibbli għall-avvicinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avvicinament mhux milhuq/mal-inżul interrott.

KAPITOLU 3**Kategorija tal-prestazzjoni B****CAT.POL.A.300 Punti ġenerali**

- (a) L-operatur m'għandux iħaddem ajruplan b'magna waħda:
- (1) billejl; jew
  - (2) f'IMC hlief skont VFR speċjali.

▼B

- (b) L-operatur għandu jitratta l-ajruplani b'zewġ magni li ma jilhqux ir-rekwiziti tat-tluġh mogħtija fil-punt CAT.POL.A.340 bħala ajruplani b'magna waħda.

CAT.POL.A.305 Tluġh

- (a) Il-massa tat-tluġh m'għandhiex taqbez il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pessjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.
- (b) Id-distanza tat-tluġh minghajr fatturi speċifikata fl-AFM m'għandhiex tkun itwal minn:
- (1) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.25, il-ġirja tat-tluġh disponibbli (TORA); jew
  - (2) meta jkun hemm mogħdija tal-waqfien u/jew tal-ikklerjar disponibbli, l-affarijiet li ġejjin:
    - (i) it-TORA;
    - (ii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.15, id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA);, jew
    - (iii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.3, l-ASDA.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;
  - (2) l-altitudni tal-pessjoni fl-ajrudrom;
  - (3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;
  - (4) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;
  - (5) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġh; u
  - (6) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat.

CAT.POL.A.310 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġh — l-ajruplani b'diversi magni

- (a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh ta' ajruplani b'zewġ magni jew iktar għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tat-TODA jew mit-tarf tad-distanza tat-tluġh jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA, hliet hekk kif previst fil-punti (b) u (c). Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienah tal-ajruplan u 60 metru u $0,125 \times D$. Wiehed għandu jassumi:
- (1) li l-passaġġ tat-titjira tat-tluġh jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tluġh meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.305(b) u jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art;
  - (2) li l-ajruplan ma jkunx immejjel b'mod laterali qabel ma jilhaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, u li wara dan il-punt l-angolu ta' timjil laterali ma jkunx ta' iktar minn 15°;
  - (3) li l-ħsara fil-magna kritika tiżviluppa fil-punt fil-passaġġ tat-titjira tat-tluġh bil-magni kollha jahdmu li fih ir-referenza viżwali biex ikunu evitati l-ostakli tkun mistennija tintilef;

▼B

- (4) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh minn 50 pied sal-ġholi li fih wiehed jassumi li tiżviluppa l-hsara fil-magna tkun daqs ix-xaqliba medja tal-ajruplan bil-magni kollha jahdmu matul it-tluġh u t-tranzizzjoni għall-konfigurazzjoni ta' waqt ir-rotta, immultiplikata b'fattur ta' 0.77; u
- (5) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh mill-ġholi milhuq skont il-punt (a)(4) sa tarf il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh tkun daqs ix-xaqliba waqt it-tluġh ta' waqt ir-rotta b'OEI mogħtija fl-AFM.
- (b) F'kazijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 300 metru, jekk it-titjira titwettagħ b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni vizwali bi gwida għad-direzzjoni, jew jekk ikunu disponibbli għajnuniet għan-navigazzjoni li jgħinu lill-bdot izomm il-passaġġ ippjanat tat-titjira bl-istess preċiżjoni; jew
- (2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
- (c) F'kazijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jeħtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 600 metru, għal titjiriet b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni vizwali bi gwida għad-direzzjoni; jew
- (2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;
- (2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
- (3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u
- (4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat.

▼M4

- (e) (e) Ir-rekwiziti f'(a)(3), (a)(4), (a)(5), (b)(2) u (c)(2) ma għandhomx ikunu applikabbli għal operazzjonijiet VFR binhar.

▼B**CAT.POL.A.315 Waqt ir-rotta — l-ajruplani b'diversi magni**

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li tiżviluppa hsara f'wahda mill-magni, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magni li jibqa' jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, fl-altitudni minima rilevanti għat-titjir sikur imnizzla fil-manwal tal-operat jew 'il fuq minnha, sa punt li jkun 1 000 pied 'il fuq minn ajrudrom li fih ikunu jistgħu jintlahqu r-rekwiziti tal-prestazzjoni.
- (b) Wiehed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-hsara fil-magna:
- (1) l-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tluġh tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magni kollha jkunu qed jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u
- (2) ix-xaqliba waqt ir-rotta b'OEI għandha tkun ix-xaqliba grossa tal-inzul jew tat-tluġh, skont kif ikun xieraq, miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 % jew imnaqqsa b'xaqliba ta' 0,5 % rispettivament.

CAT.POL.A.320 Waqt ir-rotta — l-ajruplani b'magna wahda

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jilhaq post li fih ikun jista' jitwettagħ inzul ta' emergenza sikur.

▼B

(b) Wiehed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-ħsara fil-magna:

- (1) L-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tluġh tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magna tkun qed taħdem bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u
- (2) ix-xaqliba waqt ir-rotta tkun ix-xaqliba grossa tal-inżul miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 %.

CAT.POL.A.325 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

CAT.POL.A.330 Inżul — runways xotti

(a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv iehor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway f'70 % tal-LDA, filwaqt li jitqiesu:

- (1) l-altitudni tal-ajrudrom;
- (2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara;
- (3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway; u
- (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.

(b) Għall-operazzjonijiet ta' avvicinament wieqaf, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), ibbazata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.345.

(c) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża d-dejta tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.350.

(d) Sabiex l-ajruplan jithalla jitlaq skont il-punti (a) sa (c), wiehed għandu jassumi li:

- (1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u
- (2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lillu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-ghajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.

(e) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (d)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk ikun intgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiha mal-punti (a) sa (d).

CAT.POL.A.335 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati

(a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-ħin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun daqs id-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.330, immultiplikata b'fattur ta' 1,15, jew iżjed minnha.

▼B

- (b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin smat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat id-dejta tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.
- (c) Tista' tintuża distanza tal-inżul fuq runway imxarrba li tkun iqsar minn dik meħtieġa skont il-punt (a), iżda li ma tkunx inqas minn dik meħtieġa skont il-punt CAT.POL.A.330(a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways imxarrbin.

CAT.POL.A.340 Rekwiżiti tat-tluġh waqt it-tluġh u waqt l-inżul

L-operatur ta' ajruplan b'zewġ magni għandu jissodisfa r-rekwiżiti tat-tluġh li ġejjin waqt it-tluġh u l-inżul:

(a) It-tluġh waqt it-tluġh**(1) Bil-magni kollha jaħdmu**

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh wara t-tluġh għandha tkun ta' mill-inqas 4 %:
- (A) bil-qawwa tat-tluġh fuq kull magna;
- (B) bit-tagħmir għall-inżul estiż, hlief għall-fatt li, meta t-tagħmir għall-inżul ikun jista' jitregġa' lura f'mhux iktar minn seba' (7) sekondi, wiehed jista' jassumi li dan ikun imregġa' lura;
- (C) bil-“flaps” tal-gwienah fil-pożizzjoni(jiet) tat-tluġh; u
- (D) b'veloċità tat-tluġh li ma tkunx ta' inqas mill-akbar valur minn fost dawn li ġejjin: 1,1 V_{MC} (il-veloċità minima tal-kontroll fuq jew qrib l-art) u 1,2 V_{S1} (il-veloċità ta' waqfien jew il-veloċità minima ta' titjir kostanti fil-konfigurazzjoni tal-inżul).

(2) B'OEI

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh f'altitudni ta' 400 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh għandu jkun pożittiv b'mod li jista' jitkejjel:
- (A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;
- (B) bil-magna li jibqa' fil-qawwa tat-tluġh;
- (C) bit-tagħmir għall-inżul imregġa' lura;
- (D) bil-“flaps” tal-gwienah fil-pożizzjoni(jiet) tat-tluġh; u
- (E) b'veloċità tat-tluġh li tkun daqs dik milhuqa f'għoli ta' 50 pied.
- (ii) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh:
- (A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;
- (B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;
- (C) bit-tagħmir għall-inżul imregġa' lura;
- (D) bil-“flaps” tal-gwienah imregġgħin lura; u
- (E) b'veloċità tat-tluġh ta' mhux inqas minn 1,2 V_{S1} .

▼B(b) *It-tluġh waqt l-inżul*

(1) Bil-magni kollha jaħdmu

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh għandha tkun ta' mill-inqas 2,5 %:
  - (A) b'mhux iktar mill-qawwa jew mill-forza propulsiva li tkun disponibbli tmien (8) sekondi wara l-bidu tal-moviment tal-kontrolli tal-qawwa mill-pożizzjoni minima wieqfa tat-titjira;
  - (B) bit-tagħmir għall-inżul estiż;
  - (C) bil-“flaps” tal-ġwienah fil-pożizzjoni tal-inżul; u
  - (D) b'veloċità tat-tluġh li tkun daqs V_{REF} (il-veloċità ta' referenza tal-inżul).

(2) B'OEI

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wiċċ tal-inżul:
  - (A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;
  - (B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;
  - (C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;
  - (D) bil-“flaps” tal-ġwienah imreġġghin lura; u
  - (E) b'veloċità tat-tluġh ta' mhux inqas minn $1,2 V_{S1}$.

CAT.POL.A.345 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avvċinament wieqaf

(a) L-operazzjonijiet ta' avvċinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4,5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (1) li l-AFM jaġhti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avvċinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkunu qed jintużaw il-kriterji tal-avvċinament wieqaf; u
- (2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avvċinament wieqaf:
  - (i) tkun disponibbli sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;
  - (ii) ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u
  - (iii) jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
    - (A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;
    - (B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;
    - (C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun mehtieġa fid-DH u fl-MDA;
    - (D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;
    - (E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;

▼B

(F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u

(G) il-kriterji tal-avviċinament mhux milhuq.

CAT.POL.A.350 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira

- (a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuza taż-zona ddikjarata bħala sikura u l-LDA ddikjarata;
  - (2) li l-użu taż-zona ddikjarata bħala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrum;
  - (3) li ż-zona ddikjarata bħala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew hofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinżel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-zona ddikjarata bħala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuza għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;
  - (4) li l-pendil taż-zona ddikjarata bħala sikura la jkun jaqbeż pendil ta' 5 % 'l fuq u lanqas pendil ta' 2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul;
  - (5) li t-tul li jista' jintuza taż-zona ddikjarata bħala sikura ma jkunx jaqbeż id-90 metru;
  - (6) li l-wisa' taż-zona ddikjarata bħala sikura ċentrata fuq il-linja estiza taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway;
  - (7) li l-għoli tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuza taż-zona ddikjarata bħala sikura jkun ta' mill-inqas 50 pied;
  - (8) li l-valuri minimi tat-temp ikunu speċifikati għal kull runway li għandha tintuza u ma jkunx inqas mill-valur li huwa l-ikbar minn fost il-valuri minimi tal-VFR jew tan-NPA;
  - (9) li l-esperjenza tal-bdot, ir-reqwiżiti tat-taħriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlahqu;
  - (10) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografici fiż-zona tal-avviċinament, l-għajjnuna disponibbli għall-avviċinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avviċinament mhux milhuq/mal-inżul interrott.

KAPITOLU 4**Kategorija tal-prestazzjoni C****CAT.POL.A.400 Tluġh**

- (a) Il-massa tat-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.
- (b) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-zona tat-tluġh fl-AFM taġġhom, li iżda ma tkunx tinkludi r-responsabbiltà għall-ħsara fil-magna, id-distanza mill-bidu tal-ġirja tat-tluġh meħtieġa mill-ajruplan biex dan jilhaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima tat-tluġh, meta mmultiplikata b'wiehed minn dawn il-fatturi:
- (1) 1,33 għall-ajruplani b'zewġ magni;

▼B

- (2) 1,25 għall-ajruplani bi tliet magni; jew
- (3) 1,18 għall-ajruplan b'erba' magni,
- m'għandhiex taqbeż il-girja tat-tluġ disponibbli (TORA) fl-ajrudrom li fih ikun se jsir it-tluġ.
- (c) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-żona tat-tluġ fl-AFM tagħhom li tkun tqis ukoll il-ħsara fil-magna, għandhom jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin skont l-ispeċifikazzjonijiet mogħtija fl-AFM:
- (1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqqien m'għandhiex taqbeż l-ASDA;
- (2) id-distanza tat-tluġ m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġ (TODA) u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs it-TORA;
- (3) il-girja tat-tluġ m'għandhiex taqbeż it-TORA;
- (4) għandu jintuża valur wiehed ta' V_1 għat-tluġ interrott u għal dak issoktat; u
- (5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġ m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.
- (d) Għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
- (2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;
- (3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;
- (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġ;
- (5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat; u
- (6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minhabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tluġ.

CAT.POL.A.405 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġ

- (a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġ b'OEI għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied u $0,01 \times D$ minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjagġa mit-tarf tat-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienah tal-ajruplan u 60 metru u $0,125 \times D$.
- (b) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġ għandu jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tluġ meħtieġa skont il-punt ►**M4** CAT.POL.A.400 (b) jew (c) ◀, skont kif ikun applikabli, u għandu jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-girja tat-tluġ;
- (2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
- (3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u
- (4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrapportat.

▼B

- (d) Il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sa dak il-punt tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh li fih ikun inkiseb għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli tat-timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°. Għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-velocitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inkluzi z-zidiet fid-distanza li jkunu geġjin minn velocitajiet operattivi miżjuda.
- (e) F'kazijiet li ma jkunux jehtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiz-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
  - (2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-ohra kollha.
- (f) F'kazijiet li jkunu jehtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiz-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
  - (2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-ohra kollha.
- (g) L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri ta' kontingenza biex jissodisfa l-punti (a) sa (f) u biex jipprovi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POL.A.410, jew jinzel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tluġh.

CAT.POL.A.410 Waqt ir-rotta — bil-magni kollha jahdmu

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jzomm rata tat-tluġh ta' mill-inqas 300 pied kull minuta, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa:
- (1) fil-valuri minimi tal-altitudni għat-titjir sikur f'kull stadju tar-rotta li fiha l-ajruplan għandu jittajjar, jew ta' kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, li jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat għall-ajruplan, jew li jkunu kkalkulati mill-informazzjoni li jkun hemm f'dan il-manwal tal-operat; u
  - (2) fil-valuri minimi tal-altitudni mehtieġa għall-konformità mal-kundizzjonijiet preskritti fil-punti CAT.POL.A.415 u 420, kif xieraq.

CAT.POL.A.415 Waqt ir-rotta — b'OEI

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li, fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, waħda mill-magni ma tibqax taħdem, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magna/bil-magni l-ohra(jn) jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, mill-altitudni ta' velocità regolari sa ajrudrom fejn ikun jista' jsir l-inżul skont il-punti CAT.POL.A.430 jew CAT.POL.A.435, kif ikun xieraq. L-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f' distanza vertikali ta' mill-inqas:
- (1) 1 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tluġh tkun ta' zero jew tkun iktar minn hekk; jew
  - (2) 2 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tluġh tkun ta' inqas minn zero.

▼B

- (b) Il-passaġġ tat-titjira għandu jkollu pendil pozittiv f'altitudni ta' 450 metru (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa hsara f'wahda mill-magni.
- (c) Ir-rata tat-tluġh disponibbli tal-ajruplan għandha titqies li hija 150 pied kull minuta inqas mir-rata grossa tat-tluġh speċifikata.
- (d) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punt (a) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilhaq tal-inqas ir-RNP5.
- (e) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura.

CAT.POL.A.420 Waqt ir-rota — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin

- (a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew iktar, fl-ebda punt tul ir-rota prevista m'għandu jkun, f'velocità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlahqu r-reqwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, sakemm dan ma jkunx konformi mal-punti (b) sa (e).
- (b) Il-passaġġ tat-titjira b'żewġ magni weqfin għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, lejn ajrudrom li fih ikunu ntlahqu r-reqwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija, filwaqt li jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rota prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied minnhom.
- (c) Wieħed għandu jassumi li ż-żewġ magni jieqfu fl-iktar punt kritiku ta' dik il-parti tar-rota li fiha l-ajruplan ikun, f'velocità regolari ta' medda twila bil-magni kollha jaħdmu f'temperatura standard u arja kalma, iktar minn 90 minuta 'l bogħod mill-ajrudrom li fih ikunu ntlahqu r-reqwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli fil-massa tal-inżul mistennija.
- (d) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wieħed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi biżżejjed fjuwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm f'altitudni ta' mill-inqas 450 metru (1 500 pied) direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir fl-istess livell għal 15-il minuta.
- (e) Ir-rata tat-tluġh disponibbli tal-ajruplan għandha titqies li hija 150 pied kull minuta inqas minn dik speċifikata.
- (f) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punt (b) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tilhaq tal-inqas ir-RNP5.
- (g) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa, jekk tintuża proċedura sikura.

CAT.POL.A.425 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni u, jekk din tkun meqjusa fl-AFM, għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

▼B**CAT.POL.A.430 Inżul — runways xotti**

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway f'70 % tal-LDA, filwaqt li jitqiesu:
- (1) l-altitudni tal-ajrudrom;
  - (2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara;
  - (3) it-tip ta' wiċċ tar-runway; u
  - (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.
- (b) Sabiex l-ajruplan jithalla jitlaq, wiehed għandu jassumi li:
- (1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u
  - (2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bhalma huma l-ghajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (c) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (b)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk ikun intgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiha mal-punti (a) u (b).

CAT.POL.A.435 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati

- (a) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, il-LDA għandha tkun daqs id-distanza meħtieġa tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.430, immultiplikata b'fattur ta' 1,15, jew iżjed minnha.
- (b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbez il-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat id-dejta tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.

*TAQSIMA 2**Helikopters*

KAPITOLU 1

Rekwiziti ġenerali**CAT.POL.H.100 Applikabbiltà**

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu skont ir-rekwiziti tal-kategorija tal-prestazzjoni applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1:
- (1) meta jithaddmu lejn/minn ajrudromi jew siti tal-operat li jkunu jinsabu f'ambjent ostili kkonġestjonat, hlief meta dawn jithaddmu lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) skont il-punt CAT.POL.H.225; jew
  - (2) meta jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, hlief meta jithaddmu lejn/minn pjattaforma għall-helikopters fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 skont approvazzjoni mogħtija skont il-punt CAT.POL.H.305.

▼B

- (c) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas, iżda ta' iktar minn disa' sits, għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2.
- (d) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1, 2 jew 3.

CAT.POL.H.105 Punti ġenerali

- (a) Il-massa tal-helikopter:

- (1) fil-bidu tat-tluġ; jew
- (2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irriedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-reqwiziti applikabbli ta' din it-Taqsima jistgħu jintlahqu, għat-titjira li għandha titwettaq, filwaqt li jitqiesu t-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil, hekk kif previst fir-reqwizit rilevanti.

- (b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluza fl-AFM għandha tintuza biex tiġi stabbilita l-konformità mar-reqwiziti ta' din it-Taqsima, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fir-reqwizit rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika dejta oħra bħal din fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti f'din it-Taqsima, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.

- (c) Hija u tintwera l-konformità mar-reqwiziti ta' din it-Taqsima, għandhom jitqiesu l-parametri li ġejjin:

- (1) il-massa tal-helikopter;
- (2) il-konfigurazzjoni tal-helikopter;
- (3) il-kundizzjonijiet ambjentali, b'mod partikulari:

- (i) l-altitudni tal-pressjoni u t-temperatura;

- (ii) ir-riħ:

(A) hliet hekk kif previst fil-punt (C), għar-reqwiziti tat-tluġ, tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġ u tal-inżul, wiehed m'għandux iqis iktar minn 50 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn faċċata fiss irrapportat ta' 5 kt jew iktar;

(B) f'każ li l-AFM ikun jippermetti t-tluġ jew l-inżul b'komponent tar-riħ minn wara, u fil-każijiet kollha għall-passaġġ tat-titjira tat-tluġ, għandu jitqies mhux inqas minn 150 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn wara irrapportat; u

(C) f'każ li t-tagħmir għall-kejl preċiż tar-riħ jippermetti kejl preċiż tal-velocità tar-riħ fuq il-punt tat-tluġ u tal-inżul, l-operatur jista' jistabbilixxi l-komponenti tar-riħ f'ammonti li jaqbzu l-50 %, sakemm huwa juri lill-awtorità kompetenti li l-qrubija lejn il-FATO u l-preċiżjoni mtejbja tat-tagħmir għall-kejl tar-riħ joffru livell ekwivalenti ta' sikurezza;

▼B

(4) it-tekniki operattivi; u

(5) l-użu ta' kwalunkwe sistema li taffetwa hażin il-prestazzjoni.

CAT.POL.H.110 Kunsiderazzjoni tal-ostakli

(a) Għall-għanijiet tar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab lil hinn mill-FATO, fil-passaġġ tat-titjira tat-tluġh jew fil-passaġġ tat-titjira ta' avviċinament mhux milhuq għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu, mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taht il-passaġġ previst tat-titjira, ma tkunx iktar mid-distanzi li ġejjin:

(1) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR:

(i) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM — jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, " $0,75 \times D$ ", fejn D hija l-akbar dimensjoni tal-helikopter meta r-rotors ikunu qed iduru;

(ii) flimkien mal-akbar valur minn fost " $0,25 \times D$ " jew "tliet (3) metri";

(iii) flimkien ma':

(A) $0,10 \times$ id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar; jew

(B) $0,15 \times$ id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru billejl;

(2) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR:

(i) " $1,5 D$ " jew 30 metru, skont liema minnhom ikun l-akbar, flimkien ma':

(A) $0,10 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida preċiża għad-direzzjoni;

(B) $0,15 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida standard għad-direzzjoni; jew

(C) $0,30 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR minghajr gwida għad-direzzjoni;

(ii) meta jitqies il-passaġġ tat-titjira ta' avviċinament mhux milhuq, id-diverġenza taz-zona tal-kunsiderazzjoni tal-ostakli tapplika biss wara tarf id-distanza disponibbli għat-tluġh;

(3) Għall-operazzjonijiet li fihom it-tluġh inizjali jitwettaq b'mod viżwali u mbagħad jinqaleb għall-IFR/IMC f'punt ta' tranzizzjoni, il-kriterji meħtieġa skont il-punt (1) japplikaw sal-punt ta' tranzizzjoni, filwaqt li l-kriterji meħtieġa skont il-punt (2) japplikaw wara l-punt ta' tranzizzjoni. Il-punt ta' tranzizzjoni ma jistax ikun jinsab qabel tarf id-distanza meħtieġa għat-tluġh (it-TODRH) għall-helikopters li jkunu qed jaħdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew qabel il-punt iddefinit wara t-tluġh (id-DPATO) għall-helikopters li jkunu qed jaħdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2.

(b) Għat-tluġh permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranzizzjoni laterali, għall-għanijiet tar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab fiż-zona ta' riżerva jew fiż-zona ta' tranzizzjoni laterali għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taht il-passaġġ previst tat-titjira ma tkunx ta' iktar minn:

(1) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, " $0,75 \times D$ ";

▼B

- (2) flimkien mal-akbar valur minn fost " $0,25 \times D$ " jew "tliet (3) metri";
- (3) flimkien ma':
  - (i) $0,10 \times$ id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, jew
  - (ii) $0,15 \times$ id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru billejl.
- (c) L-ostakli jistgħu jiġu injorati jekk dawn ikunu jinsabu lil hinn minn:
  - (1) $7 \times$ ir-raġġ tar-rotor (R) għall-operazzjonijiet li jsiru binhar, jekk ikun żgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista' tintlaħaq b'referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tluġh;
  - (2) $10 \times R$ għall-operazzjonijiet li jsiru billejl, jekk ikun żgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista' tintlaħaq b'referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tluġh;
  - (3) 300 metru jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni tkun tista' tintlaħaq permezz ta' għajnuniet xierqa għan-navigazzjoni; jew
  - (4) 900 metru fil-każijiet l-oħra kollha.

KAPITOLU 2

Kategorija tal-Prestazzjoni 1**CAT.POL.H.200 Punti ġenerali**

Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deciz mill-Aġenzija.

CAT.POL.H.205 Tluġh

- (a) Il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbez il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuża.
- (b) Il-massa waqt it-tluġh għandha tkun tali li:
  - (1) ikun jista' jiġi interrott it-tluġh u jsir inżul fuq il-FATO f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fil-punt tad-deċiżjoni tat-tluġh (TDP) jew qablu;
  - (2) id-distanza mehtieġa għal tluġh interrott (RTODRH) ma tkunx taqbez id-distanza disponibbli għal tluġh interrott (RTODAH); u
  - (3) it-TODRH ma tkunx taqbez id-distanza disponibbli għat-tluġh (it-TODAH);
  - (4) minkejja l-punt (b)(3), it-TODRH tista' taqbez it-TODAH jekk il-helikopter, f'każ li jkollu ħsara fil-magna kritika li tiġi rrikonoxxuta fit-TDP, meta jkompli t-tluġh ikun jista' jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkun hemm sa tarf it-TODRH b'marġni vertikali ta' mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) u (b), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.

▼B

- (d) Dik il-parti tat-tluġ sat-TDP, inkluż it-TDP, għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher biex b'hekk ikun jista' jitwettaq tluġ interrott.
- (e) Għat-tluġ permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranżizzjoni laterali, f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonossuta fit-TDP jew qablu, il-helikopter għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu fiż-żona ta' riżerva jew fiż-żona ta' tranżizzjoni laterali b'marġni xieraq minnhom.

CAT.POL.H.210 Passaġġ tat-titjira tat-tluġ

- (a) Minn tarf it-TODRH f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonossuta fit-TDP:
- (1) Il-massa waqt it-tluġ għandha tkun tali li l-passaġġ tat-titjira tat-tluġ jipprovdni distanza vertikali, 'il fuq minn kull ostaklu li jkun jinsab fil-passaġġ tat-tluġ, ta' mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR u ta' 10,7 metri (35 pied) + 0,01 × id-distanza DR minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR. Iridu jitqiesu biss daww l-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.
- (2) F'każijiet fejn titwettaq bidla fid-direzzjoni ta' iktar minn 15°, għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu tat-timjil laterali fuq il-kapaċità ta' konformità mar-rekwiziti tad-distanza mill-ostakli. Din id-dawra m'għandhiex tinbeda qabel ma jintlahaq għoli ta' 61 metru (200 pied) 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġ, sakemm ma tkunx parti minn proċedura approvata mogħtija fl-AFM.
- (b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.

CAT.POL.H.215 Waqt ir-rotta — bil-magna kritika wieqfa

- (a) Il-massa tal-helikopter u l-passaġġ tat-titjira fil-punti kollha matul ir-rotta, bil-magna kritika wieqfa u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandhom jippermettu konformità mal-punti (1), (2) jew (3):
- (1) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq fi kwalunkwe hin mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-massa tal-helikopter għandha tippermetti rata tat-tluġ ta' mill-inqas 50 pied kull minuta, bil-magna kritika wieqfa, f'altitudni ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied), jew 600 metru (2 000 pied) fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża, 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista;
- (2) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-helikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220. Il-passaġġ tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied) minnhom, jew 600 metru (2 000 pied) minnhom fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża. Jistgħu jintużaw it-tekniki ta' nżul progressiv;
- (3) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq f'VMC b'wiċċ l-art jidher, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-helikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220, mingħajr ma l-helikopter qatt jittajjar f'altitudni li tkun taħt l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira. Għandhom jitqiesu l-ostakli li jkunu jinsabu sa 900 metru fuq kull naha tar-rotta.

▼B

- (b) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a)(2) jew (a)(3):
- (1) wiehed jassumi li l-magna kritika tieqaf fil-punt l-iktar kritiku tul ir-rotta;
  - (2) għandhom jitqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;
  - (3) ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun ippjanat li jitwettag biss safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-helikopter jasal fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa u billi juża proċedura sikura; u
  - (4) ir-rimi tal-fjuwil m'għandux ikun ippjanat li jseħh f'punt li jkun jinsab taht l-1 000 pied 'il fuq mill-art.
- (c) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punti (a)(1) u (a)(2) għandhom jiżiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tista' tintlaħaq tal-inqas għal 95 % tal-ħin totali tat-titjira.

CAT.POL.H.220 Inżul

- (a) Il-massa tal-inżul tal-helikopter fil-ħin stmat tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuza.
- (b) F'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-punt tad-deċiżjoni tal-inżul (LDP) jew qablu, wiehed jista' jew jinzel u jieqaf fil-FATO, jew inkella jwettag inżul interrott u jgħaddi minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tat-titjira b'marġni vertikali ta' 10,7 metri (35 pied) minnhom. Iridu jitqiesu biss daww il-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.
- (c) F'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-LDP jew warajh, wehed jista':
- (1) jgħaddi f'ċertu distanza minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avvicinament; u
  - (2) jinzel u jieqaf fil-FATO.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) għall-ħin stmat tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tad-destinazzjoni, jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor jekk dan ikun meħtieġ.
- (e) Dik il-parti tal-inżul mil-LDP sal-kuntatt mal-art għandha titwettag b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

CAT.POL.H.225 Operazzjonijiet bil-helikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku

- (a) L-operazzjonijiet lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2, mingħajr ma jkun hemm konformità mal-punt CAT.POL.H.310(b) jew mal-punt CAT.POL.H.325(b), sakemm ikunu ssodisfati l-affarijiet kollha li ġejjin:
- (1) il-PIS kien diġà jintuza qabel l-1 ta' Lulju 2002;
  - (2) id-daqs tal-PIS jew tal-ambjent bl-ostakli ma jippermettix li jkun hemm konformità mar-reqwiżiti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1;
  - (3) l-operazzjoni titwettag b'helikopter li jkollu MOPSC ta' sitt sits jew inqas;
  - (4) l-operatur huwa konformi mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3);

▼B

- (5) il-massa tal-helikopter ma taqbiżx il-massa massima speċifikata fl-AFM għal xaqliba tat-tluġ ta' 8 % f'arja kalma fil-veloċità sikura x-xierqa għat-tluġ (V_{TOSS}), meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magni li jibqa' jkun qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; u
  - (6) l-operatur ikun kiseb l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti għall-operazzjoni. Qabel ma t-tali operazzjonijiet isehhu fi Stat Membru iehor, l-operatur għandu jkiseb approvazzjoni minghand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.
- (b) Fil-manwal tal-operat għandhom jiġu stabbiliti proċeduri li jkun speċifiċi għas-sit sabiex jitnaqqas il-perjodu li matulu jkun hemm periklu għall-okkupanti tal-helikopter u għall-persuni li jkun jinsabu fuq l-art f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna matul it-tluġ u l-inżul.
- (c) Għal kull PIS, il-manwal tal-operat għandu jinkludi: dijagramma, jew ritratt annotat, li juri l-aspetti ewlenin, id-dimensjonijiet, in-nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti tal-kategorija tal-prestazzjoni 1, il-perikli prinċipali u l-pjan ta' kontinġenza f'każ li jsehh incident.

KAPITOLU 3

Kategorija tal-prestazzjoni 2**CAT.POL.H.300 Punti ġenerali**

Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija.

CAT.POL.H.305 Operazzjonijiet minghajr garanzija li jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur

- (a) L-operazzjonijiet minghajr garanzija li jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur matul il-fażijiet tat-tluġ u tal-inzul għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jkiseb u jżomm approvazzjoni bhal din, l-operatur:
- (1) iwettaq valutazzjoni tar-riskju, li fiha jispeċifika:
    - (i) it-tip ta' helikopter; u
    - (ii) it-tipi ta' operazzjonijiet;
  - (2) jimplimenta s-sett ta' kundizzjonijiet li ġejjin:
    - (i) l-ilhiq u z-zamma tal-istandard ta' modifikazzjoni tal-helikopter/tal-magna ddefinit mill-manifattur;
    - (ii) it-twettiq tal-azzjonijiet ta' manutenzjoni preventiva rrakkomandati mill-manifattur tal-helikopter jew tal-magna;
    - (iii) l-inkluzjoni tal-proċeduri għat-tluġ u l-inzul fil-manwal tal-operat, f'każ li dawn ma jkunux diġà jinsabu fl-AFM;
    - (iv) l-ispeċifikazzjoni tat-tahriġ għall-ekwipagg tat-titjira; u
    - (v) il-forniment ta' sistema għar-rappurtar lill-manifattur ta' dawk il-kazijiet fejn il-magna titef il-qawwa, tintefa jew tiżviluppa xi hsara;
- u
- (3) jimplimenta sistema għall-monitoraġġ tal-użu (UMS).

▼B**CAT.POL.H.310 Tluġh**

- (a) Il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal rata tat-tluġh ta' 150 pied kull minuta f'għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.
- (b) Għall-operazzjonijiet minbarra dawk speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, it-tluġh għandu jitwettaq b'tali mod li jkun jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur sal-punt fejn it-titjira tkun tista' titkompla minghajr periklu.
- (c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-reqwiziti tal-punt (a):
- (1) il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjira kwazi stazzjonarju minghajr effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu (AEO OGE) li jitwettaq f'arja kalma u bil-magni kollha jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew
  - (2) għall-operazzjonijiet minn pjattaforma għall-helikopters:
    - (i) b'helikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew
    - (ii) għal kwalunkwe helikopter li jithaddem minn pjattaforma għall-helikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa waqt it-tluġh għandha tqis: il-proċedura; l-evitar tat-tarf tal-pjattaforma (deck-edge miss) u l-inzul f'daqqa (drop down) x-xierqa għall-għoli tal-pjattaforma għall-helikopters bil-magna kritika/bil-magni kritiċi wieqfa/weqfin u bil-magni li jibqa' jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fil-punt tat-tluq.
- (e) Dik il-parti tat-tluġh ta' qabel ma jintlahqu r-reqwiziti tal-punt CAT.POL.H.315 għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

CAT.POL.H.315 Passaġġ tat-titjira tat-tluġh

Ir-reqwiziti tal-punti CAT.POL.H.210(a)(1), (a)(2) u (b) għandhom jiġiharsu mill-punt iddefinit wara t-tluġh (id-DPATO) jew, b'mod alternattiv, sa mhux iktar tard minn 200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh, meta l-magna kritika tkun wieqfa.

CAT.POL.H.320 Waqt ir-rota — bil-magna kritika wieqfa

Għandhom jiġiharsu r-reqwiziti tal-punt CAT.POL.H.215.

CAT.POL.H.325 Inzul

- (a) Il-massa tal-inzul fil-hin stmat tal-inzul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal rata tat-tluġh ta' 150 pied kull minuta f'għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.
- (b) F'każ li l-magna kritika tiżviluppa ħsara fi kwalunkwe punt fil-passaġġ tal-avviċinament:
- (1) jista' jitwettaq inzul interrott li jkun jissodisfa r-reqwiziti tal-punt CAT.POL.H.315; jew
  - (2) għall-operazzjonijiet minbarra dawk speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, il-helikopter jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

▼B

- (c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-reqwiżiti tal-punt (a):
- (1) il-massa tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjir kważi stazzjonarju b'AEO OGE li jitwettaq f'arja kalma u bil-magni kollha jahdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew
  - (2) għall-operazzjonijiet lejn pjattaforma għall-helikopters:
    - (i) b'helikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew
    - (ii) għal kwalunkwe helikopter li jithaddem lejn pjattaforma għall-helikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa tal-inżul għandha tqis il-proċedura u l-inżul f'daqqa x-xierqa għall-gholi tal-pjattaforma għall-helikopters bil-magna kritika wieqfa u bil-magna/bil-magni li jibqa'/jibqghu taħdem/jahdmu b'rata ta' qawwa xierqa.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor, jekk dan ikun meħtieġ.
- (e) Dik il-parti tal-inżul li warajha ma jkunx jista' jintlaħaq ir-reqwiżit tal-punt (b)(1) għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

KAPITOLU 4

Kategorija tal-prestazzjoni 3**CAT.POL.H.400 Punti ġenerali**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deciz mill-Aġenzija, jew fil-Kategorija B.
- (b) L-operazzjonijiet għandhom jitwettqu biss f'ambjent mhux ostili, hlief għal meta:
- (1) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt CAT.POL.H.420; jew
  - (2) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt (c) għall-fażijiet tat-tluġh u tal-inżul.
- (c) Sakemm l-operatur ikun approvat skont il-punt CAT.POL.H.305, jistgħu jitwettqu operazzjonijiet lejn/minn ajrudrom jew sit tal-operat li jkun jinsab 'il barra minn ambjent ostili kkonġestjonat mingħajr garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur:
- (1) matul it-tluġh, qabel ma tintlaħaq il- V_y (il-velocità għall-aħjar rata tat-tluġh) jew qabel ma jintlaħqu l-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh; jew
  - (2) matul l-inżul, taħt il-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tal-inżul.
- (d) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu:
- (1) mingħajr ma jkun hemm wiċċ l-art jidher;
  - (2) billejl;
  - (3) meta l-bazi tas-shab ikun f'għoli ta' inqas minn 600 pied; jew
  - (4) meta l-vizibilità tkun ta' inqas minn 800 metru.

▼B**CAT.POL.H.405 Tluġh**

- (a) Il-massa waqt it-tluġh għandha tkun l-inqas waħda minn dawn li ġejjin:
- (1) il-MCTOM; jew
  - (2) il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju taħt effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kważi stazzjonarju taħt effett tal-art, il-massa waqt it-tluġh speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh.
- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.410 Waqt ir-rotta

- (a) Il-helikopter għandu jkun jista' jkompli tul ir-rotta prevista tiegħu jew lejn devjazzjoni ppjanata, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet tal-qawwa massima kontinwa, mingħajr ma jittajjar fi kwalunkwe punt f'altitudni li tkun taħt l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira.
- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.420, f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.415 Inzul

- (a) Il-massa tal-inzul tal-helikopter fil-hin smat tal-inzul għandha tkun l-inqas waħda minn dawn li ġejjin:
- (1) il-massa massima ċertifikata tal-inzul; jew
  - (2) il-massa massima tal-inzul speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju taħt effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kważi stazzjonarju taħt effett tal-art, il-massa tal-inzul speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh.
- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.420 Operazzjonijiet bil-helikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn zona kkongestjonata

- (a) L-operazzjonijiet li jsiru fuq ambjent ostili mhux ikkongestjonat mingħajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur b'helikopters li jahdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MOPSC ta' sitt sits jew inqas għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti, wara li huwa jkun wettaq valutazzjoni tar-riskji għas-sikurezza. Qabel ma t-tali operazzjonijiet isehħu fi Stat Membru iehor, l-operatur għandu jikseb approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.
- (b) Sabiex jikseb u jzomm approvazzjoni bħal din, l-operatur:
- (1) għandu jwettaq dawn l-operazzjonijiet biss fiż-żoni u bil-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni;
  - (2) m'għandux iwettaq dawn l-operazzjonijiet skont approvazzjoni tal-HEMS;
  - (3) għandu jiġġustifika l-fatt li l-limitazzjonijiet tal-helikopter, jew kunsiderazzjonijiet oħrajn li jistgħu jiġu ġġustifikati, jipprekludu l-użu tal-kriterji x-xierqa tal-prestazzjoni; u
  - (4) għandu jkun ingħata approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.305(b).

▼B

- (c) Minkejja l-punt CAT.IDE.H.240, it-tali operazzjonijiet jistgħu jitwettqu mingħajr tagħmir tal-ossigenu supplimentari, sakemm l-altitudni tal-kabina ma taqbiżx l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u ma taqbez qatt it-13 000 pied ta' altitudni tal-pressjoni.

*TAQSIMA 3**Massa u bilanċ*

KAPITOLU 1

Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-muturi**CAT.POL.MAB.100 Tagħbija, massa u bilanċ**

- (a) Matul kull fazi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u ċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi mal-limitazzjonijiet speċifikati fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.
- (b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru billi dan jintiżen realment qabel id-dhul inizjali fis-servizz u mbagħad wara jintiżen f'intervalli ta' erba' (4) snin jekk jintuzaw il-mases individwali tal-inġenji tal-ajru, jew ta' disa' (9) snin jekk jintuzaw il-mases tal-flotot. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jerġgħu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (c) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.
- (d) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ li huma inklużi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija billi jizinhom jew billi juża masen standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru.
- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku, inkluża kwalunkwe sabborra, billi jizinha jew billi jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku skont il-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji.
- (f) Minbarra l-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji kkontrollati, l-operatur jista' juża masen standard għall-oġġetti l-oħra tat-tagħbija jekk juri lill-awtorità kompetenti li dawn l-oġġetti għandhom l-istess massa jew li l-mases tagħhom jaqgħu fi hdan il-valuri speċifikati tat-tolleranza.
- (g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (h) L-operatur għandu jiżgura:
- (1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taħt is-supervizjoni ta' persunal ikkwalifikat; u
  - (2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.
- (i) L-operatur għandu jkun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħha tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartiment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits. Barra minn hekk, għall-helikopters, l-operatur għandu jqis ukoll it-tibdil fit-tagħbija li jsehh waqt it-titjira.

▼ B

- (j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

CAT.POL.MAB.105 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa

- (a) Qabel kull titjira, l-operatur għandu jistabbilixxi d-deġta dwar il-bilanċ u l-massa u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa, li fihom ikunu speċifikati t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandha tippermetti lill-kmandant jistabbilixxi jekk it-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha tkunx tali li ma jinqabzux il-limiti tal-bilanċ u tal-massa tal-inġenju tal-ajru. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

- (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;
- (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira;
- (3) isem il-kmandant;
- (4) isem min ikun hejja d-dokument;
- (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;
  - (i) fil-każ tal-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B u tal-helikopters, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità m'għandhiex għalfejn tinizzel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija tkun issegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;
- (6) il-massa tal-fjuwil mat-tluġh u l-massa tal-fjuwil għall-vjaġġ;
- (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;
- (8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;
- (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inzul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
- (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u
- (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

L-informazzjoni t'hawn fuq għandha tkun disponibbli fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira jew fis-sistemi tal-bilanċ u tal-massa. Xi ftit minn din l-informazzjoni tista' tkun inkluża f'dokumenti oħrajn li jkunu faċilment disponibbli għall-użu.

- (b) F'każijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-deġta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-deġta prodotta.
- (c) Il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija lill-kmandant. Il-kmandant għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:
- (1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tkun mgħarrfa lill-kmandant u tiddaħhal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;

▼B

- (2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u
  - (3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, tithejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.
- (e) L-operatur għandu jikseb l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti jekk ikun jixtieq juża sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa li tkun integrata abbord jew sistema kkompjuterizzata awtonoma għall-bilanċ u l-massa bhala s-sors ewlieni għat-tluq tal-inġenju tal-ajru. L-operatur għandu juri l-preċiżjoni u l-affidabbiltà ta' dik is-sistema.

▼M4*TAQSIMA 4**Glajders***CAT.POL.S.100 Limitazzjonijiet operattivi**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (centre of gravity - CG) tal-glajder għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-glajder.

CAT.POL.S.105 Użin

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u ċ-ċentru tal-gravità tal-glajder ikunu ġew stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuza għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-glajder għandu jerġa' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-glajder jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

CAT.POL.S.110 Prestazzjoni

Il-kmandant għandu jhaddem il-glajder biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

*TAQSIMA 5**Blalen tal-arja***CAT.POL.B.100 Limitazzjonijiet operattivi**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa tal-ballun tal-arja għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-ballun tal-arja.

CAT.POL.B.105 Użin

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa tal-ballun tal-arja tkun ġiet stabbilita permezz ta' użin reali qabel ma' jintuza għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-ballun tal-arja għandu jerġa' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-ballun tal-arja jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

CAT.POL.B.110 Sistema biex tiġi ddeterminata l-massa

- (a) L-operatur ta' ballun tal-arja għandu jistabbilixxi sistema li tispeċifika kif l-affarijiet li ġejjin huma determinati bl-eżatt għal kull titjira sabiex il-kmandant ikun jista' jivverifika li tinzamm konformità mal-limitazzjonijiet tal-AFM:

▼ M4

- (1) il-massa tal-ballun tal-arja bazi;
  - (2) il-massa tat-tagħbija tat-traffiku (traffic load);
  - (3) il-massa tat-tagħbija ta' fjuwil jew saborra;
  - (4) il-massa tat-tluġh;
  - (5) it-tagħbija tal-ballun tal-arja ssir taħt is-supervizjoni tal-kmandant jew persunal ikkwalifikat;
  - (6) it-tnejn u d-dispożizzjoni tad-dokumentazzjoni kollha.
- (b) Il-kalkolu tal-massa bbażat fuq kalkoli elettronici għandu jkun replikabbli mill-kmandant.
- (c) Id-dokumentazzjoni dwar il-massa għandha tithejja qabel kull titjira u tiġi ddokumentata fi pjan operattiv tat-titjira.

CAT.POL.B.115 Prestazzjoni

Il-kmandant għandu jhaddem il-ballun tal-arja biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat uzati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa uzata.

▼ B

SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1**L-ajruplani***CAT.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali****▼ M7**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, hlief għall-oġġetti li ġejjin:
- (1) Il-fjużis ta' fuq ir-riħ;
  - (2) Id-dwal portabbli indipendenti;
  - (3) Arloġġ preċiż;
  - (4) Il-kontenitur tal-mapep;
  - (5) Il-kaxxa għall-ewwel għajjnuna;
  - (6) Il-kaxex mediċi għall-emergenza;
  - (7) Il-megafoni;
  - (8) It-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar;
  - (9) L-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ; u
  - (10) It-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti u li ma għandhomx bżonn jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, iżda li jingarru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji ma għandhiex tintuza mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew CAT.IDE.A.330, CAT.IDE.A.335, CAT.IDE.A.340 u CAT.IDE.A.345; u
  - (2) L-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ B

- (c) Jekk it-tagħmir ikun se jintuza minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan għandu jkun jista' jintuza faċilment minn dak il-post. Meta jkun jeħtieġ li oġġett wiehed tat-tagħmir jithaddem minn iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett ► **M4** jiġi installat ◀ b'tali mod li jkun jista' jithaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jeħtieġ li t-tagħmir jithaddem.

▼B

- (d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' viżjoni normali tiegħu meta jkun qed ihares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) L-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL tal-operatur; jew
- (b) L-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex ihaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (L-MMEL).

CAT.IDE.A.110 Fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjuż tal-elettriku ta' fuq ir-rih, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shih taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjuż li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.
- (b) L-għadd ta' fjuż ta' fuq ir-rih li jridu jingarru għandu jkun l-ogħla wiehed minn fost dawn li ġejjin:

- (1) 10 % tal-għadd ta' fjuż ta' kull rata ta' qawwa; jew
- (2) tliet fjuż għal kull rata ta' qawwa.

CAT.IDE.A.115 Dwal operattivi

- (a) L-ajruplani li jithaddmu binhar għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
  - (2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
  - (3) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri; u
  - (4) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ meħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqieghda fil-post assenjat lilhom.
- (b) Barra minn hekk, l-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra wkoll:
  - (1) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
  - (2) b'zewġ idwal għall-inżul jew b'dawl wiehed li jkollu zewġ filamenti fornuti bl-enerġija b'mod separat; u
  - (3) bi dwal biex jitharsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar jekk l-ajruplan jithaddem bhala idroplan.

CAT.IDE.A.120 Tagħmir għat-tindif tal-ħġieġa ta' quddiem tal-ajruplani

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra, f'kull post tal-bdot, b'mezzi biex meta tagħmel ix-xita parti mill-ħġieġa ta' quddiem tinzamm nadifa.

▼B**CAT.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u taghmir assoċjat magħhom**

(a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra bit-taghmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:
  - (i) tad-direzzjoni manjetika;
  - (ii) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (iii) l-altitudni tal-pressjoni;
  - (iv) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (v) il-veloċità vertikali;
  - (vi) id-dawran u ż-żliq;
  - (vii) il-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (viii) tad-direzzjoni tiegħu;
  - (ix) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u
  - (x) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach".
- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed.

(b) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin:

- (1) l-altitudni tal-pressjoni;
- (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
- (3) il-veloċità vertikali;
- (4) id-dawran u ż-żliq;
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
- (6) tad-direzzjoni tiegħu.

(c) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għal:

- (1) ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li għandhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u
- (2) ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1999 jew wara dik id-data.

(d) L-ajruplani b'magna wahda li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel it-22 ta' Mejju 1995 huma eżentati mir-rekwiziti tal-punti (a)(1)(vi), (a)(1)(vii), (a)(1)(viii) u (a)(1)(ix) jekk ikun jeħtieġ isirilhom immuntar wara biex jiġu konformi ma' dawn ir-rekwiziti.

CAT.IDE.A.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u taghmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra bit-taghmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:
  - (1) tad-direzzjoni manjetika;
  - (2) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (3) il-veloċità tal-ajru indikata;

▼ B

- (4) il-veloċità vertikali;
  - (5) tad-dawran u taż-żliq jew, fil-każ ta' ajruplani mgħammra b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, taż-żliq;
  - (6) il-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (7) tad-direzzjoni stabbilizzata;
  - (8) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u
  - (9) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
- (b) b'żewġ mezzi għall-kejl u l-wiri tal-altitudni tal-pressjoni;
- (c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir mehtieġa ma tkunx biżżejjed;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hazin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, mehtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'mezz għat-thabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat hsara fil-mezzi mehtieġa skont il-punt (d) għall-ajruplani:
- (1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data; jew
  - (2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' April 1998 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;
- (f) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-pressjoni statika, hlief għall-ajruplani li jahdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
- (g) b'sistema waħda għall-kejl tal-pressjoni statika u sors alternattiv wiehed tal-pressjoni statika għall-ajruplani li jahdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
- (h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin, kull meta għall-operazzjoni jkun mehtieġa żewġ bdoti:
- (1) l-altitudni tal-pressjoni;
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (3) il-veloċità vertikali;
  - (4) id-dawran u ż-żliq;
  - (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (i) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, li jkun jista' jintuza minn kwalunkwe post tal-bdot, għall-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li:
- (1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-thaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;
  - (2) jahdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet oħra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;
  - (3) jahdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz iehor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter;

▼B

- (4) jaħdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tiegħaf taħdem għal kollox;
- (5) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni, hlief għall-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas, li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995 u li jkunu mghammra b'indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza fil-pannell tal-istrumenti tan-naħa tax-xellug;
- (6) ikun juri biċ-ċar lill-ekwipaġġ tat-titjira meta l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza ikun qed jithaddem bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza; u
- (7) jekk l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza jkollu provvista tal-enerġija apposta għalih, ikollu indikazzjoni assoċjata, jew fuq l-istrument jew fuq il-pannell tal-istrumenti, meta din il-provvista tkun qed tintuża;
- (j) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

CAT.IDE.A.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtbodot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

CAT.IDE.A.140 Sistema ta' twissija tal-altitudni

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni:
  - (1) l-ajruplani li jaħdmu b'turboskrun li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u
  - (2) l-ajruplani li jaħdmu b'magni turboġett.
- (b) Is-sistema ta' twissija tal-altitudni għandha tkun kapaċi:
  - (1) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira meta tkun qed tintlaħaq altitudni magħzula minn qabel; u
  - (2) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira tal-inqas b'sinjal li jinstema', meta jkun hemm devjazzjoni minn altitudni magħzula minn qabel.
- (c) Minkejja l-punt (a), l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1972 u li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995, huma eżentati mir-rekwizit li jkunu mghammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni.

CAT.IDE.A.150 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

- (a) L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għat-tagħmir tal-Kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.
- (b) L-ajruplani li jaħdmu b'magni bil-pistuni u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għat-tagħmir tal-Kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

CAT.IDE.A.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

▼B**CAT.IDE.A.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jigu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi pressjoni;
- (b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u
- (c) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

CAT.IDE.A.165 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

CAT.IDE.A.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.A.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 15 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ, hlief għall-ajruplani li jkun inhargilhom certifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1965 u li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995.

CAT.IDE.A.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku.

CAT.IDE.A.185 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):
  - (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u
  - (2) l-ajruplani b'diversi magni li jaħdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inhargilhom certifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1990 jew wara dik id-data.

▼M8

- (b) Sal-31 ta' Diċembru 2018, is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:
  - (1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1), meta s-CofA individwali jkun inhareg fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data;
  - (2) tul it-30 minuta ta' qabel għall-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1), meta s-CofA individwali jkun inhareg qabel l-1 ta' April 1998; jew

▼M8

- (3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2).
- (c) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jkun kapaci jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:
- (1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew
- (2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-kazijiet l-oħra kollha.
- (d) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jirreġistra fuq mezz oħra għajr għat-tejp manjetiku jew il-wajer manjetiku.
- (e) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għall-għażla taż-żmien:
- (1) il-komunikazzjonijiet tal-voċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
- (2) il-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avvizi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
- (3) l-ambjent tas-smiġħ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni:
- (i) għall-ajruplani li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuza;
- (ii) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuza, fejn dan ikun possibbli, għall-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1998;
- (4) is-sinjali tal-voċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (f) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inħarġilhom CofA individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (g) Minbarra l-punt (f), u skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxteghel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira, fil-każ:
- (1) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom CofA individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data; jew
- (2) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2).
- (h) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Ġunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu ħin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B**CAT.IDE.A.190 Registratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jahżen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħzin:

▼B

- (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Ġunju 1990 jew wara dik id-data;
  - (2) l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Ġunju 1990; u
  - (3) l-ajruplani b'diversi magni li jaħdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra:
- (1) il-ħin, l-altitudni, il-veloċità tal-ajru, l-aċċellerazzjoni normali u d-direzzjoni, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma;
  - (2) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;
  - (3) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;
  - (4) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016; jew
  - (5) il-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemmija fil-punti (a)(1) u (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, l-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Ġunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu ħin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B**CAT.IDE.A.195 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

(a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:

(1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inkluzi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

(v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;

(vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u

(vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;

(2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-ajruplan; u

(3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.

(b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li id-dejta tkun taqbel mad-dejta reġistrata fuq l-art.

(c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.A.185.

▼M8

(d) Jekk ir-reġistratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Ġunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum. Jekk ir-reġistratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B

(e) Ir-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.A.185(d) u (e).

CAT.IDE.A.200 Reġistratur ikkombinat

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiziti tas-CVR u tal-FDR permezz ta':

(a) reġistratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jeħtieġ li jkunu mghammra b'CVR jew b'FDR;

▼B

- (b) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u li jehtieg li jkunu mghammra b'CVR u b'FDR; jew
- (c) żewġ registraturi kkombinati għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jehtieg li jkunu mghammra b'CVR u b'FDR.

CAT.IDE.A.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post, hlief hekk kif speċifikat fil-punt (3);
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-passiġġieri u b'ċinturini tas-sikurezza f'kull post fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 5 700 kilogramma u MOPSC ta' inqas minn disa' sits wara t-8 ta' April 2015;
  - (4) b'taġħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:
    - (i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot;
    - (ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:
- (1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla wahda;
  - (2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistghu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

CAT.IDE.A.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tippjip mhux permess

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tippjip.

CAT.IDE.A.215 Bibien u purtieri interni

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (a) fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, b'bieb bejn il-kompartiment tal-passiġġieri u l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, b'tabella fuqu li jkollha miktub "l-ekwipaġġ biss" u b'mezz biex bih il-bieb ikun jista' jissakkar sabiex il-passiġġieri ma jkunux jistghu jifthuh minghajr il-permess ta' membru tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (b) b'mezz biex jinfetaħ kull bieb li jifred il-kompartiment tal-passiġġieri minn kompartiment iehor li jkollu hrug ta' emerġenza li jkun faċilment aċċessibbli;

▼B

- (c) b'mezz biex jinżammu miftuhin kull bieb jew purtiera li jifirdu l-kompartiment tal-passiġġieri minn zoni oħrajn li jridu jiġu aċċessati sabiex jintlahaq kwalunkwe hrug ta' emerġenza mehtieġ minn kwalunkwe sit tal-passiġġieri;
- (d) tabella fuq kull bieb intern jew hdejn kull purtiera li sservi bhala mezz ta' aċċess għall-hrug tal-emerġenza tal-passiġġieri, li tkun tindika li dawn ► **M4** jinżammu ◀ miftuhin matul it-tluġ u l-inżul; u
- (e) mezz li bih kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ ikun jista' jiftaħ kwalunkwe bieb li normalment ikun aċċessibbli għall-passiġġieri u li jkun jista' jissakkar mill-passiġġieri.

CAT.IDE.A.220 Kaxxa għall-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna skont it-Tabella 1.

Tabella 1

Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna mehtieġa

Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati	Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna mehtieġa
0–100	1
101–200	2
201–300	3
301–400	4
401–500	5
501 jew aktar	6

- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.A.225 Kaxxa medika għall-emerġenzi

- (a) L-ajruplani li għandhom MOPSC ta' iktar minn 30 sit għandhom ikunu mghammra b'kaxxa medika għall-emerġenzi meta kwalunkwe punt mir-rota ppjanata jkun iktar minn 60 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod minn ajrudrom li fih wiehed jista' jistenna li jkun hemm għajnuna medika kkwalifikata disponibbli.
- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-mediċini jingħataw biss minn persuni kkwalifikati kif xieraq.
- (c) Il-kaxxa medika għall-emerġenzi msemija fil-punt (a) għandha:
- (1) tkun rezistenti għat-trab u l-indewwa;
  - (2) tingarr b'tali mod li jiġi evitat l-aċċess mhux awtorizzat għaliha; u
  - (3) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.A.230 Ossiġnu tal-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pessjoni 'l fuq minn 25 000 pied, fil-każ ta' operazzjonijiet li jkunu jehtieġu membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, għandhom ikunu mghammra bi provvista tal-ossiġnu mhux dilwit għall-passiġġieri li, minhabba raġunijiet fiżjoloġiċi, ikunu jehtieġu l-ossiġnu wara li tonqos il-pessjoni fil-kabina.

▼B

- (b) Il-provvista tal-ossigġu msemmija fil-punt (a) għandha tiġi kkalkulata billi tintuża rata medja taċ-ċirkolazzjoni ta' mill-inqas 3 litri ta' gass xott f'kundizzjonijiet normali tat-temperatura u tal-pressjoni (STPD) kull minuta għal kull persuna. Din il-provvista tal-ossigġu għandha tkun biżżejjed, għall-kumpliment tat-titjira, wara li tonqos il-pressjoni fil-kabina, f'altitudni tal-kabina li tkun iktar minn 8 000 pied iżda li ma tkunx taqbez il-15 000 pied, għal mill-inqas 2 % tal-passiġġieri li jkunu qed jingarru fuq l-ajruplan, iżda fl-ebda każ m'għandha tkun biżżejjed għal inqas minn persuna waħda.
- (c) Għandu jkun hemm biżżejjed unitajiet tat-tqassim, iżda fl-ebda każ m'għandu jkun hemm inqas minn żewġ unitajiet, u l-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkollu mezz biex ikun jista' juża din il-provvista.
- (d) It-tagħmir tal-ossigġu tal-ewwel għajnuna għandu jkun kapaċi jiġġenera ċirkolazzjoni tal-massa lejn kull utent li tkun ta' mill-inqas erba' litri STPD kull minuta.

CAT.IDE.A.235 Ossigġu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigġu supplimentari li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossigġu skont it-Tabella 1.
- (b) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'maskri tal-ossigġu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) biżżejjed żbokkijiet u maskri ta' fuq ir-riħ, jew unitajiet tal-ossigġu bil-maskri portabbli, imqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment tal-passiġġieri, biex tkun żgurata disponibbiltà immedjata tal-ossigġu għall-uzu minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;
  - (3) unità li tqassam l-ossigġu li tkun imqabbda ma' terminali għall-provvista tal-ossigġu u li tkun disponibbli immedjatament għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina u kull membru addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-okkupanti tas-sits tal-passiġġieri, kull fejn dawn ikunu bilqiegħda; u
  - (4) apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.
- (c) Fil-każ ta' ajruplani bi pressjoni li jkun inharġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara t-8 ta' Novembru 1998 u li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 'l fuq minn 25 000 pied, jew li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 25 000 pied jew inqas f'kundizzjonijiet li ma jippermettulhomx jinżlu sa 13 000 pied b'mod sikur f'erba' (4) minuti, l-unitajiet individwali li jqassmu l-ossigġu msemmija fil-punt (b)(3) għandu jkollhom il-kapaċità li jiġu attivati b'mod awtomatiku.
- (d) L-għadd totali ta' unitajiet li jqassmu l-ossigġu u ta' żbokkijiet imsemmija fil-punti (b)(3) u (c) għandu jaqbez l-għadd ta' sits mill-inqas b'10 %. L-unitajiet żejda għandhom ikunu mqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment kollu tal-passiġġieri.
- (e) Minkejja l-punt (a), ir-rekwiziti tal-provvista tal-ossigġu għall-membri/għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, għall-membri/għall-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġier(i), fil-każ ta' ajruplani li ma jkunux iċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied, jistghu jitnaqqsu, għall-hin kollu tat-titjira f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' bejn l-10 000 pied u t-13 000 pied, għall-membri kollha tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa u għal mill-inqas 10 % tal-passiġġieri jekk, fil-punti kollha tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, dan ikun kapaċi jinżel b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' 13 000 pied f'erba' (4) minuti.

▼B

- (f) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt (b)(1) tar-ringiela 1 u fir-ringiela 2 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 20 minuta f'10 000 pied wara.
- (g) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt 1(b)(2) tar-ringiela 1 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 110 minuta f'10 000 pied wara.
- (h) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fir-ringiela 3 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 15 000 pied f'10 minuti.

Tabella 1

Rekwiziti minimi tal-ossigenu għall-ajruplani bi pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira	<p>(a) Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied.</p> <p>(b) Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni, iżda fl-ebda każ inqas minn:</p> <p>(1) provvista għal 30 minuta għall-ajruplani li jkunu ċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li ma jaqbzux il-25 000 pied; u</p> <p>(2) provvista ta' sagħtejn għall-ajruplani li jkunu ċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied.</p>
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa	<p>(a) Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied, iżda mhux inqas minn provvista għal 30 minuta.</p> <p>(b) Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni.</p>
3. 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.
4. 30 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-14 000 pied iżda ma tkunx taqbeż il-15 000 pied.
5. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż l-14 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni.

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jinġarru abbord fil-verità, inkluzi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

▼B

CAT.IDE.A.240 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani minghajr pressjoni

L-ajruplani minghajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'taġhmira tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħzen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-Tabella 1.

Tabella 1

Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-ajruplani minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti ta' għandhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti ta' għandhom	Il-hin kollu tat-titjira f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mill-10 000 pied.
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa	Il-hin kollu tat-titjira f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjira f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied.
4. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjira wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-ghadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-ghadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

CAT.IDE.A.245 Taġhmira protettiva għat-teħid tan-nifs għall-ekwipaġġ

(a) L-ajruplani kollha bi pressjoni u dawk l-ajruplani kollha minghajr pressjoni li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'taġhmira protettiva għat-teħid tan-nifs (PBE) biex l-ghajnejn, l-imnieher u l-halq jiġu protetti u biex jiġi pprovdut, għal perjodu ta' mill-inqas 15-il minuta:

- (1) l-ossiġnu għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun qed jaqdi l-kompitu tiegħu fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (2) gass tan-nifs għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ, li jkun jinsab hdejn il-post assenjat lilu; u
- (3) gass tan-nifs minn PBE portabbli għal membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinsab hdejn il-post assenjat lilu, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu b'iktar minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira u bl-ebda membru tal-ekwipaġġ tal-kabina.

(b) PBE maħsub għall-użu tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun installat fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u jkun aċċessibbli għal użu immedjat minn kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ, li jkun jinsab fil-post assenjat lilu.

(c) PBE maħsub għall-użu tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun installat hdejn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼B

- (d) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'PBE portabbli addizzjonali, li jkun installat hdejn iċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar imsemmija fil-punt CAT.IDE.A.250, jew hdejn id-dahla tal-kompartiment tal-merkanzija, f'każ li iċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar ikunu installati fil-kompartiment tal-merkanzija.
- (e) Meta l-PBE jkun qed jintuża, dan m'għandux jimpedixxi l-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni msemmija fil-punti CAT.IDE.A.170, CAT.IDE.A.175, CAT.IDE.A.270 u CAT.IDE.A.330.

CAT.IDE.A.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passagġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.
- (c) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-bagalji jew tal-merkanzija tal-kategorija A jew B u f'kull kompartiment tal-merkanzija tal-kategorija E li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.
- (d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża iċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.
- (e) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

*Tabella 1***Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

MOPSC	Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar
7–30	1
31–60	2
61–200	3
201–300	4
301–400	5
401–500	6
501–600	7
601 jew aktar	8

CAT.IDE.A.255 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini

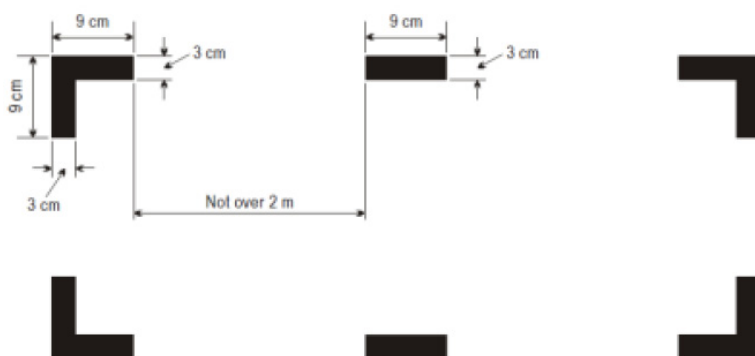
- (a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiz-zona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.
- (c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-imnanar tas-salvataġġ u l-iskarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

▼ B**CAT.IDE.A.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

▼ M4

Figura 1

▼ B**CAT.IDE.A.265 Mezzi għall-evakwazzjoni ta' emerġenza**

- L-ajruplani li fihom is-soll tal-hruġ tal-emerġenza tal-passiġġieri jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandhom ikunu mġhammra, f'kull hruġ ta' dan it-tip, b'mezz li bih, waqt emerġenza, il-passiġġieri u l-ekwipaġġ ikunu jistgħu jilhqqu l-art b'mod sikur.
- Minkejja l-punt (a), dawn il-mezzi mhumiex meħtieġa fil-postijiet tal-hruġ li jinsabu fuq il-gwienah jekk, fl-istruttura tal-ajruplan, il-post magħżul biex fih tispicča r-rotta ta' evakwazzjoni jkun jinsab inqas minn 1,83 metru (6 piedi) mill-art meta l-ajruplan ikun mal-art bit-tagħmir għall-inżul estiz u bil-“flaps” fil-pożizzjoni tat-tluġh jew tal-inżul, skont liema minn dawn il-pożizzjonijiet tkun l-ogħla mill-art.
- L-ajruplani li jeħtieġ ikollhom hruġ tal-emerġenza separat għall-ekwipaġġ tat-titjira u li fihom il-punt l-iktar baxx tal-hruġ tal-emerġenza jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandu jkollhom mezz biex il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira jiġu meġhuna jinżlu, waqt emerġenza, sabiex dawn ikunu jistgħu jilhqqu l-art b'mod sikur.
- L-għoli msemmi fil-punti (a) u (c) għandu jitkejjel:
  - bit-tagħmir għall-inżul estiz; u
  - wara li waħda mis-saqajn tat-tagħmir għall-inżul, jew iktar minn waħda, tkun waqgħet jew ma tkunx tista' testendi, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom ċertifikat tat-tip mahruġ wara l-31 ta' Marzu 2000.

CAT.IDE.A.270 Megafoni

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 60 sit u li jkunu qed iġorru mill-inqas passiġġier wiehed għandhom ikunu mġhammra bl-għadd ta' megafoni portabbli li ġejjin u li jaħdmu bil-batterija, li jkunu faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza:

- għal kull kabina tal-passiġġieri:

Tabella 1

Għadd ta' megafoni

Konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri	Għadd ta' megafoni
Minn 61 sa 99 sit	1
100 jew aktar	2

- għall-ajruplani li jkollhom iktar minn kabina waħda tal-passiġġieri, fil-każijiet kollha fejn il-konfigurazzjoni totali ta' sits tal-passiġġieri tkun ta' iktar minn 60 sit, mill-inqas megafonu wiehed.

▼B**CAT.IDE.A.275 Dwal u sinjali tal-emergenza**

- (a) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits ghandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tithaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi:
- (1) is-sorsi ta' tidwil ġenerali tal-kabina;
  - (2) id-dwal interni fiż-zoni tal-ħruġ tal-emergenza fil-livell tal-art;
  - (3) it-tidwil tas-sinjali fuq il-ħruġ tal-emergenza u tas-sinjali li juru fejn jinsab il-ħruġ ta' emergenza;
  - (4) id-dawl tal-emergenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-ħruġ li jinsab fuq il-ġwienah u fil-postijiet tal-ħruġ fejn ikunu meħtieġa mezz tal-ghajjnuna għall-inżul lejn l-art fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret qabel l-1 ta' Mejju 1972, meta dawn jithaddmu billejl;
  - (5) id-dawl tal-emergenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-ħruġ tal-emergenza tal-passiġġieri fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret wara t-30 ta' April 1972, meta dawn jithaddmu billejl; u
  - (6) is-sistema/is-sistemi tal-immarrkar tal-passaġġi tal-evakwazzjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri f'livell li jkun qrib l-art fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fil-31 ta' Diċembru 1957 jew wara dik id-data.
- (c) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li jkollhom ċertifikat tat-tip abbazi tal-kodiċijiet tal-ajrunavigabbiltà tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punti (b)(1) sa (3).
- (d) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li ma jkollhomx ċertifikat tat-tip abbazi tal-kodiċijiet tal-ajrunavigabbiltà tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punt (b)(1).
- (e) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra b'sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina sabiex tithaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.

CAT.IDE.A.280 Trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza (ELT)**▼M8**

- (a) L-ajruplani b'MOPSC iktar minn 19 għandhom ikunu mgħammra, minn tal-inqas, b'dawn li ġejjin:
- (1) żewġ ELTs, li wiehed minnhom għandu jkun awtomatiku, jew ELT wiehed u mezz għal-lokalizzazzjoni tal-inġenju tal-ajru wiehed li jilhqu r-rekwiziti ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
  - (2) ELT awtomatiku wiehed jew żewġ ELTs ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-inġenji tal-ajru li jilhqu r-rekwizit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel.

▼M8

- (b) L-ajruplani b'MOPSC ta' 19 jew inqas għandhom ikunu mgħammra b'minn tal-inqas:
- (1) ELT awtomatiku wiehed jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-ingenji tal-ajru li jilhqu r-rekwiżit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
  - (2) ELT wiehed ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-ingenji tal-ajru li jilhqu r-rekwiżit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nharġilhom CofA individwali fl-1 ta' Lulju 2008 jew wara.

▼B

- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

CAT.IDE.A.285 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:
- (1) L-ajruplani tal-art li jithaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jtilqu jew jinzlu f'ajrudrom li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza; u
  - (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mgħammra b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.
- (c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mgħammra:
- (1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor mehtieg sabiex jiffacilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
  - (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fir-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar, fejn dan ikun applikabbli.
- (d) L-ajruplani li jithaddmu fuq l-ilma f'distanza '1 bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza, li tkun akbar mid-distanzi li jikkorrispondu għal dan li ġejj:
- (1) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 400 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, fil-każ ta' ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/i-kunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew id-devjazzjonijiet previsti; jew
  - (2) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 100 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, għall-ajruplani l-oħrajn kollha,
- għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir speċifikat fil-punt (e).
- (e) L-ajruplani li jikkonformaw mal-punt (d) għandhom iġorru t-tagħmir li ġejj abbord:
- (1) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza u li għandhom ikunu kbar biżżejjed sabiex fihom joqogħdu n-nies kollha li jkunu salvaw f'każ li tintilef wahda miċ-ċattri tal-akbar kapaċità mkejla;
  - (2) dawl għas-sejbien tal-persuni li jkunu salvaw f'kull ċattra tas-salvataġġ;

▼B

- (3) tagħmir li jsalva l-hajja li jipprovi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq; u
- (4) tal-inqas żewġ ELTs tas-sopravivenza (ELT(S)).

▼M8

- (f) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, l-ajruplani b'MCTOM aktar minn 27 000 kg u b'MOPSC aktar minn 19 u l-ajruplani kollha b'MCTOM aktar minn 45 500 kg għandhom jiġu installati b'taħmir imwahaħħal sew ta' lokalizzazzjoni li jahdem taħt l-ilma u li jahdem fi frekwenza ta' 8,8 kHz ± 1 kHz, sakemm:
  - (1) l-ajruplan jithaddem fuq rotot li fuqhom, fl-ebda punt, ma jitbiegħed aktar minn 180 mil nawtiku mill-kosta; jew
  - (2) l-ajruplan ikun mghammar b'mezzi awtomatiċi u robusti biex jiddeterminaw b'mod preċiż, wara inċident fejn l-ajruplan ikun ġarrab hsara konsiderevoli, il-post tal-punt ta' tmiem it-titjira.

▼B**CAT.IDE.A.305 Tagħmir tas-sopravivenza**

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'taħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) tal-inqas b'ELT(S) wiehed; u
  - (3) b'taħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.
- (b) It-taħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jinġarr abbord meta l-ajruplan:
  - (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-zona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
    - (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
    - (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha;
  - (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn zona li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

CAT.IDE.A.325 Kuffji tal-widna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew ta' mal-gerzuma jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

CAT.IDE.A.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bit-taħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-isparju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-taħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.A.335 Pannell għall-għażla tal-hoss

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra b'pannell għall-għażla tal-hoss li jkun jista' jithaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa.

CAT.IDE.A.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeljem viżwali

L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeljem viżwali għandhom ikunu mghammra bit-taħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

▼B

- (a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;
- (b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ipplanat li jitwettqu t-titjiriet; u
- (c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

CAT.IDE.A.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni u tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għeljem viżwali

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistgħux jiġu nnavigati b'referenza għal għeljem viżwali għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju u b'tagħmir tan-navigazzjoni skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu meħtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.
- (c) Minkejja l-punt (b), l-ajruplani li jithaddmu għal operazzjonijiet fuq distanza qasira fl-ispazju tal-ajru li jaqa' taħt l-ispeċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni tal-Atlantiku tat-Tramuntana (NAT MNPS) u li ma jaqsmux l-Atlantiku tat-Tramuntana għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'sistema waħda għall-komunikazzjoni fuq distanza twila, f'każ li jkunu ppubblikati proċeduri alternattivi għall-komunikazzjoni għall-ispazju tal-ajru kkonċernat.
- (d) L-ajruplani għandu jkollhom bizzejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.
- (e) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

CAT.IDE.A.350 Transponder

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

CAT.IDE.A.355 Ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni

- (a) L-operatur għandu juża biss prodotti elettronici tad-dejta tan-navigazzjoni li jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tilhaq l-istandards tal-integrità li huma adattati għall-użu maħsub tad-dejta.
- (b) Meta l-prodotti elettronici tad-dejta tan-navigazzjoni jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tkun meħtieġa għal operazzjoni li għaliha tkun meħtieġa approvazzjoni skont l-Anness V (il-Parti-SPA), l-operatur għandu juri lill-awtorità kompetenti li l-proċess applikat u l-prodotti mogħtija jilhqgħu l-istandards tal-integrità adattati għall-użu maħsub tad-dejta.
- (c) L-operatur għandu jimmonitorja b'mod kontinwu l-integrità kemm tal-proċess kif ukoll tal-prodotti, jew direttament jew inkella billi jimmonitorja l-konformità tal-fornituri terzi.
- (d) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tad-dejta elettronika tan-navigazzjoni, li tkun attwali u mhux mibdula, għall-ajruplani kollha li jkunu jeħtiġuha.

▼B*TAQSIMA 2**Helikopters***CAT.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali****▼M7**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, hliet għall-oġġetti li ġejjin:
- (1) Il-fjużis ta' fuq ir-riħ;
  - (2) Id-dwal portabbli indipendenti;
  - (3) Arloġġ preċiż;
  - (4) Il-kontenitur tal-mapep;
  - (5) Il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
  - (6) Il-megafoni;
  - (7) It-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar;
  - (8) L-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ; u
  - (9) It-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.
- (b) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti u li m'għandhomx bżonn jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, iżda li jingarru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, dan it-tagħmir jew dawn l-aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 u CAT.IDE.H.345; u
  - (2) L-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼B

- (c) Jekk it-tagħmir ikun se jintuża minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan ►M4 għandu jintuża ◀ faċilment minn dak il-post. Meta jkun jeħtieġ li oġġett wiehed tat-tagħmir jithaddem minn iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett għandu jiġi installat b'tali mod li jkun jista' jithaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jeħtieġ li t-tagħmir jithaddem.
- (d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' vizjoni normali tiegħu meta jkun qed iħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL tal-operatur; jew
- (b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex ihaddem il-helikopter fil-limiti tal-MMEL.

▼B**CAT.IDE.H.115 Dwal operattivi**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet.
- (b) Minbarra t-tagħmir imsemmi fil-punt (a), il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra wkoll:
- (1) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
  - (2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
  - (3) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ meħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqieghda fil-post assenjat lilhom;
  - (4) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
  - (5) b'żewġ idwal għall-inzul, li tal-inqas wiehed minnhom ikun jista' jiġi aġġustat waqt it-titjir sabiex idawwal l-art quddiem il-helikopter u tahtu u l-art fuq kull naħa tal-helikopter; u
  - (6) bi dwal biex jitharsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

CAT.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:
- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:
    - (i) tad-direzzjoni manjetika;
    - (ii) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
    - (iii) l-altitudni tal-pessjoni;
    - (iv) il-veloċità tal-ajru indikata;
    - (v) il-veloċità vertikali;
    - (vi) iż-żliq; u
    - (vii) tat-temperatura tal-arja ta' barra;
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx bizzejjed;
- (b) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin:
- (1) l-altitudni tal-pessjoni;
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (3) il-veloċità vertikali; u
  - (4) iż-żliq.
- (c) Il-helikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew kwalunkwe helikopter li jkun qed jaħdem fuq l-ilma minghajr ma tkun tidher l-art jew meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru, għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u l-wiri:
- (1) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
  - (2) tad-direzzjoni tiegħu.

▼B

- (d) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għall-helikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

CAT.IDE.H.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:
- (1) tad-direzzjoni manjetika;
  - (2) tal-ħin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (3) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (4) il-veloċità vertikali;
  - (5) iż-zliq;
  - (6) il-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (7) tad-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (8) tat-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) b'żewġ mezz għall-kejl u l-wiri tal-altitudni tal-pessjoni. Għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont il-VFR billejl, altimetru wiehed tal-pessjoni wiehed jista' jinbidel b'altimetru bir-radju;
- (c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx bizzejjed;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, meħtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), jew minhabba l-kondensazzjoni jewinkella minhabba s-silġ;
- (e) b'mezz għat-thabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat hsara fil-mezz meħtieġa skont il-punt (d) għall-helikopters:
- (1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data; jew
  - (2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' Awwissu 1999 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;
- (f) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter li:
- (1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-thaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;
  - (2) jaħdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz ieħor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (3) ikun jista' jintuza minn kwalunkwe post tal-bdot;
  - (4) jaħdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox;
  - (5) jaħdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta jew għall-ħin meħtieġ sabiex il-helikopter itir lejn sit ta' nżul alternattiv xieraq meta dan ikun qed jopera fuq terren ostili jew lil hinn mill-kosta, skont liema minn dawn il-perjodi jkun l-itwal, wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet oħra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;

▼B

- (6) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni; u
- (7) ikun marbut ma' mezz li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira meta dan ikun qed jahdem bil-provvista tal-enerġija apposta ghalih, inkluż meta dan ikun qed jithaddem bil-provvista tal-enerġija tal-emergenza;
- (g) b'sors alternattiv wiehed tal-pressure statika għall-mezzi għall-kejl tal-altitudni, tal-velocità tal-ajru u tal-velocità vertikali;
- (h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li gejjin, kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti:
  - (1) l-altitudni tal-pressure;
  - (2) il-velocità tal-ajru indikata;
  - (3) il-velocità vertikali;
  - (4) iż-żliq;
  - (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (i) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR, b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

CAT.IDE.H.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

CAT.IDE.H.145 Altimetri bir-radju

- (a) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra b'altimetru bir-radju li jkun jista' johrog hoss ta' twissija taht għoli stabbilit minn qabel u juri twissija vizwali f'għoli li jista' jintgħazel mill-bdot, meta dawn ikunu qed jithaddmu:
  - (1) mingħajr ma l-art tkun tidher;
  - (2) meta l-vizibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru;
  - (3) billejl; jew
  - (4) f'distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'velocità regolari normali.

CAT.IDE.H.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

CAT.IDE.H.165 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

▼B**CAT.IDE.H.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira**

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofondi għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.H.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ meta jkunu qed iġorru membru tal-ekwipaġġ li ma jkunx membru tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.H.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku

(a) Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku, hlief għal daww imsemmijin fil-punt (b).

(b) Minkejja l-punt (a), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits iżda ta' inqas minn 20 sit huma eżentati mir-rekwiżit li jkollhom sistema għall-avviżi lill-pubbliku jekk:

- (1) il-helikopter ikun iddisinjat b'tali mod li ma jkunx hemm paratija bejn il-bdot u l-passiġġieri; u
- (2) l-operatur ikun jista' juri li waqt it-titjir, il-vuċi tal-bdot tkun tinstema' u tintfiehemi mis-sits kollha tal-passiġġieri.

CAT.IDE.H.185 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

(a) It-tipi ta' helikopters li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):

- (1) il-helikopters kollha li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma; u
- (2) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1987 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

- (1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;
- (2) tul is-sieġha ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Jannar 2016;
- (3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999; jew
- (4) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016.

▼M8

(c) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jirreġistra fuq mezz oħra minbarra tejp manjetiku jew wajer manjetiku.

(d) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għall-għażla taz-żmien:

- (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trazzmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
- (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

▼M8

- (3) L-ambjent tas-smiġ tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, minghajr interruzzjoni:
- (i) għall-helikopters li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data, is-sinjali akustiċi li jaslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ;
  - (ii) għall-helikopters li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999, is-sinjali akustiċi li jaslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ, fejn ikun prattikabbli;
- (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (e) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (f) Minbarra l-punt (e), għall-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom CofA individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data:
- (1) is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess; kif ukoll
  - (2) skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.
- (g) Jekk is-CVR mhux uttilizzabbi, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun uttilizzabbi, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B**CAT.IDE.H.190 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) Il-helikopters li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'FDR li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħżin:
- (1) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;
  - (2) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1989 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Awwissu 1999.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż:
- (1) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna, l-operat u l-konfigurazzjoni, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;
  - (2) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun ġiet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar tmien (8) sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;

▼B

- (3) il-passaġġ tat-titjira, il-velocità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun għet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar hames (5) sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2).
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B**CAT.IDE.H.195 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) Il-helikopters li jkun inharġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-helikopter; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu jkun disponibbli metodu biex dik id-dejta tinstab faċilment. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.H.185.

▼M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstant meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B

- (e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.H.185(d) u (e).

CAT.IDE.H.200 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wieħed ikkombinat.

CAT.IDE.H.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso biex jintuza f'kull sit tal-passiġġieri minn kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;
  - (4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-velocità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għandu:
- (1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u
  - (2) jinkludi zewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

CAT.IDE.H.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tippjip mhux permess

Il-helikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tippjip.

CAT.IDE.H.220 Kaxex għall-ewwel għajjnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajjnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom:
- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

▼B

CAT.IDE.H.240 Ossiġnu supplimentari — il-helikopters minghajr pressjoni

Il-helikopters minghajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni '1 fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'taġhmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jahzen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-tabelli li ġejjin.

Tabella 1

Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-helikopters kumplessi minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu '1 fuq mill-10 000 pied.
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu '1 fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu '1 fuq mit-13 000 pied.
4. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

Tabella 2

Rekwiżiti minimi tal-ossiġnu għall-helikopters li mhumiex kumplessi u li huma minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu '1 fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
2. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu '1 fuq mit-13 000 pied.
3. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-għadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 2 jirreferi għall-għadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

▼ **B****CAT.IDE.H.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn ghat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn ghat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passaġġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.
- (c) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn ghat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-merkanzija li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.
- (d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi ghat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa ghat-tifi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun mahsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa ghat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.
- (e) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

Tabella 1

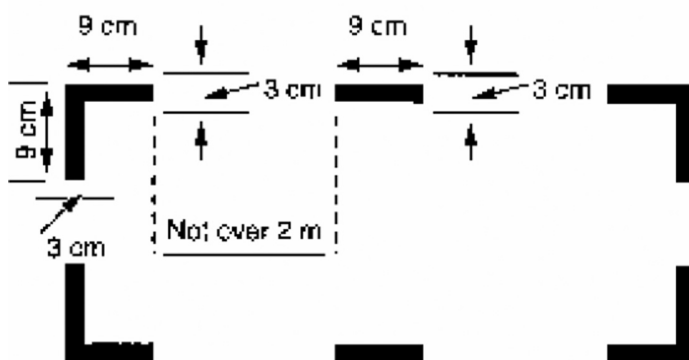
Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar

MOPSC	Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar
7–30	1
31–60	2
61–200	3

CAT.IDE.H.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**CAT.IDE.H.270 Megafoni**

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'megafonu portabbli wiehed li jahdem bil-batterija, li jkun faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza.

▼B**CAT.IDE.H.275 Dwal u sinjali tal-emergenza**

- (a) Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit ghandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-energija indipendenti, sabiex tippovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina halli tithaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter; u
  - (2) b'sinjali fuq il-hruġ tal-emergenza u sinjali li juru fejn jinsab il-hruġ ta' emergenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam.
- (b) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'sinjali fuq il-hruġ tal-emergenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam meta jithaddmu:
- (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;
  - (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art.

CAT.IDE.H.280 Trażmettitur ghas-sejbien waqt emergenza (ELT)

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wiehed.
- (b) Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2, li jintużaw f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili u f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art għandhom ikunu mghammra b'ELT li jkun jista' jiġi attivat b'mod awtomatiku (ELT(AD)).
- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

CAT.IDE.H.290 Ġkieket tas-salvataġġ

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:
- (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;
  - (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza li fiha l-art tkun tista' tintlaħaq permezz ta' azzjoni ta' tidwir awtomatiku;
  - (3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 jew 3 meta jkunu qed jitilghu minn, jew jinzlu f'ajrudrom jew sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistghu jinstabu b'mod iktar faċli.

CAT.IDE.H.295 Ilbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes ilbies ta' sopravivenza meta jkun qed jahdem:

- (a) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 f'titjira fuq l-ilma, bhala għajnuna f'operazzjonijiet li jitwettqu lil hinn mill-kosta f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, f'każ li r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispozizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-hin smat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-hin smat ta' sopravivenza;

▼B

- (b) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza li fiha l-art tkun tista' tintlaħaq permezz ta' azzjoni ta' tidwir awtomatiku jew li tkun tmur lil hinn mid-distanza ta' nżul ta' emerġenza sikur fuq l-art, f'każ li r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C.

CAT.IDE.H.300 Ċattri tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estīza

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;
- (b) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom ikunu mghammra:
- (1) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapacità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
  - (2) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas zewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza, li flimkien ikunu bizzejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jingarru abbord u li jkollhom il-kapacità ta' tagħbija zejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkunu abbord il-helikopter f'każ li waħda minnhom tintilef;
  - (3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u
  - (4) tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

CAT.IDE.H.305 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) tal-inqas b'ELT(S) wiehed; u
- (c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

CAT.IDE.H.310 Rekwiżiti addizzjonali għall-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili

Il-helikopters li jithaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

- (a) meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-hin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira tkun se ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza;
- (b) iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jingarru abbord skont il-punt CAT.IDE.H.300 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-ghawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-helikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni;

▼B

- (c) il-helikopter għandu jkun mġhammar b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil generali tal-kabina halli tithaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter;
- (d) Il-hruġ kollu tal-emergenza, inkluż il-hruġ tal-emergenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfethu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-helikopter jinqaleb ta' taht fuq u l-kabina tkun taht wiċċ il-baħar;
- (e) il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bhala hruġ ta' emergenza f'każ ta' nżul ta' emergenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfikklux il-hruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu mehtieg għall-ewalwazzjoni tal-inżul ta' emergenza u tal-ghawm f'wiċċ l-ilma;
- (f) il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-iehor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri li jkunu ġew ivvalutati bhala adattati għall-evakwazzjoni taht l-ilma, għandhom ikunu mġhammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emergenza;
- (g) il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-hin kollu, sakemm il-passiġġier jew il-membri tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiżiti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

CAT.IDE.H.315 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju

Il-helikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mġhammra:

- (a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor mehtieg sabiex jiffacilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fir-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar, fejn dan ikun applikabbli.

CAT.IDE.H.320 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emergenza

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emergenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti meta jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'velocità regolari normali '1 bogħod mill-art.
- (b) Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emergenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti jew ikunu mġhammra b'tagħmir ta' emergenza li jzomm f'wiċċ l-ilma, meta jithaddmu:
  - (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 f'titjira fuq l-ilma f'ambjent mhux ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'velocità regolari normali '1 bogħod mill-art;
  - (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 meta jkunu qed jitilgħu minn, jew jinżlu fuq l-ilma, hliet fil-każ ta' operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emergenza bil-helikopter (HEMS) li fihom, biex jitnaqqas kemm jista' jkun l-esponiment, l-inżul jew it-tluġ f'sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ikkongestjonat jitwettaq fuq l-ilma;
  - (3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza ta' nżul ta' emergenza sikur fuq l-art.

▼ B**CAT.IDE.H.325 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat lilu.

CAT.IDE.H.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.H.335 Pannell għall-ghażla tal-hoss

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra b'pannell għall-ghażla tal-hoss li jkun jista' jithaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa.

CAT.IDE.H.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeliehem viżwali

Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR fuq rotot li jistgħu jiġu nnavigati b'referenza għal għeliehem viżwali għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun meħtieġ fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

- (a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;
- (b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ipplanat li jitwettqu t-titjiriet; u
- (c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

CAT.IDE.H.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni u tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għeliehem viżwali

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistgħux jiġu nnavigati b'referenza għal għeliehem viżwali għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju u b'tagħmir tan-navigazzjoni skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu meħtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.
- (c) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.
- (d) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

CAT.IDE.H.350 Transponder

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pessjoni u bi kwalunkwe kapacità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-helikopter.

▼ M4*TAQSIMA 3**Glajders***CAT.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 fil-każ li:

▼ M4

- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.140;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.145; jew
  - (4) huma installati fil-glaġder.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti;
  - (2) arloġġ preċiż; u
  - (3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhumiex mehtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glaġder, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-glaġder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-glaġder ma jkunx imħaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

CAT.IDE.S.110 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

- (a) Il-glaġders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) fil-każ tal-glaġders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika;
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (3) l-altitudni skont il-perssoni; u
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata.
- (b) Il-glaġders li jithaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glaġder ma jkunx jista' jinzamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) il-veloċità vertikali;
  - (2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq; u
  - (3) id-direzzjoni manjetika.

CAT.IDE.S.115 Titjir fil-livell tas-shab – tagħmir tat-titjir u tan-navigazzjoni

Il-glaġders li jittajru fil-livell tas-shab għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (a) id-direzzjoni manjetika;
- (b) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
- (c) l-altitudni skont il-perssoni;

▼M4

- (d) il-veloċità tal-ajru indikata;
- (e) il-veloċità vertikali; u
- (f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

CAT.IDE.S.120 Sits u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-glajders għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sit għal kull persuna abbord; u
  - (2) b'cinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħa permezz ta' molla waħda.

CAT.IDE.S.125 Ossigenu supplementari

Il-glajders li jithaddmu f'altitudnijiet tal-perssoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħžen u jgħassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-perssoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-perssoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

CAT.IDE.S.130 Titjir fuq l-ilma

Il-kmandant ta' glajder li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) għaketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjaljar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:
  - (1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art: jew
  - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament ikun qieghed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

CAT.IDE.S.135 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-glajders li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaž-zona li fuqha se titwettaq it-titjira.

CAT.IDE.S.140 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiz-zewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.S.145 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-glajders għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ **M4****CAT.IDE.S.150 Transponder**

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders ghandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

*TAQSIMA 4**Blalen tal-arja***CAT.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (KE) Nru 748/2012, fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.B.155; jew
  - (3) huma installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti;
  - (2) arloġġ preċiż;
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna;
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali;
  - (5) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (6) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar;
  - (7) habel għall-inzul; u
  - (8) sikkina.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhumiex mehtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ huwa assenjat.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet tal-ballun tal-arja mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-ballun ma jkunx imhaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

CAT.IDE.B.110 Dwal operattivi

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

- (a) bi dwal għal kontra l-kollizjonijiet;
- (b) b'mezz li jipprovdawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja; u
- (c) b'dawl portabbli indipendenti.

CAT.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR – strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati magħhom

Il-blalen tal-arja li jithaddmu skont il-VFR għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u

▼M4

- (b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
- (1) il-hin f'sighat, minuti u sekondi;
  - (2) il-veloċità vertikali, jekk mehtieg skont l-AFM, u
  - (3) l-altitudni tal-pressjoni, jekk mehtieg skont l-AFM, jekk mehtieg skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni tehtieg li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossigenu. u
  - (4) hliet fil-każ ta l-blalen tal-arja tal-gass, il-pressjoni ta' kull linja tal-provvista tal-gass imqabbla.

CAT.IDE.B.120 Sistemi ta' trazzin

Il-blalen tal-arja b'kompartiment separat għall-kmandant għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' trazzin għall-kmandant.

CAT.IDE.B.125 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Fil-vettura ta' sejbien għandha tingarr kaxxa tal-ewwel għajnuna addizzjonali.
- (c) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.B.130 Ossigenu supplementari

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħžen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbez it-13 000 pied.

CAT.IDE.B.135 Tagħmir portabbli għat-tifi tan-nar

Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar, kif mehtieg skont il-kodiċi applikabbli tal-ajrunavigabbiltà.

CAT.IDE.B.140 Titjir fuq l-ilma

Il-kmandant ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

CAT.IDE.B.145 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-blalen tal-arja li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

CAT.IDE.B.150 Tagħmir mixxellanju

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

▼ M4

- (b) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;
  - (3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar; u
  - (4) b'habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.
- (c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sikkina; u
  - (2) habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

CAT.IDE.B.155 Tagħmir għall-komunikazzjoni bir-radju

- (a) Fejn ikun mehtieg mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju fil-post tal-bdot, li jkun jista' jitrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk mehtieg skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.B.160 Transponder

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

▼ B

ANNEX V

APPROVAZZJONIJIET SPEĊIFIĊI

[IL-PARTI-SPA]

IS-SUBPARTI A

REKWIŻITI ĠENERALI

SPA.GEN.100 Awtorità kompetenti

▼ M1

(a) L-awtorità kompetenti għall-hruġ ta' approvazzjoni speċifika għandha tkun:

- (1) għal operatur kummerċjali ► **M4** ————— ◀ l-awtorità tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu;
  - (2) għall-operatur mhux kummerċjali l-awtorità tal-Istat li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti.
- (b) Minkejja (a)(2), għall-operatur mhux kummerċjali li juża inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz, ir-rekwiżiti applikabbli skont dan l-Anness għall-approvazzjoni tal-operazzjonijiet li ġejjin ma għandhomx japplikaw jekk dawn l-approvazzjonijiet huma mahruġa minn Stat tar-Registrazzjoni ta' pajjiż terz:
- (1) Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);
  - (2) Speċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni operattiva (MNPS);
  - (3) Spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM).

▼ B

SPA.GEN.105 Applikazzjoni għal approvazzjoni speċifika

(a) L-operatur li japplika għall-hruġ inizjali ta' approvazzjoni speċifika għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni meħtieġa fis-Subparti applikabbli lill-awtorità kompetenti, flimkien mal-informazzjoni li ġejja:

- (1) l-isem, l-indirizz u l-indirizz postali tal-applikant;
  - (2) deskrizzjoni tal-operazzjoni ppjanata.
- (b) L-operatur għandu jipprovdi l-evidenza li ġejja lill-awtorità kompetenti:
- (1) evidenza tal-konformità mar-rekwiżiti tas-Subparti applikabbli;

▼ M2

(2) li jitqiesu l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼ B

(c) L-operatur għandu jzomm rekords marbutin mal-punti (a) u (b) tal-inqas għall-perjodu li fih iddum għaddejja l-operazzjoni li tkun teħtieġ approvazzjoni speċifika jew, jekk ikun applikabbli, skont l-Anness III (il-Parti-ORO).

SPA.GEN.110 Privileġġi ta' operatur li jkollu approvazzjoni speċifika

▼ M1

Il-kamp ta' applikazzjoni tal-attività li operatur jkollu l-approvazzjoni biex imexxi għandha tiġi dokumentata u speċifikata:

- (a) għal operaturi li huma d-detenturi ta' ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC;
- (b) għall-operaturi l-oħra kollha fil-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi.

▼ B

SPA.GEN.115 Bidliet f'approvazzjoni speċifika

Meta l-kundizzjonijiet ta' approvazzjoni speċifika jiġu affettwati mill-bidliet, l-operatur għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni rilevanti lill-awtorità kompetenti u jikseb l-approvazzjoni minn qabel tagħha għall-operazzjoni.

▼ **M2****SPA.GEN.120 Validità kontinwa ta' approvazzjoni speċifika**

L-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jinharġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat u għandhom jibqgħu validi sakemm l-operatur jibqa' jikkonforma mar-rekwiżiti marbutin mal-approvazzjoni speċifika u sakemm huwa jibqa' jqis l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼ **B**

IS-SUBPARTI B

OPERAZZJONIJIET TAN-NAVIGAZZJONI BBAŻATA FUQ IL-PRESTAZZJONI (PBN)**SPA.PBN.100 Operazzjonijiet tal-PBN**

L-inġenji tal-ajru għandhom jithaddmu fi spazju tal-ajru magħżul, fuq rotot jew skont proċeduri fejn ikunu stabbiliti l-ispeċifikazzjonijiet tan-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN) biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet. L-ebda approvazzjoni speċifika mhi mehtieġa għall-operazzjonijiet li jsiru fl-ispazju tal-ajru magħżul tan-navigazzjoni fiż-żona 5 (RNAV5 (in-navigazzjoni fiż-żona bażika, B-RNAV)).

SPA.PBN.105 Approvazzjoni operattiva tal-PBN

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-PBN mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

- (a) li nkisbet approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà rilevanti għas-sistema tar-RNAV;
- (b) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;
- (c) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:
  - (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fil-lista tat-tagħmir minimu (MEL);
  - (2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;
  - (3) il-proċeduri normali;
  - (4) il-proċeduri ta' kontigenza;
  - (5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-incidenti;
  - (6) il-ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni.

IS-SUBPARTI C

OPERAZZJONIJIET SKONT L-ISPEĊIFIKAZZJONIJIET MINIMI GĦALL-PRESTAZZJONI TAN-NAVIGAZZJONI (MNPS)**SPA.MNPS.100 Operazzjonijiet skont l-MNPS**

L-inġenji tal-ajru għandhom jithaddmu fi spazju tal-ajru magħżul li jkollu speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS) skont il-Proċeduri Supplimentari Reġjonali, fejn ikunu ġew stabbiliti speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

SPA.MNPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-MNPS

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-MNPS mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

- (a) li t-tagħmir tan-navigazzjoni jilhaq il-prestazzjoni mehtieġa;
- (b) li l-iskrins, l-indikaturi u l-kontrolli tan-navigazzjoni jidhru u jistgħu jintużaw minn kwalunkwe bdot li jkun bilqiegħda fil-post tax-xogħol tiegħu;

▼B

- (c) li jkun għe stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;
- (d) li jkunu għew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:
  - (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;
  - (2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;
  - (3) il-proċeduri normali;
  - (4) il-proċeduri ta' kontinġenza, inklużi dawk speċifikati mill-awtorità li tkun responsabbli għall-ispazju tal-ajru kkonċernat;
  - (5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-incidenti.

IS-SUBPARTI D

OPERAZZJONIJIET FI SPAZJU TAL-AJRU B'VALURI MINIMI TA' SEPARAZZJONI VERTIKALI MNAQQSA (RVSM)**SPA.RVSM.100 Operazzjonijiet bir-RVSM**

L-inġenji tal-ajru għandhom jithaddmu fi spazju tal-ajru magħżul fejn japplika valur minimu ta' separazzjoni vertikali mnaqqa ta' 300 metru (1 000 pied) bejn il-livell ta' titjir (FL) 290 u l-FL 410, b'dan il-livell inkluż, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

SPA.RVSM.105 Approvazzjoni operattiva tar-RVSM

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tar-RVSM mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovi evidenza:

- (a) li nkisbet approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà tar-RVSM;
- (b) li għew stabbiliti proċeduri għall-monitoraġġ u r-rappurtar tal-izbalji fiż-żamma tal-għoli;
- (c) li jkun għe stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;
- (d) li jkunu għew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:
  - (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;
  - (2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;
  - (3) l-ippjanar tat-titjira;
  - (4) il-proċeduri ta' qabel it-titjira;
  - (5) il-proċeduri qabel id-dhul fi spazju tal-ajru b'RVSM;
  - (6) il-proċeduri ta' waqt it-titjira;
  - (7) il-proċeduri ta' wara t-titjira;
  - (8) ir-rappurtar tal-incidenti;
  - (9) il-proċeduri operattivi reġjonali speċifiċi.

▼B**SPA.RVSM.110 Rekwiżiti tat-tagħmir tar-RVSM**

L-ingenji tal-ajru li jintużaw għall-operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'RVSM għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-altitudni;
- (b) b'sistema ta' twissija tal-altitudni;
- (c) b'sistema awtomatika għall-kontroll tal-altitudni;
- (d) bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkollu sistema għar-rappurtar tal-altitudni u li jkun jista' jitqabbd mas-sistema għall-kejl tal-altitudni li tkun qed tintuża biex tiġi kkontrollata l-altitudni.

SPA.RVSM.115 Żbalji fiż-żamma tal-gholi tar-RVSM

- (a) L-operatur għandu jirrapporta l-okkorrenzi rreġistrati jew ikkomunikati tal-iżbalji fiż-żamma tal-gholi li jkunu kkawżati minn hsara fit-tagħmir tal-ingenju tal-ajru jew li jkunu ta' natura operattiva, u li jkunu daqs jew akbar minn:
  - (1) żball vertikali totali (TVE) ta' ± 90 metru (± 300 pied);
  - (2) żball fis-sistema tal-altimetrija (ASE) ta' ± 75 metru (± 245 pied); and
  - (3) devjazzjoni mill-altitudni assenjata (AAD) ta' ± 90 metru (± 300 pied).
- (b) Ir-rapporti tat-tali okkorrenzi għandhom jintbagħtu lill-awtorità kompetenti fi żmien 72 siegħa. Ir-rapporti għandhom jinkludu analiżi inizjali tal-fatturi li kkawżaw l-iżball u tal-mizuri li ttiehdu sabiex jiġi evitat milli jerġgħu jseħhu okkorrenzi bħal dawn.
- (c) Meta jkunu rreġistrati żbalji fiż-żamma tal-gholi jew meta tasal informazzjoni dwar żbalji bħal dawn, l-operatur għandu jiehu azzjoni immedjata biex jirraġa l-kundizzjonijiet li jkunu kkawżaw l-iżbalji u għandu jipprovdi rapporti ta' segwitu jekk jintalab jagħmel dan mill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI E

OPERAZZJONIJIET F'VIŻIBILITÀ BAXXA (LVO)**SPA.LVO.100 Operazzjonijiet f'viżibilità baxxa**

L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVO) li ġejjin biss meta dawn ikunu ġew approvati mill-awtorità kompetenti:

- (a) operazzjonijiet tat-tluġh f'viżibilità baxxa (LVTO);
- (b) operazzjonijiet tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawk standard (LTS CAT I);
- (c) operazzjonijiet standard tal-Kategorija II (CAT II);
- (d) operazzjonijiet tal-Kategorija II li mhumiex standard (OTS CAT II);
- (e) operazzjonijiet standard tal-Kategorija III (CAT III);
- (f) operazzjonijiet ta' avvicinament bl-użu ta' sistemi ta' viżjoni mtejbja (EVS) li għalihom jiġi applikat kreditu operattiv sabiex jitnaqqsu l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway (RVR) b'mhux inqas minn terz tar-RVR ippubblikata.

SPA.LVO.105 Approvazzjoni tal-LVO

Sabiex jikseb approvazzjoni tal-LVO minghand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu juri li huwa konformi mar-rekwiżiti ta' din is-Subparti.

▼B**SPA.LVO.110 Rekwiżiti operattivi ġenerali**

- (a) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-LTS CAT I biss jekk:
- (1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet biex iwettaq operazzjonijiet tal-CAT II; u
  - (2) l-avviċinament isir:
    - (i) awtomatikament flimkien ma' nżul awtomatiku li jrid ikun approvat għall-operazzjonijiet tal-CAT IIIA; jew
    - (ii) bl-użu ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS) sa mill-inqas 150 pied 'il fuq mil-limitu.
- (b) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-CAT II, tal-OTS CAT II jew tal-CAT III biss jekk:
- (1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet b'għoli tad-deċiżjoni (DH) taht il-200 pied jew mingħajr DH, u jkun mghammar skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli;
  - (2) tkun stabbilita u miżmuma sistema biex ikun irreġistrat is-suċċess u l-falliment tal-avviċinament u/jew tal-inżul awtomatiku sabiex tkun immonitorjata s-sikurezza ġenerali tal-operazzjoni;
  - (3) id-DH ikun ġie stabbilit permezz ta' altimetru bir-radju;
  - (4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;
  - (5) kull sejha tal-gholi li ssir taht il-200 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom għandha tkun stabbilita permezz ta' altimetru bir-radju.
- (c) L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet ta' avviċinament bl-użu ta' EVS biss jekk:
- (1) l-EVS tkun iċċertifikata għall-ghanijiet ta' din is-Subparti u tkun tuża l-immagħni mis-sensuri tar-raġġi infrahomor flimkien mal-informazzjoni dwar it-titjira mogħtija fuq il-HUD;
  - (2) għall-operazzjonijiet b'RVR ta' taht il-550 metru, l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;
  - (3) għall-operazzjonijiet tal-CAT I, tinkiseb referenza vizwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 100 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom;
  - (4) għall-proċeduri ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) u għall-operazzjonijiet ta' avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsiru bit-teknika tas-CDFa, tinkiseb referenza vizwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 200 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom u jkun hemm konformità mar-rekwiżiti li ġejjin:
    - (i) l-avviċinament isir bl-użu ta' metodu approvat ta' gwida vertikali għall-passaġġ tat-titjira;
    - (ii) il-parti tal-avviċinament mill-punt fiss tal-avviċinament finali (FAF) sal-limitu tar-runway tkun dritta u d-differenza bejn ir-rotta tal-avviċinament finali u l-linja taċ-ċentru tar-runway ma tkunx ta' iktar minn 2°;
    - (iii) il-passaġġ tal-avviċinament finali jkun ippubblikat u ma jkunx ta' iktar minn 3,7°;
    - (iv) ma jinqabzux il-komponenti massimi ta' rjeh trasversali stabbiliti matul iċ-certifikazzjoni tal-EVS.

▼B**SPA.LVO.115 Rekwiżiti marbutin mal-ajrudrom**

- (a) L-operatur m'għandux juża ajrudrom għal-LVOs meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 800 metru, sakemm:
- (1) l-ajrudrom ma jkunx ġie approvat għal dawn it-tipi ta' operazzjonijiet mill-Istat tal-ajrudrom; u
  - (2) ma jkunux ġew stabbiliti l-proċeduri għall-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVP).
- (b) Jekk l-operatur jagħżel ajrudrom fejn ma jintużax it-terminu LVP, l-operatur għandu jiżgura li fl-ajrudrom ikun hemm proċeduri ekwivalenti li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-LVP. Din is-sitwazzjoni għandha titniżzel b'mod ċar fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, inklużi fil-linji gwida għall-ekwipaġġ tat-titjira dwar kif għandu jiġi stabbilit li jkunu fis-seħh il-LVPs ekwivalenti.

SPA.LVO.120 Kwalifiki u tahrig tal-ekwipaġġ tat-titjira

L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma jwettaq LVO:

- (a) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira:
- (1) jkun konformi mar-rekwiżiti tat-tahrig u tal-kontrolli preskritti fil-manwal tal-operat, inkluż it-tahrig fuq it-tagħmir għat-tahrig fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD), f'dak li għandu x'jaqsam mat-thaddim fil-valuri ta' limitu tar-RVR/tal-VIS (għall-viżibilità) u tad-DH, li jkunu speċifiċi għall-operazzjoni u għat-tip ta' ingenu tal-ajru;
  - (2) jkun ikkwalifikat skont l-istandards preskritti fil-manwal tal-operat;
- (b) isiru t-tahrig u l-kontrolli skont sillabu ddettaljat.

SPA.LVO.125 Proċeduri operattivi

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri u struzzjonijiet li għandhom jintużaw għal-LVOs. Dawn il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għandhom ikunu inklużi fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri u għandhom jinkludu l-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira matul l-operazzjonijiet ta' sewqan, tluġh, avvicinament, flare, inzul, roll-out u ta' avvicinament mhux milhuq, kif xieraq.
- (b) Qabel ma jibda LVO, il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat:
- (1) li l-istat tal-faċilitajiet viżwali u mhux viżwali jkun biżżejjed;
  - (2) li jkunu fis-seħh LVPs xierqa skont l-informazzjoni li tkun waslet minghand is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS);
  - (3) li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu kkwalifikati kif xieraq.

SPA.LVO.130 Tagħmir minimu

- (a) L-operatur għandu jinkludi t-tagħmir minimu li jrid ikun jiffunzjona fil-bidu ta' LVO skont il-manwal tat-titjir tal-ingenu tal-ajru (AFM) jew xi dokument approvat ieħor fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, skont kif ikun applikabbli.

▼B

- (b) Il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-istat tal-inġenju tal-ajru u tas-sistemi rilevanti ta' abbord jkun xieraq għall-operazzjoni speċifika li għandha titwettaq.

IS-SUBPARTI F

OPERAZZJONIJIET FUQ DISTANZA ESTIŻA (ETOPS) LI JSIRU B'AJRUPLANI B'ŻEWĠ MAGNI**SPA.ETOPS.100 ETOPS**

F'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, l-ajruplani b'żewġ magni għandhom jiġihom biss lil hinn mid-distanza tal-limitu stabbilita skont il-punt CAT.OP.MPA.140 jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni operattiva tal-ETOPS mill-awtorità kompetenti.

SPA.ETOPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-ETOPS

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-ETOPS mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

- (a) li l-kombinazzjoni tal-magna u tal-ajruplan għandha approvazzjoni tal-ETOPS għall-operazzjoni ppjanata b'raba mad-disinn tat-tip u mal-affidabbiltà tagħha;
- (b) li jkun gie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u għall-persunal tal-operazzjonijiet l-iehor kollu li jkun involut f'dawn l-operazzjonijiet u li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-persunal tal-operazzjonijiet l-iehor kollu involut ikunu kkwalifikati b'mod xieraq sabiex iwettqu l-operazzjoni ppjanata;
- (c) li l-organizzazzjoni u l-esperjenza tal-operatur ikunu xierqa biex jappoġġaw l-operazzjoni ppjanata;
- (d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi.

SPA.ETOPS.110 Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

- (a) Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS għandu jitqies bhala wiehed xieraq jekk, fil-hin li mistenni jintuza, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mgħammar bis-servizzi sekondarji meħtieġa bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), biżżejjed dawl, il-komunikazzjonijiet, ir-rapporti tat-temp, l-ghajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza, u jkollu tal-inqas proċedura wahda ta' avvicinament bi strument disponibbli.
- (b) Qabel ma jwettaq titjira tal-ETOPS, l-operatur għandu jiżgura li jkun hemm ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS disponibbli li jkun jista' jint-lahaq jew fil-hin tad-devjazzjoni approvat mill-operatur jew f'hin tad-devjazzjoni bbażat fuq l-istat operattiv tal-ajruplan skont l-MEL, skont liema minn dawn ikun l-iqsar.
- (c) L-operatur għandu jispeċifika kwalunkwe ajrudrom(i) alternattiv(i) waqt ir-rotta tal-ETOPS li jkun(u) meħtieġ(a) fil-pjan operattiv tat-titjira u fil-pjan tat-titjira tal-ATS.

SPA.ETOPS.115 Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

- (a) L-operatur għandu jagħzel ajrudrom bhala ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS biss meta r-rapporti u t-tbassir tat-temp ix-xierqa, jew kwalunkwe kombinazzjoni tagħhom, jindikaw li, bejn il-hin imbassar tal-inżul sa siegħa wara l-ahhar hin possibbli li fih jista' jitwettaq l-inżul, se jkun hemm kundizzjonijiet li jkunu fil-valuri minimi ta' ppjanar ikkalkulati billi jingħaddu l-limiti addizzjonali mogħtija fit-Tabella 1, jew kundizzjonijiet ahjar minnhom.

▼B

- (b) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jinkludi l-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi fl-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS previst.

Tabella 1

Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

Tip ta' avviċinament	Valuri minimi tal-ippjanar
Avviċinament ta' preċiżjoni	DA/H + 200 pied RVR/VIS + 800 metru (*)
Avviċinament mhux ta' preċiżjoni jew Avviċinament ta' dawran	MDA/H + 400 pied (*) RVR/VIS + 1 500 metru

(*) VIS = il-vizibilità; MDA/H = l-altitudni minima tal-inzul/l-gholi.

IS-SUBPARTI G

TRASPORT TA' OĠĠETTI PERIKOLUŻI**▼M4****SPA.DG.100 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

Hliet kif stipulat fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness VI (il-Parti-NCC), l-Anness VII (il-Parti-NCO) u l-Anness VIII (il-Parti-SPO), l-operatur għandu jitransporta biss oġġetti perikolużi bl-ajru jekk l-operatur ikun ġie approvat mill-awtorità kompetenti.

▼B**SPA.DG.105 Approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikolużi**

Sabiex jikseb l-approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikolużi, l-operatur għandu, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi:

- (a) jistabbilixxi u jzomm programm tat-taħriġ għall-persunal kollu involut u juri lill-awtorità kompetenti li l-persunal kollu ngħata t-taħriġ ix-xieraq;
- (b) jistabbilixxi proċeduri operattivi sabiex jiżgura l-immaniġġjar sikur tal-oġġetti perikolużi fl-istadji kollha tat-trasport bl-ajru, li jkunu jinkludu informazzjoni u struzzjonijiet dwar:
  - (1) il-politika tal-operatur b'rabta mat-trasport tal-oġġetti perikolużi;
  - (2) ir-rekwiziti għall-aċċettazzjoni, l-immaniġġjar, it-tagħbija, l-istivar u s-segregazzjoni tal-oġġetti perikolużi;
  - (3) l-azzjonijiet li għandhom jittiehdu f'każ ta' aċċident jew inċident tal-inġenju tal-ajru meta jkunu qed jingarru oġġetti perikolużi;
  - (4) it-tweġiba għal sitwazzjonijiet ta' emerġenza li jinvolvu oġġetti perikolużi;
  - (5) it-tnehhija ta' kwalunkwe kontaminazzjoni li jista' jkun hemm;
  - (6) il-kompiti tal-persunal kollu involut, b'mod speċjali f'dak li għandu x'jaqsam mal-immaniġġjar fuq l-art u l-immaniġġjar abbord l-inġenju tal-ajru;
  - (7) l-ispezzjoni għall-hsarat, għat-tnixxijiet jew għall-kontaminazzjoni;
  - (8) ir-rappurtar ta' aċċidenti jew inċidenti li jinvolvu oġġetti perikolużi.

SPA.DG.110 Dokumentazzjoni u informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi

Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu:

- (a) jipprovdi informazzjoni bil-miktub lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant:
  - (1) dwar l-oġġetti perikolużi li għandhom jingarru fuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) li għandha tintuża f'każ li jkun hemm emerġenzi waqt it-titjira;

▼ B

- (b) juża lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni;
- (c) jiżgura li l-oġġetti perikolużi jkollhom magħhom id-dokument(i) tat-trasport tal-oġġetti perikolużi meħtieġa, kif mimlija mill-persuna li tkun qed toffri l-oġġetti perikolużi għat-trasport bl-ajru, hliet meta l-informazzjoni applikabbli għall-oġġetti perikolużi tkun mogħtija f'forma elettronika;
- (d) jiżgura li meta dokument tat-trasport tal-oġġetti perikolużi jkun mogħti f'forma miktuba, tinzamm kopja tad-dokument fuq l-art, f'post fejn ikun possibbli li d-dokument jiġi aċċessat f'perjodu raġonevoli taż-żmien, sa ma l-oġġetti jkunu waslu fid-destinazzjoni finali tagħhom;
- (e) jiżgura li tinzamm kopja fuq l-art tal-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant u li l-ajrudrom tal-ahħar tluq u dak tal-wasla skedata li jkun imiss ikunu jistgħu jaċċessaw faċilment din il-kopja, jew l-informazzjoni li jkun fiha, sa ma tintemm it-titjira li għaliha tirreferi l-informazzjoni;
- (f) iżomm il-lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni, id-dokument tat-trasport u l-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant għal mill-inqas tliet (3) xhur wara li titlesta t-titjira;
- (g) iżomm ir-rekords tat-taħriġ tal-persunal kollu għal mill-inqas tliet (3) snin.

IS-SUBPARTI H

OPERAZZJONIJIET BIL-HELIKOPTER B'SISTEMI TA' IMMAĠNI GĦALL-VIŻJONI BILLEJL (NVIS)**SPA.NVIS.100 Operazzjonijiet b'sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)**

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu skont il-VFR ta' billejl bl-ghajnuna tan-NVIS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:
  - (1) jopera fil-qasam tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);
  - (2) juri lill-awtorità kompetenti:
    - (i) li huwa jikkonforma mar-rekwiziti applikabbli inkluzi f'din is-Subparti;
    - (ii) l-integrazzjoni b'suċċess tal-elementi kollha tan-NVIS.

SPA.NVIS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet bin-NVIS

- (a) Qabel ma jwettaq operazzjonijiet bin-NVIS, kull helikopter u t-tagħmir kollu tan-NVIS assoċjat miegħu, għandha tkun inħarġitlu l-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà rilevanti skont ir-Regolament ►**M4** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◀.
- (b) *Altimetru bir-radju*. Il-helikopter għandu jkun mghammar b'altimetru bir-radju li jista' jagħmel hoss ta' twissija taħt għoli stabbilit minn qabel u hoss ta' twissija kif ukoll twissija viżwali f'għoli li jista' jingħazel mill-bdot, li jkunu jintgħarfu mill-ewwel waqt il-fażijiet kollha ta' titjira bin-NVIS.
- (c) *Dawl tal-inġenju tal-ajru li jkun kompatibbli man-NVIS*. Sabiex jittaffew in-nuqqas ta' informazzjoni viżwali periferali u l-bżonn li jitjeb l-għarfien tas-sitwazzjoni, għandhom jiġu pprovduti l-affarijiet li ġejjin:
  - (1) tidwil li jixhet dawl fuq il-pannell tal-istrumenti li jkun kompatibbli man-NVIS, jekk ikun installat, li jista' jdawwal l-istrumenti essenzjali kollha tat-titjira;

▼B

- (2) dwal ta' utilità li jkunu kompatibbli man-NVIS;
  - (3) torç tal-idejn portabbli li tkun kompatibbli man-NVIS; u
  - (4) mezz biex jitnehhew jew jintfew id-dwal interni li ma jkunux kompatibbli man-NVIS.
- (d) *Tagħmir addizzjonali tan-NVIS*. Ghandu jiġi pprovdut it-tagħmir addizzjonali tan-NVIS li ġej:
- (1) sors tal-enerġija sekondarju jew ta' riżerva għan-nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG);
  - (2) elmu bl-aċċessorju x-xieraq għan-NVG.
- (e) In-NVGs kollha meħtieġa fuq titjira bin-NVIS għandhom ikunu tal-istess tip, generazzjoni u mudell.
- (f) *Ajrunavigabbiltà kontinwa*
- (1) Il-proċeduri għall-ajrunavigabbiltà kontinwa għandu jkun fihom l-informazzjoni meħtieġa biex jitwettqu manutenzjoni u spezzjonijiet kontinwi fuq it-tagħmir tan-NVIS installat fil-helikopter u għandhom ikopru mill-inqas:
    - (i) il-ħġieġa ta' quddiem tal-helikopter u l-ħġieġ tal-kabina tal-pilota tal-helikopter;
    - (ii) id-dawl tan-NVIS;
    - (iii) in-NVGs; u
    - (iv) kull tagħmir addizzjonali li jappoġġa l-operazzjonijiet bin-NVIS.
  - (2) Kull modifika jew manutenzjoni sussegwenti fl-inġenju tal-ajru għandha tkun konformi mal-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà tan-NVIS.

SPA.NVIS.120 Valuri minimi operattivi tan-NVIS

- (a) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu taht il-valuri minimi tat-temp għall-VFR għat-tip ta' operazzjonijiet ta' billejl li jkunu qed jitwettqu.
- (b) L-operatur għandu jstabilixxi l-ġholi minimu ta' tranzizzjoni minn fejn tista' titkompla bidla għal titjira meġhuna jew bidla minnha.

SPA.NVIS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet bin-NVIS

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jstabilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ għall-kompitu bin-NVIS.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant, l-esperjenza minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 20 siegħa ta' titjir skont il-VFR ta' billejl bhala bdot fil-kmand/kmandant ta' helikopter qabel ma jibda t-taħriġ.
- (c) *Taħriġ operattiv*. Il-bdoti kollha għandhom ikunu lestew it-taħriġ operattiv skont il-proċeduri tan-NVIS mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (d) *Attività recenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tekniku tan-NVIS li jkun qed iwettaq operazzjonijiet bin-NVIS għandu jkun wettaq tliet titjiriet bin-NVIS fl-aħħar 90 jum. L-attività recenti tista' tiġi stabbilita mill-ġdid fuq titjira tat-taħriġ fil-helikopter jew f'simulatur ta' titjira shiha (FFS) approvat, li għandu jinkludi l-elementi mogħtija fil-punt (f)(1).

▼B

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għandu jkun l-akbar wiehed minn fost dak speċifikat:

- (1) fil-manwal tat-titjir tal-ingenju tal-ajru (AFM);
- (2) għall-attività sottostanti; jew
- (3) fl-approvazzjoni operattiva għall-operazzjonijiet bin-NVIS.

(f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tan-NVIS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mad-dhul f'kundizzjonijiet ta' viżibilità baxxa u l-proċeduri normali u ta' emerġenza tan-NVIS.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:

(A) il-kontrolli tal-ħiliet li jsiru billejl; u

(B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

SPA.NVIS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni

L-operatur għandu jiżgura li, bhala parti mill-proċess tiegħu ta' analizi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tan-NVIS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġ; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkun normalni jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

IS-SUBPARTI I

OPERAZZJONIJIET TA' RFIGH BIL-HELIKOPTER**SPA.HHO.100 Operazzjonijiet ta' rfigh bil-helikopter (HHO)**

(a) Il-helikopters għandhom jithaddmu għall-għanijiet tal-operazzjonijiet ta' rfigh tas-CAT biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb approvazzjoni bhal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:

- (1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);
- (2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiziti inklużi f'din is-Subparti.

SPA.HHO.110 Rekwiziti tat-tagħmir għall-HHO

(a) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-irfigh bil-helikopter, inkluż kwalunkwe tagħmir bir-radju sabiex ikun hemm konformità mal-punt SPA.HHO.115, u kwalunkwe modifika sussegwenti, għandhom ikollhom approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà li tkun xierqa għall-funzjoni ppjanata. It-tagħmir sekondarju għandu jkun iddisinjat u ttestjat għall-istandards ix-xierqa, kif meħtieġ mill-awtorità kompetenti.

▼ **B**

- (b) L-operatur, b'kollaborazzjoni mal-manifattur, għandu jstabilixxi struzzjonijiet ta' manutenzjoni għat-tagħmir u s-sistemi tal-HHO, li għandhom ikunu inklużi fil-programm ta' manutenzjoni tal-helikopter ippreparat mill-operatur, kif meħtieġ mir-Regolament (KE) Nru 2042/2003.

SPA.HHO.115 Komunikazzjoni tal-HHO

Għandha tiġi stabbilita komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju mal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-HHO u, fejn ikun possibbli, għandu jiġi stabbilit mezz għall-komunikazzjoni mal-persunal ta' fuq l-art fis-sit tal-HHO għal:

- (a) l-operazzjonijiet ta' binhar u ta' billejl li jsiru lil hinn mill-kosta;
- (b) l-operazzjonijiet ta' billejl li jsiru fuq l-art, hliet għall-HHOs li jsiru f'sit tal-operat tas-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-helikopter (HEMS).

SPA.HHO.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-HHO

Hliet għall-operazzjonijiet tal-HHO li jsiru f'sit tal-operat tal-HEMS, l-operazzjonijiet tal-HHO iridu jkunu jifilhu għall-hsara fil-magna kritika, filwaqt li l-magna/il-magni l-oħra/l-oħrajn taħdem/jahdmu bil-qawwa x-xierqa, minghajr periklu għall-persuni jew għall-merkanzija li jkunu mdendlin fl-arja, u għal parti-jiet terzi jew għall-proprjetà.

SPA.HHO.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-HHO

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jstabilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HHO, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HHO, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:

(1) għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta:

- (i) 1 000 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters, jew 1 000 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 200 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taħt supervizjoni; u
- (ii) 50 ċiklu ta' rfiġ imwettqin lil hinn mill-kosta, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl, fejn ċiklu ta' rfiġ ifisser ċiklu wieħed ta' nżul u tluġ tal-ganċ tal-irfiġ.

(2) għall-operazzjonijiet fuq l-art:

- (i) 500 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters, jew 500 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 100 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taħt supervizjoni;
- (ii) 200 siegħa esperjenza operattiva f'helikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni ppjanata; u
- (iii) 50 ċiklu ta' rfiġ, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl.
- (c) *Taħriġ operattiv u esperjenza*. It-tweġiq b'suċċess tat-taħriġ skont il-proċeduri tal-HHO inklużi fil-manwal tal-operat u esperjenza rilevanti fir-rwol u l-ambjent li fih ikunu qed jitwettqu l-operazzjonijiet tal-HHO.

▼B

(d) *Attività recenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tal-HHO li jkun qed iwettaq HHO għandu jkun wettaq, fl-aħħar 90 jum:

(1) waqt l-operazzjonijiet ta' binhar: kwalunkwe kombinazzjoni ta' tliet ċikli ta' rfiġh billejl jew binhar, li kull wiehed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejh;

(2) waqt l-operazzjonijiet ta' billejl: tliet ċikli ta' rfiġh billejl, li kull wiehed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejh.

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet ta' binhar u ta' billejl għandu jkun hekk kif indikat fil-manwal tal-operat. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ se jkun jiddependi mit-tip ta' elikopter, mill-kundizzjonijiet tat-temp, mit-tip ta' komputu u, għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ukoll mill-ambjent tas-sit tal-HHO, mill-istat tal-baħar u mill-moviment tal-bastiment. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ m'għandu fl-ebda każ ikun ta' inqas minn bdot wiehed u minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-HHO.

(f) *Taħriġ u kontrolli*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluz fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HHO; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mal-proċeduri normali u ta' emerġenza tal-HHO u mal-hruġ tal-elettriku statiku.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul kontrolli tal-hiliet li jsiru binhar b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC), jew matul kontrolli tal-hiliet li jsiru billejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HHO billejl.

SPA.HHO.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera tal-HHO

Qabel kwalunkwe titjira tal-HHO, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera tal-HHO għandhom ikunu ngħataw informazzjoni u jkunu mgħarrfa dwar il-perikli tal-hruġ tal-elettriku statiku u dwar kunsiderazzjonijiet oħrajn marbutin mal-HHO.

SPA.HHO.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni

(a) L-operatur għandu għandu li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HHO jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u daww li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

(b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-HHO.

IS-SUBPARTI J

**OPERAZZJONIJIET TAS-SERVIZZI MEDIĊI TA' EMERĠENZA
BIL-HELIKOPTER**

SPA.HEMS.100 Operazzjonijiet tas-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-helikopter (HEMS)

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu għall-għanijiet tal-operazzjonijiet tal-HEMS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb approvazzjoni bhal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:
- (1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);
  - (2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti inklużi f'din is-Subparti.

SPA.HEMS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet tal-HEMS

L-installazzjoni ta' kull tagħmir mediku apposta fil-helikopters u kwalunkwe modifiki sussegwenti tiegħu u, fejn ikun xieraq, it-thaddim tiegħu għandhom ikunu approvati skont ir-Regolament ► **M4** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◄.

SPA.HEMS.115 Komunikazzjoni

Minbarra t-tagħmir mehtieg skont il-punt CAT.IDE.H, il-helikopters li jwettqu titjiriet tal-HEMS għandu jkollhom tagħmir ta' komunikazzjoni li jkun jista' jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet mal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed titwettaq l-operazzjoni tal-HEMS u, fejn ikun possibbli, biex ikun hemm komunikazzjoni mal-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art.

SPA.HEMS.120 Valuri minimi operattivi tal-HEMS

- (a) It-titjiriet tal-HEMS li jitwettqu fil-kategoriji tal-prestazzjoni 1 u 2 għandhom ikunu konformi mal-valuri minimi tat-temp mogħtija fit-Tabella 1 għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta tat-titjira tal-HEMS. F'każ li l-kundizzjonijiet tat-temp jinżlu taħt il-valuri minimi mogħtija għall-bażi tas-shab jew għall-vizibilità matul il-fażi ta' waqt ir-rotta, il-helikopters iċċertifikati biss għal titjiriet bil-VMC, għandhom jabbandunaw it-titjira jew jirritornaw lejn il-bażi. Il-helikopters mgħammra u ċċertifikati għall-operazzjonijiet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC) jistgħu jabbandunaw it-titjira, jirritornaw lejn il-bażi jew jikkonvertu t-titjira fl-aspetti kollha tagħha għal waħda mwettqa skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għal dan.

Tabella 1

Valuri minimi operattivi tal-HEMS

ŻEWĠ (2) BDOTI		BDOT WIEHED (1)	
BINHAR			
Limitu	Vizibilità	Limitu	Vizibilità
500 pied u fuqhom	Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli	500 pied u fuqhom	Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli
499 sa 400 pied	1 000 metru (*)	499 sa 400 pied	2 000 metru
399 sa 300 pied	2 000 metru	399 sa 300 pied	3 000 metru

▼B

ŻEWĠ (2) BDOTI		BDOT WIEHED (1)	
BILLEJL			
Baži tas-shab	Vizibilità	Baži tas-shab	Vizibilità
1 200 pied (**)	2 500 metru	1 200 pied (**)	3 000 metru

(*) Matul il-faži ta' waqt ir-rotta, il-vizibilità tista' titnaqqas għal 800 metru għal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher, jekk il-helikopter ikun immanuvrat f'veloċità li tagħti bizżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnotta kwalunkwe ostaklu fil-hin u b'hekk jevita habta miegħu.

(**) Matul il-faži ta' waqt ir-rotta, il-baži tas-shab tista' titnaqqas għal 1 000 pied għal perjodi qosra taż-żmien.

- (b) Il-valuri minimi tat-temp għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta ta' titjira tal-HEMS operata fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom ikunu baži tas-shab ta' 600 pied u vizibilità ta' 1 500 metru. Il-vizibilità tista' titnaqqas għal 800 metru għal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher, jekk il-helikopter ikun immanuvrat f'veloċità li tagħti bizżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnotta kwalunkwe ostaklu fil-hin u b'hekk jevita habta miegħu.

SPA.HEMS.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-operazzjonijiet tal-HEMS

- (a) L-operazzjonijiet fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 m'għandhomx jitwettqu fuq ambjent ostili.
- (b) Tluġh u nżul
- (1) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn zona ta' tluġh u ta' avviciament finali (FATO) fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkongestjonat u li jintuza bhala baži operattiva tal-HEMS, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1.
  - (2) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn FATO fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkongestjonat u li ma jkunx baži operattiva tal-HEMS, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1, hlief meta l-operatur ikollu approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.225.
  - (3) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ostili, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 2 u jkunu eżentati mill-approvazzjoni meħtieġa skont il-punt CAT.POL.H.305(a), sakemm tintwera konformità mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3).
  - (4) Is-sit tal-operat tal-HEMS għandu jkun kbir bizżejjed biex jipprovdi distanza xierqa mill-ostakli kollha. Għall-operazzjonijiet ta' billejl, is-sit għandu jkun imdawwal biex jippermetti l-identifikazzjoni tas-sit u ta' kwalunkwe ostaklu li jista' jkun hemm.

SPA.HEMS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jstabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HEMS, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HEMS, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:
- (1) jew
    - (i) 1 000 siegħa bhala bdot fil-kmand/kmandant ta' ingenu tal-ajru, li 500 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand/kmandant fuq il-helikopters; jew

▼B

- (ii) 1 000 siegħa bhala kobdot f'operazzjonijiet tal-HEMS, li 500 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand taht supervizjoni u 100 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters;
- (2) 500 siegħa esperjenza operattiva f'helikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni pjanata; u
- (3) għall-bdoti involuti f'operazzjonijiet ta' billejl, 20 siegħa ta' titjir bil-VMC billejl bhala bdot fil-kmand/kmandant.
- (c) *Taħriġ operattiv*. It-tweġġ b'suċċess tat-taħriġ operattiv skont il-proċeduri tal-HEMS inklużi fil-manwal tal-operat.
- (d) *Attività reċenti*. Il-bdoti kollha li jwettqu operazzjonijiet tal-HEMS għandhom ikunu wettqu mill-inqas 30 minuta ta' titjir b'referenza biss għall-istrumenti f'helikopter jew f'FSTD matul l-aħħar sitt (6) xhur.
- (e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*.
- (1) *Titjira ta' binhar*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ matul il-jum għandu jkun ta' bdot wiehed u ta' membru wiehed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS.
- (i) Dan jista' jitnaqqas għal bdot wiehed biss meta:
- (A) f'sit tal-operat tal-HEMS, il-kmandant ikun irid iġib iżjed provvisti mediċi. F'kazijiet bhal dawn, il-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS jista' jithalla jgħin lill-persuni li jkunu morda jew imweggħin waqt li l-kmandant iwettaq din it-titjira;
- (B) wara l-wasla fis-sit tal-operat tal-HEMS, l-installazzjoni tal-istreċer ma tippermettix lill-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS milli joqgħod bilqiegħda fis-sit ta' quddiem; jew
- (C) il-passiġġier mediku jkun jehtieġ l-għajnuna tal-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS waqt it-titjira.
- (ii) Fil-każijiet deskritti fil-punt (i), il-valuri minimi operattivi għandhom ikunu hekk kif inhuma ddefiniti mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli; il-valuri minimi operattivi tal-HEMS mogħtija fit-Tabella 1 fil-punt SPA.HEMS.120 m'għandhomx jintużaw.
- (iii) Huwa biss fil-każ deskritt fil-punt (i)(A) li l-kmandant jista' jinzel f'sit tal-operat tal-HEMS mingħajr ma l-membru tal-ekwipaġġ tekniku jgħinu mis-sit ta' quddiem.
- (2) *Titjira ta' billejl*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ billejl għandu jkun ta':
- (i) żewġ bdoti; jew
- (ii) bdot wiehed u membru wiehed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS f'żoni ġeografiki speċifiċi ddefiniti mill-operatur fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu l-affarijiet li gejjin:
- (A) referenzi xierqa fuq l-art;
- (B) is-sistema li ssegwi t-titjira tul il-perjodu li fih iddum għaddejja l-missjoni tal-HEMS;

▼B

- (C) l-affidabbiltà tal-facilitajiet għar-rappurtar tat-temp;
  - (D) il-lista tat-tagħmir minimu tal-HEMS;
  - (E) il-kontinwità ta' kuncett tal-ekwipaġġ;
  - (F) il-kwalifiki minimi, it-taħriġ inizjali u t-taħriġ rikorrenti tal-ekwipaġġ;
  - (G) il-proċeduri operattivi, inkluża l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ;
  - (H) il-valuri minimi tat-temp; u
  - (I) kunsiderazzjonijiet addizzjonali minhabba kundizzjonijiet lokali speċifiċi.
- (f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*
- (1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.
  - (2) Membri tal-ekwipaġġ
    - (i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HEMS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mat-tranzitu waqt ir-rotta f'kundizzjonijiet ta' viżibilità baxxa, mal-ghazla tas-siti tal-operat tal-HEMS u mal-profilu tal-avvicinament u tat-tluq.
    - (ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:
      - (A) il-kontrolli tal-hiliet li jsiru binhar b'VMC, jew matul il-kontrolli tal-hiliet li jsiru billejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HEMS billejl; u
      - (B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

SPA.HEMS.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera mediċi tal-HEMS u lill-persunal l-iehor tal-HEMS

- (a) *Passiġġier mediku.* Qabel kwalunkwe titjira tal-HEMS, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera mediċi għandhom ikunu nghataw informazzjoni biex ikun żgurat li huma jkunu familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS, li huma jkunu jistgħu jhaddmu t-tagħmir mediku u ta' emerġenza li jkun hemm abbord u li huma jkunu jistgħu jieħdu sehem fil-proċeduri tad-dhul u tal-hruġ normali u ta' emerġenza.
- (b) *Persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art.* L-operatur għandu jieħu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art ikun familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS u mar-riskji assoċjati mal-operazzjonijiet ta' fuq l-art f'sit tal-operat tal-HEMS.
- (c) *Pazjent mediku.* Minkejja l-punt CAT.OP.MPA.170, l-għoti ta' informazzjoni għandu jitwettaq biss jekk il-kundizzjoni medika tal-pazjent tkun tippermetti dan.

SPA.HEMS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, bhala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u għestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HEMS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.
- (b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-operazzjoni tal-HEMS.

SPA.HEMS.145 Faċilitajiet tal-baži operattiva tal-HEMS

- (a) Jekk il-membri tal-ekwipaġġ ikunu meħtieġa jkunu lesti għal dak kollu li jista' jinqala' u jkollhom hin ta' reazzjoni ta' inqas minn 45 minuta, għandhom jinghataw akkomodazzjoni apposta xierqa qrib kull baži operattiva.
- (b) F'kull baži operattiva, il-bdoti għandhom jinghataw il-faċilitajiet li bihom ikunu jistgħu jiksbu informazzjoni attwali dwar it-temp kif ukoll it-tbassir tat-temp u huma għandhom jinghataw komunikazzjonijiet sodisfaċenti mal-unità x-xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS). Għandhom ikunu disponibbli faċilitajiet xierqa għall-ippjanar tal-kompiti kollha.

SPA.HEMS.150 Provvista tal-fjuwil

- (a) Meta l-missjoni tal-HEMS titwettaq skont il-VFR f'zona ġeografika lokali u ddefinita jista' jintuza ppjanar standard tal-fjuwil, dejjem jekk l-operatur ikun stabbilixxa riżerva finali tal-fjuwil biex jiżgura li, ma' tmiem il-missjoni, il-fjuwil li jifdal ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil li jkun hemm bżonn għal:
  - (1) 30 minuta ta' titjir f'kundizzjonijiet ta' veloċità regolari normali; jew
  - (2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'zona li tipprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawzjoni.

SPA.HEMS.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

Meta l-ksantant iqis li hemm bżonn li l-helikopter jinghata l-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu abbord, dan jista' jitwettaq kemm bir-rotors weqfin kif ukoll bir-rotors iduru, sakemm jintlahqu r-rewwiziti li ġejjin:

- (a) il-bieba/il-bibien fuq in-naha tal-helikopter minn fejn ikun qed jinghata l-fjuwil għandha tibqa' magħluqa/għandhom jibqgħu magħluqin;
- (b) il-bieba/il-bibien ta' fuq in-naha l-oħra mhux dik minn fejn ikun qed jinghata l-fjuwil, għandha tibqa' miftuħa/għandhom jibqgħu miftuħin, jekk it-temp ikun jippermetti;
- (c) għandu jkun hemm faċilitajiet għat-tifi tan-nar tal-iskala x-xierqa f'pożizzjoni li tippermettilhom ikunu disponibbli minnufih f'każ ta' nirien; u
- (d) għandu jkun hemm biżżejjed persunal disponibbli minnufih biex johroġ lill-pazjenti 'l barra mill-helikopter f'każ ta' nirien.

▼ **M1***ANNEX VI***OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INGENJI
TAL-AJRU KUMPLESSI U LI JAHD MU BIL-MAGNI****[II-PARTI-NCC]**

IS-SUBPARTI A

REKWIZITI ĠENERALI**NCC.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

NCC.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:
- (1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; kif ukoll
  - (2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun bilqieghda fil-post assenjat tiegħu/tagħha u ma għandu jwettaq l-ebda attività minbarra dawk meħtieġa għat-thaddim sikur tal-ajruplan.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
- (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata; jew
  - (2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wieħed għandu:
- (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012; kif ukoll
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiziti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
- (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza; kif ukoll
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipogġu fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

▼ **M1****NCC.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli kif ġej:
- (1) is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
  - (2) il-bidu, il-kontinwazzjoni, it-terminazzjoni jew id-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
  - (3) l-iżgurar li l-istruzzjonijiet, il-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mharsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
  - (4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:
    - (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
    - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;
    - (iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessal-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (Minimum Equipment List - MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt NCC.IDE.A.105 jew NCC.IDE.H.105;
    - (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u l-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;
    - (v) il-bagalji fil-kabina, il-bagalji fl-istiva u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri;
    - (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual/AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabzu matul it-titjira;
    - (vii) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu liċenzja valida skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011; kif ukoll
    - (viii) il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira huma vvalutati kif suppost u jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' kompetenza u ta' attività riċenti;
  - (5) li ma jibdix b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
  - (6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
  - (7) li jiddeciedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL);
  - (8) ir-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-gurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; kif ukoll

▼ M8

(9) jiġi żgurat li:

- (i) ir-registraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
- (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew inċident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll
- (iii) fil-każ ta' aċċident jew inċident serju, jew jekk iż-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira tkun immexxija mill-awtorità ta' investigazzjoni:
  - (A) ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjiriet ma jithassrux apposta;
  - (B) ir-registraturi tat-titjira jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
  - (C) jittiehdu miżuri ta' prekawzjoni għaż-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ M1

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-izbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (air traffic services/ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wieheċ, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-seħh proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emergenza li tehtieg decizjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra mehtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (f) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemmija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

NCC.GEN.115 Lingwa Komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼ M5**NCC.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing sabiex jiżgura operat b'mod sikur u tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼ **M1****NCC.GEN.120 Taxiing ta' ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inhatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imharrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imharrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; kif ukoll
  - (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

NCC.GEN.125 Thaddim tar-rotor — elikopters

Ir-rotor tal-elikopter għandu jitqabbd bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

NCC.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device — PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

NCC.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

NCC.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:
  - (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju;
  - (5) id-dikjarazzjoni kif speċifikata fl-Anness III (Parti-ORO), ORO.DEC.100, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012;
  - (6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
  - (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (10) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
  - (11) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
  - (12) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
  - (13) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaž-żona tat-titjira pjanata;
  - (14) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;

▼ M1

- (15) il-MEL jew is-CDL;
  - (16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
  - (17) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa;
  - (18) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli; kif ukoll
  - (19) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jinghataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

▼ M8**NCC.GEN.145 Trattament tar-registrazzjonijiet tar-registratur tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu**

- (a) Wara aċċident, inċident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jzomm id-dejta originali li tkun giet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.

▼ M1

- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-registrazzjonijiet tar-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-registrazzjonijiet tar-registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-registrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-registraturi.
- (c) L-operatur għandu jaħżen ir-registrazzjonijiet għall-perjodu ta' hin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt NCC.IDE.A.165 jew mill-punt NCC.IDE.H.165, hlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jithassar sa siegħa mill-eqdem materjal li jkun gie rreġistrat waqt il-hin tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jaħżen u jzomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tipprezenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-inġinerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe registrazzjoni tar-registratur tat-titjira li tkun giet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

▼ M8

- (f) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 996/2010:
- (1) Hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, ir-registrazzjonijiet tas-CVR ma għandhomx jiġu żvelati jew użati hlief jekk:
    - (i) tkun fis-sehħ proċedura marbuta mat-trattament tar-registrazzjonijiet tas-CVR u tat-traskrizzjoni tagħhom;
    - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel; kif ukoll
    - (iii) jintużaw biss għaż-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
  - (1a) Meta r-registrazzjoni tas-CVR tiġi spezzjonata biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, l-operatur għandu jiżgura l-privatezza tar-registrazzjoni tas-CVR u r-registrazzjoni tas-CVR ma għandhiex tiġi żvelata jew użata għal skopijiet ohra hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR.
  - (2) Ir-registrazzjonijiet tal-FDR jew ir-registrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn għajr għall-investigazzjoni dwar inċident jew aċċident li jkun sugġett għar-rappurtar obbligatorju, biss f'każ li dawn ir-registrazzjonijiet:
    - (i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss; jew
    - (ii) ikun jitnehhelhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew
    - (iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

▼ **M1****NCC.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħhar u estiza bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hlief meta:
- (1) dawn ma jkunux sugġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew
  - (2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (c) L-operatur għandu jstabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi żball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovi lill-persunal bl-informazzjoni mehtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif mehtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċcident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif mehtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

IS-SUBPARTI B

PROCĊEDURI OPERATTIVI**NCC.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

NCC.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew
- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

NCC.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — punti ġenerali

- (a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandhom jintużaw. Dawn il-valuri minimi:
- (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; kif ukoll
  - (2) għal operazzjonijiet b'vizibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.
- (b) Huwa u jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis dawn li ġejjin:
- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼ M1

- (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġh u ta' avviciament finali (FATOs) li jistgħu jintgħazlu biex jintużaw;
  - (4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajjnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;
  - (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;
  - (6) l-ostakli fl-avvicinament, l-avvicinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluġh inizjali meħtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviciament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; kif ukoll
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avvicinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviciament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlaħqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avviciament ikunu qed jaħdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlahqu; kif ukoll
  - (4) l-ekwipaġġ ikun ikkwalifikat kif xieraq.

NCC.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

- (a) L-għoli tad-deċizzjoni (DH) biex jintuża għall-avvicinament mhux ta' preċizzjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avvicinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviciament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-għoli minimu li għalih tista' tintuża l-ghajjnuna tal-avvicinament mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;
  - (2) l-għoli tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (3) id-DH tal-proċedura ta' avviciament ippubblikata, fejn applikabbli;
  - (4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar mingħajr it-teknika CDFa ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

▼ **M1**

Tabella 1

Il-valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru	250
Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VHF direction finder (VDF))	350

NCC.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
- (2) l-gholi minimu tad-dawran imnizzel fit-Tabella 1; jew
- (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

(b) Il-viżibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

- (1) il-viżibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-viżibilità minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

▼ **M1**

Tabella 1

L-MDH u l-vizibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-vizibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

NCC.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran bil-helikopters

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-vizibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

NCC.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Minkejja (a), il-bdot fil-kmand għandu jaċċetta biss awtorizzazzjoni ATC biex ikun jista' jiddevja minn proċedura ppubblikata:
- (1) sakemm jiġiharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u sakemm jitqiesu bis-sħiħ il-kondizzjonijiet tal-operat; jew
  - (2) meta jkun qed jiġi radar-vectored minn unità ATC.
- (c) Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod vizwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament ippubblikati.

NCC.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju

L-operatur għandu jiżviluppa l-proċeduri operattivi filwaqt li jqis il-htieġa li jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ajruplani filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

NCC.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjriet IFR

- (a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprovdni d-distanza meħtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhom ikunu aktar baxxi minn daww ippubblikat mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

NCC.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:
- (1) għal titjriet bir-regoli tat-titjir vizwali (VFR):
    - (i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inzul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
    - (ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inzul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

▼ **M1**

- (2) għal titjiriet IFR:
- (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
  - (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku;
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pessjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' tawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi pplanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi pplanata mill-ġdid.

NCC.OP.131 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — elikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr bizżejjed fjuwil u żejt kif ġej:
- (1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbaġhad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u
  - (2) għal titjiriet skont l-IFR:
    - (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbaġhad biex itir għal 30 minuta b'veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew
    - (ii) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avvicinament u avvicinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbaġhad:
      - (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u
      - (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel.
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pessjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' tawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

▼ M1

- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid.

NCC.OP.135 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija

L-operatur għandu jistabbilixxi proceduri sabiex jiżgura li:

- (a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittiehdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u
- (b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-hruġ jekk ikunu mċaqalqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

NCC.OP.140 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

- (a) qabel it-tluġ il-passiġġieri jkunu saru familjari mal-post u mal-użu ta' dawn li ġejjin:

(1) iċ-ċinturini tas-sikurezza,

(2) il-hruġ tal-emerġenza, u

(3) l-informazzjoni dwar l-emerġenza għall-passiġġieri,

u (jekk applikabbli):

(4) il-ġkieket tas-salvataġġ,

(5) it-tagħmir tal-ossigenu,

(6) iċ-ċattri tas-salvataġġ, u

(7) tagħmir tal-emerġenza ieħor mogħti għall-użu individwali tal-passiġġieri;

u

- (b) f'każ ta' emerġenza waqt titjira, il-passiġġieri jirċievu struzzjonijiet dwar l-azzjonijiet ta' emerġenza xierqa f'dawk iċ-ċirkustanzi.

NCC.OP.145 Preparazzjoni tat-titjira

- (a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ġhajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

- (b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ipplanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ipplanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

▼ **M1****NCC.OP.150 Ajrudromi alternattivi ghat-tlugh — l-ajruplani**

- (a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wiehed għat-tlugh fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minhabba raġunijiet oħrajn.
- (b) L-ajrudrom alternattiv għat-tlugh għandu jkun jinsab fid-distanza li ġeja mill-ajrudrom tat-tluq:
- (1) għal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u
  - (2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.
- (c) Sabiex ajrudrom jintagħzel bhala ajrudrom alternattiv għat-tlugh, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-hin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom jew ahjar għal dik l-operazzjoni.

NCC.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa qabel sa siegħa wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avvicinament u l-inzul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi vizwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
- (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat; u
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
    - (ii) vizibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

NCC.OP.152 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
  - (2) vizibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew

▼ **M1**

- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
- (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat;
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li gejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla:
    - (i) il-baži tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;
    - (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u
  - (3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return — PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

NCC.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

- (a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gāzolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew taħlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdeu u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod Prattiku u effettiv disponibbli.

NCC.OP.160 L-użu tal-kuffji tal-widna

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bħala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:
  - (1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:
    - (i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naħa tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u
    - (ii) meta l-magni jkunu qed jaħdmu;
  - (2) waqt it-titjira:
    - (i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranzizzjoni; jew
    - (ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-oġġla;

u
  - (3) kull meta l-bdot fil-kmand iqis neċessarju.
- (b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

NCC.OP.165 Ġarr tal-passiġġieri

L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

- (a) Il-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emerġenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixklu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru;
- (b) qabel u matul it-taxiing, it-tluġ u l-inzul u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa; and

▼ **M1**

- (c) l-użu tas-sits minn iktar minn persuna waħda huwa permess biss għal ċerti sits speċifiċi tal-inġenju tal-ajru użati minn adult wiehed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa premezz ta' ċinturin tas-sikurezza żejjed jew permezz ta' tagħmir ieħor ta' restrizzjoni.

NCC.OP.170 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

- (a) qabel it-taxiing, it-tluġh u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-hruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha; u
- (b) qabel it-tluġh u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkunu marbutin sewwa.

NCC.OP.175 Tipjip abbord

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil;
- (c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proceduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;
- (d) f'postijiet li mhumiex fiż-zoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(jiet);
- (e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'zoni oħrajn fejn tingarr il-merkanzija li ma tkunx maħżuna f'kontenituri li jkunu jifilhu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflah għan-nar; u
- (f) f'dawk iż-zoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ossigenu.

NCC.OP.180 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni pjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni pjanat meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

NCC.OP.185 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

NCC.OP.190 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.

▼ M1

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahhaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun necessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

NCC.OP.195 Kundizzjonijiet tat-tluġh

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

NCC.OP.200 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

- (a) Meta jkun qed iġorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:
  - (1) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
  - (2) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).
- (b) Minkejja l-punt (a), meta jitwettqu titjiriet ta' tahrig minn organizzazzjoni ta' tahrig approvata, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti piloti abbord.

NCC.OP.205 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.
- (b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil mehtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-rizerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif mehtieġ fil-punt NCC.OP.130 jew il-punt NCC.OP.131.

NCC.OP.210 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez it-13 000 pied.

NCC.OP.215 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nmutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

▼ **M1****NCC.OP.220 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)**

L-operatur għandu jstabilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament (UE) Nru 1332/2011.

NCC.OP.225 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li beħsiebhom jintużaw m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

NCC.OP.230 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament

(a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrapportati.

(b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:

(1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew

(2) fil-parti tal-avviċinament finali f'kazijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.

(c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrapportata.

(d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

(e) L-avviċinament jista' jitkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun għet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinzamm.

(f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**NCC.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

(a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.

(b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

▼ **M1****NCC.POL.105 Massa u bilanċ, taghbija**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru permezz ta' użin reali qabel ma' jintuza għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jerġġu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, li huma inklużi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr taghbija, inkluża kwalunkwe bagalja tal-ekwipaġġ, billi jizinhom jew billi juza masi standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru. Meta jintużaw il-masi standard għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li ġejjin għall-membri tal-ekwipaġġ sabiex tiġi ddeterminata l-massa operattiva mingħajr taghbija:
- (1) 85 kg, inklużi l-bagalji tal-idejn, għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira/għall-membri tal-ekwipaġġ tekniċi; u
  - (2) 75 kg għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.
- (d) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermetti lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-taghbija, inkluża kwalunkwe sabborra:
- (1) jizinhom realment;
  - (2) billi jistabbilixxi l-massa tat-taghbija tat-traffiku skont il-masi standard għall-passiġġieri u għall-bagalji; jew
  - (3) billi jikkalkola l-massa tal-passiġġieri fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni minn kull passiġġier jew f'isimhom, u billi jżid magħha massa predeterminata biex iqis il-bagalji tal-idejn u l-ilbies, meta l-ghadd tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-inġenju tal-ajru jkun:
    - (i) anqas minn 10 għall-ajruplani; jew
    - (ii) anqas minn sitt għall-helikopters.
- (e) Meta jintużaw il-masi standard, għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li ġejjin:
- (1) għall-passiġġieri, dawk tat-Tabelli 1 u 2, meta jkun inklużi l-bagalji tal-idejn u l-massa ta' kwalunkwe tarbija fuq adult f'sit wiehed tal-passiġġieri:

*Tabella 1***Masi standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'ghadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar**

Sits tal-passiġġieri:	20 u iktar		30 u iktar
	Maskili	Femminili	Adulti biss
Adulti	88 kg	70 kg	84 kg
Tfal	35 kg	35 kg	35 kg

▼ **M1**

Tabella 2

Mases standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'għadd totali ta' 19-il sit tal-passiġġieri jew aktar

Sits tal-passiġġieri	1 – 5	6 – 9	10 – 19
Maskili	104 kg	96 kg	92 kg
Femminili	86 kg	78 kg	74 kg
Tfal	35 kg	35 kg	35 kg

(2) għall-bagalji:

- (i) għall-ajruplani, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-ajruplan ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji tal-passiġġieri tat-Tabella 3:

Tabella 3

Mases standard għall-bagalji — l-ajruplani b'għadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar

Tip ta' Titjira	Massa standard għall-bagalji
Domestiċi	11 kg
Fir-regjun tal-Ewropa	13 kg
Interkontinentali	15 kg
L-oħrajn kollha	13 kg

- (ii) għall-helikopters, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq il-helikopters ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji ta' 13-il kilogramma:

(f) Għal inġenju tal-ajru bi 19-il sit tal-passiġġieri jew anqas, il-massa reali tal-bagalji tal-passiġġieri:

(1) jżinhom realment; jew

(2) Billi jikkalkulahom fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni mill kull passiġġier, jew f'isimhom. Fejn dan ma jkunx parattiku, għandha tintuza massa standard minima ta' 13-il kilogramma.

(g) L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.

(h) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:

(1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-supervizjoni ta' persunal ikkwalifikat; u

(2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

(i) L-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand ikun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħħa tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartiment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits.

▼ **M1**

- (j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

NCC.POL.110 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi deġta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru ma jinqabzux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

- (1) ir-reġistrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;
  - (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;
  - (3) l-isem tal-bdot fil-kmand;
  - (4) l-isem tal-persuna li jkun hejja d-dokument;
  - (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;
  - (6) il-massa tal-fjuwil fit-tluġh u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;
  - (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;
  - (8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;
  - (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
  - (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u
  - (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.
- (b) F'kazijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-deġta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-deġta prodotta.
- (c) Meta il-bdot fil-kmand ma jkunx qed jissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru, il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod iehor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija mill-bdot fil-kmand. Il-bdot fil-kmand għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod iehor ekwivalenti.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:
- (1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tiddaħhal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
  - (2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u
  - (3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, tithejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.

NCC.POL.111 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — miti-gazzjonijiet

Minkejja l-punt NCC.POL.110 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn timiżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali.

▼ M1**NCC.POL.115 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

NCC.POL.120 Limitazzjonijiet fuq il-massa waqt it-tluġh — l-ajruplani

L-operatur għandu jiżgura li:

(a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġh ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

- (1) fit-tluġh kif mehtieg fil-punt NCC.POL.125;
- (2) waqt ir-rotta b'magna wahda wieqfa (OEI) kif mehtieg fil-punt NCC.POL.130; u
- (3) fl-inżul kif mehtieg fil-punt NCC.POL.135,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

(b) il-massa fil-bidu tat-tluġh ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-persjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża baħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġh massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u

(c) il-massa stmata għall-hin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ipplanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-persjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża baħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

NCC.POL.125 Tluġh — l-ajruplani

(a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

- (1) id-distanza tat-tluġh ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġh, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (2) il-ġirja tat-tluġh ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (3) valur wiehed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġh interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u
- (4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġh ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġh fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

▼ M4

(b) Hlief għal ajruplan mġhammar b'magni turboprop u b'massa massima tat-tluġh ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' ħsara fil-magna fit-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

- (1) iwaqqaf it-tluġh u jieqaf fi hdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-“runway” disponibbli; jew
- (2) ikompli bit-tluġh u jevita l-ostakli kollha mnejn se tgħaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' NCC.POL.130.

▼ **M1****NCC.POL.130 Waqt ir-rotta — magna wahda wieqfa — l-ajruplani**

Il-bdot fil-kmand ghandu jżigura li f'każ fejn magna tieqaf taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli ghandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat minghajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taħt l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

NCC.POL.135 Inżul — l-ajruplani

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand ghandu jżigura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinzel u jieqaf, jew fil każ ta' idroplan li dan jikseb velocità baxxa b'mod sodisfaċenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1***L-Ajruplani****NCC.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
- (2) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.245;
- (3) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.250; jew
- (4) huma installati fil-helikopter.

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:

- (1) il-fjużis ta' fuq ir-riħ,
- (2) id-dwal portabbli indipendenti,
- (3) arloġġ preċiż,
- (4) il-kontenitur tal-mapep,
- (5) il-kaxxi tal-ewwel għajnuna,
- (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
- (7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ, u
- (8) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

(c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingaru fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

▼ **M1**

- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCC.IDE.A.245 u NCC.IDE.A.250; u
- (2) L-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jaħdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' vizjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCC.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;
- (b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex ihaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL). jew
- (c) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwizit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCC.IDE.A.110 Fjusi tal-elettriku ta' fuq ir-riħ

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjusi tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusi li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

NCC.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inzul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bħala idroplan.

NCC.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ **M1**

- (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) iż-żliq, u
  - (6) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”;
- (b) L-ajruplani li jithaddmu b’VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b’VMC billejl, jew f’kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista’ jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:
- (1) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:
    - (i) id-dawran u ż-żliq,
    - (ii) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
    - (iii) il-veloċità vertikali, u
    - (iv) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (2) b’mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta’ qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
  - (3) b’mezz għall-prevenzjoni ta’ kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.
- (c) Kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra b’mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta’ dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,
  - (4) il-pożizzjoni tal-ajruplan, jekk applikabbli,
  - (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u
  - (7) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”, jekk applikabbli.

NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta’ titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f’sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) id-dawran u ż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (9) it-temperatura tal-arja ta’ barra, u
  - (10) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”;

▼ M1

- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) l-altitudni skont il-pessjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) il-veloċità vertikali,
  - (4) id-dawran u ż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata, u
  - (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;
- (f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl;
- (g) b'tieni mezz indipendenti għall-kejl u għall-wiri tal-altitudni; u
- (h) bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali għall-finijiet tat-thaddim u tal-illuminazzjoni tas-sistema tal-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara s-sistema prinċipali li tiġġenera l-elettriku tiegħa taħdem għalkollox u għandha tinghata indikazzjoni ċara fuq l-istrument li l-indikatur tal-altitudni qed jithaddem mill-provvista tal-enerġija tal-emerġenza.

NCC.IDE.A.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

NCC.IDE.A.135 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

NCC.IDE.A.140 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

▼ **M1****NCC.IDE.A.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi pressjoni;
- (b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u
- (c) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

NCC.IDE.A.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda diġa jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

NCC.IDE.A.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCC.IDE.A.160 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tal-vuċi (CVR):
  - (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u
  - (2) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma:
    - (i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;
    - (ii) mghammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u
    - (iii) u li jkun inhargilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

▼ **M8**

- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:
  - (1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew
  - (2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-kazijiet l-oħra kollha.

▼ **M1**

- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avvizi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) l-ambjent tas-smiġh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluz, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuza; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

▼ M1

- (d) Is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxteghel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ M8

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1**NCC.IDE.A.165 Registratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juza metodu diġitali biex jirreġistra u jahżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1**NCC.IDE.A.170 Registrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-ajruplan; u

▼ M1

- (3) L-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħzen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-registrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.A.160.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emerġenza awtomatiku.

▼ M1

- (e) Ir-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.A.160 (d) u (e).

NCC.IDE.A.175 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlahaq konformità mar-reqwiziti tas-CVR u mar-reqwiziti tal-FDR permezz ta':

- (a) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mghammar b'CVR jew b'FDR; jew
- (b) żewġ registraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jeħtieġ li jkun mghammar b'CVR jew b'FDR.

NCC.IDE.A.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'taġħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:
    - (i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot; u
    - (ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- u
- (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, fil-każ ta' ajruplani li jkun inharġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 1980.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:
  - (1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla wahda; u
  - (2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼ **M1****NCC.IDE.A.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tippjip mhux permess**

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mġhammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tippjip.

NCC.IDE.A.190 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna skont it-Tabella 1.

Tabella 1

Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa

Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati	Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajnuna meħtieġa
0 – 100	1
101 – 200	2
201 – 300	3
301 – 400	4
401 – 500	5
501 sit jew aktar	6

- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCC.IDE.A.195 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mġhammra b'taġħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:
  - (i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;
  - (ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied. u
  - (iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;

▼ M1

- (2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.
- (c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u
- (2) b'maskri tal-ossiġnu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

NCC.IDE.A.200 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġhmir tal-ossiġnu li jkun jista' jahzen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu mehtieġa.
- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied u
- (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwiunqwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

NCC.IDE.A.205 Ċilindru jew pompa għat-tifi tan-nar

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'cilindru wiehed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
- (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar uzata fic-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jizviluppaw fil-kompartiment fejn ikun mahsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

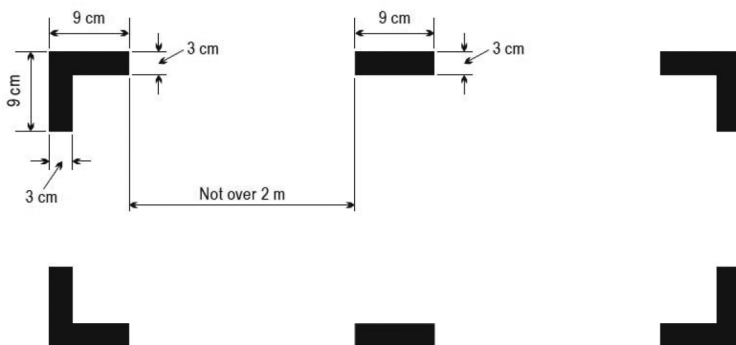
NCC.IDE.A.206 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini

- (a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiż-zona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.
- (c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-imnanar tas-salvataġġ u l-iskarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

▼ **M1****NCC.IDE.A.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**NCC.IDE.A.215 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**▼ **M8**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'dawn li ġejjin:

- (1) ELT ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-ingenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel;
- (2) ELT awtomatiku jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-ingenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżit tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008.

▼ **M1**

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCC.IDE.A.220 Titjir fuq l-ilma

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'pozizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

- (1) L-ajruplani tal-art li jithaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jitilqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza; u
- (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma.

(b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammra b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

(c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
- (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

▼ **M1**

(d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'velocità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
- (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

NCC.IDE.A.230 Tagħmir tas-sopravivenza

(a) L-ajruplani li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

(b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jingarr abbord meta l-ajruplan:

- (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-zona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
  - (i) 120 minuta ta' titjir f'velocità regolari b'magna wahda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
  - (ii) 30 minuta ta' titjir f'velocità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew

- (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'velocità regolari minn zona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCC.IDE.A.240 Kuffji tal-widna

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

NCC.IDE.A.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

(a) L-ajruplani li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':

- (1) jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
- (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe hin matul it-titjira;

▼ M1

- (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
- (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-ħsara f'wiehed ma jirriżultax fil-ħsara tal-iehor jew tal-ohrajn.

NCC.IDE.A.250 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.
- (c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

NCC.IDE.A.255 Transponder

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

NCC.IDE.A.260 Ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni

- (a) L-operatur għandu juża biss prodotti elettronici tad-dejta tan-navigazzjoni li jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tilhaq l-istandards tal-integrità li huma adattati għall-użu maħsub tad-dejta.
- (b) Meta l-prodotti elettronici tad-dejta tan-navigazzjoni jappoġġaw applikazzjoni tan-navigazzjoni li tkun meħtieġa għal operazzjoni li għaliha tkun meħtieġa approvazzjoni skont l-Anness V (il-Parti-SPA) tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, l-operatur għandu juri lill-awtorità kompetenti li l-proċess applikat u l-prodotti mogħtija jilhqgħu l-istandards tal-integrità adattati għall-użu maħsub tad-dejta.
- (c) L-operatur għandu jimmonitorja b'mod kontinwu l-integrità kemm tal-proċess kif ukoll tal-prodotti, jew direttament jew billi jimmonitorja l-konformità tal-fornituri terzi.
- (d) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dħul f'waqthom tad-dejta elettronika tan-navigazzjoni, li tkun attwali u mhux mibdula, għall-ajruplani kollha li jkunu jeħtiġuha.

▼ **M1***TAQSIMA 2****Il-helikopters*****NCC.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.245;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.250; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kontenitur tal-mapep,
  - (4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
  - (6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ, u
  - (7) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuza mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCC.IDE.H.245 u NCC.IDE.H.250; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqieghda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCC.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;

▼ M1

- (b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti biex ihaddem l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL); jew
- (c) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCC.IDE.H.115 Dwal operattivi

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Bahar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

NCC.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
  - (5) iż-żliq.
- (b) Il-helikopters li jithaddmu b'VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b'VMC billejl, jew meta l-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-helikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
    - (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (ii) il-veloċità vertikali, u
    - (iii) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
  - (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hazin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

▼ M1

- (c) Kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-perssjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) iż-żliq,
  - (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
  - (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) iż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-perssjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) il-veloċità vertikali,
  - (4) iż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-helikopter, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'sors alternattiv ta' perssjoni statika;
- (f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl; u
- (g) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bhala strument stand-by.

NCC.IDE.H.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

▼ **M1****NCC.IDE.H.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord**

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

NCC.IDE.H.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

NCC.IDE.H.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCC.IDE.H.160 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'CVR.
- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel.
- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trazzmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avvizi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) L-ambjent tas-smiġħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; kif ukoll
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ **M8**

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trazzmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trazzmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M1****NCC.IDE.H.165 Registratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-helikopter u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ **M8**

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M1****NCC.IDE.H.170 Registrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) Il-helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-helikopter; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-registrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.H.160.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstant meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emerġenza awtomatiku.

▼ M1

- (e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.H.160 (d) u (e).

NCC.IDE.H.175 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota.

NCC.IDE.H.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Dicembru 2012;
  - (4) b'taġħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
  - (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Dicembru 1980.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għandu:

- (1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u
- (2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkun jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

NCC.IDE.H.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tippjip mhux permess

Il-helikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tippjip.

NCC.IDE.H.190 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:
- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

▼ **M1****NCC.IDE.H.200 Ossiġnu supplimentari — il-helikopters minghajn pressjoni**

- (a) Il-helikopters minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'taġhmira tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jkassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.
- (b) Il-helikopters minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u
- (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

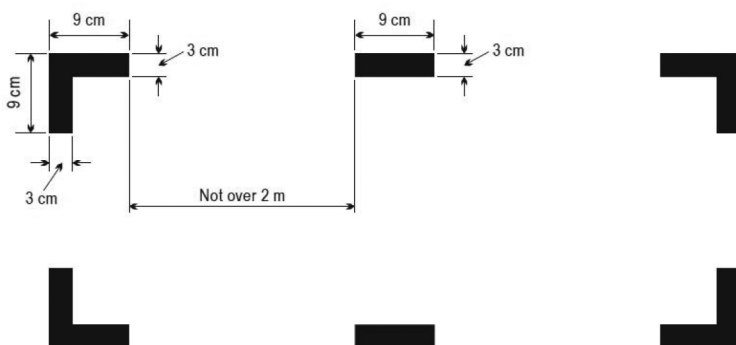
NCC.IDE.H.205 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
- (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nriren li jistgħu jizviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCC.IDE.H.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvatagġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**NCC.IDE.H.215 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wieħed.

▼ M1

- (b) Il-helikopters li jithaddmu fuq titjura fuq l-ilma b'aplogg ghal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'ambjent ostili u minn distanza 'l boghod mill-art li tikkorrispondi ghal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'velocita regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell, għandhom ikunu mghammra b'ELT li jkun jista' jiġi attivat b'mod awtomatiku (ELT(AD)).
- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCC.IDE.H.225 Ġkieket tas-salvataġġ

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:
- (1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l boghod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'velocita regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell;
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġh jew inzul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammra b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistghu jinstabu b'mod iktar faċli.

NCC.IDE.H.226 Lbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes lbies ta' sopravivenza meta jkun qed jaħdem:

- (a) fuq titjira b'aplogg għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta fuq l-ilma, minn distanza 'l boghod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'velocita regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell u meta;
- (1) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira, jew
  - (2) il-hin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-hin stmat ta' sopravivenza;
- jew
- (b) jekk jiddeciedi hekk il-bdot fil-kmand fuq il-bazi ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin
- (1) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inzul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; u
  - (2) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira.

▼ **M1****NCC.IDE.H.227 Ċattri tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estiża**

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità moderata normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkun jista' jzomm titjir f'livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju;

għandhom ikunu mgħammra:

- (1) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas cattra waħda tas-salvataġġ b'kapacità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
- (2) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas zewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza, li flimkien ikunu biżżejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jingarru abbord u li jkollhom il-kapacità ta' tagħbija żejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkunu abbord il-helikopter f'każ li waħda minnhom tintilef;
- (3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u
- (4) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

NCC.IDE.H.230 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

NCC.IDE.H.231 Rekwiziti addizzjonali għall-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili

Il-helikopters li jithaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

- (a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-bdot fil-kmand ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-hin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira hi pplanata li ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza.
- (b) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jingarru abbord skont il-punt NCC.IDE.H.227 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-ghawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-helikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiziti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni.

▼ **M1**

- (c) il-helikopter għandu jkun mghammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil generali tal-kabina halli tithaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter.
- (d) Il-hruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-hruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfethu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidheru f'każ li l-helikopter jinqaleb ta' taht fuq u l-kabina tkun taht wiċċ il-baħar.
- (e) Il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala hruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfjixklux il-hruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu meħtieġ għall-ewalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-ghawm f'wiċċ l-ilma.
- (f) Il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-iehor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri intenzjonati għall-iskop ta' evakwazzjoni taht l-ilma, għandhom ikunu mghammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emergenza.
- (g) Il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-hin kollu, sakemm il-passiġġier jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiziti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

NCC.IDE.H.232 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju

Il-helikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'antra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffacilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

NCC.IDE.H.235 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza

Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinzlu fuq l-ilma jew ikunu ċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti jew ikunu mghammru b'apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma meta jithaddmu għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali.

NCC.IDE.H.240 Kuffji tal-widna

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trazzmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat lilu.

NCC.IDE.H.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

▼ **M1**

- (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
- (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirrizultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira mehtieġa fil-punt NCC.IDE.H.155, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'but-tuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ mehtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

NCC.IDE.H.250 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffacilita li jipprocedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

NCC.IDE.H.255 Transponder

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun mehtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-helikopter.

▼ M1

ANNEX VII

▼ M5

OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INGENJI TAL-AJRU HLIEF INĠENJI TAL-AJRU KUMPLESSI MHADDMIN B'MAGNA

▼ M1

[II-PARTI-NCO]

IS-SUBPARTI A

REKWIZITI ĠENERALI**NCO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat.
- (b) Fil-każ li l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat f'pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti.

NCO.GEN.101 Mezzi ta' konformità

Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

NCO.GEN.102 ► M4 Touring motor gliders (TMGs), glajders bil-mutur (powered sailplanes) u blalen tal-arja mhallta (mixed balloons) ◀

- (a) It-TMGs għandhom jithaddmu f'konformità mar-rekwiziti għal:
  - (1) ajruplani meta jithaddmu b'magna; u
  - (2) glajders meta jithaddmu minghajr magna.
- (b) It-TMGs għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiziti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.
- (c) Il-glajders bil-mutur, esklużi t-TMGs, għandhom jithaddmu u għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiziti għall-glajders.

▼ M4

- (d) Il-blalen tal-arja mhallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiziti għall-blalen tal-arja shuna.

NCO.GEN.103 Titjiriet introduttorji

It-titjiriet introduttorji msemmija fl-Artikolu 6 (5)(c) ta' dan ir-Regolament meta jitwettqu skont dan l-Anness, għandhom:

- (a) jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, hlief għal blalen tal-arja u glajders;
- (b) ikunu operati skont il-VFR binhar;
- (c) ikunu sorveġjati minn persuna nominata responsabbli għas-sikurezza tagħhom; u
- (d) jikkonformaw ma' kwalunkwe kundizzjoni oħra stipulata mill-awtorità kompetenti.

▼ M1**NCC.GEN.105 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu:
  - (1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
  - (2) ikun responsabbli għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
  - (3) jiżgura li l-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mharsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
  - (4) jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:

▼ M1

- (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
  - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;
  - (iii) l-istrumenti u t-tagħmir mehtieġa għall-ezekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessal-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (Minimum Equipment List — MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt NCC.IDE.S.105 jew NCC.IDE.B.105;
  - (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-centru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;
  - (v) it-tagħmir, il-bagalji u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri u evakwazzjoni ta' emerġenza tkun għadha possibbli; u
  - (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual — AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabzu matul it-titjira;
- (5) ma jibdiex b'titjira fil-każ li huwa ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (6) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (7) jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL); u
- (8) ikun responsabbli għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru.
- (b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ kollha għandhom ikunu bilqiegħda fil-post assenjat tagħhom u ma għandhom iwettqu l-ebda attività minbarra dawk mehtieġa għat-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-izbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluza tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra mehtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (f) Matul it-titjira, il-bdot fil-kmand għandu:
- (1) għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iżomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tiegħu meta jkun f'postu; u
  - (2) jibqa' fil-kontrolli tal-inġenju tal-ajru f'kull hin hlief meta bdot ieħor ikun qed jiehu l-kontrolli hu.

▼ M1

- (g) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (h) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-hsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

▼ M4**NCO.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — blalen tal-arja**

Minbarra l-punt NCO.GEN.105, il-bdot fil-kmand għandu:

- (a) ikun responsabbli għall-ghoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;
- (b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjeq abbord jew fil-viċinanza tal-ballun tal-arja; u
- (c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.

▼ M1**NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkoncernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemmija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

NCO.GEN.115 Taxiing tal-ajruplani

Ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inhatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u
  - (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

NCC.GEN.120 Thaddim tar-rotor — helikopters

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

NCO.GEN.125 Tagħmir elettroniku portabbli

Il-bdot fil-kmand ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device — PED) abbord inġenju tal-ajru li jiġi jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tat-tagħmir tal-ajruplan.

NCC.GEN.130 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

Għajr fit-tluġh u l-inżul tal-inġenju tal-ajru fl-istess ajrudrom/sit tal-operat, l-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

▼ **M1****NCO.GEN.135 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord**

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li għejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:
- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
  - (5) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
  - (6) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (7) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (8) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (9) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
  - (10) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta ► **M4** għaż-żona ◀ tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
  - (11) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
  - (12) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli; u
  - (13) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) Minkejja l-punt (a), għat-titjiriet:
- (1) li t-tluġh u l-inzul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
  - (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti, id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(2) sa (a)(8) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat.
- (c) Minkejja l-punt (a), għal titjiriet f'blalen tal-arja jew fuq glajders, esklużi t-TMGs, id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(2) sa (a)(8) u (a)(11) sa (a)(13) jistgħu jingarru fuq il-vettura li tiġbor kollox lura.
- (d) Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, il-bdot fil-kmand għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

NCC.GEN.140 Trasport ta' oġġetti perikolużi

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettagħ skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u estiza bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hliet meta:
- (1) dawn ma jkunux sugġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

▼ M1

- (2) jingarru mill-passiġġieri jew mill-bdot fil-kmand, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi;
- (3) jingarru mill-operaturi tal-inġenji tal-ajru ELA2.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, il-bdot fil-kmand għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikolużi.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

NCO.GEN.145 Reazzjoni immedjata għal problema ta' sikurezza

L-operatur għandu jimplimenta:

- (a) kwalunkwe miżura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabdditu jimplimenta skont il-punt ARO.GEN.135(c); u
- (b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza mahruġa mill-Agenzija, inklużi d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

NCO.GEN.150 Ġurnal tal-vjaġġ

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipagġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

NCO.GEN.155 Lista tat-tagħmir minimu

- (a) Tista' tiġi stabbilita MEL li tqis kif ġej:
  - (1) għall-fini tal-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, id-dokument għandu jipprovd, skont kundizzjonijiet speċifikati, bi strumenti partikolari, għal oġġetti ta' tagħmir jew għal funzjonijiet mhux operattivi fil-bidu tat-titjira;
  - (2) id-dokument għandu jiġi mhejji għal kull inġenju tal-ajru individwali, filwaqt li jqis il-kundizzjonijiet ta' operat u ta' manutenzjoni rilevanti tal-operatur; u
  - (3) Il-MEL għandha tkun ibbazata fuq il-Master Minimum Equipment List (MMEL), kif definita fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ⁽¹⁾ u ma għandhiex tkun anqas restrittiva mill-MMEL.
- (b) Il-MEL u kull emenda għaliha għandhom jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI B

PROCEDURI OPERATTIVI**NCO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

Il-bdot fil-kmand għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

NCO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, il-bdot fil-kmand għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew
- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

⁽¹⁾ ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼ **M1****NCO.OP.110 il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters**

- (a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) il-bddot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv. Dawn il-valuri minimi:
- (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hliet meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u
  - (2) għal operazzjonijiet b'vizibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.
- (b) Huwa u jagħzel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:
- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompetenza u l-esperjenza tiegħu;
  - (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluq u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħazlu biex jintużaw;
  - (4) l-adekwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna vizwali u mhux vizwali li tkun disponibbli fuq l-art;
  - (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluq, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;
  - (6) l-ostakli fl-avvicinament, l-avvicinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluq inizjali meħtieġa għat-tweġiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-gholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avvicinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avvicinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avvicinament u ta' nżul għandhom jintużaw ► **M4** biss ◀ jekk:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avvicinament ikunu qed jaħdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlahqu; u
  - (4) Il-bdot ikun ikkwalifikat kif xieraq.

NCO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

- (a) L-gholi tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avvicinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avvicinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avvicinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-oghla kejl ta':
- (1) l-gholi minimu li għalih tista' tintuża l-ghajnuna tal-avvicinament minghajr ir-referenza vizwali meħtieġa;
  - (2) l-gholi tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;

▼ **M1**

- (3) id-DH tal-proċedura ta' avvicinament ippubblikata fejn applikabbli;
- (4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
- (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-gholi minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar minghajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-oghla kejl ta':
- (1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
- (2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
- (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

Tabella 1

Il-valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f' piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avvicinament bi gwida vertikali (LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew minghajru	250
Avvicinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f' $\frac{1}{2}$ NM)	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon — NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder — VDF)	350

NCO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

- (a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-oghla ta':
- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;

▼ M1

- (2) l-gholi minimu tad-dawran imniżżel fit-Tabella 1; jew
- (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.
- (b) Il-viżibiltà minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:
- (1) il-viżibiltà tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-viżibiltà minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibiltà meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

Tabella 1

L-MDH u l-viżibiltà minima għad-dawran vs il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-viżibiltà meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

NCO.OP.113 ► M4 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art bil-helikopters ◀

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibiltà meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

NCO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avviċinament ippubblikata:
- (1) sakemm ikunu jistgħu jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew
- (2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.

NCO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani, il-helikopters u l-glajders bil-mutur

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ingenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

NCO.OP.121 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — il-blalen tal-arja

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tas-sistema tat-tishin filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

▼ **M1****NCO.OP.125 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan igorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

- (1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):
  - (i) għat-tluġh u l-inżul binhar, fl-istess ajrudrom/sit tal-inżul filwaqt li jibqa' viżibbli għal dak l-ajrudrom/sit tal-inżul, biex itir fir-rota ppjanata u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 10 minuti f'altitudni regolari normali;
  - (ii) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
  - (iii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdur għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku;
- (3) il-proċeduri għat-telf tal-pessjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rota, fejn applikabbli; u
- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li zzid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid

NCO.OP.126 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — il-helikopters

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed igorr bizzejjed fjuwil u żejt kif ġej:

- (1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u
- (2) għal titjiriet skont l-IFR:
  - (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità ta' waqt li l-helikopter ikun qed jistenna biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javvicina u jinżel; jew

▼ **M1**

- (ii) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avvicinament u avvicinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ipplanat, u mbagħad:
- (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u
- (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) f'450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javvicina u jinżel.
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;
- (3) il-proċeduri għat-telf tal-pessjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' tawwal l-inżul tal-ajruplan jew li zzid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-zejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid.

NCO.OP.127 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra — il-blalen tal-arja

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk ikun qed igorr riżerva ta' fjuwil ► **M4** ————— ◀ jew saborra suffiċjenti għal titjira ta' 30 minuta.
- (b) Il-kalkoli tal-fjuwil ► **M4** ————— ◀ jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom titwettaq it-titjira kif ġej:
- (1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;
- (2) il-mases antiċipati;
- (3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
- (4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

NCO.OP.130 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li qabel, jew fejn xieraq, matul it-titjira, il-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar it-tagħmir u l-proċeduri ta' emerġenza.

NCO.OP.135 Preparazzjoni tat-titjira

- (a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-facilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-facilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u mehtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-ingenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.
- (b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ipplanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:
- (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

▼ **M1**

- (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

NCO.OP.140 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-hin smat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-hin smat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx izolat u:
- (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat; u
- (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla:
- (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u
- (ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

NCO.OP.141 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u
- (2) viżibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx izolat u:
- (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat;
- (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla:
- (i) il-baży tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;
- (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u
- (3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return — PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

NCO.OP.145 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

- (a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gazożolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

▼ **M1**

- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzzjonijiet kollha meħtieġa, meta l-passiġġieri jkunu qed jitiġħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw, sakemm l-inġenju tal-ajru ma jkunx sorveljat mill-bdot fil-kmand jew minn persunal ikkwalfikat li jkunu lesti jibdeu u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod pratiku u effettiv disponibbli.

NCO.OP.150 Ġarr tal-passiġġieri

Għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, qabel u matul it-taxiing, it-tluġh u l-inżul u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa;

NCO.OP.155 Tipjip abbord — l-ajruplani u l-helikopters

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza; u
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil.

NCO.OP.156 Tipjip abbord — il-glajders bil-mutur u l-helikopters

Għall-ebda presuna ma hu permess it-tipjip abbord glajder jew ballun tal-arja.

NCO.OP.160 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

NCO.OP.165 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hliief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

NCO.OP.170 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahħaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

▼ M1**NCO.OP.175 Kundizzjonijiet tat-tluġh — l-ajruplani u l-helikopters**

Qabel ma jaghti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

NCO.OP.176 Kundizzjonijiet tat-tluġh — il-blalen tal-arja

Qabel ma jaghti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur.

NCO.OP.180 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

- (a) Meta jkun qed igorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:
  - (1) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
  - (2) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).
- (b) Minkejja l-punt (a), meta jitwettqu titjiriet ta' tahrig minn organizzazzjoni ta' tahrig approvata, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti piloti abbord.

NCO.OP.185 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira

F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil, jew fil-każ tal-blalen tal-arja is-saborra, li jista' jintuża li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil mehtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-rizerva tal-fjuwil ipplanata hija skont kif mehtieġ fil-punti NCO.OP.125, NCO.OP.126 jew NCO.OP.127.

NCO.OP.190 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez it-13 000 pied.

NCO.OP.195 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata mill-bdot fil-kmand jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

NCO.OP.200 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

Meta tintuża ACAS tat-tip II, il-proċeduri operattivi u t-tahrig għandhom ikunu skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1332/2011.

NCO.OP.205 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

▼ **M1****NCO.OP.210 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters**

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrappurtati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:
  - (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fil-parti tal-avviċinament finali f'kazijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun għet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinzamm.
- (f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

▼ **M4****NCO.OP.215 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja shuna**

- (a) Ballun tal-arja shuna ma għandux jinzel billejl, hlief f'emergenza.
- (b) It-tluġ ta' ballun tal-arja shuna jista' jsir billejl, sakemm jingarr bizzejjed fjuwl għall-inżul binhar.

▼ **M1**

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**NCO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-ingenji tal-ajru kollha**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-ingenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, f'dokument ekwivalenti.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-ingenju tal-ajru.

NCO.POL.105 Użin

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iċ-ċentru tal-gravità tal-ingenju tal-ajru jiġu stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-ingenju tal-ajru għandu jerga' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

▼ **M4**

- (b) L-użin għandu jitwettag:
  - (1) mill-manifattur tal-ingenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-helikopters; u
  - (2) għal glajders u blalen tal-arja, mill-manifattur tal-ingenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.

▼ **M1****NCO.POL.110 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1**L-Ajruplani***NCO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.190;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.195; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) il-fjużis ta' fuq ir-riħ;
  - (2) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (3) arloġġ preċiż,
  - (4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
  - (6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmiġġ, u
  - (7) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCO.IDE.A.190 u NCO.IDE.A.195; u
  - (2) L-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jaħdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼ **M1****NCO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.A.110 Fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra bi fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shih taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjużis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

NCO.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dwal fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bhala idroplan.

NCO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mgħammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-ħin f'siġhat, minuti u sekondi,
- (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
- (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
- (5) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach".

- (b) L-ajruplani li jithaddmu b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) billejl, jew f'kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mgħammra:

- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (i) id-dawran u ż-żliq,
  - (ii) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (iii) il-veloċità vertikali, u
  - (iv) id-direzzjoni stabbilizzata;

u

▼ **M1**

- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.
- (c) L-ajruplani li jithaddmu f'kundizzjonijiet fejn ma jkunux jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħazin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pessjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) id-dawran u ż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
  - (10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
- (c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħazin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

L-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' ta' aktar minn disa' sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data.

NCO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoli għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCO.IDE.A.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

▼ M1

- (2) b'cinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u cinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
- (3) b'taġhmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u
- (4) b'cinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

NCO.IDE.A.145 Kaxex għall-ewwel għajjnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom ikunu:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCO.IDE.A.150 Ossigġu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigġu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir tal-ossigġu li jkun jista' jaħžen u jqassam il-provvisti tal-ossigġu meħtieġa.
- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigġu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
  - (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:
    - (i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbez il-15 000 pied, izda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;
    - (ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iquis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied; u
    - (iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;
  - u
  - (2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, izda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.
- (c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.

NCO.IDE.A.155 Ossigġu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigġu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir tal-ossigġu li jkun jista' jaħžen u jqassam il-provvisti tal-ossigġu meħtieġa.

▼ **M1**

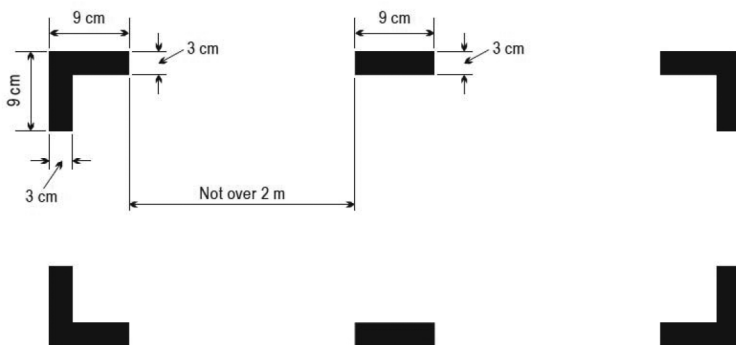
- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u
  - (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

NCO.IDE.A.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) L-ajruplani, għajr għall-glajders bil-mutur li jistgħu jintużaw għal distanzi twal (touring motor glider — TMG) u l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar uzata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCO.IDE.A.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul****NCO.IDE.A.165 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:
- (1) bi trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip, li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;
  - (2) b'ELT awtomatiku wiehed li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
  - (3) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacon — PLB) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas.

▼ **M1**

- (b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCO.IDE.A.175 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

- (1) L-ajruplani tal-art b'magna waħda:

(i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew

(ii) li jtitilqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġħ jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza;

- (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u

- (3) L-ajruplani li jithaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.

- (b) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'ankra waħda;

- (2) b'ankra tal-wiċċ (drogue), meta jkun neċessarju biex jiffaċilita l-immanuvrar; u

- (3) b'taġhmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fil-*International Regulations for Preventing Collisions at Sea* (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

- (c) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (1) taġhmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

- (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u

- (3) taġhmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

NCO.IDE.A.180 Taġhmir tas-sopravivenza

L-ajruplani li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'taġhmir għas-sinjali u b'taġhmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-zona li fuqha se titwettaq it-titjira.

NCO.IDE.A.190 Taġhmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bit-taġhmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-zewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi sabiex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru.

▼ M1

- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emergenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-ħsara f'wiehed ma jirriżultax fil-ħsara tal-iehor jew tal-ohrajn.

NCO.IDE.A.195 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq rotot li mhumiex navigabbli bis-saħħa ta' punti prominenti viżwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffaċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira ATS; jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.
- (c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

NCO.IDE.A.200 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 2**Il-helikopters***NCO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
  - (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.190;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.195; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
  - (1) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajjnuna,
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,

▼ **M1**

- (5) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ, u
- (6) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
  - (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuza mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti NCO.IDE.H.190 u NCO.IDE.H.195; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.H.115 Dwal operattivi

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

NCO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssojoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
  - (5) iż-żliq.

▼ M1

(b) Il-helikopters li jithaddmu b'VMC billejl, jew meta l-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-helikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq minghajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) il-pożizzjoni tal-helikopter,

(ii) il-veloċità vertikali, u

(iii) id-direzzjoni stabbilizzata; u

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

(c) Il-helikopters li jithaddmu fejn il-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq minghajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

(3) l-altitudni skont il-pessjoni,

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) iż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-helikopter,

(8) id-direzzjoni stabbilizzata, u

(9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u

(d) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bhala strument stand-by.

NCO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

NCO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoli għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ **M1****NCO.IDE.H.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u taghmir ta' restrizzjoni ghat-tfal**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012;
  - (4) b'taghmir ta' restrizzjoni ghat-tfal għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda.

NCO.IDE.H.145 Kaxex għall-ewwel għajjnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom:
- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCO.IDE.H.155 Ossiġnu supplimentari — il-helikopters mingħajr pressjoni

- (a) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taghmir tal-ossiġnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.
- (b) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u
  - (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

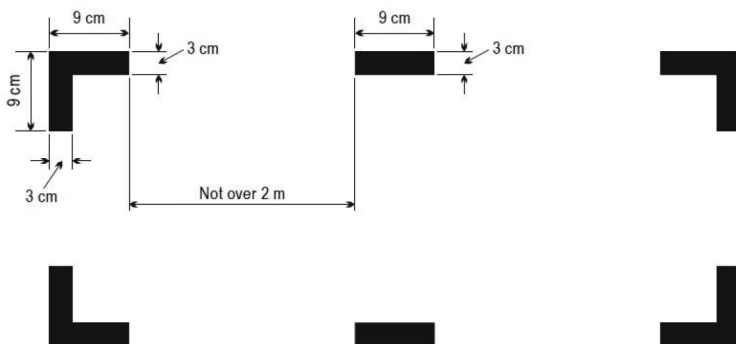
NCO.IDE.H.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters, għajr għall-helikopters ELA2 għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda ghat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi ghat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa ghat-tifi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa ghat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

▼ **M1****NCO.IDE.H.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**NCO.IDE.H.170 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

- (a) Il-helikopters li huma ċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'ELT awtomatiku; u
  - (2) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'gakketta tas-salvataġġ meta l-helikopter jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti hin ta' titjir b'veloċità regolari normali.
- (b) Il-helikopters li huma ċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas għandhom ikunu mghammra b'tražmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien ta' persuni (PLB):
- (c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistghu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCO.IDE.H.175 Titjir fuq l-ilma

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:
- (1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġh jew inzul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammra b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistghu jinstabu b'mod iktar faċli.

▼ **M1**

- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'velocità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-helikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-helikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, meta għandu jiddeċiedi jekk il-persuni kollha abbord għandhomx ikunu liebsa l-gkieket tas-salvataġġ meħtieġa skont il-punt (a).

NCO.IDE.H.180 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettagħ it-titjira.

NCO.IDE.H.185 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza

Il-helikopters fuq titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili u f'distanza ta' 50 mil nawtiku mill-art għandhom ikunu kif ġej:

- (a) iddinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;
- (b) iċcertifikati għall-inzul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew
- (c) mgħammra b'tagħmir ta' emerġenza li jzomm f'wiċċ l-ilma.

NCO.IDE.H.190 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Where required by the airspace being flown helicopters shall be equipped with radio communication equipment capable of conducting two-way communication with those aeronautical stations and on those frequencies to meet airspace requirements.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirrizultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.
- (d) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt NCO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'but-tuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat tiegħu.

NCO.IDE.H.195 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu fuq rotot li mhumiex navigabbli bis-saħħa ta' punti prominenti vizwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffacilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ **M1**

- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

NCO.IDE.H.200 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 3**Il-glajders***NCO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.S.145;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.S.150; jew
  - (4) huma installati fil-glajder.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtiġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼ M1**NCO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-glajder ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-glajder ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.S.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

(a) Il-glajders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (3) l-altitudni skont il-perssoni, u
- (4) il-veloċità tal-ajru indikata.

(b) Il-glajders li jithaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) il-veloċità vertikali,
- (2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq, u
- (3) id-direzzjoni manjetika.

NCO.IDE.S.120 Titjir fil-livell tas-shab — tagħmir tat-titjir u tan-navigazzjoni

Il-glajders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (a) id-direzzjoni manjetika,
- (b) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (c) l-altitudni skont il-perssoni,
- (d) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (e) il-veloċità vertikali, u
- (f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

NCO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' restrizzjoni

(a) Il-glajders għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sit għal kull persuna abbord; u
- (2) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetah permezz ta' molla waħda.

▼ **M1****NCO.IDE.S.130 Ossiġnu supplimentari**

Il-glajders li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħžen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbez it-13 000 pied.

NCO.IDE.S.135 Titjir fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' glajder li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bazi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkun pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:
  - (1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art, jew
  - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza.

NCO.IDE.S.140 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-glajders li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-zona li fuqha se titwettag it-titjira.

NCO.IDE.S.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawkl-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

NCO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

NCO.IDE.S.155 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼ **M1***TAQSIMA 4**Il-blalen tal-arja***NCO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.B.145; jew
  - (3) huma installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi oħrajn, izda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtieġ huwa assenjat.
- (e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-ballun tal-arja ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-ballun tal-arja ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼ **M4****NCO.IDE.B.110 Dwal operattivi**

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) bi dwal għal kontra l-kollizjonijiet;
- (b) b'mezz li jipprovdwi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja; u
- (c) b'dawl portabbli indipendenti.

▼ M1**NCO.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-blalen tal-arja li jahdmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift, u
- (b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (1) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (2) il-veloċità vertikali, jekk meħtieġ skont l-AFM, u
  - (3) l-altitudni tal-pessjoni, jekk meħtieġ skont l-AFM, jekk meħtieġ skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni teħtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossigenu.

NCO.IDE.B.120 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu, u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCO.IDE.B.121 Ossigenu supplimentari

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pessjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'taġħmir tal-ossigenu li jkun jista' jahżen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun taqbez it-13 000 pied.

▼ M4**NCO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar, jekk meħtieġ skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

▼ M1**NCO.IDE.B.130 Titjir fuq l-ilma**

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) meta jkun hemm aktar minn sitt persuni abbord, trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) li jkun jista' jittrażmetti simultanament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz;

▼ M1

- (c) meta jkun hemm sa sitt persuni abbord, (ELT) jew tagħmir ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (d) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

NCO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-blalen tal-arja li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettag it-titjira.

▼ M4**NCO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju**

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.
- (b) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mgħammra:
- (1) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;
  - (3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar; u
  - (4) b'habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.
- (c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mgħammra:
- (1) b'sikkina; u
  - (2) habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

▼ M1**NCO.IDE.B.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawg l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

NCO.IDE.B.150 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼ M4

IS-SUBPARTI E

REKWIZITI SPECIFIĊI*TAQSIMA 1**Punti ġenerali***▼ M5****NCO.SPEC.100 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-subparti tistabbilixxi r-rekwiziti speċifiċi li għandhom jiġu segwiti mill-bdot fil-kmand li jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru hlief ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna.

▼ M4**NCO.SPEC.105 Lista ta' kontroll**

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, il-bdot fil-kmand għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.

▼ **M4**

- (b) Operazzjoni speċjalizzata għandha ssir skont lista ta' kontroll. Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskju, il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi lista ta' kontroll xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat, filwaqt li jiehu f'kunsiderazzjoni kwalunkwe taqsima ta' din is-subparti.
- (c) Il-lista ta' kontroll li hija rilevanti għad-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandha tkun disponibbli faċilment fuq kull titjira.
- (d) Il-lista ta' kontroll għandha tkun riveduta u aġġornata regolarment, kif xieraq.

NCO.SPEC.110 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

Kull meta membri tal-ekwipaġġ jew speċjalisti fil-kompitu jkunu involuti fl-operazzjoni, il-bdot fil-kmand

- (a) għandu jiżgura l-konformità tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu ma' NCO.SPEC.115 u NCO.SPEC.120;
- (b) li ma jibdx b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (c) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti jkunu konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (e) għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha jkunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni; u
- (f) għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari kontinwament kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

NCO.SPEC.115 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Il-kompiti tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.
- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
  - (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn gheja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflaħ biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew
  - (2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:

▼M4

- (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiziti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
- (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u

- (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

NCO.SPEC.120 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.
- (b) Hliet għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.
- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.
- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

- (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u
- (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

NCO.SPEC.125 Istruzzjonijiet dwar is-sikurezza

- (a) Qabel it-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jagħti struzzjonijiet lill-ispeċjalisti fil-kompitu dwar:
  - (1) tagħmir u proċeduri ta' emerġenza;
  - (2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzati qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet.
- (b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu ma jkunux meħtieġa jekk l-ispeċjalisti fil-kompitu jkunu ngħataw struzzjonijiet fuq il-proċeduri operattivi qabel ma beda l-istaġun operattiv f'dik is-sena kalendarja.

NCO.SPEC.130 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

Il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-altitudnijiet minimi għal kull titjira li jipprova d-distanza meħtieġa mill-art għas-segmenti tar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn daww ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

NCO.SPEC.135 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

NCO.OP.125 (a)(1)(i) ma japplikax għal irmunkar ta' glajders, wirjiet tat-titjir, titjiriet ajrubatiċi jew titjiriet ta' kompetizzjoni.

▼ **M4****NCO.SPEC.140 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters**

Minkejja NCO.OP.126(a)(1), il-bdot fil-kmand ta' helikopter jista' jibda titjira skont il-VFR binhar biss billi jibqa' fi hdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq bi fjuwil ta' rizerva ta' mhux inqas minn 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed).

NCO.SPEC.145 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-taħriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (instrument meteorological conditions - IMC).

NCO.SPEC.150 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

Jekk tkun installata, is-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minhabba l-n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art li tkun inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art.

NCO.SPEC.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS II)

Minkejja NCO.OP.200, l-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minhabba n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

NCO.SPEC.160 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Il-bdot fil-kmand ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti f'kongestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

NCO.SPEC.165 Ġarr u użu ta' armi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li, meta jingarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

NCO.SPEC.170 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jkun qed jiġi operat ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet b'ajruplani li mhumiex kapaċi jsostnu titjira f'livell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, il-bdot fil-kmand għandu jkun:

- (a) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna; u
- (b) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

NCO.SPEC.175 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'kongestjoni diment li:
  - (1) il-helikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u
  - (2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu zejġed għal persuni jew proprjetà fuq l-art.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun:

▼ M4

- (1) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna; u
  - (2) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-massa fit-tluġh, l-inżul jew is-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:
- (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
  - (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

*TAQSIMA 2****Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)*****NCO.SPEC.HESLO.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HESLO għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mghammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) mizien wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew zoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun beħsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' dawk l-Istruzzjonijiet.

*TAQSIMA 3****Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (human external cargo operations - HEC)*****NCO.SPEC.HEC.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HEC għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

▼ **M4****NCO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
- (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
  - (2) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
  - (3) mizien wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod iehor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.
- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni maħsuba.

*TAQSIMA 4****Operazzjonijiet bil-paraxut (Parachute operations - PAR)*****NCO.SPEC.PAR.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-PAR għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir mehtieg;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwiżit stabbilit f'NCO.SPEC.120(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

NCO.SPEC.PAR.110 Sits

Minkejja NCO.IDE.A.140 (a)(1) u NCO.IDE.H.140 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bħala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jzomm jew jintrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja NCO.SPEC.110(f), ir-rekwiżit biex jintuża l-ossigenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

- (a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti; jew
- (b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

NCO.SPEC.PAR.120 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Minkejja NCO.SPEC.160, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu joħorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq zoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni filwaqt li jgħorru apparati li jhallu d-duħħan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-għan.

*TAQSIMA 5****Titjiriet ajrubatiċi (Aerobatic flights - ABF)*****NCO.SPEC.ABF.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-ABF għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

▼ M4

- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.ABF.105 Dokumenti u informazzjoni

Id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin elenkati f'NCO.GEN.135 (a) ma hemmx bżonn li jingarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira; u
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni.

NCO.SPEC.ABF.110 Tagħmir

Ma hemmx għaliex jiġu applikati r-rekwiziti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxxa tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'NCO.IDE.A.145 u f'NCO.IDE.H.145;
- (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'NCO.IDE.A.160 u f'NCO.IDE.H.180; u
- (c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'NCO.IDE.A.170 u NCO.IDE.H.170.

▼ **M4***ANNEX VIII***OPERAZZJONIJIET SPEĊJALIZZATI****[PARTI-SPO]****SPO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

- (a) Dan l-Anness japplika għal kwalunkwe operazzjoni speċjalizzata li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għall-attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, stharrig, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru.

▼ **M5**

- (b) Minkejja l-punt (a), operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'inġenji tal-ajru hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna għandhom jikkonformaw mal-Anness VII (il-Parti-NCO).
- (c) Minkejja l-punt (a), l-operazzjonijiet li ġejjin b'inġenji tal-ajru hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna jstgħu jsiru skont l-Anness VII (il-Parti-NCO):

▼ **M4**

- (1) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti.
- (2) qbiz bil-paraxut, irmunkar ta' glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-tahriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew inkella minn organizzazzjoni mahluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti distribwiti barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti nies li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet ikunu jirrapreżentaw biss attività marginali tal-organizzazzjoni.

IS-SUBPARTI A

REKWIŻITI ĠENERALI**SPO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

SPO.GEN.101 Mezzi ta' konformità

Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

SPO.GEN.102 Touring motor glajders, glajders bil-mutur u blalen tal-arja mħallta

- (a) It-TMGs għandhom jithaddmu f'konformità mar-rekwiziti għal:
- (1) ajruplani meta jithaddmu b'magna; u
  - (2) glajders meta jithaddmu mingħajr magna.
- (b) It-TMGs għandhom ikunu mġhamra f'konformità mar-rekwiziti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.
- (c) Il-glajders bil-mutur, esklużi t-TMGs, għandhom jithaddmu u għandhom ikunu mġhamra f'konformità mar-rekwiziti għall-glajders.
- (d) Il-blalen tal-arja mħallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiziti għal blalen tal-arja shuna.

SPO.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Id-dmirijiet tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-proċeduri operattivi standard (SOP) u, fejn xieraq, fil-manwal tal-operat.

▼M4

- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fazijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
  - (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jifflah biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew
  - (2) meta jkun taħt l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkoħol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:
  - (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjira u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmi fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
  - (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.106 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb fil-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fl-SOP.
- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fazijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.
- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.
- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
  - (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emerġenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.107 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli:
  - (1) għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-merkanzija abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;

▼ **M4**

- (3) għall-izgurar li tinzamm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi ta' kontroll skont il-manwal xieraq;
- (4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:
  - (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
  - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;
  - (iii) l-istrumenti u t-tagħmir mehtieġa għall-ezekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessa l-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt SPO.IDE.A.105, SPO.IDE.H.105, SPO.IDE.S.105 jew SPO.IDE.B.105;
  - (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;
  - (v) it-tagħmir u l-bagalji kollha tgħabbew u ġew stivati kif suppost; u
  - (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual - AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabzu matul it-titjira;
- (5) li ma jibdix b'titjira fil-każ li hu, jew kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (7) li jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jahdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk applikabbli;
- (8) għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; u

▼ **M8**

- (9) jiġi żgurat li:
  - (i) ir-reġistraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
  - (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew incident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll
  - (iii) fil-każ ta' aċċident jew incident serju, jew jekk iż-zamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira tkun immexxija mill-awtorità ta' investigazzjoni:
    - (A) ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjiriet ma jithassrux apposta;
    - (B) ir-reġistraturi tat-titjira jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
    - (C) jittiehdu mizuri ta' prekawzjoni għaż-zamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ **M4**

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-izbark ta' kwalunkwe persuna jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

▼ M4

- (c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wiehed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-egreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-sehh proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emergenza li tehtieg decizjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra mehtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (f) Il-bdot fil-kmand għandu minghajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-egreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-hsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

SPO.GEN.108 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — il-blalen tal-arja

Minbarra l-punt SPO.GEN.107, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja għandu:

- (a) ikun responsabbli għall-ghoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;
- (b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-vicinanze tal-ballun tal-arja; u
- (c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettivi.

SPO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri

Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

SPO.GEN.115 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼ M5**SPO.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jstabilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tizzied is-sikurezza tar-runway.

▼ M4**SPO.GEN.120 "Taxiing" tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jnsaq biss fiż-zona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inhatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imharrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imharrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma mehtieġa;

▼ M4

- (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u
- (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

SPO.GEN.125 Użu tar-rotor

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbd bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

SPO.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

SPO.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

SPO.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor hawn taħt:
  - (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
  - (5) kopja tad-dikjarazzjoni kif speċifikat f'ORO.DEC.100 u, jekk applikabbli, kopja tal-awtorizzazzjoni kif speċifikat f'ORO.SPO.110;
  - (6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
  - (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (9) il-gurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Partim) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;
  - (11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
  - (12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-zona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
  - (13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;

▼ M4

- (14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-zona tat-titjira ppjanata;
  - (15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operatu/jew tal-SOP jew tal-AFM li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għalihom;
  - (16) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;
  - (17) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
  - (18) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa, jekk applikabbli;
  - (19) l-eleki tal-merkanzija, jekk applikabbli; u
  - (20) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) Minkejja (a), id-dokumenti u l-informazzjoni f'(a)(2) sa (a)(11) u (a)(14), (a)(17), (a)(18) u (a)(19) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għat-titjiriet:
- (1) li t-tluġ u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
  - (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti, skont ARO.OPS.210.
- (c) Minkejja l-punt (a), għal titjiriet f'blalen tal-arja jew fuq glajders, esklużi t-TMGs, id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(1) sa (a)(10) u (a)(13) sa (a)(19) jistgħu jingarru fuq il-vettura li tiġbor kolloxx lura.
- (d) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jinghataw dokumenti ta' sostituzzjoni.
- (e) Fi żmien raġenevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

▼ M8**SPO.GEN.145 Trattament tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu — operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi li jaħdmu bil-magni**

- (a) Wara aċċident, incident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jzomm id-dejta originali li tkun giet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.

▼ M4

- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-reġistraturi.
- (c) L-operatur għandu jaħžen ir-reġistrazzjonijiet għall-perjodu ta' hin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt SPO.IDE.A.145 jew mill-punt SPO.IDE.H.145, hliel għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jithassar sa siegħa (1) mill-eqdem materjal li jkun gie rreġistrat waqt il-hin tal-ittestjar.

▼ M4

- (d) L-operatur għandu jahżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tipprezenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-ingenierja.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun giet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.

▼ M8

- (f) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 996/2010 u hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, ir-reġistrazzjonijiet tas-CVR ma għandhomx jiġu żvelati jew uzati hlief jekk:
  - (i) tkun fis-seħħ proċedura marbuta mat-trattament tar-reġistrazzjonijiet tas-CVR u tat-traskrizzjoni tagħhom;
  - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel; u
  - (iii) jintużaw biss għaż-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.

Meta r-reġistrazzjoni tas-CVR tiġi spezzjonata biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR, l-operatur għandu jiżgura l-privatezza tar-reġistrazzjoni tas-CVR u r-reġistrazzjoni tas-CVR ma għandhiex tiġi żvelata jew uzata għal skopijiet oħra hlief biex tiġi żgurata s-servizzibbiltà tas-CVR.

▼ M4

- (g) ir-reġistrazzjonijiet tal-FDR jew ir-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun suġġett għar-rappurtar obligatorju jekk dawn ir-reġistrazzjonijiet:
  - (1) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;
  - (2) ikun tneħhilhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew
  - (3) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

SPO.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħhar u estiza bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi l-annessi, is-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jinġarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hlief meta:
  - (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet;
  - (2) dawn jinġarru mill-ispeċjalisti fil-kompitu jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja li giet isseparata mis-sid, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
  - (3) ikunu meħtieġa abbord l-ingenju tal-ajru għal skopijiet speċjalizzati skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi;
  - (4) jintużaw biex iħaffu s-sikurezza tat-titjira fejn it-trasport abbord l-ingenju tal-ajru jkun raġonevoli biex tiġi żgurata d-disponibbiltà fil-hin tagħhom għal skopijiet operattivi, kemm jekk dawn l-oġġetti u s-sustanzi huma meħtieġa jew le li jinġarru jew maħsubin sabiex jintużaw b'rabta ma' titjira partikolari.

▼ M4

- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta minghajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta':
  - (1) kwalunkwe aċċident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi.
  - (2) sejbien ta' oġġetti perikolużi li jingarru minn speċjalisti fil-kompitu jew mill-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta ma jkunux konformi mal-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

SPO.GEN.155 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

L-operatur ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti f'kongestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' nies meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

SPO.GEN.160 Ġarr u użu ta' armi

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, meta jingarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintuzaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

SPO.GEN.165 Ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira

Il-bdot fil-kmand għandu jiehu d-deċiżjoni finali dwar l-ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u għandu jiżgura li:

- (a) ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma tikkawżax tfixkil jew xkiel fit-thaddim tat-titjira; u
- (b) il-persuni kollha li jingarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira saru midhla tal-proċeduri rilevanti dwar is-sikurezza.

IS-SUBPARTI B

PROCEDURI OPERATTIVI**SPO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

▼ **M4****SPO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — I-ajruplani**

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew
- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

SPO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — I-ajruplani u l-helikopters

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandu jintuza. Dawn il-valuri minimi:

- (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hliet meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u
  - (2) għal operazzjonijiet b'vizibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti SPA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.
- (b) Huwa u jagħzel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:
- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u, jekk applikabbli, il-kompożizzjoni tiegħu;
  - (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-zoni ta' tluġh u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;
  - (4) l-adekwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;
  - (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;
  - (6) l-ostakli fl-avvicinament, l-avvicinament mhux milhuq u ż-zoni tat-tluġh inizjali (climb-out areas) meħtieġa għat-twertiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-għoli tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avvicinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avvicinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avvicinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avvicinament ikunu qed jaħdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlahqu; u
  - (4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat kif xieraq.

SPO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

(a) L-għoli tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avvicinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avvicinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avvicinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':

▼ **M4**

- (1) l-għoli minimu li għalih tista' tintuża l-għajjnuna tal-avvicinament minghajr ir-referenza viżwali meħtieġa;
  - (2) l-għoli tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height - OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (3) id-DH tal-proċedura ta' avvicinament ippubblikata fejn applikabbli;
  - (4) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
  - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-għoli minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajar minghajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (2) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
  - (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

Tabella 1

Valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (Instrument landing system - ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (global navigation satellite system/GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (satellite-based augmentation system/SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avvicinament bi gwida vertikali (lateral precision with vertical guidance approach/LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew minghajru	250
Avvicinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f' $\frac{1}{2}$ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder/VDF)	350

SPO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom – Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

- (a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':
- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
  - (2) l-għoli minimu tad-dawran imnizzel fit-Tabella 1; jew
  - (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avvicinament bi strument preċedenti.

▼ **M4**

- (b) Il-vizibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:
- (1) il-vizibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
  - (2) il-vizibilità minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
  - (3) il-medda viżwali tar-runway/il-vizibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

Tabella 1

L-MDH u l-vizibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-vizibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

SPO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art (onshore circling operations) bil-helikopters

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran fuq l-art bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-vizibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

SPO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuza.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avviċinament ippubblikata:
  - (1) sakemm ikunu jistgħu jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod sħiħ il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew
  - (2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.
- (c) Fil-każ tal-operazzjonijiet b'ingenji tal-ajru kumplessi li jahdmu bil-magni, is-segment tal-avviċinament finali għandu jittajjar b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament ippubblikati.

SPO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ingenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

SPO.OP.121 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — il-blalen tal-arja

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tas-sistema tat-tishin filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

SPO.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

- (a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprova d-distanza meħtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn daww ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

SPO.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

▼ **M4**

- (1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):
- (i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
  - (ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;
- (2) għal titjiriet skont l-IFR:
- (i) meta ma jkun mehtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
  - (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pessjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-zejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jiħarsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid

SPO.OP.131 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr bizzejjed fjuwil u żejt kif ġej:
- (1) għal titjiriet skont il-VFR:
- (i) biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed); jew
  - (ii) għal titjiriet skont il-VFR binhar, fjuwil ta' rizerva ta' 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed) diment li jibqa' fi hndan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq u
- (2) għal titjiriet skont l-IFR:
- (i) meta ma jkun mehtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità regolari normali fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat tad-destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinzel; jew
  - (ii) meta ma jkun mehtieġ l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avvicinament u avvicinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:
    - (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u
    - (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità normali tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinzel
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

▼ **M4**

- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku
  - (3) hsara f'magna waħda matul it-titjira, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid

SPO.OP.132 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra — il-blalen tal-arja

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk ikun qed igorr rizerva ta' fjuwil jew ta' saborra suffiċjenti għal titjira ta' 30 minuta.
- (b) Il-kalkoli tal-fjuwil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettag it-titjira kif ġej:
  - (1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;
  - (2) il-mases antiċipati;
  - (3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
  - (4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

SPO.OP.135 Struzzjonijiet dwar is-sikurezza

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, qabel it-tluġh, l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw struzzjonijiet dwar:
  - (1) tagħmir u proċeduri ta' emerġenza;
  - (2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet
- (b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu jiġu sostitwiti ma' programm ta' taħriġ inizjali u rikorrenti. F'dan il-każ, l-operatur għandu jiddefinixxi wkoll rekwiżiti aġġornati.

SPO.OP.140 Preparazzjoni tat-titjira

- (a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-facilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inkluzi l-facilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-ingenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettag it-titjira.
- (b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira ipplanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:
  - (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
  - (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li ttipprovi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ipplanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

SPO.OP.145 Ajrudromi alternattivi għat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wieħed għat-tluġh fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minhabba raġunijiet oħrajn.
- (b) L-ajrudrom alternattiv għat-tluġh għandu jkun jinsab fid-distanza li ġeja mill-ajrudrom tat-tluq:
  - (1) għal ajruplani b'zewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir (1) f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u

▼ **M4**

- (2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir (2) f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.
- (c) Sabiex ajrudrom jintagħzel bhala ajrudrom alternattiv għat-tluq, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-hin tal-użu smat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom jew ahjar għal dik l-operazzjoni.

SPO.OP.150 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-hin smat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-hin smat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avvicinament u l-inzul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inzul ipplanat ma jkunx izolat u:
- (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ipplanat; u
- (2) l-informazzjoni meteoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu:
- (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
- (ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

SPO.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ipplanat u l-informazzjoni meteoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
- (2) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u jew
- (b) il-post tal-inzul ipplanat ma jkunx izolat u:
- (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ipplanat;
- (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin smat tal-wasla:
- (i) il-baży tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument;
- (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u u

▼ **M4**

- (3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return – PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

SPO.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-persuni jkunu qed jitlejgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

- (a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gazożolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-persuni jkunu qed jitlejgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mgħammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdeu u jidderiegu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod Prattiku u effettiv disponibbli.

SPO.OP.160 Użu tal-kuffji tal-widna

Hliet għal blalen tal-arja, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li huwa meħtieġ li jkun fis-servizz fil-kompartment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna b'mikrofonu boom, jew ekwivalenti, u jużah bhala l-apparat primarju biex jikkomunika mal-ATS, ma' membri oħrajn tal-ekwipaġġ u mal-ispeċjalisti fil-kompitu.

SPO.OP.165 Tipjip

Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti tipjip abbord jew matul ir-riforniment jew it-tneħħija ta' fjuwil tal-inġenju tal-ajru.

SPO.OP.170 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oġhla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat biss meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oġhla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

SPO.OP.175 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hazin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hliet hekk kif inhu permess skont l-AFM.
- (b) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.

SPO.OP.176 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mgħammar biex ilahħaq ma' kundizzjonijiet bhal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.
- (c) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għal titjiriet f'kundizzjonijiet mistennija jew attwali ta' silġ.

▼ **M4****SPO.OP.180 Kundizzjonijiet tat-tluġh — l-ajruplani u l-helikopters**

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-“runway” jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

SPO.OP.181 Kundizzjonijiet tat-tluġh — il-blalen tal-arja

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tluġh u tluq sikur.

SPO.OP.185 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-tahriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (IMC).

SPO.OP.190 Ġestjoni tal-fjuwil matul it-titjira

(a) L-operatur ta' inġenju tal-ajru kumpless li jaħdem bil-magni għandu jstabilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.

(b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil meħtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-rizerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif meħtieġ fil-punti SPO.OP.130 u SPO.OP.131.

SPO.OP.195 Użu ta' ossiġnu supplimentari

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied, sakemm ma jkunx approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti u b'konformità mal-SOPs.

(b) Minkejja (a) u hliet għall-operazzjonijiet bil-paraxut, titjiriet qosra ta' tul ta' zmien speċifiku u 'l fuq minn 13 000 pied minghajr l-użu tal-ossiġenu supplimentari f'ajruplani u f'helikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni, jistgħu jsiru bl-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti fuq il-bażi tal-kunsiderazzjoni ta' dan li ġej:

- (1) it-tul ta' zmien tat-titjira oghla minn 13 000 pied mhuwiex ta' iktar minn 10 minuti jew, jekk ikun hemm bżonn għal perjodu itwal, il-hin stretta-ment neċessarju għat-twettiq tal-kompitu speċjalizzat;
- (2) it-titjira ma ssirx f'għoli ta' iktar minn 16 000 pied;
- (3) l-istruzzjonijiet dwar is-sikurezza skont SPO.OP.135 jinkludu informazzjoni adegwata għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu dwar l-effetti tal-ipossija;
- (4) l-SOPs għall-operazzjoni kkonċernata li jirriflettu (1), (2) u (3);
- (5) l-esperjenza preċedenti tal-operatur fit-twettiq ta' operazzjonijiet oghla minn 13 000 pied bla ma jintuza ossiġenu supplimentari;
- (6) l-esperjenza individwali tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-adattament fiżjoloġiku tagħhom għal altitudnijiet għoljin; u

▼ **M4**

- (7) L-altitudni tal-baži fejn l-operatur huwa stabbilit jew mnejn isiru l-operazzjonijiet.

SPO.OP.200 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

- (a) Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.
- (b) Is-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li min-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art.

SPO.OP.205 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS)

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuża. Meta tintuża ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament (UE) Nru 1332/2011.
- (b) L-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minhabba n-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

SPO.OP.210 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

SPO.OP.215 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrapportati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jtkompla:
- (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fis-segment tal-avviċinament finali f'kazijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom,
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrapportata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taq' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jtkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jtkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun għet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinzamm.
- (f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

SPO.OP.225 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja shuna

- (a) Ballun tal-arja shuna ma għandux jinzel billejl, hliet f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza.
- (b) It-tluġh ta' ballun tal-arja shuna jista' jsir billejl, sakemm jingarr bizzejjed fjuwl għall-inżul binhar.

SPO.OP.230 Proċeduri operattivi standard

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, l-operatur għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.

▼M4

- (b) Fuq il-baži tal-valutazzjoni tar-riskji, l-operatur għandu jstabbilixxi proceduri operattivi standard (SOP) xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti tas-subparti E. L-SOP għandhom ikunu parti mill-manwal tal-operat jew dokument separat. L-SOP għandhom ikunu riveduti u aġġornati b'mod regolari, kif xieraq.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet speċjalizzati jsiru skont l-SOP.

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**SPO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

- (a) Matul kull faži tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fil-manwal korrispondenti.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

SPO.POL.105 Massa u bilanċ

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru jiġu stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuza għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerga' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir:
  - (1) mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-helikopters. u
  - (2) għal glajders u għal blalen tal-arja, mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.

SPO.POL.110 Sistema ta' massa u bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u elikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi sistema ta' massa u bilanċ għal kull titjira jew serje ta' titjiriet:
  - (1) il-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija ta' ekwipaġġ, ta' merkanzija u passigġieri u ta' fjuwil (DOM);
  - (2) il-massa tat-tagħbija skont il-piż (traffic load);
  - (3) il-massa tat-tagħbija tal-fjuwil;
  - (4) it-tagħbija tal-inġenju tal-ajru u d-distribuzzjoni tat-tagħbija;
  - (5) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil; u
  - (6) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru, u
- (b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jingħata mezzi biex jirrepeti u jivverifika kwalunkwe kalkolu tal-massa u l-bilanċ fuq il-baži ta' kalkoli elettronici.
- (c) L-operatur għandu jstabbilixxi proceduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:
  - (1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-supervizjoni ta' persunal ikkwalifikat; u
  - (2) li t-tagħbija tat-traffiku (traffic load) titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

▼ **M4**

- (e) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

SPO.POL.115 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u elikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni

- (a) L-operatur għandu jstabbilixxi d-deġta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-ingenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:
- (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' ingenju tal-ajru;
  - (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;
  - (3) l-isem tal-bdot fil-kmand;
  - (4) l-isem tal-persuna li jkun hejja d-dokument,
  - (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija (DOM) u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-ingenju tal-ajru,
  - (6) il-massa tal-fjuwil fit-tluġh u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;
  - (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli,
  - (8) il-komponenti tat-tagħbija;
  - (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inzul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
  - (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-ingenju tal-ajru, u u
  - (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.
- (b) F'kazijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-deġta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-deġta prodotta.

SPO.POL.116 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — mitigazzjonijiet

Minkejja l-punt SPO.POL.115 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn tinizzel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;

SPO.POL.120 Prestazzjoni — punti ġenerali

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-ingenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

SPO.POL.125 Limitazzjonijiet tal-massa tat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni

L-operatur għandu jiżgura li:

- (a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġh ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:
- (1) fit-tluġh kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.130;
  - (2) waqt ir-rotta b'magna wahda wieqfa (OEI) kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.135; u
  - (3) fl-inzul kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.140,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

▼ **M4**

- (b) il-massa fil-bidu tat-tluġ ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża b'parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġ massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u
- (c) il-massa stmata għall-hin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża b'parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

SPO.POL.130 Tluġ — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:
  - (1) id-distanza tat-tluġ ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġ disponibbli;
  - (2) il-ġirja tat-tluġ ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġ disponibbli;
  - (3) valur wiehed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġ interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u
  - (4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġ ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.
- (b) Hlief għal ajruplan mgħammar b'magni "turboprop" u b'massa massima tat-tluġ ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' hsara fil-magna waqt it-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':
  - (1) iwaqqaf it-tluġ u jieqaf fi hdan id-distanza ta' accelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew
  - (2) ikompli bit-tluġ u jevita l-ostakli kollha mnejn se tghaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' SPO.POL.135.

SPO.POL.135 Tul ir-rotta — magna wahda inoperattiva — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

Il-bdot fil-kmand għandu jżigura li f'każ fejn magna tiegħi taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taħt l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

SPO.POL.140 Nżul — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avvicinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil-każ ta' idroplan li dan jikseb velocità baxxa b'mod sodisfacenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avvicinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

SPO.POL.145 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jopera ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet ta' ajruplani li mhumiex kapaċi jostnu titjira f'livell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, l-operatur għandu:

- (a) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna;
- (b) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u

▼ **M4**

- (c) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jinghataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

SPO.POL.146 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'kongestjoni diment li:
- (1) il-helikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u
  - (2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu zejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art u għall-operazzjoni u l-SOP tagħha huma awtorizzati.
- (b) L-operatur għandu:
- (1) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna;
  - (2) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u
  - (3) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jinghataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-massa fit-tluġh, fl-inżul jew fis-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:
- (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGÉ) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
  - (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGÉ, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1**Ajruplani***SPO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.215;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.220; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) il-fjużis ta' fuq ir-riħ;
  - (2) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (3) arloġġ preċiż,
  - (4) il-kontenitur tal-mapep,
  - (5) il-kaxxi tal-ewwel għajnuna.
  - (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u
  - (7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:

▼ **M4**

- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.A.215 u SPO.IDE.A.220;
- (2) L-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' vizjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita;
- (b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-ajruplan fi hdan limiti il-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) għal ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni u kwalunkwe ajruplan uzat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew
- (c) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shiħ taċ-cirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

SPO.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dwal fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bħala idroplan.

SPO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssijoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,

▼ **M4**

- (5) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”;
- (6) iż-żliq għall-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni.
- (b) Minbarra (a), l-ajruplani li joperaw skont il-VMC billejl għandhom ikunu mġhammrin:
  - (1) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:
    - (i) id-dawran u ż-żliq,
    - (ii) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (iii) il-veloċità vertikali; u
    - (iv) id-direzzjoni stabbilizzata;
  - (2) b’mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta’ qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.
- (c) Minbarra (a) u (b), l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni li joperaw skont il-VMC fuq l-ilma u ’l bogħod mill-art għandhom ikunu mġhammrin b’mezz li jevita malfunzjoni tas-sistema ta’ indikazzjoni tal-veloċità tal-ajru minhabba kondensazzjoni jew silġ.
- (d) L-ajruplanli li jithaddmu f’kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq minghajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mġhammra b’mezz għall-prevenzjoni ta’ funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.
- (e) Kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b’mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta’ dawn li ġejjin:
  - (1) l-altitudni skont il-perssoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,
  - (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
  - (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u
  - (7) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”, jekk applikabbli.

SPO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta’ titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mġhammra:

- (a) b’mezz għall-kejl u l-wiri ta’ dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f’sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) id-dawran u ż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata;
  - (9) it-temperatura tal-arja ta’ barra, u
  - (10) in-numru “Mach” kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri “Mach”;
- (b) b’mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta’ qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

▼ **M4**

- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezzi separati addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-perssoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) il-veloċità vertikali,
  - (4) id-dawran u ż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach", jekk applikabbli;
- (d) b'mezzi għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minħabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u
- (e) minbarra (a), (b), (c) u (d), l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni meta operati skont l-IFR għandhom ikunu mghammrin:
- (1) b'sors alternattivi ta' perssoni statika;
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.
  - (3) b'mezzi indipendenti ieħor għall-kejl u l-wiri tal-altitudni sakemm ma jkunx diġà installati biex tinzamm konformità ma' (e)(1); u
  - (4) bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali għall-finijiet tat-thaddim u tal-illuminazzjoni tas-sistema tal-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara s-sistema prinċipali li tiġġenera l-elettriku tiegħa taħdem għalkollox u għandha tingħata indikazzjoni ċara fuq l-istrument li l-indikatur tal-altitudni qed jithaddem mill-provvista tal-enerġija tal-emerġenza.

SPO.IDE.A.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani kumplessi li jaħdmu bil-magni u li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u l-modalità tad-direzzjoni.

SPO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (Terrain awareness warning system - TAWS)

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM (maximum certified take-off mass) ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew b'MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

SPO.IDE.A.131 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS II)

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor bir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

SPO.IDE.A.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — ħelikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-raġhad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi perssoni;

▼ M4

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma.

SPO.IDE.A.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet tas-silġ billejl — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.140 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'registratur tal-vuċi (CVR):
- (1) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u
  - (2) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma;
    - (i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;
    - (ii) mghammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u
    - (iii) u li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

▼ M8

- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:
- (1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew
  - (2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-kazijiet l-oħra kollha.

▼ M4

- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
- (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trazzmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avvizi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) l-ambjent tas-smiġh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

▼ M4

- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxteghel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ M8

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4**SPO.IDE.A.145 Registratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

- (a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juza metodu digitali biex jirregistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirregistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-velocità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirregistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4**SPO.IDE.A.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

- (a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirregistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inkluzi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
- (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
- (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
- (iii) is-sorveljanza indirizzata;
- (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
- (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;

▼ M4

- (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
- (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-ajruplan; u
- (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.A.140.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4

- (e) Ir-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.A.140 (d) u (e).

SPO.IDE.A.155 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlahaq konformità mar-rekwiziti tas-CVR u mar-rekwiziti tal-FDR permezz ta':

- (a) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR; jew
- (b) żewġ registraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR;

SPO.IDE.A.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
- (b) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;

▼ M5

- (c) għall-ajruplani hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetah permezz ta' molla wahda;

▼ M4

(d) għall-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'cinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:

(1) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot; u

(2) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.165 Kaxex għall-ewwel għajjnuna

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom ikunu:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.A.170 Ossigġu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġħmir tal-ossigġu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossigġu meħtieġa.

(b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-kabina hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigġu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi mill-anqas il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti kollha:

(1) għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.

(2) għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-kabina se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied;

(3) għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 10 000 u 14 000 pied; u

(4) għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taħt dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

(c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:

(1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u

(2) fil-każ ta' ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'maskli ta' użu immedjat għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.175 Ossigġu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni

(a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġħmir tal-ossigġu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossigġu meħtieġa.

▼ **M4**

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pessjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
  - (2) il-persuni kollha abbord għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pessjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.
- (c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' zmien speċifikat bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jsiru bla provvisti tal-ossiġenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.A.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) L-ajruplani, għajr għall-gljajders bil-mutur li jistgħu jintużaw għal distanzi twal (touring motor glajder - TMG) u l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa tal-idejn waħda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-tijira.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nriren li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

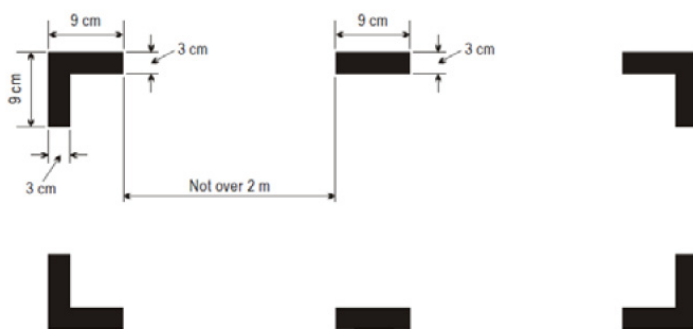
SPO.IDE.A.181 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira.

SPO.IDE.A.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-zoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-zoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**SPO.IDE.A.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (Emergency locator transmitter - ELT)**▼ **M8**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'dawn li ġejjin:
- (1) ELT ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-inġenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel;

▼M8

- (2) ELT awtomatiku jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-inġenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
- (3) ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB — personal locator beacon) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn xi hadd speċjalizzat fil-kompitu, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitta jew anqas.

▼M4

- (b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.A.195 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
  - (1) L-ajruplani tal-art b'magna waħda:
    - (i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew
    - (ii) li jtilqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qieghed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza;
  - (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u
  - (3) L-ajruplani li jithaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.
- (c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor mehtieg sabiex jiffacilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
  - (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.
- (d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
  - (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) bizzejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

SPO.IDE.A.200 Tagħmir tas-sopravivenza

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
  - (3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

▼ M4

- (b) It-tagħmir l-iehor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jingarr abbord meta l-ajruplan:
- (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-zona fejn it-tiftix u s-salvatagġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
    - (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
    - (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew
  - (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn zona li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.A.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.A.210 Kuffji tal-widna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

SPO.IDE.A.215 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe hin matul it-titjira;
  - (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
  - (4) jipprovdni komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-oħrajn sal-punt li l-ħsara f'wiehed ma jirriżultax fil-ħsara tal-iehor jew tal-oħrajn.

SPO.IDE.A.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) L-ajruplani għandu jkollhom bizzejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa ħsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

▼ **M4**

- (c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

SPO.IDE.A.225 Transponder

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

*TAQSIMA 2***Helikopters****SPO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.215;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.220; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kontenitur tal-mapep,
  - (4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u
  - (6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, izda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.H.215 u SPO.IDE.H.220; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membru tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqieghda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emerġenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼ **M4****SPO.IDE.H.105 Taghmir minimu ghat-titjira**

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-taghmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa ghat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter qed jithaddem skont il-lista ta' taghmir minimu (MEL), jekk stabbilita;
- (b) l-operatur mhuwiex approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-helikopter fi hdan il-lista ta' taghmir minimu ta' referenza (MMEL) għal helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni, u għal kwalunkwe helikopter użat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew
- (c) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess ghat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.H.115 Dwal operattivi

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-taghmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Bahar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

SPO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u taghmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'siġhat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
  - (5) iż-żliq.
- (b) Il-helikopters operati skont il-VMC fuq l-ilma u lil hinn mill-art jew skont il-VMC billejl, minbarra (a), għandhom ikunu mghammrin:
  - (1) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
    - (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (ii) il-veloċità vertikali; u
    - (iii) id-direzzjoni stabbilizzata;
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
  - (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hazin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

▼ **M4**

- (c) Il-helikopters li jithaddmu meta l-viżibiltà tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.
- (d) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-pessjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) iż-żliq,
  - (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
  - (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

SPO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pessjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) iż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx bizżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) l-altitudni skont il-pessjoni,
  - (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) il-veloċità vertikali,
  - (4) iż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata;

▼ **M4**

- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hazin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (c)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bhala strument "stand-by"; u
- (f) dawn li ġejjin għal-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni:
  - (1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika; u
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

SPO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

SPO.IDE.H.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — helikopters kumplessi li jahdmu bil-magni

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

SPO.IDE.H.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet ta' silġ billejl — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.H.140 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'CVR.
- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).
- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) L-ambjent tas-smiġħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

▼ M4

- (d) Is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxteghel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ M8

- (f) Jekk is-CVR mhux uttilizzabli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun uttilizzabli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4**SPO.IDE.H.145 Registratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-helikopter u għandu jkun kapaci jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jjieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx uttilizzabli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun uttilizzabli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4**SPO.IDE.H.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

- (a) Il-helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inkluzi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;

▼ M4

- (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-ingenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
- (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f' post differenti mill-helikopter; u
- (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-registrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.H.140.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstant meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4

- (e) Ir-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.H.140 (d) u (e).

SPO.IDE.H.155 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-reqwiziti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota.

SPO.IDE.H.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull sit, fil-każ ta' helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012; u
  - (4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetah permezz ta' molla waħda

SPO.IDE.H.165 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.H.175 Ossigenu supplimentari — il-helikopters minghajr pressjoni

- (a) Il-helikopters minghajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħžen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu meħtieġa.

▼ **M4**

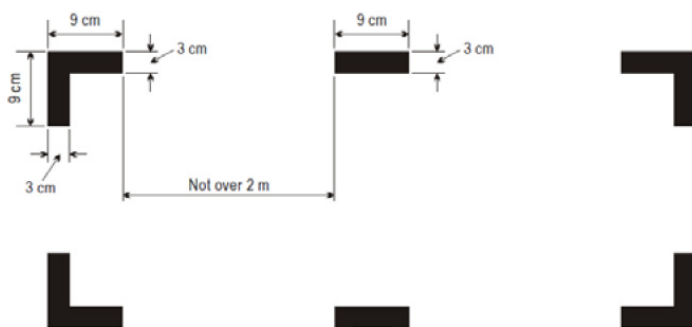
- (b) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
  - (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-kabina tkun 'il fuq minn 13 000 pied.
- (c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' żmien speċifikat ta' bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jitwetqu bla provvisti tal-ossiġenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.H.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters, għajr għall-helikopters ELA2 għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-tijira.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nriren li jistgħu jizviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

SPO.IDE.H.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul****SPO.IDE.H.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

- (a) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'ELT awtomatiku; u
  - (2) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'għak-ketta tas-salvataġġ meta l-helikopter jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ħin ta' titjir b'veloċità regolari normali.
- (b) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits jew anqas għandhom ikunu mghammra b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu:

▼ **M4**

- (c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.H.195 ► M5 Titjir fuq l-ilma — il-helikopters hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna ◀

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment accessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġħ jew inzul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġħ jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-uzu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.
- (d) The pilot-in-command shall determine the risks to survival of the occupants of the helicopter in the event of a ditching, when deciding if the life-jackets required in (a) shall be worn by all occupants.

SPO.IDE.H.197 Ġakketti tas-salvataġġ — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment accessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell;
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) fejn il-passaġġ tat-tluġħ jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

SPO.IDE.H.198 Lbies tas-sopravivenza — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

Kull persuna abbord għandha tilbes libsa ta' sopravvivenza meta topera:

- (a) fuq titjira b'appoġġ għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta fuq l-ilma, minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell u meta:

▼M4

- (1) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira; jew
  - (2) il-hin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-hin stmat ta' sopravivenza; jew
- (b) jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand fuq il-baži ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin
- (1) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inzul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; u
  - (2) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira.

SPO.IDE.H.199 Ċattri ta' salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza fuq titjiriet estiżi fuq l-ilma — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju, għandhom ikunu mġhamra:
  - (1) b'tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapaċità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
  - (2) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u
  - (3) b'tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

SPO.IDE.H.200 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mġhamra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

SPO.IDE.H.201 Rekwiziti addizzjonali għal helikopters li jagħmlu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona ostili tal-baħar — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

Il-helikopters li jithaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

- (a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-bdot fil-kmand ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkun jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-hin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbez il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira hi pplanata li ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza.

▼ M4

- (b) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jingarru abbord skont il-punt SPO.IDE.H.199 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-ghawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-helikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiziti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikkazzjoni.
- (c) il-helikopter għandu jkun mġammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil generali tal-kabina halli tiħaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter;
- (d) Il-hruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-hruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfethu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-helikopter jinqaleb ta' taht fuq u l-kabina tkun taht wiċċ il-baħar;
- (e) Il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala hruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinzammu miftuħin, sabiex ma jfikklux il-hruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu meħtieġ għall-evalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-ghawm f'wiċċ l-ilma;
- (f) Il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-iehor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri intenzjonati għall-iskop ta' evakwazzjoni taht l-ilma, għandhom ikunu mġammar b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emergenza.
- (g) Il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-hin kollu, sakemm l-ispeċjalist fil-kompitu jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiziti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

SPO.IDE.H.202 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir mixxellanju

Il-helikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mġammar:

- (a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

SPO.IDE.H.203 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza**▼ M5**

Helikopters kumplessi mħaddmin b'magna, li jithaddmu f'titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili b'distanza mill-art ta' aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità normali u helikopters, h'lief ingeni tal-ajru kumplessi mħaddmin b'magna, li jtiru fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-art. għandhom ikunu:

▼ M4

- (a) iddizinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;
- (b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew
- (c) mġammar b'tagħmir ta' emerġenza li jzomm f'wiċċ l-ilma.

SPO.IDE.H.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.H.210 Kuffji tal-widna

Kull meta tkun meħtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mġammar b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot, membru tal-ekwipaġġ u/jew speċjalist fil-kompitu meħtieġ fil-post assenjat lilu.

▼ **M4****SPO.IDE.H.215 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':
- (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jircievi informazzjoni meteoroloġika.
  - (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
  - (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirrizultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt SPO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'but-tuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

SPO.IDE.H.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:
- (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

SPO.IDE.H.225 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 3**Glajders***SPO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.145;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.150; jew
  - (4) huma installati fil-glajder.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż, u
  - (3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.

▼ **M4**

- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
  - (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jaħdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-glajder ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-glajder ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.S.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

- (a) Il-glajders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-perssioni, u
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata.
- (b) Il-glajders li jithaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) il-veloċità vertikali,
  - (2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq, u
  - (3) id-direzzjoni manjetika.

SPO.IDE.S.120 Titjir fil-livell tas-shab — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

Il-glajders li jittajru fil-livell tas-shab għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (a) id-direzzjoni manjetika,
- (b) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (c) l-altitudni skont il-perssioni,
- (d) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (e) il-veloċità vertikali; u
- (f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

SPO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-glajders għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sit għal kull persuna abbord; u
  - (2) b'cinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso skont l-AFM.

▼ **M4**

- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda

SPO.IDE.S.130 Ossiġenu supplimentari

Il-glajders li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbez it-13 000 pied.

SPO.IDE.S.135 Titjir fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' glajder li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bazi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta'

- (a) għaketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:
- (1) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew
  - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

SPO.IDE.S.140 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-glajders li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaž-zona li fuqha se titwettag it-titjira.

SPO.IDE.S.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

SPO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-glajders għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

SPO.IDE.S.155 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

*TAQSIMA 4**Blalen tal-arja***SPO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

▼M4

- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.B.145; jew
  - (3) huma installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna, u
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar,
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ huwa assenjat.
- (e) It-tagħmir tal-emerġenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-ballun tal-arja ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-ballun tal-arja ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.B.110 Dwal operattivi

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) bi dwal għal kontra l-kollizjonijiet;
- (b) b'mezz li jipprovidi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja;
- (c) b'dawl portabbli indipendenti.

SPO.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-blalen tal-arja li jahdmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u
- (b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (1) il-hin f'siġhat, minuti u sekondi;
  - (2) il-veloċità vertikali, jekk mehtieġ skont l-AFM, u u
  - (3) l-altitudni tal-pessjoni, jekk mehtieġ skont l-AFM, jekk mehtieġ skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni tehtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossigenu.

SPO.IDE.B.120 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

▼ **M4**

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajna għandhom ikunu:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.B.121 Ossiġenu supplimentari

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pessjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossiġnu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun taqbez it-13 000 pied.

SPO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar, jekk meħtieġ skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

SPO.IDE.B.130 Titjir fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) għaketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

SPO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-blalen tal-arja li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettagħ it-tijira.

SPO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

- (a) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;
  - (3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar; u
  - (4) b'habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.
- (b) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sikkina; u
  - (2) habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

SPO.IDE.B.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

▼ **M4****SPO.IDE.B.150 Transponder**

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja ghandhom ikunu mgħammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

SUBPARTI E

REKWIŻITI SPECIFIĊI*TAQSIMA 1***Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)****SPO.SPEC.HESLO.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-HESLO għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni mehtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HESLO;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mgħammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew żoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun behsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' daww l-Istruzzjonijiet.

*TAQSIMA 2***Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (HEC)****SPO.SPEC.HEC.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-HEC għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni mehtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HEC;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

▼ **M4****SPO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
- (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
  - (2) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
  - (3) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.
- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni mahsuba.

*TAQSIMA 3***Operazzjonijiet bil-paraxut (PAR)****SPO.SPEC.PAR.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-PAR għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirjiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet bil-paraxut;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwizit għar-responsabilitajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu kif stabbilit f'SPO.-GEN.106(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

SPO.SPEC.PAR.110 Sits

Minkejja SPO.IDE.A.160 (a) u SPO.IDE.H.160 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bhala sit, diment li hemm mezz disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jzomm jew jintrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja SPO.OP.195 (a), ir-rekwizit biex jintuża l-ossigenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

- (a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti.
- (b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

SPO.SPEC.PAR.120 Titjir fuq l-ilma

Meta jkun qed iġorr aktar minn 6 persuni, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta' trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) li jkun kapaci jitrażmetti simultanjament fuq 121,5 MHz u fuq 406 MHz.

▼ **M4****SPO.SPEC.PAR.125 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi**

Minkejja SPO.GEN.155, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu johorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni filwaqt li jgħorru apparati li jhallu d-duhħan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-għan.

*TAQSIMA 4***Titjiriet ajrubatiċi (ABF)****SPO.SPEC.ABF.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-ABF għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru titjiriet ajrubatiċi;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.ABF.105 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

Id-dokumenti li ġejjin elenkat f'SPO.GEN.140 (a) ma hemmx bżonn li jingarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni; u
- (d) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaž-żona tat-titjira ppjanata.

SPO.SPEC.ABF.115 Tagħmir

Ma hemmx bżonn li jiġu applikati r-rekwiziti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxex tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'SPO.IDE.A.165 u SPO.IDE.H.165;
- (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'SPO.IDE.A.180 u f'SPO.IDE.H.180; u
- (c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'SPO.IDE.A.190 u SPO.IDE.H.190.